M OTHECIUM SPAGYRICUM,

SIVE

PHARMACOPOEA CHYMICA,

OCCULTIS NATURÆ ARCANIS, EX HERmeticorum Medicorum scriniis depromtis abundè illustrata.

Item:

INSIGNES CURATIONES

VARIORUM MORBORUM, QUI MEDIcamentis chymicis, jucundissimâ methodo curati fuere.

Pertinet ad Bibliothecam [illegible]

CHIRURGIA SPAGYRICA,

IN QUA DE MORBIS CUTANEIS OMNIbus, Spagyricè & Methodicè agitur, & Curatio eorum cita, tuta, & jucunda tractatur.

AUCTORE

PETRO JOANNE FABRO,

Castrinovidarensi, Doctore Medico, ac Philosopho Monspeliensi.

ARGENTORATI

Sumptibus Heredum LAZARI ZETZNERI.

ANNO M. DC. XXXII.

LECTORI
BENIVOLO

Τὴν ὑγείαν.

UT varia sunt, & perpetim mutabiles rerum humanarum vices, sic & artium, ac disciplinarum vicissitudines subindè accidere experimur. Chimia enim, seu veritatis unica δοκιμασία, Physices firmissima basis, Pharmaceutice herculeum fulcrum, & totius Medicinæ regia corona, in Arabia olim concepta, in Helvetia prognata, & in Germania enutrita, demum in Galliam, maturiori ætate profecta, tanta ibidem specimina edidit, ut illa ad patrium solum, cui omnia accepta fert, remittere non dubitavit. Sunt autem tractatus tres, Petri Ioannis Fabri, Medici & Philosophi Monspeliensis, Chimicis secretis undiq; referti, quos quamprimum in Galliis excusos vidimus, tum propter materiæ dignitatem, tum exemplarium penuriam, tumq; pretii caritatem, nostris typis recudere, consultum visum fuit: Quô philiatris hac in parte nostrâ opellam exhiberemus, & ad similia Spagyricorum volumina evolvenda, calcar aliquod adderemus: quod eò faciliùs nos præstituros speramus, quò peregrina domesticis sunt gratiora: Excipiet hanc trigam, si Lectori quidem grata fuerit, Palladium hujusmet authoris, transmutatoriæ artis fundamina examinans, in quo non minora Fabrilia artificia elucent, quàm in hac, arcana medica reperiuntur. Vtere ergo, Lector Candide, Laboribus nostris, & his mysteriis instructus, disce benè Valere.

Vale.

J. H. D.

VIRO CLARISSIMO DN. JOAN. DE SENAUX, IN SUPREMA TOLOSATUM Curia Senatori Integerrimo.

Ormienti, an vigilanti apparere mihi visus est Apollo, increpánsque me, atque tarditatem meam suggilans; Quid, inquit, moraris tamdiu Philochymicorum pigerrime, rem tuam, meámque, imò publicam, quantum plurimum potes augere. Placet novo quod exstruas templo immorari, id tu mihi vivo, Aegyptiorum, Hermeticorumque marmore fabrica, ibi placet nova in ara, novo in tholo, perfundi, etiam novo thuris odore: illinc placet ut erumpat occultum tot seculis naturæ, artisque lumen, mortalium commodis, gratiaque impendendum. Hæc ille paucis: sed quæ animos tamen addidere, & morantem concitavere ad fabrilia tractanda, & ad hanc templi molem ædificandam, in qua purum ab impuro, venenum ab alimento, sanctum à profano, lucidum ab obscuro, ex lege tamen artis ac

)(2 natu-

...ta, suo [illegible] ...que loco composui. Et merito tibi, VIRO CLARISSIMO, *alumno Palladis, alumno Apollinis, pro foribus ac valvis Apollineæ hujus ædis insigne, clarúmque nomen esse volui, quia & Apollinem & Palladem amas, téque amant illi. Me verò quia calumniatorum turba circumstrepet, tu qui in aditu ipso eris, aderis & succurres innocenti, omnium saluti, omnium commodis prospicienti: & quoniam me diligis, imò quoniam vis & potes, malevolorum in me dicta factáque refelles atque comprimes. Vale; Castronovarrii, ad Calendas Iulii, Anni 1627.*

Tui observantissimus servus

P. JOANNES FABERI
Philochymicus.

MYRO-

MYROTHECII SPAGYRICI,

OCCVLTIS NATVRÆ ARCANIS, EX HERmeticorum Medicorum scriniis deprompt is, abundè illustrati,

LIBRI PRIMI.

CAPUT I.

De Spagyricæ artis introductione in Medicam artem.

RTEM compleri & perfici posse, unius esse hominis, ita ut nihil addi possit, non solùm insipientis est concipere, sed & temeritatis insigne symbolum est tentare, cùm vita brevis sit, unàquaquæq; verò ars longa, ὁ βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ; Ex Hippocratis oraculo fertur, Hippocratem tantum medica valuisse arte, ut in ea nihil potissimum ignoraret: at id eximiæ & hyperbolicæ laudis est potiùs, quàm debitæ. Tantum quidem potuit Hippocrates in sua arte, ut omnibus sui temporis medicis præcelluerit: tantúmque adhuc præcelluit, ut nemo medicorum huc usque culmen suæ perfectionis attigerit. Nihilominus tamen impræsentiarum perquàm multa sunt, quæ ipsam medicam artem adeò decorant, ut si veterem medicinam recenti æquipares, Medeidibus herbis rugas deposuisse dixeris, & florentissima, & consistenti vigere ætate:

Artes omnes imperfecta & incōpleta sunt.

quorum tamen omnium, salva tanti viri fama, oblivionis fuerit Hippocrates: hæc sunt centena medicamentorum genera, quorum benignitate gaudet universa medicinæ facultas, quòd sint ægrotantium delicatorum benigne solatium, quæ tamen omnia tempore Hippocratis, ex medicorum incuria in disquirendis naturæ arcanis, & diversis terræ plagis, ignota erant: Non enim Rheubarbarum amaram adhuc purgaverat bilem, nec Sena acetosum lienis succum, nec dulcem pituitam Agaricum, nec Cassia, nec Saccharum, nec Manna, Pharmacopolarum pixides impleverant, nec infinitæ herbarum species, nec flosculorum fere myriadum variegatæ imagines & icones, hortulos botanicorum illustrarant, & oculos hominum deluserant. Hac jam medica supellectile, in ægrotum commoditatem, & solatium abundamus, qua tamen seculo Hippocratis indigebamus. Luxuriabat undique ellebori, peplii, & colocyntidos seges, ad morborum fere omnium curationem.; jam verò benignorum nostrorum medicamentorum dulces halitus, feroces antiquorum medicamentorum impetus adeò depresserunt, ut in morborum curatione, ad gustum gratissimas paratas potiones exhibeant medici, ita ut morbi fere jam sint hominibus deliciis potius quàm dolori, quòd ratione medicamentorum dulcium cum deliciis curentur. Addam & ego seculi istius medicamentorum fertilitati & copiæ, Spagyricam artem, quæ ab antiquitatis antris evocata, Medicinam adeò decorat, ut ejus gratia, summum perfectionis attigisse dicere jam possimus. Purum enim illud, quod centro mixtorum occultatur, quodque solum naturæ sedes est, & totius Medicinæ fundamentum, videri nec haberi potest absque Spagyricæ

artis

artis adminiculo, cujus solius est, illud purum cognoscere, notum à centro mixtorum extrahere, rejectis extraneis, & extractum ægrotis porrigere. Viguit hæc ars inter arcana Ægyptiorum, nec nota fuit omnibus, sed sacris, & primogenitis Ægyptiorum, tanquam unicum & indelebile & incorruptibile familiæ patrimonium, à quo pecuniæ, & thesauri perennes scaturiebant. Floruit tempore Hermetis Trismegisti in Ægypto, circa annum mundi 2434. Deinde à Democrito tempore Hippocratis circa annum mundi 3537. inter arcana Democriti, ab Ægypto in Græcos translata fuit, & ab eodem Democrito, in medicinam introducta. Primus enim inter Græcos distillandi peritus fuit Democritus, distillationis autem peritiam didicit in Ægypto. Hippocrates verò etsi summus in sua arte, quòd Ægyptiorum sacris initiatus non fuisset, quòd barbari secreta negligeret, distillandi illam peritiam non novit. Ideoque inter scripta sua, nullas aquas distillatas reperies: Auri tamen potabilis rudem aliquam videtur habuisse notitiam, cum lib. 1. de diæta dicat: Aurum operantes tundunt, lavant, molli igne liquant, forti autem non conflatur; ubi verò elaborarunt, ad omnia utuntur. His verbis ænigmaticis auri solutionem chymicam intellexisse videtur. Galenus tamen, etsi ignarus spagyricæ artis fuerit, acumine ingenii sui subolfecit nonnulla, quæ ad artem spagyricam pertinent, quorum si perfectissimè peritus fuisset, Medicinam nobis dedisset auctiorem quàm fecerit. Libro enim undecimo, de simpl. medic. facult. capite undecimo scribit: quæ tenuium sunt partium medicamenta, iis quæ sunt crassarum partium, plus habent efficaciæ, etiamsi parem

Quo tempore viguit Alchymia, & quis primus inter Græcos fuit Alchymista.

Hippocrates cur ignarus fuerit artis Spagyricæ.

A 2 for-

ſortita fuerint facultatem, nimirum quia melius penetrent. Calidam etiam & æthercam vini ſubſtantiam ſeparare ſummopere deſideravit, eiusque ſeparationis adinvenire ſecretum. Nam tenuiſſima illa pars vini efficaciſſima fuiſſet ex ipſiusmet ratione & argumento. Nos jam hæc, quæ non potuit excogitare Galenus, tenemus & ſcimus, & longè plura, adminiculo ſpagyricæ artis. Craſſa etenim & quæ nullas fere habent agendi facultates ita attenuamus, ut attenuatione, potentiſſima evadant medicamenta. Quin & medicamenta ipſa intrinſecè permutantur, nam Cathartica, ſudorifica fiunt: ſtiptica diuretica, & ea cathartica rurſus. Et ea quæ temporalem ſeu annualem habent agendi potentiam, quæ anno peracto & menſe ſuis omnibus agendi energiis perfunguntur & ſterilia fiunt, in tantam excreſcunt agendi potentiam, ut nunquam fere ſeneſcant, ſed virili ſemper polleant facultate, modò præparationes ſpagyricas ſubierint. Hæc omnia tempore Hippocratis hominum ignavia ſepulta erant, & ideò Medicina non adeò clarior hisce temporibus vigere potuit, quàm jam viget, etſi Apollinem, Æſculapium, & Machaonem, & Hippocratem, & Galenum cantet antiquitas. Si jam hi reviviſcerent, hisce ſeculis invenirent homines thure & laude ſeipſis digniores, & adhuc poſterioribus ſeculis florebunt alii, omnibus præſtantiores.

Medicamentorũ Spagyricorum laus.

Unaquæque enim ars, & ſcientia infinita eſt, cum ab infinito, nempe Deo originem habeat, ideoque indies Dei benignitate creſcit, ſeu pateſit eius notitia.

Cur in dies ſcientia notior fiat.

CAP.

CAP. II.

Quod medicamenta Chymica Medicinam decorent.

SUnt qui adeò futili, & inani ludibrio habent medicaměta chymica, & omne quod chymiam sapit,ut à primo limine torvis aspiciant oculis, & fastidiantillico: hos omnes caput istud ferit & lăcinat. Sunt enim canes rabidi quos lumen & splendor Lunæ nostræ offendit & angit, ad quam allatrant & ululant,sed eorum irriti sunt ululatus,cursus lunæ nostræ non retardatur, nec eius offenditur lumen,quin irradiet Medicinam, ægrotantium solatium, & quietem: qua enim ratione lumen istud obscurari posset eorum calumniis & inanibus verbis,quod in infimis terrarum antris, diu noctuque perluceat, quod occasum nesciat ullum: sed orientis radii fulgore semper perlustretur; nescit mortem, etsi circa illud, & per totam sui centri circumferentiam mors vigeat. Purum naturæ, medicinæ basis & fundamentum, lumen istud appello, quod luminis omnis sit author,& sit lumen ipsum naturæ: istud Purum Chymia docet, quærit, & inuentum pro summó medicamento & archipanacea custodit: in omnibus naturæ mixtis Purum istud conservatur, tanquam formæ mixti sedes. At in his omnibus plus est impuri & heterogenei, quă puri illius, de quo est sermo, ideoque qui nullis aliis præparationibus quàm naturalibus, purũ istud ægrotis porrigunt,plus morbo favent, quàm sanitati, quòd plus impuri porrigant quàm puri. Purum enim natura minimum produxit, copiosum verò & maximum impurum: ex creatoris maledictione in naturam, quæ jam tribulos & spinas hominibus parit, & producit. Datum est homini judicium

Defensio Alchymia.

Medicina quid.

Purum parvum in natura.

cium & ratio, qua excogitet tribulos illos & ſpinas evellere, ut ſolo naturæ puro gaudeat. Quod Purum datum illi erat, ad vitam, ad gloriam, ad ornamentum, ad delicias, & ad alias vitæ ſuæ amœnitates; Impurum verò propter peccatum ſuum, ad dolores, ad morbos, & ad alios infinitos humanæ vitæ angores. Medicamenta ergo chymica, quia Purum iſtud naturæ purum putum habent, (aut rite præparata non ſunt, nec in catalogum medicamentorum referri merentur, ſi lumen iſtud naturæ ab omnibus tenebris denudatum non contineant) poſſuntne cum tali lumine Medicinam obſcurare, aut eam ipſam deturpare? ut clamitant nonnulli Medicorum pallio tenus & toga, qui modò digitis, aureis annulis ornatis, & bene curata pectili barba, & cæſarie, & lingua volubili ſe ægrotis præbeant, & oſtentent, nihil aliud curant. Medicamenta non ſolum ſubtili indagine, ſed etiam ſummo corporis ſudore perquiri poſſunt: delicatas vobis diſplicet carbonibus inficere manus, ideò ſibilo exploditis id omne, quod ſudore & labore improbo paratur: bonum tamen poſuère dii ſudore parandum, quod ſolum in Medicina quærendum eſt, nec per odium rejiciendum, minùſve unius in alterum convitiis exprobrandum. Quin potius omnes conatus, & ſtudium noſtrum in laudem Dei, & proximi utilitatem dirigendum eſt, ut optimis remediis humanam miſeriam ſolemur, & artem experientiis comprobemus, quò indies Medicina certior & excultior evadat. Ad quem ſolum ſcopum collimant chymici omnes, poſteritati prodeſſe cupiunt, ut eorum lucubrationibus, & laboribus, aliquid levaminis & ſolaminis habeat, ne in poſterum humana corpora tot & tantis craſſis potionibus graventur, quamobrem excogitarunt reme-

remedia; quæ parum materiæ, & multum formæ habent, morbis fere cunctis convenientia, citò, tutò & jucundè purgantia; ut passim in toto hoc volumine manifestissimè experientia comprobabitur.

Chymicus medicus ad quid vergat.

CAP. III.

Medicamentum quid sit.

Galenus primo de simplicibus medicamentorum facult. cap 1. generaliter Medicamentum dicit id omne quod naturam nostram alterare potest. Nos verò exactiùs medicamenti naturam examinando, Galeni definitioni addemus paucula, quibus medicamenti substantia notior erit, & similibus construemus verbis: Medicamentum est purum naturæ, quod naturam nostram læsam & morbo afflictam alterando succurrit & juvat: si nudis enim & crudis tantum verbis Galeni nihil addamus, Venenum etiam cum medicamento confundemus. Venenum enim naturam nostram alterat & immutat; at venenum in pejus, medicamentum verò in melius. Neq; medicamentum naturæ nostræ contrarium esset debet, nam si esset, morbo esse non posset, cui tamen contrariari & adversari natum est, pariter ac natura morbo est contraria: unde medicamentum simile naturæ esse debet, & morbo contrarium, & hoc pacto Hippocratica & Spagyrica axiomata de curatione morborum, quæ aiunt, Contraria contrariis rite apposita curantur, &, Similia similibus conservantur, nullum habebunt dissidium, at idem sonabunt. Purum autem naturæ solum esse posse medicamentum asserimus, quod illud solum sit actionis capax & virtutis; est autem agendi principiũ propter formam, quam

Medicamentum quid sit.

Medicamentum morbo contrariũ esse debet, nõ naturæ.

Medicamentum est puriũ naturæ.

ſecum continet & fovet, nec unquam formæ corrumpuntur & abeunt in chaos naturæ, quamdiu purum naturæ prædominatur impuro, & excrementitio recremento; ſi verò iſtud prævaleat puro naturæ ſtatim oritur corruptio, ut per corruptionem, excrementa nimis copioſa ſeparentur & addatur de novo ex Cœlo & aſtris deſcendens purum naturæ, quod veteri & ſenſili conjungitur & reparat illud, & ſic regeneratur, non ſub eadem forma quod ex tali corruptione purum, non deveniat ad eundem gradum perfectionis, & puritatis, qui gradus formarum differentiam pariunt & generant.

Formarum differentia quod faciat.

Cap. IV.

Quæ differentia ſit inter Medicamentum, Alimentum, & Venenum.

Alimentũ quid.

Alimentum eſt purum naturæ, quod reparat purum naturæ deperditum, & à calore naturali ſuo conſumptum, ut hac refocillatione & reparatione, & omnia quæ egent alimento conſerventur, & diutius perdurent. Venenum vero è contra, non eſt purum illud, de quo eſſe omnium fit, & conſervatur, ſed eſt impurum & excrementitium quid in mixtis puro contrarium: unde ſi purum conſervet, & foveat vitam, venenum deſtruet, ac diſperdet: unde Venenum definiri poteſt, id omne quod vitæ fundamentum & baſim diſperdit & deſtruit ſua contrarietate: vocamus impurum venenum ut clariſſimè intelligatur, quod reſidet & latitat in mixtis venenatis, non omne eſſe venenum, ſed tantùm illud ipſum quod puro contrarium eſt, quod cùm ſemper in quibuſdam naturæ mixtis prævaleat, ideò illa mixta venena ſunt. Quod ſi præparatione impurum illud auferatur, venena, alexi-

Venenũ quid.

alexiteria fiunt medicamenta, & cardiaca summa evadunt, quòd purum putum illud quod latitabat in mixto venenato impuro contrarium, vitæ sit fomes, & propugnaculum, nec unquam venenari potest, *nisi ratione* excrementi, quo trugere potest. Id manifestum est in serpentibus ferè omnibus, & venenis tum animalibus, vegetabilibus & mineralibus, è quibus omnibus Spagyrici Philosophi, suis præparationibus eliciunt summa medicamenta alexiteria, ut clarum est ex præparatione Viperarum, ex præparatione Tithymali, Elatiris & Ellebori, ex præparatione Mercurii, Antimonii, & Arsenici, & aliorum multorum mineralium, è quibus omnibus mira eliciunt medicamenta Spagyrici. Medicamentum ergo, medium inter venenum & alimentum, ab his duobus differt: primùm à veneno, quòd non noceat naturæ, sed potius læsæ & afflictæ succurrat. Ab alimento, quòd quamvis succurrat naturæ, nihilominus tamen succurrendo in eius substantiam reparando non transeat, ut alimentum agere solet. Sunt quidem medicamenta quædam, quæ utriusque naturam, tum alimenti, tum medicamenti participant: at illa medicamenta id agunt, quòd levissima sint, & vim omnem suam in expellendo morbo non expendant; at quamprimùm naturæ conjuncta sunt ut unà morbum expellant, ex proxima & fere immediata similitudine quam habent cum natura, convertuntur in ipsam substantiam naturæ, relictis quibusdam qualitatibus levissimis morbo contrariis, quibus natura in morbum agit, & sibiipsi succurrit: vel natura ita roborata, vi sua innata morbum expellit, ut agere solet magno elexire roborata.

Medicamentum qua ratione differat ab alimẽto & veneno.

A 5 Cap.

CAP. V.

An medicamenta chymica cæteris omnibus sint præstantiora.

Medicamenta chymica qua ratione cæteris præstent.

CErtissimum est & luce clarius naturam, nihil producere perfectum, & omnibus numeris absolutum. Si maculæ ergò & imperfectiones naturæ, arte corrigi possunt, quod Ars perficit, perfectius est eo, quod natura producit: habet enim Ars id omne, quod natura habet, perfectam sumit enim ex ea naturam: & præterea cum perfectum illud naturæ, habeat aliquid manci, ars delet, & aufert, & perfectum illud, quod obscuratum erat vitiis suis & maculis naturalibus, postquam iis arte denudatum est, perfectius esse videtur. Natura quæcunque producit Medicamenta, sive mitissima sint, sive fortissima, aliquid semper dat illis connatum, quod medicamento contrarium est; in Rheubarbaro id claret, habet enim secum naturam quandam terrestrem & siccam, quæ medicamento repugnat, eiusque vires retundit, imò destruit. Tenuis enim illa substantia aërea & tamen quæ residet in Rheubarbaro quæ sola vim purgatricem habet, omnino contraria est, alteri substantiæ terrestri, & stipticæ. In elleboro verò, Colocyntide, & scammonea, latet substantia quædam acris, mordax, pungens & adurens, qua ventriculus & intestina adeò vellicantur, ut ab eorum potu inflammationes incurrant & vehementes ægroti, quibus aliquando mederi non est possibile medicis, qui ignorant qualitates illas infringere, & substantiam illam permutare. In Antimonio verò & Mercurio, occultatur cruda quædam substantia, quæ universam corporis œconomiam disturbat, nisi auferatur. Si tamen illæ substantiæ

In medicamẽtis purgantib quæ lateant substantia contraria.

ſtantiæ ſeparentur ex his omnibus medicamentis, quæ propter illas ipſas ſubſtantias, è pharmacopolarum thecis eliminantur, mira fient naturæ balſama, & purgantia medicamenta, quibus natura ſolatium capiet ingens, ut in ſequentibus Deo dante docebitur. Si ergo nihil naturale ex omni parte beatum ſit, & egeat arte, ut perficiatur; aut ſaltem quod perfectionem impedit & retardat, ab arte deleri neceſſe eſt, ut quod perfectum eſt videri poſſit, & vires pandere ſuas, quid impedit, quin medicamenta chymica cæteris omnibus ſint præſtantiora, cùm præter perfectionem quam à natura obtinuerunt, ab arte chymica vindicentur ab omnibus, quæ perfectionem illam obſcurare poſſunt, ita ut ab his vindicata, perfectiora videantur, cùm nihil contrarium obtineant. Ab his etiam vindicata, actiones habent fortiores, & efficaciores: actiones enim omnes ſunt à forma, actionum præſtantia à nobilitate formæ, nobilitas formæ, à pura & nitida elementorum compóſitione, qua tanquam pyxide in inferiori mundo detenta concluditur & conſervatur. At chymia ad id ſolum inventa eſt, ut ſeparet purum ab impuro, purum conſervet illæſum. Sic illius puri forma præſtantiſſima erit ex pura elementorum compoſitione, & proinde actio erit efficaciſſima, & conſequenter medicamenta ſimiliter erunt præſtantiſſima; cum nobilitas à nobilitate & præſtantia actionis dependeat. Addam præterea, in medicamentis chymicis nihil contrarii & adverſi reperiri, ut in aliis, à quibus communis & vulgaris pharmacopolarum methodus, partes viribus adverſis, & contrariis præditas ſeparare non poteſt, nec pura ab impuris, ſalutaria à non ſalutaribus: quis enim eorum Arſenicum, Mercuriumque ſublimatum maxi-

maxima etiam dosi, nullo præbibito antidoto, ut Chymicorum multi faciant ebibere tentabit? Itaque medicamentorum chymicorum excellentiam propter eorum puritatem, quam chymiæ beneficio, pyronomiæ legibus, & regulis, sibi vendicant, cæteris omnibus anteponere non erubescam.

CAP. VI.

An Medicamenta Chymica fortiùs alterent Naturam, ac perturbent reliquis aliis.

Medicamenta Chymica non perturbant naturã.

NEscio quo fato factum sit, infinitos fere Medicos Hippocraticos in id erroris & opinionis devenisse, ut Medicamenta Chymica, inter deleteria collocent. Nescio an id evenerit ex temeraria quadam Antimonii & Mercurii malè præparati exhibitione quorũdam chymiculorum, qui omnibus ferè morbis præcipitatum quendam Mercurium, & in vitrum fusum & liquatũ Antimonium porrigunt & exhibent: quos omnes ex schola Chymicorum eliminandos, imò ex physica chymica omnino detrudendos, & in perpetuum exilium relegandos, nec unquam revocandos censeo. Mercurius etenim & Antimonium, sic præparata, majorem quàm antea possident acrimoniam, qua vellicant ventriculum & intestina; nihilominus tamen ex imperita nonnullorum Chymicorum præparatione, hæc medicamenta contemni non debent, nec multò magis alia, non secus ac Bucephalum Alexander non contempsit ex imperitia præfecti equilis, sed ipsemet considerata equi natura, mira arte sine verberibus tractavit equum, & tandem conscensum ad cursum admisit, tum calcibus usus est, & molliter flexis habenis, equum eduxit & docuit,

cuit, quem planè tamen nullus adhuc tangere præ feritate ausus fuerat: sic dicere possumus de medicamentis Chymicis, si rite non præparentur, ferocissima sunt, & naturæ nocent potius quàm prosunt. Antimonium quidem & Mercurius ut à natura producuntur, venena sunt, & deleteria, propter crudum humidum radicale quod habent, quod coquendum est, (non est tamen Antimonium & Mercurius totus crudus & incoctus,) habent partes secum heterogeneas, coctas aliquas, aut saltem minùs crudas, quàm alias; alteras verò omnino crudas, quas separare oportet, aut saltem miro pyronomiæ artificio ad coctionem quandam perducere, & sic deleteria non sunt, & tutò offerri possunt infinitis ferè morbis, quibus mederi tantùm possunt hæc medicamenta. Quòd si hæc prædicta medicamenta, & alia infinita, quæ ut à natura producuntur, deleteria sunt, arte Chymica possint ita præparari, ut deleteriam illam facultatem amittant, & in benignissima medicamenta, & balsama abeant, quî fieri potest ut fortiùs alterent naturam, ac perturbent reliquis aliis naturalibus, quæ nulla alia prævia præparatione porriguntur, quæ secum habent omne, quod aliquãdo deleterium est, & venenum: imò ego ipse tanquam testis oculatus asserere possum, Spargyricam artem tantùm valere, in moderatione, & melioratione medicamentorum ferocissimorum, ut ex ipsis venenatissimis naturæ mixtis verum Saccharum & Mel elici possit, quod erit summum naturæ alimentum & condimentum; nihil enim in rerum natura reperiri potest, quin incinerari possit, & in salem converti: ex sale autem illo puro & puto, spiritus elici possunt, qui humiditate superflua relicta, abeunt in crystallos sacchạro & melle dulciores. In sequentibus hæc methodus clariùs

Quid in Antimonio & Mercurio separandum est.

clarius docetur, & manifestum est his omnibus, qui spiritum salis elicere norunt. Quamobrem deponant quæso hi omnes, qui existimant medicamenta chymica deleteria esse, ex animo illam opinionem; nam mitissima sunt ut ratio dictat, & si rationi credere nolint, experientia ipsa saltem coget eos mutare sententiam.

CAP. VII.

An in preparatione Medicamentorum Chymicorum Cœli ratio sit habenda, & considerandi Planetarum influxus.

Cœli agunt in inferiora.

SUperiora in inferiora agere nemo Philosophorum ambigit, quod enim oculis ipsis cernitur, negari non potest; videmus siquidem singulis annis redeunte ad nos sole plantas emortuas, & arbores tabidas & exsuccas reviviscere, & viridem & succulentam induere pellem, quo potissimum tempore plantas & arbores succo abundant vitali, quod sole rarefactis terræ poris, alimentum copiosius ascendat ad radices plantarum & arborum. Nec solum arbores & plantæ; adventum solis persentiscunt, sed & animalia omnia; veris enim tempore ad prolem excitantur potius, quàm alio tempore, quod semen eorum eo tempore potissimum turgeat spiritibus animalibus solis adventu adauctis. Quin & mineralia etiam solis agnoscunt præsentiam, efflorescunt etenim copiosius, & mineræ copiosiores emittunt vapores, veris tempore, quàm alio quovis: hinc certum est, omnia tunc temporis radicali turgere succo, ac multo maiori, quàm alio quovis tempore: unde non ambigendum ullo pacto est, quin collectio medicamentorum tunc temporis

poris plus valeat, quàm alio tempore, & præparatio identidem; nam purum quod quærimus in mixtis, ut medicinæ serviat, copiosius est eo tempore quàm alio. Addam ego, quod & spiritus volatiles cœlestes, qui è cœlo descendunt in terram, ad conservationem mixtorum, copiosiores etiam sint, unde non solum terra & aqua turget illis spiritibus, sed etiã aër, & universum cœli concavum, spiritibus vitalibus abundat: hinc fit ut in prçparatione medicamẽtorum chymicorum, dum à mixtis partes vitales à se invicem separantur, similia similibus jungantur per sympathiam & amorem, & crescat purũ mixti purificandum & præparandum; convocatis ad se cœli spiritibus undiquaque vagantibus. At id in genere dictum sit, de præparatione medicamentorum: generaliter etenim omnia crescunt veris tẽpore; at quia diversa sunt mixta, & singula singulas habent formas, & proprietates diversas, diversaque humida radicalia, quæ peculiari aliquo signo cœlesti subjiciuntur, quod cum tali humido radicali habeat sympathiam, & connexionem quandam, qua humidum particulare mixtorum crescit & viget, modo signum suum cœleste supra horizontem luceat, & benignissimis fruatur solis aspectibus: quapropter, ad debitam & exactam mixtorum chymicè præparationem, non solùm ver expectandum est, sed particularis & peculiaris planetarum & stellarum ortus contemplandus est; & potissimum ortus, & occasus planetarum qui sympathiam & connexionem naturalem habent cum mixtis præparandis: exempli grátia, nunquam ferrũ præparandum erit, vt ex eo crocum, oleum, tincturam, salẽ facias, quin Mars planeta supra horizontem cum sole colluceat, & illius benignissimis fruatur aspectibus, & sint ambo, si fieri potest, in domõ

Omnia vere spiritibus abundant.

Ferrum quomodo præparandum.

Leo-

Leonis, vel Arietis. Sic & plumbum, nisi cùm Saturno Sol connectatur in Aquario, vel Capricorno, supra horizontem: nec ex stanno ullam essentiam extrahere, nisi cùm Jupiter Soli connectatur in Piscibus vel Sagittario: & sic de reliquis omnibus quorum dum de particulari agemus methodo, clarissimè id docebimus; sic enim extracta, essentiæ, magisteria, & arcana chymica, stupenda erunt; virtutem siquidem fortissimam tunc temporis acquirunt.

Cap. VIII.

De Magisteriis animalium, & primò de essentia sanguinis humani.

Sanguinis arcanum.

Colligatur sanguis humanus ex Adolescentibus sanis, florido vividóque colore præditis, & quadratæ staturæ hominibus, Mercurio supra horizontem conjuncto cum Sole, in Geminis vel Virgine, quod solet potissimum contingere intra menses Maji & Augusti, singulis annis, ut ex ephemeridibus clarum erit cuilibet rimanti. Colligatur autem maxima in quantitate in vasis argeteis, aureis, vel saltem vitreis, & custodiatur in umbra coopertus, ne pulvere sordido, & festucis contaminetur, donec concrescat, & serosum humorem omnem per se evomuerit, quem per inclinationem ejicies, & à sanguine concreto separabis. Hujus sanguinis concreti, & à seroso humore separat., accipe libras saltem, quinque quas citò permiscebis cum libris decem optimi spiritus vini à phlegmate puri, & simul conjunges in phiala vitrea fortissima, movendo & agitando materias, ut diluatur sanguis, & perquàm optimè permisceatur spiritui vini. Hanc materiam optimè clausam in balneo tepido, aut cineribus

neribus tepidis digere per quatuor aut ſex dies, donec ſpiritus perquàm optimè tingatur, & ſanguis ſit omni ex parte diſſolutus: Cave ne in digeſtione calor invaleſcat ſupra naturalem calorem, quia tũc temporis ſanguis coqueretur, & concreſceret magis, nec diſſolveretur. Dum diſſolutus eſt ſanguis, ſuperpone phialæ caput alembici, & diſtilla lentiſſimo igne, & ſepara ſpiritum vini, donec guttæ ſtillantes incipiant lacteſcere: tunc temporis vas recipiens mutando, ignem pedetentim augebis, donec ceſſet diſtillatio, qua ceſſata ignem iterum multiplicabis, ut ſal nive candidior ad caput alembici conſcendat: hunc ſalem cuſtodies & aquæ lacteſcenti prius egreſſæ conjunges. Feces deinde reſiduas fortiſſimo combures igne tamdiu donec albeſcant. Ex his ſalem elicies cum vini phlegmate puro & nitido ter aut quater diſtillato, ſequenti methodo: Accipe has feces calcinatione albefactas, & his ſuperpone phlegmatis vini maximam quantitatem & in catino argenteo vel ſtanneo bulliant (cave ne in cupreo) per horam: bullitione peracta & aqua frigefacta, impone phialæ, ut feces decidant omnes in fundo: deinde per inclinationem quod clarum erit effunde in alembicum & diſtilla, ad ſiccitatem usque: ſalem iterum violentiſſimo calcina igne, & ſolve ut priùs, & congela, & opus ſimile reitera, donec ſummopere niteſcat ſal, & purus putus, & clarus ſit valdè. Hunc ſalem phialæ impoſitum optimè obturaræ, reverberabis in furno reverberii, per quindecim dies, aut plus, donec colorem rubeum acquiſiverit: hunc ſalem benedictum, coloratum, & tinctum diſſolve in ſpiritu vini, quem ſeparaſti à tuo primo ſanguine, dum ſanguis cum eo digerebatur, & ponantur ſimul in digeſtione lentiſſima, donec perquàm optimè tingatur ſpiritus vini: tin-

ctum spiritum vini, clarum & nitidum per inclinationem effundes in alembicum, & in balneo lentissimo igne distillabis, donec cesset distillatio: tincturæ deinde quæ in fundo remansit, adde salem volatilem sanguinis quem conjunxisti cum aqua lactescente quam custodiendam præcepi. Sit autem sal iste, & aqua lactescens septima distillatione purificata, antequam conjungantur: conjuncta simul deinde circulentur lentissimo igne, & singulis octo diebus superposito capiti alembici vase circulatorio, separetur quicquid aquosum extrahi poterit, quod est reservãdum pro summo arcano, in omnibus affectionibus oculorum: dum aquosum istud omne erit separatum, quod in fundo remanet custodiendum est, pro summo sanguinis arcano, & quinta essentia. Potest etiam brevius, sed non efficacius parari hoc arcanum, si sal volatile sanguinis purum putum separetur per sublimationem à sanguine, & in lentissimo igne ovo vitreo, optime clauso fixetur, donec colorem rubeum acquirat.

Vires & usus arcani sanguinis.

Vires arcani sanguinis.

1. Balsamum est summum & vires naturales balsami longe superat, tum in conservandis à corruptione corporibus, tum in sanandis vulneribus cujuscunq; generis, tum in curandis ulceribus quibusvis, intrinsecè sumptum, & extrinsecè admotum.
2. Adversus pestilentem auram, dum omnia ferè remedia negligit fortissima pestis, summopere efficax, & præservativum.
3. Lepram incipientem susque deque tollit: antiquam verò mitigat eiusque ferociam reprimit, adeò ut vita longiori fruantur leprosi, arcano prædicto utentes.

4. Pa-

4. Paralysin & omnes nervorum affectiones extrinsecè admotum, & intrinsecè sumptum certissimè curat.
5. Podagram, quamcunque Arthritidem illico, & quàm citissimè lenit, & frequenti usu tutissimè sanat, & jucundè.
6. Hecticis, phthisicis, catharrosis & tussientibus, summum est sanitatis asylum.
7. Hemicraniam, & quemcunque capitis dolorem frequens ejus usus tandem disperdit.
8. Quartanam, & omnem melancholiæ speciem curat.
9. Intellectum & omnes sensus acuit.
10. Senectutem fortissima juventutis conservatione, prohibet: canitiem retardat.
11. Vulnera & ulcera interiora, & exteriora brevissimo conglutinat tempore.
12. Omnibus demum morbis accommodatur, & vires æmulatur fixi vitalis spiritus, ex centro terræ deprompti, quem antiqui omnes Philosophi vitæ nostræ verum & unicum propugnaculum dixere, & aurum Dei, quo utitur Deus ut omnia redimat à morte & annihilatione. Usus arcani sanguinis, sumitur cum aquis cinnamomi, anisi in jusculis, cum theriaca tempore pestis, ad quantitatem ℨ. j. jejuno ventriculo.

Cap. IX.

De quinta essentia cranii humani.

Sumatur cranium humanum sepulturæ non datum, eò quòd sal terræ his sepultus craniis illico conjungitur. Et caro dum resolvitur per corruptionem in salem abit qui ossa penetrat, & *Arcanũ cranii humani.*

sali ossis connectitur, aut si longius ambo permaneant corrumpitur tandem cranium, & dissolvitur in corruptionem, quia sal tum internus, tum externus corrodunt illud, & dissolvunt. Sumatur ergo cranium quod diu noctuque cœli aperti, & Jovis frigidis injurii expositum est. Contundatur in frustula & ollæ novæ non vitreatæ imponatur, cooperiatur suo tegmento, & comburatur fortissimo igne, donec optimè candescat. Calix istius Cranii adhuc igne candens proiiciatur in aquam Pæoniæ, aut florum Tiliæ arboris, aut in phlegma vini depuratum, & ter saltem distillatum, cui dissolutum sit parum salis vitrioli secundum artem & methodũ nostram inferius suo capite, tertii libri relatam: deinde auferatur & iterum plusquam fortissimo igne comburatur & calcinetur, & candens adhuc projiciatur in eandem aquam, & simul per sesquihoram bulliant in catino stanneo, aut argenteo. Bullitione frigida facta, aquam impones vitreo vasi ut feces seponat. His sepositis, aquam clarissimam & limpidam factam, per inclinationem in catinum stanneũ aut argenteum, aut vitreum alembicum effundes, ad evaporandum quicquid erit humiditatis. Sal in fundo remanens calcinabitur fortissimo igne in tigillo forti, & adhuc calens & candens projicietur in aquas supradictas: iteretur opus donec sal ad summam devenerit puritatem & nitorem, quod in septima saltem calcinatione continget: habito huic sali puro & nitido conjunge spiritum dulcem vitrioli (sit autem dulcis si eum rectifices cum spiritu vini optimo, & à phlegmate puro) & serva in vase vitreo perquàm optimè clauso, aut si distilles super limaturam ferri ter aut quater, aut super coralla rubea.

Vires

Vires essentiæ Cranii humani, & Usus.

1. Mirum & stupendum arcanum est, contra inveteratas, & recentes epilepsias, per idiopathiam capitis, & communicationem aliarum partium inferarum, vapores sursum ferentium contractas. *Vires & usus arcani cranii humani.*
2. Hemicraniam & vertiginem curat, ex quacunque causa ortum habeant.
3. Omnes sensus tum externos, & internos acuit.
4. Membrorum tremori succurrit, & convulsionum omnium speciebus.
5. Passionibus tandem omnibus capitis, tum frigidis, tum calidis, occulta quadam proprietate medetur.

Sumitur manè, jejuno stomacho, cum optimo vini spiritu, & noctu eundo cubitum, modò digestio peracta sit, hoc est tribus horis à cibo sumpto.

CAP. X.

De quinta essentia ossium humanorum.

SUmantur ossa humana, quæ per annum saltem terræ absconsa non erunt, abstergantur à pulvere, & vino perquàm optimo madefiant in frustula contusa, per octo dies. Deinde ex his distilletur oleum per descensum, quod septima distillatione per retortam erit rectificandum, ut penetrandi summam acquirat potentiam: feces seu caput mortuum, quod remansit in distillatione per descensum, fortissimo combures igne, & ex calce illius elicies salem cum aqua ebuli. Purificatus hic sal nitidus & purus, conjungendus est cum oleo suo, & incorporandus, quod facillimè fiet, modò sal nitidus sit, & oleum summopere deputatum. Hæc au- *Arcanũ ossiũ humanorum.*

tem conjunctio si fieri potest ad majorem efficaciã facienda est, dum sol arietem ingreditur, quod fit vigesima prima die Martii, uniuscujuscunque anni, similisque conjunctio observanda erit in sale cranii humani cũ spiritu vitrioli dulci. Tunc enim temporis partes omnes solidæ corporis humani succulentiores sunt, & plus humidi habent radicalis, quàm alio quovis tempore: addam quòd capiti Aries prædominationem quandam, & irradiationem vim inferentem habeat, & cum à capite, saltem à cranio, ossa omnia habeant originem, siquidem spinæ dorsi connectuntur, & spina capiti: ex consequenti. Aries etiam omnibus ossibus vim inferet, & potissimum dum Soli conjungitur.

Vires & usus essentiæ ossium humanorum.

Vires arcani ossium humanorũ. Non datur in rerum natura potentius medicamentum ne dicam balsamum prædicto, ad curandos & sedandos quoscunque dolores arthriticos: cariem etiam citissimè tollit & omne ossium vitiũ corrigit. Applicatur autem tepidè balsami more cum gossipio partibus affectis: ad curandam autem arthritidem, purgandum erit corpus prius ter aut quater, pillulis ex Mercurio Spagyricè præparato, cum quibusdam granis extracti ellebori, & tunc temporis mirandos videbis effectus.

CAP. XI.

De quinta essentia humana carnis.

Arcanũ humanæ carnis. HÆc essentia mira est, & æquivalet arcano sanguinis, sed pauci sunt qui ejus rectam & debitam sciant præparationem. Theriaca est summa, & prævalet omnibus Theriacis, & serpentum omniũ carnibus, quocunque modo præparatis: Similia enim

enim similibus congaudent & conservantur, modò illa quæ conservandis corporibus destinantur, incorrupta sint: incorrupta autem fit humana caro, sequenti methodo. Sumatur caro humana, adolescentis hominis violenta morte, ex justitia perempti; laudati sanguinis, & quadratæ staturæ si fieri potest, Sole Virginem ingrediente ad quantitatem librarum saltem trium, ex crure, lumbis, aut natibus, projiciatur in optimum, & ab omni phlegmate depuratum vini spiritum, quem Alchool vini dicũt spagyrici, ut vini spiritus supernatet illi, ad tres aut quatuor digitos, & maneant simul in vase vitreo optimè clauso per tres aut quatuor dies. Deinde auferatur caro, & irroretur in catino vitreo frequentissimè spiritu salis ab omni phlegmate depurati. Catinus verò conservetur apertus in umbra, in loco ubi pulv[illegible] nec aliæ festucæ, carnem inficere possint: dum [illegible]tem caro maximam spiritus salis copiam ebiberit perquàm optimè desiccãdam permittes in eadem umbra & simili catino, versata semper undiquaque carne: hæc caro sic condita summum est humanæ naturæ solatium & vitæ suæ propugnaculum. Reservari potest in conservis vitreis ad usus suos; nihilominus tamen potest adhuc efficacius præparari, & in quintam essentiam redigi hac methodo. Sumatur hujus carnis sic conditæ ℔ j. & in pulverem redigatur, pulvis hic infundatur in perquàm optimo vini alchoole, in eo scilicet, quod per circulationem fragrantissimum odorem adeptum est, & maneant in digestione lentissima balnei per quindecim dies, donec tingatur in colorem sanguinis spiritus vini. Tinctum effunde per inclinationem in aliud vas vitreum circulatorium, & clausis optimè omnibus juncturis digere circulando, per octo dies, lentissimo igne, donec feces depo-

posuerit omnes: tinctura iterum effusa in aliud vas quod optimè claudes, feces quę in fundo remanent prioribus fecibus conjunge, & bulliente balneo distilla ex his quicquid poterit humiditatis, illudq; humidum tincturæ priori conjunge: feces deinde combure, & violentissimo calcina igne, donec albescant; & ex his, cum aqua cardui benedicti, aut florum tiliæ arboris, aut florum lilii convallii extrahe salem, quem calcinationibus, solutionibus, filtrationibus, & coagulationibus sæpius iteratis, in candidissimum reduces saccharum, quod conjūges priori tincturæ. Et ex hac tinctura lentissimo calore balnei extrahes humidum aliquid, donec tinctura spissitudinem mellis acquisiverit, quæ in vasis aureis digna est conservari, propter stupendas in sanitate conservanda virtutes, & in morbis quibusque pellendis.

Vires & vsus quintæ essentiæ humanæ carnis.

Vires humanæ carnis præparatæ.

Virtutes hujus arcani reticeri merentur, quòd tot tantæque sint, ut in earum enumeratione, hyperboles suspicionem adferat lectoribus: dicam tamen omnibus morbis accommodari, & Principes omnes, & Reges eo uti debere ad longissimæ beatæque vitæ usum.

Sumitur singulis matutinis horis, jejuno stomacho, in juscuio pulli, vel sorbili ovo, ad quantitatem trium, aut quatuor granorum.

Cap. XII.

De quinta essentia urinæ hominis.

Arcanū urinæ.

Qvamvis urina hominis sit reiectaneum excrementum, quod facultas excretrix hominum, tanquam quid inutile, imò & nocuum corpori humano

mano rejiciat;nihilominus tamen experientia quotidiana compertum habemus, ſcabiem & ulcera quædam cutanea leviuſcula,ſola urinæ lotione curata & perſanata fuiſſe. Quod ſpagyricis Philoſophis indicavit, omnem urinæ ſubſtantiam excrementitiam non eſſe; quamvis à natura ut excremẽtitia ejiciatur;non enim ita prudens & avara eſt natura, ut ſolum excrementum à corpore deponat: bonum enim cum malo connectum, ex impotentia ſeparationis,foras quotidie detrudit, imo aliquando bonum purum, ut in efflöridi ſanguinis criſi contingit excrementitia ergò non eſt tota urinæ ſubſtantia,ſed in ea latitat aliquid puri, quod purũ putum extractum,mirum eſt naturæ balſamum ad curationem vulnerum & ulcerum omnium, tum externorum, tum internorum.Extrahetur verò illud purum ſequenti methodo. Sumatur urina hominis ſani,cujuscunque ſit ætatis modo non decrepitæ,Sole & Jove in Piſcibus exiſtentibus, & colligatur maxima in quantitate, ad libras circiter viginti. His adde ad celeriorem putrefactionem ſpiritus vini libras quinque,imponatur ſimul in vaſe vitreo optimè clauſo ad putrefactionem in fimo calido per menſem donec nigreſcat per quam optimè urina, deinde diſtilla lentiſſimo igne ut ſeparetur ſpiritus vini,quem cognoſces ſtriis diſtillantibus in capite alembici, dum ceſſant prædictæ ſtriæ, muta recipiens,& collige phlegma urinæ,donec fumi albi apparuerint in capitello alembici, & in ſalem albiſſimũ congelati fuerint. Hũc ſalẽ ſepara à capitello alembici, & cuſtodi in vitreo vaſe optimè clauſo, feces combure fortiſſimo igne, & calcina tandiu, donec albeſcant cineres, ex his deinde ſalem extrahe phlegmate proprio ſuo ſi vis, aut phlegmate vini, & calcina tandiu,& ſolve & congela,& iterum

calcina solve & congela, donec sal albissimus fit, & purus ab omni fœculento excremento: hunc salem priori conjunge, & adde his tertiam partem ponderis sui, vini spiritus, ab omni phlegmate vindicati, & serva, poterit etiam loco vini spiritus addi spiritus therebentinæ rectificati, & servari.

Vires & usus essentiæ urinæ humanæ.

Vires ac naturæ & usus.

1. Calculum renum vesicæque rumpit, & atterit, earumq; partium ulcera brevissimo conglutinat tempore.
2. Gonorrhoeam virulentam citissimè sanat, si cũ eo granum unum aut alterum camphoræ dissolvas.
3. Vulnera ulceraque externa, eo peruncta ad cicatricem perducit.
4. Difficultatem meiendi quamcunq; cum spiritu therebentinæ citissimè tollit.
5. Putrefactioni internæ resistit, necat vermes, & à febribus putridis præservat.
6. Tempore pestis, summum est contagionis præservativum.
7. Tumoribus applicatum tepide cum linteolis aut gossipio, ad maturitatem perducit.

Sumitur in aqua cinnamomi ad quantitatem granorum decem usque ad duodecim mane jejuno stomacho, & post potum deambulandum est si fieri potest Eo enim modo purgat mitissimè, & urinas excitat.

Hæc sunt, amice Lector, quæ ex homine possunt extrahi, quæ tanta sunt ut sufficiant medico, ad curationem omnium morborum. Neque mirum est cum homo fit Microcosmus, & totius orbis compendium, in eo latitant virtutes totius mundi, nec eget

eget ipſe aliis, quàm ſeipſo, unde prudentiſſimum fuit illud oraculum γνῶθι σεαυτον. Sunt qui laudant quintam eſſentiam ſtercoris humani, laudatque Galenus 11. libro de ſimplicibus medicamentorum facultatibus, ſtercus humanum peculiari ſuo capite, ad tumores aliquos gutturis mortiferos reſolvendos, & pro arcano ſui temporis enumerat, ſed eſſentia urinæ humanæ vices aget illius, & quidem præſtantiores, & delicatis hominibus non erit faſtidio.

Cap. XVII.

De quinta eſſentia cervi.

SVmendum eſt caput cervi, qui cornua recentia & valde tenera habeat, & vetera depoſuerit, hoc caput pelle depoſita, una cum cornibus, in fruſtula conſcindendum eſt, & cum æquali quantitate ſanguinis cervi vitreo vaſi imponendum, & fimo equino calido putrefaciendum per menſem integrum, Sole & Mercurio, in Leone exiſtentibus. Peracto menſe putrefactionis, diſtillandum erit omne in balneo mariæ, aut in cineribus tepidis lentiſſimo igne. Ut ſi quid eſt ſpiritus ſeparetur à phlegmate & aquoſo humore. Quod cognoſces in diſtillatione, ſi ſtrias emittunt vapores, qui ſurſum aſcendunt, & in liquidum humorem in capitello alembici convertuntur, evaneſcentibus ſtriis mutãdum eſt vas recipiens, & colligendum phlegma, donec ſpiritus albi & ſpiſſi conſcendant. Tũc enim temporis permutandum iterum eſt vas, & aqua lacteſcens quæ egreditur ſeorſim colligenda eſt, & ignis augendus pedetentim, donec omnis aqua alba egreſſa ſit. Tunc iterum etiam augendus eſt ignis, ſal ſublimetur albus, & nitidus, qui lateribus capitelli alembici adhærebit, non ſecus, ac ſal uri-

Arcanũ cervi.

næ, hic ſal perquamoptimè cuſtodiendus eſt vitreo vaſi optimè clauſo: Spiritus verò, & aqua lacteſcens ſimul conjungendi ſunt, & ſeptem vicibus per diſtillationem purificandi. Deinde conjungendi ſunt cum ſale volatili, & iterum ſeptem vicibus diſtillãdi, mutato ſingulis vicibus alembico, aut ſaltem bene abſterſo priori, feces verò prioris diſtillationis calcinandæ ſunt fortiſſimo igne, & tanto, ut albeſcant. Ex his deinde cineribus albefactis extrahendus eſt ſal, purificandus iteratis calcinationibus, filtrationibus, & ſolutionibus, ultima purificatione, hoc eſt, donec nullas in ſolutione emittat feces, nec ullo pacto turbet aquam quæ ſalem ſolvit. Hic ſal deinde purus nitidusque factus conjungendus eſt cum prioribus eſſentiis, ſale volatili ſcilicet aqua lacteſcenti, & ſpiritu, & tandiu invicem circulandi, donec invicem conjungantur, nexu indiſſolubili.

Vires & uſus eſſentiæ cervi.

1. Hoc arcanum eſt Epilepſiæ Rixotomon, radicitùs enim tollit quamcunque Epilepſiam.
2. Omnibus Maniæ ſpeciebus ſuccurrit & medetur.
3. Dolorem capitis inveteratum tollit & vertiginẽ curat.
4. In prolonganda vita, eaque ſana conſervanda, æque efficax ac arcanum ſanguinis cuius vires æmulatur.

Sumitur ad quantitatem uſque ad ʒ. j. in juſculis in ovo ſorbili, in aqua cinnamomi ſtillatitia, aut florum Tiliæ arboris pro Epilepſia.

Cap. XII.

De quinta eſſentia viperæ.

Arcanũ Viperæ. Eviſceratæ viperæ, capite caudaque abſciſſis, cuteque

teque deposita, minutim inscindendæ sunt, & vasi vitreo imponendæ, cum spiritu salis, ad eminentiã quatuor digitorum sole existente cum Mercurio in domo gemini & insolandæ per quindecim dies. Deinde distillandum est, quicquid poterit humiditatis, distillatum toties rectificandum, donec empireama nullum redoleat, & vasi vitreo reservandũ, feces verò comburandæ, & calcinandæ donec albescant cineres, ex his demum sal extrahendum solutione, calcinatione, filtratione, & coagulatione, hisque sæpissimè iteratis operationibus ad salis usque candorem summum, & puritatem, donec dulcis sit & liquescat, ut cera lenissimo igne, deinde conjungendum est, prædictus nobilis, & splendidus sal, in aqua sua, & ambo circulandi donec nexu indissolubili conjungantur, & fiant unum inseparabile, interim si quid est humiditatis aquosæ, per balnei calorem tepidum, poterit separari. Quod reservari poterit separatim ad oculos albugine, nebulis, & cataracta læsos, & ad auræ pestiferæ fugam.

Vires & usus essentiæ viperarum.

Vires & usus arcani viperæ.

1. Hoc arcanum est cordis potissimum, & vitæ solidum propugnaculum, ideò omnibus veneni speciebus potentissimè, & efficacissimè resistit, eaque vincit.
2. Febres omnes pestilentes & malignas ad laudatam crisim, & citissimam coctionem conducit.
3. Ab omni pest's & contagionis periculo custodit, fugat auram pestilentem, vapores, & corruptiones internas malignas, cerebrum, cor, & hepar infestantes, foras protendit & evincit per insensibilem transpira ionem.
4. Morsibus serpentum & brutorum aliorum venena-

nenatorum exterius appositum curat, & venenum mortificat

5. Bubones pestilentes, & carbunculos & antraces exterius applicatum citò maturat eorumque dolores ingentes mitigat.

6. Cutem scabie & psora serpigine & herpete affectam absque dolore curat levemq; & politam reddit.

7. Lepram ipsam tutissimè, & certissimè curat, renovat enim totum sanguinem & purificat, hæmatosimque laudatam efficit, redacto ad temperiem moderatum & vitalem hepatis calore.

8. Vitam ergo ab omni morbi periculo custodit, longævam efficit, & beatam, & tandem cum prædictis sanguinis humani arcanis, est naturæ humanæ, summum & unicum in hac miseriarum valle solatium.

Sumitur singulis matutinis horis jejuno stomacho in aqua cinnamomi cardui benedicti, in aqua theriacali ad quantitatem ℈. j. vel in aqua roris Solis, ad majorem efficaciam.

Cap. XV.

De quinta essentia carnis Lupi.

Arcanū Lupi. SUmatur Lupinæ carnis recenter mactatæ ℔. x. Arcenici mineralis ℔. j. radicis siccæ Aronis sive Iarri vel Serpentariæ majoris ℔. ij. Fuliginis ℔. j. ß. aquæ Calcis ℔. vj. misceantur omnia & contundantur, contundenda & incidenda incidantur, & imponantur vasi vitreo optimè clauso ad putrefaciendum in fimo tepido per mensem integrū, deinde extrahatur quicquid poterit humiditatis, in lento balnei calore; transferatur alembicum ad ci-

neres

feces & distillentur fortissimo igne, ad siccitatem usque, aqua distillata, ter aut quater rectificetur, feces comburantur igne ad albedinem usque, ex his extrahe salem cum aqua serpentariæ aut Iarri, & purificetur ultima purificatione, donec feces nullas emittat, deinde dissolvatur in aqua sua ter aut quater rectificata, & maneant in digestione tepida, per quindecim dies, deinde in lento balnei calore extrahatur omne humidum, quod eo calore ascendere poterit, reliquum quod in fundo remanebit custodi in vasis vitreis optimè clausis.

Vires & usus essentiæ carnis Lupinæ.

Vires Arcani lupi & usus.

1. Lupum manifesta est occulta quadam proprietate curat.
2. Cancrum etiam & nolimetangere potentissimè mortificat & sanat.
3. Scrofulas evellit & ulcera quæcunque maligna, phagedenica brevissimo tempore ad cicatricem perducit, exterius illinendo per se solum, vel cum oleo aliquo, sive cum oleo amygdalarum amararum, vel cum oleo vitellorum ovi; vel cum oleo mandragoræ, ad dolores mitigandos, quos excitat inter agendum.

CAP. XVI.

De quinta essentia vulpeculæ.

Arcanũ vulpeculæ.

SUmatur vulpes mas, verno tẽpore, & occidatur, & cum suo sanguine in vas vitreũ imponatur in frustula cõcisa: addatur aliquid vini alchool ut superarent humida siccis, ad eminentiã quatuor digitorum, collocetur vas optimè clausum in fimo equino tepido, per mensẽ integrũ, eoq; transacto, distilletur quicquid poterit distillari, distillatũ circu-

lan-

landum est, & deinde septies rectificandum: feces verò prioris distillationis calcinandæ sunt, donec albescant cineres, ex his sal extrahendus, & purificandus ultima purificatione, ut in omnibus superioribus essentiis factitatum est. Sal purus putus aquæ suæ rectificatæ conjungendus, & digerendus per octo dies, & deinde humidum supervacaneum extrahendum balnei calore, & reliquum servandũ in vasis vitreis.

Vires & usus.

Vires & usus arcani sulpecula.

1. Mira quadam proprietate colicos dolores certissimè sanat, imò gestans secum hoc arcanum vasi aliquo vitreo hermeticè clauso impositũ, nunquam affligetur ventris & intestinorum dolore.
2. Dolores etiam podagricos tollit exterius illinẽdõ, & curat interius sumendo.
3. Hydropicos mirabiliter sublevat, & aquas & vẽtos sensim consumit.
4. Alopeciam sympathica agendi facultate exterius ungendo partes alopecia affectas, curat.
5. Nervis convulsis etiam medetur, sumitur mane in jusculis ad ʒ. j.

Cap. XVII.

De quinta essentia Calbulæ ad Icterum.

Arcanũ galbulæ.

PRæ manibus habenda est maxima quantitas extracti stercoris auferculi, qui veris tempore herbas pascuntur, paratum cum aqua Imperiali, deinde tres aut quatuor galbulæ tempore veris sunt accipiendæ & occidendæ, & in suo sanguine macerandæ per putrefactionem, per quindecim dies in fimo calido, deinde distillandæ, distillatum purificandum, ut in prioribus arcanis, feces comburendæ

dæ & calcinandæ, donec albescant cineres, ex his salem extrahere oportet; & limpidum candidumque reddere, ut suprà in superioribus arcanis factum est, sal demum conjungendus cum aqua sua pura puta, & circulandus per octo dies, ut si quid est fœculenti, in fundo resideat, quod per inclinationem separandum est, & totum reliquum purũ, & à fecibus terrestribus vindicatum, aquæ Imperiali extracto stercoris anerculi imprægnatæ connectendum & servandum in vasis vitreis optimè clausis, ne respirent.

Vires & usus.

Icterum absque dubio curat si per mensem integrum, Ictero quocunque affectus eo utatur; singulis matutinis horis jejuno stomacho eundo deinde deambulandum si fieri potest per duas, aut tres horas. Sumitur autẽ in jusculis tenuibus ad quantitatem cochleariuм duorũ, aut trium singulis vicibus. Non erit artis culpa si ægrotus priùs purgetur aliquo levi medicamento, cholagogo, & mittatur aliquid sanguinis si vires ferant; quod medico est contemplandum. *Vires & usus arcani gal bula.*

CAP. XVIII.

De quinta essentia Talpæ.

CAlcinentur Talpæ cum Sulphure, calx imbibatur cum succo chelidoniæ ad eminentiam quatuor digitorum, & stent in digestione per octo dies, in cineribus tepidis in vase vitreo optimè clauso, his transactis diebus, distilletur fortissimo igne succus chelidoniæ, & rectificetur ter aut quater, feces demum fortiter calcinandæ ad albedinem usque, ex his sal extrahendus purus putus, iteratis calcinationibus, & solutionibus, & tandem aquæ suæ *Arcanũ talpæ.*

contingendus, & servandus in vasis vitreis optimè clausis.

Vires & usus essentiæ Talpæ.

Vires & usus arcani talpa.

Cancrum, tineam & herpetes fortes curat, si ea sæpissimè imbibantur, gossipiis ea essentia madefactis.

CAP. XIX.

De quinta essentia hirundinum.

Arcanū hirundinis.

SUmendæ sunt hirundines duodecim, aut viginti aut plus, & suffocandæ sunt, ut sanguis earum integer permaneat in venis, & minutim incidendæ sunt, cum earum plumis, & imponendæ vasi vitreo distillatorio, cum parum, videlicet cum unciis quatuor aut quinque spiritus chelidoniæ plantæ, (cujus spiritus extractio docetur infra peculiari suo capite libri secundi hujus operis & distillandæ sunt in tenui calore, donec spiritus egressus sit totus, tūc enim temporis augendus erit ignis, donec humor omnis ascensus fuerit, caput mortuum erit postea calcinandum fortissimo igne, donec candescat, ex cineribus cum aqua chelidoniæ sal erit extrahendus, & purificandus secundum artem, ut præmonstratum fuit antea, & conjungendus cum humore suo egresso & aliquoties purificato, per rectificationem, redistillando septies

Vires & usus.

Arcanum est Epilepticum summum, modo æger utatur eo ad ℥ j. singulis matutinis horis jejuno stomacho, per mensem, purgato prius corpore aqua benedicta rulandi, quæ fit ex croco metallorum loto, per infusionem in aqua chelidoniæ, hujus infusionis sumitur ℥ j. ad purgandum, ut vi-

dere

dere est suo peculiari capite libri tertii hujus operis.

Mirum etiam est ophthalmicum contra omnes oculorum affectiones, si oculos intingant ægri guttulis hujus arcani, & interius sumant per aliquot dies ad quantitatem unciæ unius.

Permixtum fecibus hirundinum & incorporatū ad modum cataplasmatis ad anginam est unicum & solum refugium, cum cætera omnia desperatæ salutis sunt, est enim tenuissimarum partium, & summopere penetrat & discutit omnes tumores eosque resolvit, addam quod & peculiari quadam proprietate hanc affectionem curat.

Cap. XX.

De quinta essentia perdicum, caponum & aliarum avium.

Arcanū perdicū, & aliarum avium.

Sumendæ sunt aves, quas volueris in essentiam convertere, & his occisis, plumisque depositis cute & adipe omni, inscidendæ sunt in frustula cum ossibus omnibus, & phialæ vitreæ imponēdæ, & balneo mariæ collocandæ, ut bulliant per quatuor horas, his transactis calidè versandum est, è phiala vitrea, quicquid humoris egressū est, ex carne avium, in aliud vas. Liquor prædictus depurandus est in balneo, donec feces nullas emittat, extractis fecibus singulis trinis diebus per inclinationē, è vase optimè clauso, in balneo bulliente, caro deinde & ossa quæ remāserunt comburenda sunt, & calcinanda ad candorem, & ex cineribus albis sal extrahendus cum aqua rosacea rectificata, si alembico plumbeo distillata fuerit propter cerussæ copiam quàm secū ex tali distillatione traxit, si salem multis calcinationibus, solutionibus, & filtrationibus

reiteratis ad candorem summum, & dulcedinem perducas, & liquori suo puro conjungas, efficies medicamentum humidi radicalis restaurativum. Principibus & Regibus senectute oppressis summopere desiderandum, cui sal margaritarum addi poterit, non ad majorem efficaciam, sed ad conservationem arcani, quia sal suus, & innatus non sufficit liquori suo conservando, nisi addatur novus, Margaritæ autem dant copiam summam salis, facillimæ & citissimæ præparationis, qui vires alterius salis ferè æquat, quocirca addere consulo.

Simili methodo potest extrahi quinta essentia serpentum, cauda & capite abscissis, ad lepram, & calidam jecoris intemperiem. Et ex Piscibus omnibus, ad pthisim, & hecticam febrim, non ad curandam, sed saltem ad vitam rerum prolongandam.

Vires & usus.

Vires & usus arcani humidum.

Pthisicos & hecticos & macilentos, & senectute oppressos mirabiliter refovet, eorum humidum deperditum reparando in omnibus morbis cronicis, & in his in quibus vires deficiunt, summum est alimentum & vitæ fomes

Sumitur in jusculis assiduis, & in potu assueto, in omni hora, & tempore.

CAP. XXI.

De quinta essentia cancrorum fluviatilium, aut maritimorum.

Arcanū cancrorum.

HAbenda est maxima copia cancrorum, & conchis suis optimè expurgandi sunt, caro verò eorum imponenda est vitreo vasi distillativo & distillanda est lentissimo igne, hæc autem aqua septies rectificãda est antequam servetur, caput mortuum harum

harum omnium distillationum calcinandum est donec albescant cineres, ex his deinde cum aqua onovidis, aut milii solis, aut saxifragæ, salem extrahes purum putum & nitidum, & ab omni terrestri fece vindicatum. Deinde liquori conjunges, & servabis ad usus sequentes.

Vires & usus arcani prædicti.

Calculum renum & vesicæ miraculosè extrahit, & comminuit, ejusq; efficientes antecedentes tollit causas. *Vires & usus arcani cancrorum.*

Dissuriam stranguriam, & omnem meiendi difficultatem cum spiritu therebentinæ permixtum tam subito sanat, ut magicum effectum dicere possis.

Oculorum caliginem depellit, & nebulas discutit ungulas, & cataractas guttatim in angulis oculorum instillando ter in die.

Sumitur interius in jusculis assuetis, & aquis appropriatis ad morbum quem curare cupis, valet etiam exterius applicatum ad cancros curandos, modo mortificati sint prius, arcano arcenici, quod in tertio libro docebitur, peculiari suo capite, vel arcano lupi prius dicto.

Simili methodo & via extrahi potest quinta essentia ex omnibus conchiliis: potentius autem erit remedium, si salem volatilem reddas, cum spiritu vini quod fit digestione & cooboratione sæpius iterata spiritus vini, super salem prædictum, sal enim tunc temporis penetrandi summas acquirit vires, & tartaros omnes resolvit.

Cap. XXII.

De quinta essentia centipedum animalium.

Colligenda est maxima copia centipedum, & projiciendi sunt in vas vitreum, cum sufficien- *Arcanũ centipedum.*

ti quantitate ſalis communis decrepitati, & purificati, ut morientis, deinde diſtillandi ſunt fortiſſimo igne, ut eorum aqua, una cum ſpiritu ſalis communis egrediatur, hæc aqua ſepties aut pluries rectificanda eſt antequam reponatur ad conſervandum, ſalem verò in fundo remanentem calcina iterum, ut centipedes permixti optimè calcinentur, & ſal fiant, deinde cum aqua Ariſtologiæ rotundæ purificandus eſt ſal ille ſummopere, ut ferè fluat ſicut cera in lento calore, deinde digerendus cum optimo ſpiritu vini abſque phlegmate, & circulandus, & putrefaciendus, & fortiſſimo igne pellendus, donec volatilis fiat una cum ſpiritu vini. hic ſal deinde volatilis conjungendus eſt cum priori ſuo liquore, & ſic invicem permixta, ſervanda ſunt ad uſus ſequentes.

Vires & uſus.

Vires & uſus centipedum arcan. Interius ſumpta hæc eſſentia, cum aqua cinnamomi ſanguinem purificat; & valet ad lepram curandam ratione ſpiritus ſalis, quem ſecum habet.

Ulcera quæcunque externa exterius illinendo ſanat, & interna etiam cum ſpiritu Therebentinæ ſumendo, breviſſimo conglutinat tempore.

Cap. XXIII.

De quinta eſſentia vermium terreſtrium.

Arcanũ Vermiũ. Collecti vermes terreſtres menſe Maio, in ſpiritu acido vitrioli ſuffocandi ſunt, & deinde diſtillandi lentiſſimo igne, donec non amplius diſtillet, deinde mutato recipiente augendus eſt ignis usque ad calcinationem fortiſſimam capitis mortui, donec candeſcat fundum alembici, & albeſcant cineres, ex quibus ſalem extrahes & purum putum

facies

facies, multis iteratis calcinationibus & ſolutionibus, reiectis fecibus, ſingulis vicibus dum calcinas & ſolvis, aquam demum diſtillatam, & liquorem omnem priorem, & poſteriorem rectificabis & conjunges ſali puro, & ſervabis ad uſus.

Vires & uſus.

1. Arcanum eſt mirum, ad infantulos à vermibus præſervandos, & infectos vindicandos à tali illuvie. *Vires & uſus arcani vermium.*
2. Fiſtulas etiam mirificè curat, ſi ſæpiſſimè colluãtur, & eorum capacitas compleatur eo arcano, tinctura ariſtologiæ rotundæ ſpiritu vini extracta delibuto. *Cura fiſtularũ.*
3. Scabiem etiam exterius illinendo certiſſimè curat: & cutem abſtergit exterius, applicatur ad ulcera ſananda, & fiſtulas, & ſcabiem cum aqua Ariſtologiæ, & ejus tinctura permixtum.

Interius verò ſumitur in aqua abſynthii pontici, aut portulacæ, aut ſucco limonum, vel cum aqua hyperici, ad quantitatem coclearii unius vel alterius.

CAP. XXIV.

De quinta eſſentia buffonum.

MEnſe Junio colligendi ſunt buffones in maxima quantitate, & ſuſpendendi ſunt in aëre in loco, ubi radii ſolis vigeãt, & polleant toto fere die, & tandiu ibi cõſervandi, donec optimè ſicceſcant, ſicci comburendi ſunt ad candorem cinerum, ex cineribus extrahendus eſt ſal cum aqua cardui benedicti, aut ſcabioſæ, aut corticum limonum, ad puritatem ſummam & candorem. Hic ſal dein- *Arcanũ buffonũ.*

de permiſcendus eſt cum aqua therìcali & ſervandus.

Vires & uſus.

Vires & uſus arcani buffonum.

Sunt qui aquam diſtillatam buffonum dum vivunt diſtillatorum laudant pro mortificandis cunctis inflammationibus externis, tum ad cohibendam gangrenam partium, & dolores ſummos calidos arthriticos mitigandos, ſed hujus rei fides ſit penes experientiam cauto medico & prudenti cõmittendam, quia venenum ſummum eſt hæc aqua, imò odore ſolo exiſtimo interficere poſſe, propter ejus ſpiritus volatiles qui ſemper exeunt ex aqua. De ſale verò nullo pacto dubitandum eſt quin theriaca ſumma ſit, & mirum alexiterium, ignis enim omnia conſumpſit præter ſalem vitæ, qui nunquã venenum eſt, ſed vitæ fomes & propugnaculum, ubique poſuit natura mortem, ibi etiam vitam collocavit, ut morti mederetur. Vires verò hujus laudatiſſimi ſalis, ſunt contra omnia venena, tum aſſumpta per potionem, tum per aërem illata: unde peſtis eſt ſummum alexipharmacum, bubones etiã & carbunculos peſtilentes mirabiliter exteriùs illitos curat & ſanat, eorumque malignitatem reprimit, & cancros tutiſſimè curat. Sumitur mane jejuno ſtomacho, ad quantitatem dragmæ unius cum aqua cinnamomi, vel illinitur exteriùs ad cancrum mortificandum.

CAP. XXV.

De quinta eſſentia Ranarum viridium, quæ pratis adſtant menſe Maio & Aprili.

Arcanũ Ranarum.

CAptandæ ſunt eo tempore Ranæ illæ, & vivæ diſtillandæ lentiſſimo igne, in balneo Mariæ

per

per quatuor horas, & colligere quicquid humoris per spatium illius temporis egredi poterit, Deinde mutato recipiente juncturis optimè clausis, mutandum est vas è balneo ad cineres, & distillandum quod superest humoris, qui priori conjungendus est. Reliquum verò quod in fundo alembici superest, comburendum est fortissimo igne, in tigillo forti & ad calcinandum apto, donec incinerescat probè, & ex cineribus albis sal extrahendus & purificandus est, ut artis est usque ad candorem summum & dulcedinem, deinde liquori suo rectificato, & septies distillato connectendus, ut simul uniantur, & fiant unum ad sequentes usus servandum.

Vires & usus prædictæ essentiæ.

1. Arcanum est mirum ad quartanam curandam occulta & innata sua proprietate. *Vires variarum & usus.*
2. Curat etiam febres tertianas, & quotidianas: unica potione, cum aqua Necotianæ seu peti, post vomitum supersudádo quantũ & quandiu fieri poterit.
3. Inflammationes omnes mitigat, earumque dolores lenit exterius ungendo.
4. Erisipetata mirificè, & brevissimo tempore tollit eorumque ardorem compescit.
5. Dolores arthriticos è causa calida ortos, exterius ungendo summopere lenit & mitigat.
6. Talpis & concavis ulceribus medetur.

Sumitur ad quantitatem unciæ unius, cum unciis duabus aquæ peti aut cardui benedicti, jejuno stomacho supersudando; deinde quantum fieri poterit, & per se sola exterius applicatur cum gossipio aut linteis.

CAP. XXVI.

De quinta essentia moschi ambari & Icbetæ.

Arcanũ Moschi.

HAs quintas essentias, in primo libro collocamus inter animaliũ essentias, quòd sint mixta quæ desumuntur, ex animalibus quamvis de ambaro anceps sit quæstio, an sit excrementum animalis vel fungus & excretio terræ, attamen quod flagrantissimum reddat odorem inter essentias odoratas ponemus.

Hæ autem hac methodo fieri debent, tota eorum substantia modo pura sit, convertitur in essentiam, indigent tantùm ut partes quas habent heterogeneas ab homogeneis separentur, quas aliquando non solùm à natura tales habent, sed etiam impostura & fraude mercatorum. Ambarus ergo Zibeta, vel Moschus cõparanda sunt optima ad quantitatem ℔.j. aut ß. & dissolvenda sunt in optimo vini spiritu alchoolisato, & tandiu rectificato, donec odorem gratissimum per se acquirat, ut docetur peculiari suo capite in lib. 2. hujus operis, dissoluta collocáda sunt in vitreo vase oblongi, optimè clauso, ne respiret, super ignem lentissimum, ut penitus dissolvantur omnes eorum partes. Partes autem heterogeneæ decident ad fundum, & hypostasim facient, quam per inclinationem partium dissolutarũ per spiritum vini separabis, & sic dissolutas partes in aliud vas vitreum oblongi colli transferes, & in eo vase obturabis, & sic denuo collocabis in balneo mariæ per quindecim dies, in lento calore, ut partes solutæ omnino depurentur. Quam depurationẽ cognosces per separationem partium heterogenearum in fundo residentium; quas ut in prima operatione separabis & tandiu sic ages, quandiu feces & hypo-

hypostasim faciet solutum post residentiam longam in balneo tepido. Postquam autem feces nullas emittet, sed clarum & limpidum semper permanebit solutum, tūc temporis distillandum erit lentissimo igne, usque ad mellis consistentiam. Quod erit arcanum ambarinum reservandum in pixidibus argenteis, vel aureis, ad usus, & aqua in phialis optimè clausis, quæ etiam suos peculiares habet usus & virtutes.

Vires & usus arcani Ambarini.

1. Ad spiritus languidos refocillandos mire efficax, si granum unum aut alterum incorporetur cortici citri conditæ & tritæ. *Vires Moschi.*
2. Ad pestilentis auræ fugam summum est arcanum, modo granum unum illius teneatur in ore.
3. Ad Syncopen summopere valet, granum unum illius dissolutum, in aqua cinnamomi & potatum.
4. Oris putredinem & fœtorem frequenti usu, tandem tollit, sive ex dentibus aut gingivis putrefractis, & cancro affectis, sive ex stomacho, & mala primæ coctionis dispositione dependeat.
5. Sensus omnes acuit memoriam præcipuè & intellectum & cerebrum adeò roborat, ut à vertigine comate & frigidis omnibus affectibus præservet.

Sumitur autem granum unum aut alterum illius dissolutum in aqua cinnamomi, vel incorporatum cum aliqua cortice odorata cōdita, ut fiant Trochischi.

Aqua autem illius arcani quæ est spiritus vini rectificatus, ad hæc omnia prædicta valet, & præterea,

terea, restituit summopere humidum radicale deperditum à calore nostro naturali, & vires æmulatur auri potabilis, in curandis morbis, & beatissimus est ille Medicus, qui ejus spiritus habet copiam.

Cap. XXVII.

De quinta essentia Ceræ.

Arcanũ ceræ.

CEra quod sit opus animalium, ideo de ejus essentia in primo libro inter animalium essentias, tractandum esse mihi visum est, tantum enim in se continet humidi radicalis mundi, quantum & mel continet, unũ enim & idem sunt, & ex eadem materia prodeunt, differunt tantùm ut crassum à subtili, antequàm verò essentiam ejus doceamus. Quid sit cera prius mihi placet explicandum, ejus enim materiam & centrum pauci norunt. Cera ergo est crassa & spissa substantia dulcedinis terræ, quæ ab apibus sumitur in alimentum ex rore, ex floribus, & ex extremitatibus arborum germinantium tempore veris, quæ extremitates, locustæ dicuntur, & habent dulcedinem summam, illud alimentum sumitur ab apibus & digeritur, & post digestionem pars purior convertitur in earum substantiam reliquum abit in excrementum: Quod excrementum etiam partes habet, non æqualiter puras, ex purioribus & liquidioribus mel conflant apes, ex crassioribus verò ceram, quæ cum ortum habeat ex dulcedine terræ, dulcedo verò terræ, ex humidi radicalis terræ partibus coctioribus, ideo arcana summa ex cera elici possunt operibus chymicis, cum humidum radicale terræ, sit totius sanitatis humanæ fundamentum & sedes, elicientur autem prædicta arcana sequenti methodo.

Ceræ ortus & origo.

Ceræ sumetur libra unica, aut altera & in frustula

ſtulâ concindetur, aut fuſa & liquata, in retortam vitream capacis & largi colli reponetur, cum æquali pondere arenæ perquam optimè lotæ, ut à pulverulenta & terrea fece vindicetur, ne ceræ limpidã ſubſtantiam conſpurget, & contaminet, retorta collocabitur in cineribus cribratis, ad fumum ad hanc diſtillationem aptum & recipiente collo retortæ adaptato, juncturis optimè clauſis dabitur ignis primò lentus obſervatis gradibus, deinde augetur ignis pedetentim usque ad ſummum vigorẽ, donec tota ſubſtantia ſpirituoſa ceræ aſcenderit. Debet autem hæc diſtillatio per quatuor aut ſex dies continuos fieri, eſt enim difficillimæ aſcenſionis hæc ſpirituoſa ſubſtantia ceræ, quod glutinoſis ſalis partibus adhærent fixis, quæ ſublimationem retardant & impediunt. Poſtquam hæc tota ceræ ſpirituoſa ſubſtantia aſcenderit; denuo in retorta nova eſt rectificanda ſepties, mutata retorta ſingulis vicibus, tunc completum eſt arcanum ceræ, & capax ut recipiat virtutes florum omnium per ſolam infuſionem, ut arcanum ſit ſummum ad vulnera omnia promptiſſimè ſananda, tanquam balſamum naturale. Præſtat enim hoc oleum ceræ, cuicunque oleo alii ad virtutes florum ſuſcipiendas; & ad balſamum parandum efficaciſſimum ad vulnera quæcunque curanda & ulcera conſolidanda, ſi in eo macerentur flores hyperici & radices conſolidæ majoris per menſem integrum, in cineribus tepidis.

Vires & uſus olei Ceræ.

1. Vulnera & ulcera quæcunq; tum externa tum interna curat, unde valet ad omnes diſenteriæ ſpecies. *Vires & uſus arcani ceræ.*

2. Hæ-

2. Hæmorrhoidas ulceratas & cancroſas mitigat doloremque ſedat.

3. Colicos dolores cum ſpiritu vini ſumptum mirabiliter ſanat.

Sumitur à guttis 8. ad 12. in vino optimo, in ſpiritu vini, & aqua cinnamomi, exterius verò per ſe ſolum illinendo applicatur ulceribus.

Cap. XXVIII.

De quinta eſſentia Mellis.

Mel quid ſit & ejus arcanum.

MEl, ut diximus ſuperius, eſt de eadem ſubſtantia conflatum ac cera differunt tantùm, quia mel partes habet liquidiores & ſubtiliores dulcedinis terræ, ex qua apes ſumunt alimentum.

Si autem arte adhuc in ſubtiliores partes dividatur, divinum evadit medicamentum, quod ſequenti via conſequetur chymicus.

Mel aqua pluviali ſepties diſtillata ſolvendũ eſt, & levi igne deſpumandum, idq; ſæpius donec nullas in ſolutione emittat feces, ſed clarum & limpidũ una cum aqua quæ ipſum ſolvit, maneat. Deinde circulandum eſt per menſem integrum in pellicano, leviſſimo igne tunc demum in balneo diſtillandum eſt, quicquid diſtillari poterit, reliquum verò in cineribus diſtillandum erit ad ſiccitatem usq; & combuſtionem naturæ terreſtris, ex qua optimè calcinata, ſalem elicere oportet, eumq; ſalem mundare ſolutionibus multoties & calcinationibus iteratis, ut ab omni fece terreſtri perquam optimè emungatur. Sal ſic præparatus & mũdus, cum aqua mellis quæ in balneo Mariæ diſtillata eſt, eaq; pura & munda ſeptenis aut pluribus diſtillationibus, cõjungendus eſt, tum demum cum oleo ſuo, quod in cineribus diſtillatum eſt, itidem purum & mundũ connectendum eſt digerendo pedetentim; ut in

ſpiſſum

ſpiſſum gummi evadat quod ſervandum eſt tanquã ſecretum ſummum ſanitatis.

Vires & uſus.

Summum eſt ſanitatis præſervativum, & virium naturalium corroborativum, extrinſece & intrinſece conſervat humanum corpus, unde convenit omnibus morbis. *Vires & uſus arcani mellis.*

Sumitur in vitellis ovorum ſorbilibus mane jejuno ſtomacho, vel in juſculis ad quantitatem dragmæ unius.

CAP. XXIX.

De quinta eſſentia cornu cervi Rhinocerotis, &c.

Cornua hæc omnia quæcunque ſint cum excrementa terrea ſint medullarum, quæ cibo & alimento ſiunt oſſibus, oſſa purum ſumunt, & reliquum foras pellunt ad cornua, quę ad extremitates oſſium ſemper adnaſcuntur, ita ut videantur oſſa producta, ſed cum ſubſtantiam habeant ab oſſibus diverſam, oſſa cenſenda non ſunt, ſed quid productum ab excrementis alimentorum oſſium. Quæ quamvis excrementa ſint, attamen non ſpoliantur virtutibus admirandis, ut palam eſt, in his omnibus cornibus, quæ gerunt animalia, in quibus ſubſtantia ſalis prædominatur aliis ſubſtantiis, quæ mixta conſtituunt ex ſententia chymicorum, hæc autem animalia vocantur ab aliis philoſophis melancholica. Cur autem hæc animalia polleant virtutibus fortioribus aliis animalibus, imo ſint etiam gratiora guſtu, ut apparet in perdicibus coturnicibus cervis, aſinis & ſimilibus, ratio in promptu eſt quod ſal quo turgent ſit vitæ ſpiritus capaciſſimus, ſupra alias *Arcanũ cornu Rhinocerotis.* *Cornua animalium unde ſint & ungues.*

alias substantias, propter fixionem suam quam recipit, & dat aliis, & sit rerum omnium condimentum, unde gratia gustus est. Cornua verò horum animalium participant aliquid virtutis substantiæ illius qua turgent, quia excrementa pura non sunt, sed in his terreis substantiis latet aliquid spiritus vitæ, substantiæ salis. Valent autem potissimum ad venena, cornua illa, quod sal eorum quo turgent vitam habeat veneno contrariam, sal enim ex seipso propter vitæ ipsius fundamentum, quod à natura & Deo accepit, venenis omnibus contrariatur, hinc saliva hominis serpentes necat. Et caro sale condita, & reliqua omnia salita serpentibus veneno sunt, & morsibus venenatis sunt medicamento & remedio. Quintam autem essentiam cornuum sequenti elicies methodo. Radenda sunt cornua, & in pulverem tenuissimum comminuenda, & vasi vitreo oblongi colli imponenda; cum spiritu salis, ad eminentiam quatuor digitorum, deinde obturato vase circulanda sunt, & dirigenda in balneo tepido per mensem; tum demum distillanda levissimo igne in cineribus ad siccitatem usque, cavendum autem est ne empiremma redoleat, hæc aqua quæ distillat, nō propter virtutum diminutionem, sed propter ingratum saporem. Postquam spiritus omnis salis distillatus fuerit, feces quæ remanent in fundo alembici, comburendæ sunt fortissimo igne, & calcinandæ, ad candorem usque ex cineribus vero probè calcinatis, sal erit eliciendus cum aqua cardui benedicti aut phlegmate vini, septies distillato; sit autem aqua cardui etiam septies rectificata, ut salem purum emittat; huic deinde sali puro & mundo, spiritus salis superius distillatus connectendus est, & digestione incorporandus, ut fiant

Saliva cur serpentes necet.

unum

unum spissum gummi ; quod erit servandum in phialis optime clausis, ad usus miros.

Vires & usus.

1. Arcanum est summum contra venena omnia; & verum & unicum bezoarticum remediũ. *Vires & usus arcani vbi nocere-tis.*
2. Quartanam etiam sæpe utendo curat ; tenacem enim & tartaream substantiam corporis humani attenuat & dissolvit.
3. Adversus pestiferæ auræ contagionem nihil efficacius, & est summum pestis præservativum & curativum.
4. Omnes spiritus, naturales, vitales & animales mirificè recreat & fovet.
5. Adversus morsus animalium venenatorum mire efficax exterius ungendo & interius sumẽdo, ad cor defendendum ne veneno inficiatur.
6. Vermes enecat infantum interius sumendo, & putredinem omnem arcet & cohibet.
7. Valet ad lepram curandam, & leprosos mirè recreat.
8. Valet etiam ad senectutem retardandam quia humidum radicale purum & mundum conservat & fovet.

Sumitur ad quãtitatem dragmæ unius in juscu-lis & ovis sorbilibus mane jejuno stomacho, vel in aqua theriacali, vel in aqua cinnamomi.

CAP. XXX.

De quinta essentia vngulæ Alcis.

FErunt omnes Medici Alcem asinum sylvestrem occulta quadã proprietate epilepticos insultus curare, quod experientia confirmant, nihilominus tamen id unde proveniat, apud neminem Medico-

rum nec Physicorum legere potui, nec audire unquam potui ullam rationem, quam illam præfatam quæ de omnibus occultis, & quæ ignorantem audiri potest, nempe occultam esse Alcis proprietatem, quæ proprietas cum à forma ipsa dependeat in cognitionem hominum devenire nequit, id mihi nunquam arrisit. Ideo quantum in me est ingenii in hoc elaboravi, ut rationem excogitarem aliam, quam illam vulgarem, ex qua naturam & essentiam, tum Alcis ungulæ, tum Epilepsiæ pernoscere possimus. Asserunt Spagyrici Medici, Epilepsiam originem habere ex substantia Mercurii, aliis prædominante & superbiente, non secus ac in magno mundo ingruente tempestate, feruntur undique nubes & glomerantur, insurguntque venti, fulgura, fulmina, & tonitrua, donec dissipatis nubibus redeat clara tempestas, sic in homine caduco laborante, superbit substantia Mercurii, sursum deorsum undiquaque fertur, turbatur visus auditus, & reliqui sensus, intellectus & ratio, inflantur & tumefiunt ab spiritibus ventosis membra, donec tandem dissipata illa Mercurii superbia, nubibusque ex ea glomeratis, redeant ad primum statum omnia, & redeat clara tempestas microcosmi, jam verò ea omnia quæ tempestatem hanc frangere possunt, possunt & Epilepsiam curare, veluti sunt ignea omnia, & ætherea, quæ subito nubes fugare, & dissipare possunt inter quæ sunt spiritus vini, oleum vitrioli circulatum, oleum cinnamomi, & caryophyllorum, camphoræ, & reliqua similia, quæ cum in ea sint, & summæ penetrationis, illico, ad caput feruntur ibique nubes, à Mercurio superbiente glomeratas, dissipant. Jam verò ungula Alcis cum siccissima sit propter salis calcinati & retorridi copiam summam, quam in se habet, potest etiam

Vngula alcis undenam curet Epilepticos.

Epilepsia origo unde.

Epilepsia cura vera.

etiam proprietate manifesta, salis sui retorridi, & ratione spiritus salis ipsius, ipsam Mercurii superabundantem humiditatem comprimere. Addam etiam quod cornua omnia, ungulæ sulphureæ sint substantiæ,& vitriolatæ, quòd experientia confirmatur dum metalla colorant,& variis coloribus afficiunt,& mollitiem & ductibilitaté illis inducunt, si fusa, super ungulas aut cornua projiciantur: beneficio autem illorum spirituum sulphureorum & vitriolatorum mercurii ascendentem humiditatem, & undiquaque divagantem figunt,& coercent,cum proprietas sit illorum spirituum congelare, & figere mercurii dissolutam substantiam, in qua tantùm fixione & compressione consistit vera cura Epilepsiæ, quia tamen pauci ita procedunt illamque curam norunt, ideò pauci sunt, imò perpauci, qui Epilepsiam aliosque ejusmodi morbos curare sciant, sed incurabiles relinquunt. Ut autem curari possit dabimus ungulæ alcis essentiam sequenti methodo, quæ multum confert, imò prorsus curat Epilepsiam. Sumatur ungula alcis, pedis sinistri posterioris numero una, & radatur in frustula tenuissima, super ipsam proiiciatur,ad eminentiam duorum digitorum oleum caryophillorum,& cinnamomi, æqualibus partibus, in quibus flores tiliæ arboris, & pæoniæ maduerint per mensem integrum:deinde cum ipsis floribus circulata fuerint hæc olea,deinde rectificata, & ter aut quater distillata ut tenuitatem summam acquirant, his ita collocatis in vitreo vase oblongi colli, & obturato orificio, ne respiret,imponens furno Athanoris ad circulandum, donec ungula dissoluta sit cum ipsis oleis, & in mucaginem redacta: tunc demum distillabis igne cinerum levi, ne comburatur ungula, postquam amplius distillare *Arcanũ ungulæ Alcis.*

non poterit, reliquum aperto igne combures, & in cinerem reduces, è qua salem elicies cum aqua florum tiliæ arboris, vel cum aqua pæoniæ, aut calendulæ. Eumque salem elicies purum & mundum, quem sic mundum conjunges oleo priori distillato, & circulãdo in gummi reduces, additis dragmis nonnullis ambari optimi; in pulverem tenuissimum reducti, & sic balsamum conficies, stupendũ adversus quamcunque Epilepsiam puerilem, aut virilem, effectus ejus testabitur eventus felix & faustus, omnibus hisce miseris, qui malo illo cruciantur.

Vires & usus essentiæ ungulæ Acis.

Vires & usus arcani ungulæ alcis.

Scotomiam omnem vertiginem, soporem, veternum, epilepsiam & similes omnes affectus pedetentim, & insensibiliter curat, eorum causam consumendo, & annihilando.

Mirè recreat omnes cerebri facultates, & omnes sensus acuit tum externos & internos.

Sumitur cum aqua cinnamomi, pæoniæ florum tiliæ arboris, & in jusculis & in ovis sorbilibus, summo mane jejuno stomacho, ad quantitatem ʒ ß. ad ʒ j. Si pervicaces sint affectus, purgare corpus inprimis ego consulo, & præcipuè cum aqua benedicta Rulandi, quæ paratur ex infuso croci metallorum cum aqua cardui benedicti, & sumitur ad quantitatem ℥ j. Purgatio autem hæc fieri debet bis in mense, aut singulis hebdomadis, si urgeat affectus, & singulis diebus uti, arcano præfato, donec curetur affectus. Postquam autem curatus fuerit (& præcipuè in curanda epilepsia servandus est hic modus,) singulis mensibus in plenilunio utendum est arcano ungulæ alcis præfato.

Cap.

Cap. XXXI.

De quinta essentia axungiarum omnium.

Axungiæ omnes idem sunt in animalibus, ac gummi in arboribus. Sunt enim quælibet excrementa sulphuris naturalis, habent tamen etsi excrementa sint aliquid virtutis, quod sulphuris sapit naturam, quod in his semper adsit aliquid optimi sulphuris, ratione cujus miros habent effectus, in Medicina facienda, ut autem illud sulphuris naturalis quod inest axungiis, adhuc magis elucescat in ipsis corporibus, ut virtutibus polleat efficacioribus, in essentiam reducemus sequenti methodo. *Arcana axungiarum & axungia quid sint.*

Axungiæ sumendæ sunt & fundendæ, & liquandæ, postquam autem liquatæ sunt, sumenda sunt frustula laterum veterum, & ignita in axungias liquatas projicienda, ut bibant quantum poterint axungiarum. Deinde lateres illi contundendi sunt, & in pulverem reducendi, & in retortam imponendi, & distillandi fortissimo igne, & demum septies rectificandum est oleum, quod ex illis egreditur, & servandum in phialis optimè clausis. Sic distillabis oleum mirum ad dolores arthriticos, axungiæ ursi & cati. Ex illis item oleis rectificatis, cum floribus & herbis ad vulnera aptis, potest parari balsamum mirè efficax, ad vulnera curanda citissimè, præstat enim hoc oleum spiritui therebentinæ, & oleis aliis communibus, quibus utimur, ad balsama paranda.

Cap. XXXII.

De quinta essentia medullarum omnium.

Arcana medullarum omniũ.

Medullæ omnes miram habent, & summam penetrandi facultatem, absque ulla præparatione,

ne,&præſtant in penetrandi actione,axungiis & oleis per expreſſionem factis,quia eorum ſubſtantia ex ſeipſa,ſubtilior multo eſt,his omnibus:itaque,ſi in eſſentiam reducantur,adhuc potentiorem habebunt agendi vim,&citiores producent effectus,itaque ut in eſſentiam reducantur, ſequentem obſervabis methodum. Colligetur maxima copia medullæ cujuscunq; animalis volueris,in plenilunio,&in retortam impones,cujus pars media ſit plena,& illi recipiente perquam optimè juncto,juncturis optimè clauſis, in igne cinerum collocabis ad diſtillandum,auctis gradibus pedetentim ignis, donec ceſſet diſtillatio, oleum diſtillatum rectificabis per aliam retortam,ter aut quater, cum pauco vitriolo, ad rubedinem calcinato impoſito,in ſingulis diſtillationibus,ſic enim oleum penetrãdi ſummam acquiret facultatem, & omne empyreuma deponet. Cui oleo ſic rectificato ad majorem vim & facultatem addes ſalem fixum, purum, & ab omni terreſtri excremento vindicatum, ejusdem animalis, ex quo medulla extracta eſt, & ſic arcanum facies ſtupendum,ad ſedandos quoſcunque dolores arthriticos,& ad diſcutiendos tumores duros& frigidos, & reſolutioni renitentes. Valet enim medulla omnis & oleum oſſium, & ſal fixum eorundem, ad hæc prædicta,excellit tamen omnibus,medulla humana, & ſal fixum, & oleum ex oſſibus humanis extractum,ad ſedandos hos & ſimiles dolores. Medulla vero equina, & ſal, & oleum ex equorum oſſibus extracta, mirificè diſcutiunt, tumores ſcirrhoſos,omnes & præduros, qui in tibiis equorum nobilium ſæpiſſimè enaſcuntur, maximo incommodo, & detrimento,regum, & principum qui tales equos maximo habẽt pretio,& ſummis delitiis, callos etiam præduros emolliunt,& diſcutiunt,qui in pedum digitis, hominibus ſolẽt enaſci. De hiſce

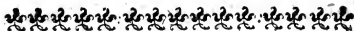
Vires arcani medullarũ.

& similibus oleis inferius iterum tractabitur, quarto libro hujus operis, ubi potissimum & peculiariter de omnibus oleis chymicis tractabitur, longiori sermone.

Cap. XXXIII.
Conclusio hujus libri primi.

NOn plures numero præposuimus essentiarum animalium typos, in præsenti libro amice Lector, quod hic numerus sufficiat cuilibet chymico, etiam tyrunculo, ut omnes alias quascunq; voluerit essentias, ex familia animalium elicere, eliciat similibus methodis quibus usi sumus. Itaq; his fruere lector tanquam benevolentiæ meæ erga te symbolis, nihil enim arcani passus sum in occultum ire: sed omnia ad gloriæ Alchymiæ in lucem clarissimam edidi, ut ex prima ipsa testabitur, sequenti (pari amore erga Lectores) erit pagina, occultis infinitis & verò plenis referta, non ut hinc gloriam aut laudem quantulamque referam, sed ut Alchymiam tantum, artiũ matrem, & philosophiæ margaritam, pedibus conculcatam, & naso suspensam adunco, quorundam nebulonum, honor ipse, laus, gloria, & decus omne, collaudent & exornent infinitis eorum corollis, si antiqui omnes alii philosophi spagyrici, non ita occultè cælassent arcana sua, tantis ut opinor injuriis imo nullis, afficerent jam Alchymiam, qui ejus arcana sapere non possunt. Quod potissimum me induxit, ut arcana omnia quæ potuit ingenii mei imbecillitas, ex antiquorũ monumentis elicere, in lucem proferre, seducta & separata omni cortice, & velamine, ut lucem naturæ viderent omnes, & Alchymiam tanquam horum arcanorum matrem, una voce collaudent. Obsecundet voti meo gratissimus eventus.

Finis libri primi.

MYROTHECII SPAGYRICI,

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

De magisteriis vegetantium, & primo de methodo extrahendi spiritum athereum vegetantium.

Vita fomes in plantis qualis.

N omnibus herbis plantis & arboribus, & reliquis omnibus, quæ ex familia vegetantium ortum habent, latitat substantia quædam ætherea, subtilissimæ substantiæ, vitæ fomes, & fulcrum, caloris naturalis pabulum, facultatum omnium stabilimentum. Qua substantia turgente, vegetant arbores, pullulant, germinant, florent, & fructus pariunt, ea verò arescente, sterilescunt, arescunt, & moriuntur, ea ergo potissimum substantia est cognitu digna, in ea enim latitat virtus omnis cujuscunque plantæ & vegetantis omnis, extrahitur autem talis spiritus sequenti methodo. Contunditur herba succulenta & recenter è terra avulsa, cum foliis & radice, & prelo exprimitur succus ejus, & phialæ inditur, & datur tempori, ad defervendum in loco frigido, ubi sol radios suos non mittet, alioquin enim evanesceret spiritus ille, calore solis, aut quocunque alio calore. Propterea in loco frigido, custodiendus est succus ille, donec defervérit. Demum distillandus est, lentissimo calore, ut spiritus ascendat, ad modũ aquæ vitæ, strias facientis, quæ striæ, quandiu perdurant,

Spiritus vegetantiũ qua methodo eliciatur.

durant, tandiu continuandus est ignis & distillatio, tandiu enim spiritus ille ascendit, evanescentibus autem striis, cessandus est ignis, ne phlegma misceatur spiritui. Spiritus verò ille rectificandus est, donec à phlegmate purus sit, quod in septima distillatione continget, modo evanescentibus striis, in singulis distillationibus, separes distillatum spiritum, à distillante phlegmate, id etiam cognosces gustu, quia spiritus sapit omnino aquam ardentem, & vera est aqua ardens, & ardet ut spiritus vini: in extrahendis illis spiritibus æthereis plantarum, acervanda est maxima quantitas succorum plantarum, quia paucus est spiritus ille, in maxima etiam quantitate succi, sed potentissimus est in virtute, itaque implenda sunt succis doliola integra, & in locis subterraneis ad instar vini, custodienda, donec deferverint, & tunc distillandus est succus, ut diximus, ut separetur spiritus ille à phlegmate: phlegma vero poterit etiam distillari & conservari, quia virtutes insigniores habet aqua communi illa, quæ communi methodo distillatur. E Tartaro demum qui infimis dolii partibus adhæret, sal vegetabile; tum fixum tum volatile extrahi poterit, quod admirandis donatur virtutibus, ut in sequenti capite videre licet.

CAP. II.

Sal volatile vegetantium qua methodo extrahatur.

SAl volatile vegetantium aliarumque rerum omnium, quæ in mundo sunt, in quibus omnibus inest, tanquam pars materialis essentialis, non est quid factitium, ut putant aliqui rerum naturalium ignari, qui existimant omnia quæ à Chymicis eli- *Sal volatile vegetatiũ qua ratione extrahatur.*

eliciuntur, ex mixtis naturalibus sive sit oleum, sive sal, esse quid factitium, quod non realiter est in compositione mixti, sed quod artificio è potentia, reducitur in actum ope ignis, qui totum mixtū destruit & consumit, & ex illa destructione & putrefactione generantur illa, quæ à Chymicis dicuntur, sal oleum seu sulphur, & mercurius, at prorsus res ita se habet, sal sulphur & mercurius, verè sunt & realiter in mixtis omnibus ut apparet autopsia in ipsis mixtis absque ulla eorum corruptione, in homine primo, vivente, sal in urinis, saliva, & sudore manifestatur: mercurius verò, qui aquosus humor dicitur luce clarius apparet, in sanguine, in humido, quod residet in carnibus, medullis, ossibus, & reliquis omnibus partibus, sulphur autem de quo controversiam majorem facere possunt Mysochymici, manifestatur in spiritibus sanguinis, qui dum calore præter naturam excandescunt, ignescunt, & in flammas abeunt. Quidni & in crepitibus, ad quorum halitus malè olentes, dum exeunt si candela accensa accedatur, flammam concipiunt, & introrsum & sulphureum redolent spiritum, in adipe, axungia, reliquisque corporis partibus adiposis, sulphur illud de quo est controversia, apparet: in vegetantibus verò in resinis & gummis, quod si vegetantia omnia gummas, & resinas non emittant, non ideo adimendum est, quod non habeant, sed quod eorum calor interius adeò imbecillis sit, & paucus, ut forasillud excrementum igneum purum, & ab aliis separatum trudere non possit, sed una cum aliis aquosis excrementis emittat. Itaque ratum sit, tanquam verissimum in natura, mixta omnia, tria hæc habere prædicta, salem puta, mercurium, & sulphur, tanquam partes materiales & es-

Sulphur sal & mercurius in omnibus rebus sunt.

essentiales, è quibus omnibus elici possunt artifi- Chymico sal, inprimis cum in omnibus mixtis in duplici differentia, duplici etiam elicietur modo. Sal enim unum cum volatile sit, aliud ve- fixum; dabitur capitulum particulare, in quo cetur, quomodo extrahi possit sal fixum vegentium omnium, jam verò de sale volatili agen- um est, postquam eius naturam apertè docueri- ius, differt à fixo, quod habeat secum unitos spi- tus vitales, qui ejus corpus penetrando, alleniant attenuant, & sic volatile faciunt, & sic spiritus ui invisibiles sunt, visibiles fiunt. & corpus quod ua natura fixum, & permanens est, volatile red- lunt, hoc autem clarius videbitur sequenti metho- lo, contunditur herba, ex ea extrahitur omnis suc- cus, & una cum suo succo ponitur in phiala oblongi coili, & hoc omne in furno igne digestionis supposito, per quindecim dies: deinde distillatur in balneo mariæ, quicquid poterit distillari; humiditas aquosa iterum infunditur fecibus, & calide permiscentur, & filtrantur simul dum calent ut quicquid est salis, una humiditate per filtrum transeant: deinde quieta facta, hypostasi ad fundum seposita, per inclinationem quod clarum est, effundendum est in vas aliud, illudque clarum distillandum est aut in balneo evaporandum, ad tertiæ partis consumptionem: quod superest, in loco frigido collocandum, ut in cristallos coeat, quasi sublimare poteris, ut nitidam & claram omnino nanciscantur substantiam, & usui servare, pollent enim summis virtutibus, & in medicina facienda, beatus est medicus qui tales crystallos habet, ut medeatur morbis.

CAP.

Cap. III.

De sale fixo vegetantium extrahendo.

Sal fixũ vegetantiũ qua ratione eliciatur.

DAtur in vegetantibus omnibus sal aliud fixum, quod est fundamentum & basis omnium aliarum essentialium partium, est enim vivifici ignis pabulum, principium generationis & fundamentum, terminus à quo generatio omnis & ortus incipit, est rursus generati conservatio, & fulcrum, qua ratione, si purum extrahatur à vegetantibus, non inferiores possidet virtutes aliis partibus essentialibus, quas extraximus, extrahitur verò hoc pacto, siccantur herbæ cum toto, in umbra vel sole, nihil enim interest, deinde siccæ comburuntur, & reducuntur in cineres albissimos, è quibus cum maxima quantitate aquæ ejusdem herbæ, à qua sunt cineres, extrahitur sal, faciendo lixivium ex cineribus & aqua, quæ cum hypostasim sepofuerit, per inclinationem clarum separatur à turbido, & distillatur clarum, usque ad siccitatem salis, quod iterum ter, aut quater, aut pluries, calcinatur, & cõburitur igne forti in tigillo ad hoc apto: deinde solvitur, & solutum filtratum iterum & distillatur, & hoc iteratur pluries, donec sal summam puritatem acquirat, quod in phialis perquam optimè clausis, asservari meretur, ad usus varios, & ad arcana vivificanda vegetantium ut videre licet in sequentibus.

Cap. IV.

De quinta essentia chelidonij.

Essentia chelidonii.

COlligitur chelidonium majus, tempore veris, in maxima quantitate, pars una siccatur ad solem, ut comburatur, & ex cineribus extrahatur fixum sal purum & nitidum, methodo generali demonstratum. Pars verò altera reservatur, ut succus

ejus

ejus exprimatur, & ex eo sal volatile, & spiritus, & aqua eliciuntur methodo generali; hæc demum omnia simul pura iterum conjunguntur; & connectuntur, & renovatur chelidonia, viribus pollens efficacioribus multo quam antea, & sic evadit ophthalmicum summum; omnibus oculorum morbis subveniens.

Vires & usus.

Essentiæ chelidoniæ vires.

1. In morbis jecoris omnibus; est summum remedium, & in ictero quocunque arcanum est.
2. In dolore dentium mire efficax; & in quocunq; articulari dolore, summum solatium est.
3. Oculos summopere præservat ab omni vitio, & læsos curat.
4. Sensum visus præcipuè acuit; summopere exterius oculum illinendo, & interius assumptum cum jusculis; sensus alios adeo refocillat; ut novum hominem facere credatur.
5. Valet etiam in vulneribus consolidandis capitis.

Sumitur ad quantitatem dragmæ unius in jusculis, aut ovis sorbilibus, mane, jejuno stomacho; & exterius applicatur, oculis instillando guttatim; ad vulnera vero admovetur linteolum hoc sacro arcano delibutum.

Cap. V.

De quinta essentia hellebori.

Hellebori essentia.

Colligendum est helleborum nigrum, mense Octobri, in maxima quantitate, & comburendum est, & ex cineribus ejus sal est eliciendum, summa cum industria; methodo prædicta sal autem istud reservandum, donec alia peracta sint, quę ex hellebro extrahenda sunt antequam arcanum hellebori perficiatur, colligendæ sunt radices hellebori

lebori eodem ipso tempore & mense Octobri, ut supra, & folia etiam, & mundata omnia à terreis excrementis contundenda sunt, in mortario marmoreo, cum pistillo ligneo, & exprimendus est succus, succus hic expressus, dividendus est in duas partes, sumendæ sunt tres aut quatuor libræ & phialæ vitreæ includendæ, aut vasi alio vitreo oblongi colli, ut digerantur lentissimo igne, per quindecim dies, his elapsis distillandum est in balneo mariæ, quicquid poterit distillari, & distillatum rursus refundendum pati, quæ in fundo alembici remansit, & filtro trajiciendum est omne & prelo comprimendum est, quicquid poterit extrahi succulentum: deinde mediocriter evaporandum est aliquid humiditatis, reliquum verò in loco frigido collocandum, ut coeat in salis crystallos, quæ lotæ servandæ sunt & custodiendæ, ex succi verò altera parte quam divisimus, extrahendus est spiritus methodo prædicta, in capite primo hujus libri. In hoc spiritu solo & puro, solvendæ sunt crystalli illæ reservatæ, & septies invicem distillandæ, huic distillato, conjungendum est, sal purum illud fixum, quod etiam reservare jussimus, quod ex cineribus hellebori extractum est, & sic omnia permiscenda sunt, & vasi claudenda vitreo, addendo aliquid spiritus rosacei, aliquibus granis ambari & Moschi impregnati.

Vires & usus.

Hellebori essentia vires.

Perfecta & absoluta catarrhi cura in hoc arcano consistit, curat omnes morbos capitis, Apoplexiã, epilepsiam, vertiginem, carum, & reliqua omnia similia, imo & phrenetidem, unde est capitale summum arcanum, & maniæ tutum remedium.

Phlegmaticos senes reducit ad temperaturam, & san-

& ſanguinem mundificat hinc valet ad lepram curandam, aut ſaltem moderandam.

Excellit omnes virtutes herbarum, in conſervanda eſſentia humani corporis, in vigore ſuo & virtute.

Sumitur hujus medicamenti ℈ j. ſemel in menſe in juſculis, aut in ovis ſorbilibus, aut in aqua cinnamomi: in ſenibus verò & decrepitis ſumitur ſingulis hebdomadis, ad quantitatem ℈ j. cum juſculis & aliis ejusmodi.

CAP. VI.

De quinta eſſentia tithymalorum eſſulæ & tathyris.

OMnes hæ herbæ maximam vim purgandi obtinent, propter crudum autem ſuccum, quem copioſum habent inter venena cenſentur, ſi tamen coquantur, & in eſſentiam redigantur; ſeparatis eorum excrementis mira evadunt medicamenta cathartica, nec cedunt orientalibus & barbaris medicamentis, quæ magno pretio, imo & ſæpe ſæpius vitæ periculo, è longinquis terræ plagis aſportant mercatores, in noſtras regiones. Quod non ita fieret, ſi medicorum noſtratium cura, indagine, & induſtria, terræ & ſoli noſtri indagarentur virtutes, ac herbarum ſcrutarentur ſecreta & arcana, at proh nefas! nemo eſt! qui labori indulgere cupiat: inhiant nummis aureis & peculiis, quas blandè loquendo & concinnè, ab ægrotis educunt medici noſtrates, & ſi quis chymiam, laboris plenam exerceat, digito commonſtrant, & ſtultum prædicant, quod pecunias & aurum, abſque labore, accumulare neſciat, ut ipſimet qui ſolis verbis in medicos evadunt ſummos, & morbos omnes prædicant mor- *Tithymalorũ eſſentia.*

mortales, ut si tandem sanitas exurgat, vi naturæ, non eorum industria, ab incurabili morbo, ægrotum levasse se laudibus evehant; si verò fato corruant, eos se illud prædixisse, etiam se extollunt, sic quacunque vertatur morbus, laudem quærunt, cùm tamen vituperium maximam undiquaq; mereantur: exhortor ego tamen omnes Medicinæ alumnos, eos nullo pacto imitari & chymiam quærere, & hac virtutes herbarum investigare; & potissimum nostratium omnium herbarum, tithymalorũ esulæ, & tathyris, & hellebori, in his enim crede mihi latitant arcana fere omnia; curandi omnes vulgò incurabiles morbos, extrahuntur verò harum herbarum essentiæ & arcana; pari methodo, ac extrahitur essentia hellebori; non egent ullo correctorio, modò in veram essentiam reducantur; usus erit in omnibus morbis qui purgatione egent, & eadem erit dosis ac hellebori essentia, & simili & pari omnino methodo poterunt extrahi omnes aliæ essentiæ, ex quibuslibet aliis herbis catharticis, at ne ullam difficultatem pariamus chymicæ tyrunculis, permulta alia exempla adhuc præponemus; ut præmansa omnia habeant.

Vires & usus tithymalorũ essentia.

Cap. VII.

De quintaessentia halicacabi.

Halicacabi essentia.

Ex fructibus halicacabi extrahitur succus, in maxima quantitate & dividitur in duas partes; una ponitur in digestione levi, in vase vitreo oblongi colli obturati, ut sal volatile extrahatur pari methodo, ut dictum est capite secundo huius libri, purum putum, quod sublimatione acquires. Altera verò pars recondetur in doliis, aut in phialis vitreis obturatis, in cella vinaria aut in loco frigido, ut succus deferveat, fervore autem peracto, quod continget in-

get intra mensem, extrahetur spiritus, seu aqua ardens, ex succo halicacabi, quam rectificatam conjunges cum spiritu volatili, his addes sal fixum ex radicibus halicacabi, & foliis, & magmate succi extractum, per calcinationem harum rerum, & ex cineribus earum extractionem.

Vires & usus.

Habito hoc arcano, habes arcanum mirandum ad curandum regium morbum, & icterum. *Halicacabi essentia vires.*

Vesicæ etiam omnia vitia pellit, disuriam, & strанguriam certissimè curat, pellit enim urinas mirificè.

Renes etiam validissimè purgat, primordia calculi extinguit, sanat ulcera renum, si cum spiritu therebentinæ conjungatur.

Sumitur ad quantitatem ℈ j. in fortioribus, in aliis verò ad ℈ ß. in jusculis, vel in ovo sorbili, mane jejuno stomacho, vel in oleo therebentinæ, vel in aquis aperitivis & diureticis, & morbis accommodatis, quibus & convenit arcanum prædictum.

Cap. VIII.

De quinta essentia Rosarum, Pallidarum, & Moscatarum.

Laudant nonnulli Medicorum & summis extollunt præmiis Rheubarbarum, Sennam, Cassiam, Mannam, quod sint medicamenta, adeò benigna, ut eorum succus infantulis absque ulla noxa propinari possit. At desinant mirari illa barbara & è longinquis terræ plagis aspectata medicamenta, quia hæc omnia quamvis benigna sint, respectu rosarum nostratium malignissima sunt, eorũ omniũ benignitas cedit protinus benignitati rosarum, nã *Rosarũ essentia.*

hæ quamvis sint medicamenta cathartica, tamen & sunt cardiaca, & Cephalica, balsama, propter earum flagrantissimum & suavissimum cordi & cerebro odorem, parantur ex his communiter & vulgo præparata quædam medicamenta, quæ infirmæ admodum sunt virtutis, quod nesciat medicorum vulgus præcipuam earum partem conservare, & inutilem reiicere: at methodo sequenti, obtinebunt Chymicæ artis alumni, rem mirabilem è rosis solis extractam, sola contusione, & succi expressione, & ex succo illo spiritus extractione. Huic spiritui rectificato, si ambarum & moscum addas, efficies odoriferum medicamentum, cæteros omnes odores longè superans, suavitatem & cardiacum summum. Si verò salem volatilem, & salem fixum ei spiritui connectas, catharticum mirabilem efficies potum, pro infantulis, mulierculis, & aliis delicatulis hominibus, regibus, principibus, aliisq; magnatibus dignissimum.

Vires & usus.

Rosarũ essentia Vires.

1. Spiritus rosarum omnibus animi deliquiis præstantissimum est medicamen, solo enim odore, ita refocillat spiritus animales, ut illico, suscitet animo delinquentes.
2. In peste summum est præservativum, quia suo odore, cerebrum confortat, aliosque spiritus per aëra volitantes, corruptos, & luce pestifera infectos fugat.
3. In Epilepsia, vertigine, caro mirè efficax, quod sua innata ætherea qualitate, cerebrum feriat, spiritusque illos frigidos, & cerebrum infestantes fuget.
4. In uteri suffocatione etiam valet, modo os uteri eo perungatur, quod uterus frigefactus tum vapo-

vaporibus, tum ſubſtantiis in eo contentis, eo incaleſcat, & ad excretionem harum rerum refocillatus, excitetur.

5. Spiritus verò ſale volatili, & fixo impregnatus adhibetur omnibus morbis, qui purgatione egent levi, feliciſſimè enim & tuto, & jucundè humores noxios è corpore evacuat.

Sumitur per ſe ſolus nullo addito medio, quia omnia fere media qualiacunque ſint, ingrata ſunt, comparatione facta, ad ſpiritum roſarum, qui guſtui & odoris ſuavitate omnia alia ſuperat, eſculenta, & potulenta, ſumitur ad quantitatem ℥ j. mane jejuno ſtomacho, eundo deinde deambulatum.

Cap. IX.

De tinctura Roſarum rubrarum.

Mirum eſt in natura, quod tinctura florum omnium arte ſpagyrica poſſit auferri, è floribus, absque corruptione ſubſtantiæ, videtur enim illud accidens ita proprium, & innatum floſculis, & ſubſtantiam adeò altiſſimè penetrare, ut minimè auferri videatur, quin ſubſtantia corruptionem patiatur: nihilominus tamen experientia certum eſt, hæc ita fieri, ut nullo pacto lædatur florum ſubſtantia, odore enim ſolo & vapore ſulphuris roſæ perquam rubicundæ, in albiſſimas roſas ſubitò tranſeant, illæſis florum foliis. Ratio autem hujus rei, Spagyrici philoſophi, ita tradunt. Ferunt colores omnes rerum omnium à ſulphure interno, & innato, dependere, hoc enim cum ſit caloris innati centrũ, & fomes, coctiones & digeſtiones omnes, humidi alimenti, & radicalis parit, ex coctione autem illa, & digeſtione varia, varia etiam eſt colorum diverſitas, ſulphuris autem interni rerum omniũ, *Roſarũ tinctura.*

& mineralis, summa est cognatio, & affinitas, ita ut, sulphur unum, alterius sulphuris substantiam sequatur, & magneticè trahantur ad invicem, hinc est quod dum substantia sulphuris mineralis liquata, seu in humidam, & aquosam substantiam arte spagyrica redacta, florum corpuscula tenuissima ingreditur, eaque penetrando, alimentitiam substantiam florum quæ colorem continet, dissolvit, & secum unit, & sic permiscentur invicem, & color florum transit è corpore suo proprio, & nativo, in homogeneam sulphuris substantiam. Methodicè autem tinctura rosarum sic paratur, colliguntur rosæ rubicundæ, & folia earum mundata, integra immittuntur in phialam vitream, his infunditur oleum sulphuris seu acetum per campanam factũ, quantum satis, ad madorem florum omnium, cum certa quadam quantitate aquæ rosaceæ, vel spiritu rosaceo noscato, quod melius est, oportet autem mediocrem infundere spiritum, aut aquam rosaceam, ne extinguatur vis aceti sulphuris, hanc phialam probè obturatam insolabis per aliquot dies, & per aliquot vices agitabis, ut spiritus probè tinguatur: tinctum deinde acetum separabis, per inclinationem, aliud recens impones, donec habeas omnẽ tincturam & maneant in fundo albæ rosæ, quod fiet, in terna, aut quaterna infusione, modo copiosus sit spiritus sulphuris, hunc tinctum spiritum sulphuris hypostasi facta, linteo aliquo mundo, & tenui percolabis, ut probe niteat, & phialæ obturatæ vitreæ, impones ad usus sequentes.

Vires & usus.

Rosarũ tinctura vires.

1. Anarexiam & quamcunque gustus & appetitus deiectionem, apprimè personat, quod humores stomacho residentes, sua acrimonia ab- ster-

ſtergat, tartarumque ſuperiori ori ventriculi adhærentem, diſſolvat.

2. Dyſenterias omnes tam hepaticas, quam alias, & alios alvi fluxus tutiſſimè curat, quod mutatis acribus humoribus & corruptis, in aliam mitiorem ſubſtantiam corroboret, ventriculum aſtringendo, & inteſtina, oraque venarum meſenterii.

3. Ardorem ſitis extinguit, quod febrem potiſſimum temperet, & os ſuperius ventriculi refrigeret.

4. Aphtas, aliaque oris ulcera, aliarumq; partium ſerpigines, & herpetes feliciſſimè curat, quod humores acres illos, ulcera facientes, diſſolvat, & in mitiorem ſubſtantiam convertat, hinc ulcus à fluxu acri & humoribus illis liberum, natura ipſa, ſuo balſamo perſanat, eſt enim in omnibus partibus, ulcere affectis, balſamum illius partis converſum in ſalitam acrem, & corrodentem ſubſtantiam, quod niſi in alienam ſubſtantiam convertatur aut auferatur, nunquam poſſunt ulcera curari.

Sumitur in juſculis vel panatellis, vel ovis ſorbilibus, mane jejuno ſtomacho, ad quantitatē ℈ ß.

Si è magmate roſarum rubrarum, ſpiritus omnis ſeu acetum ſulphuris cum tinctura ſua, non auferatur, ſed magma tinctum relinquatur, poterit è magmate, parari pulvis, modo ſiccetur ad ſolem, rubicundiſſimus, è quo deinde poſſunt fieri electuaria ſolida, gratiſſima, & phtiſicis & aliis omnibus affectibus prædictis inſervientia.

CAP. X.

De tinctura florum pæoniæ.

Tinctura florum eadem methodo, ac tinctura *Florum pæoniæ*

 roſa-

tinctura & vires & usus.

rosarum rubrarum extrahitur, at loco aceti sulphuris, sumendus est spiritus acetosus vitrioli, ad efficaciam medicamenti, & tincturæ addere spiritum pœoniæ, & sic efficies summum medicamentum epilepticum, & arcanum, cujus dosis erit ʒ ß. in jusculo, vel in spiritu vini, mane jejuno stomacho, per mensem integrum continuando, purgato prius corpore, aqua benedicta antimonii.

Cap. XI.

De tinctura florum violarum.

Violarũ tinctura & vires.

Tinctura violarum simili etiam methodo extrahitur, ac tinctura rosarum, ei tamen addendũ est spiritus violarum, aut nenupharis, ad efficiendum somniferum, efficacissimum & tutissimum medicamentum, cujus dosis erit ℥ ß. in jusculis tempore somni, ad compescenda omnia interincendia, dolores omnes & angores, & fluxiones omnes compescendas summum balsamum.

Cap. XII.

De tinctura florum Serpentariæ majoris.

Serpentaria florum tinctura & vires & usus.

Serpentaria major florem emittit purpureum prægrandem, cubitalem, nempe, hunc sumere oportet, & succum ejus exprimere torculari, collecta maxima copia hujus succi, imponenda est vitreo vasi, cum modico fermenti, & vitreo vase clauso, seponenda est in loco frigido, ut in cella vinaria, ut deferveat, postquam deferbuerit, extrahendus est distillatione levi spiritus æthereus, & rectificandus est quater aut septies, hic spiritus rectificatus denuo infundendus est, super novos serpentariæ flores, cum aliquantulum aceti sulphuris, & in

phiala

phiala vitrea optimè clausa, omne illud asservare oportet per mensem integrum, in hypocausto aliquo: deinde tincturam omnem exprimere, & extrahere, tincturæ huic addere oportet, & salem volatilem, & salem fixum, ex toto corpore herbæ extractum methodo prædicta, sic efficies mirandum arcanum cujus vires sequentes sunt.

Vires & usus.

1. Hoc arcanum ophthalmicum est mirandum, nubeculas enim omnes, caligines, albugines illinendo percurat, sua enim dulci & mediocri ac subtili acrimonia, viscosos illos humores dissolvit, & discutit.
2. Fistulas, & ulcera omnia concava, & depascentia abstergendo, ad cicatricem conducit, continet enim sal balsamicum omnium ulcerum.
3. Ad vulnera etiam recentia, & inveterata & in ulcus putridum redacta, summopere valet, & præsertim conducit omnibus vulneribus, à venenatis animalibus inflictis propter salem quem in se continet, & naturalem serpentariæ vim contra venena.
4. Scabiem omnem, pruritus, serpigines, herpetes, & psoras ipsas illinendo sæpissimè curat, misso prius sanguine, & purgato corpore, & refrigerato hepate aliquantulum, medicamentis topicis, ad hoc aptis.
5. Scrofulas & cancrum ad cicatricem sanam conducit, postquam emortua fuerint arcano mercurii, vel arcano arcenici, in quibus solis consistit vera, & tuta cura cancri, & scrofularum.
6. Internè sumptum, sanguinem admodum purificat, hepatisque vitiis medetur, ita ut initia

lepræ profliget, sanguinis enim vitiati salis balsamici corruptelam dissipat, & foras pellit, ad cutem per sudores & urinas, & hæmorroidas excitando.

Sumitur in jusculis mane, jejuno stomacho, ad quantitatem ℥ ß. ad ℥ j. vel admiscetur theriacæ optimæ, & fiunt pillulæ, & vorantur summo mane, idque continuando per mensem integrum. Exterius verò applicatur per se solum illinendo, linteis eo arcano madidis, super ulcera impositis.

Si ex aliis floribus tincturam extrahere quis cupiat, poterit ad hanc similitudinem extrahere, ut ex floribus violarum recentium, & nenupharum, & papaveris, ad nepenthes faciendum tutissimum, cũ spiritu horum florum, & spiritu acetoso sulphuris, ex floribus calendulæ etiam similiter poterunt extrahi tincturæ similes, ad menstrua provocanda, & cor exhilarandum.

Cap. XIII.

De quinta essentia Cucumeris agrestis.

Cucumeris agrestis essentia & vires & usus.

CUcumer agrestis, tantas atque laude dignas habet vires, ut scammonio præferri mereatur, ejus autem virtus in humoribus aquosis & crudis educendis tanta est, ac violens, ut ea ratione, & sola hac occasione contemnatur, nihilominus tamen Medici hypocratici, nequeunt hydropicos perfecte evacuare, quin elaterio (quod est eius succus aliquo modo præparatus) utantur, attamen si perquam optimè præparetur, arte Spagyrica, evadit summum, & gratum, & benignum admodum medicamentum, hoc autem fiet, sequenti methodo. Ex succo illius extrahendum est sal volatile illius, & sublimatione purificandum est, ad cãdorem sufficientem: & spiritus etiam æthereus est extrahendus,

dus, methodo prædicta, in antecedentibus capitulis, & summopere rectificatus, sali volatili conjungendus est, huic demum connectendum est, ad perfectionem ultimam, sal fixum, quod extrahetur ex tota, planta combusta (& in cineres redacta, ex his autem cineribus perlixivium, filtrationes, evaporationes, & calcinationes, & solutiones, per vices multas iteratus, extrahitur tandem sal illud fixum, purum, & mundum, quod superioribus partibus, spiritui scilicet & sali volatili conjunctum, absolvit arcanum Spagyricum, quod ex his paratur, reservandum in phialis vitreis optimè clausis ad usus varios.

Vires & usus.

1. Præcipua ejus arcani vis, & efficacia est in educendis crudis & serosis humoribus, qui in hepate, & venis ab imbecillo calore generantur, & ab expultrice facultate nequeūt foras protrudi, propter quantitatem, aut eius imbecillam actionem. Ideo commendatur præcipuè ad hydropicos curādos affectus, serosos enim illos humores & crudos, evacuat.
2. Quartanam febrem difficilem admodum curatu, ob difficilem & tardam humoris melancholici coctionem, tertia aut quarta dosi, per tot vices iterata, tutissime curat, quod evacuādo illos serosos humores, & crudos, hepar admodum confirmet, & refocillet, suo balsamico sale fixo.
3. Fœdos Virginum colores etiam curat, quod evacuatis serosis humoribus, hepar calefaciat, & sanguinem purificet, ad lepram itidem, & qualecunque vitiati sanguinis vitium, malumque dogmaticè & summa cum ratione offertur.

 4. An-

4. Anhelosis & suspiriosis in genere subvenit, quod catarrhi materiam omnem auferat, & siccet tumentia pulmonum humoribus solitis bronchia.
5. Impetiginem, lepras, vitiliginem, nigras cicatrices, & faciei maculas omnes expurgat, & abstergit, propter corrodentem quem in se continet salis spiritum.
6. Sturium doloribus succurrit, quia siccat humores in aures defluentes, cerebrumque purgat ab omni seroso humore.
7. Veteres omnes tumores discutit propter eandem rationem, & quod etiam humidum radicale partis tumentis, à tumore affectum, & ferè extinctum refocillet & renovet.
8. Podagram omnem, & quemcunque arthridis dolorem & affectum certissimè & tutissimè curat, interius utendo, exterius verò mitigat dolores omnes & aufert.

Sumitur ad quantitatem ℥ j. in jusculis vel ovis sorbilibus, mane jejuno stomacho, vel in sympo rosato, exterius verò applicatur, illinendo frigida, quia dum calefit subtilissima ejus pars quæ est efficacissima evanescit, omnia enim arcana spagyrica, quæ in se spiritus æthereos habent, si externis applicentur, calefieri non debent: quia ex se satis admodum calida sunt, & quod calefaciendo, eorum pars efficacissima, evanescere soleat.

Cap. XIV.

De quinta essentia Sambuci.

Essentia sambuci vires & usus.

EX fructibus Sambuci maturis paratur arcanum uterinum ex sententia Quercetani mirum & stupendum, cujus arcani grana quindecim si dentur ægrotanti suffocatione matricis affectæ, illico levatur,

tur, paratur autem tale arcanum hoc modo. Depuratur succus, postquam expressus est, ex granis sambuci maturis, & in scutellis vitreis mundis reponitur, ad siccandum in calore solis, vel in balneo tepido, ponitur ad distillandum quicquid erit superfluæ humiditatis ex magmate, parantur deinde pillulæ ponderis granorum quindecim aut viginti, & servantur ad usus, ex tota verò planta paratur arcanum hoc. Colligitur maxima quantitas florum, & foliorum, contunditur & exprimitur succus, cortex verò & lignum integrum comburitur, & in cinerem, convertitur, ex cineribus sal extrahitur, & purificatur ultima purificatione, ut antea factitatū est, in præparatione reliquorum fixorum, salium: succus verò florum, & foliorum depuratus, postquam permensem integrum deferbuerit distillandus est, lentissimo calore, & ex eo extrahendus est ejus spiritus æthereus ardens, & quater rectificandus à phlegmate, magma verò hujus distillationis postquam vindicatum est, omni phlegmate levissimo calore, non Empyreuma redoleat, imbibendū est suo spiritu æthereo, & ardenti, à suo phlegmate puro, & deinde iterum ter quater, distillandus est ille spiritus æthereus, donec salem volatilem extraxerit, è magmate suo, hic deinde spiritus, suo sale volatili impregnatus, incorporandus est cum sale fixo suo puro, & nitido in balneo tepido, in phiala oblongi colli & perquam optimè obturata, ne evolet spiritus, antequam uniatur suo sali, hoc deinde sic unitum, conservandum est in phiala optimè clausa ad usus suos.

Vires & usus.

1. Pituitam & omnem serosum humorem trahit vi magnetica, caloremque naturalem fovet & au-

& auget, unde mirificè senectutem retardat.

2. Febres intermittentes ferè omnes, quartanam præcipuè, & quotidianam curat, quod serosos humores ex longinquis corporis partibus trahat, & sanguinem purget & suo sale vivificet, & à corruptione præservet.

3. Podagram, chyragram, & omnem arthritidis dolorem, tuto solatio tollit, quod dissolutum tartarum, salemque, foras pellat, reliquumq; dissolvi non permittat.

4. Suffocationem & omnes uteri affectiones tam citò, & velociter curat, ut magicum ferè videatur fore medicamentum, ut incantamento quodam, videatur ægrotantes sublevare, putrentes enim humores quoscunque, ex stomacho, utero, & inferioribus reliquis partibus, cor cerebrumque infestantes citissimè trahit.

5. Leucophlegmaticos, leprosos perquam optimè juvat, salem enim naturalem corporis dissolutum, & corruptum, iterum congelat & coagulat, vel foras pellet, reliquum autem ne dissolvatur præservat.

6. Visus & auditus imbecillitatem, & reliquorum sensuum, tam externorum, quam internorum mirificè tollit, quod calidum innatum juvet, & spiritus animales augeat, detrusis foras serosis, & frigidis humoribus, qui potissimum spiritus & calidum innatum infirmare solent.

Sumitur in jusculis mane, jejuno stomacho ad quantitatem dragmæ unius, vel duarum, cum regimine & custodia, per tres auroras continuando, & deinde intermittendo, quindecim aut decem dies,

dies, & iterum repetendo tres aut quatuor dies, donec abierit infirmitas.

Cap. XV.

De quinta essentia ebuli.

Ebuli essentia extrahenda est autumni tempore, ut ferè omnes aliæ essentiæ, quarum tempus, quamvis in superioribus capitulis in omnibus non dicatur, tamen non accusandum est hoc opus oblivionis, quod in capitulo superiori libri primi hujus rei particulari, (Quod necessarius sit ad extrahendas essentias cœlorum benignus influxus,) dixerim omnes essentias, extrahi posse commodissimè, autumni tempore, & veris, quod in his potissimum temporibus vigeat nativus herbarum calor universaliter, & quod etiam sæpissimè & ferè semper ignoretur planetarum ascensus, qui sympathiam habent cum herbis nostris terrestribus, quod potissimum foret scitu dignissimum, ad commodissimum tempus habendum in extrahendis essentijs & corroborandis earum arcanis, quapropter cum id ignoretur ad tempus generale, quo sol viget, qui est planetarum omnium & reliquarum stellarum vigor & robur, confugiendum est. Autumni ergo tempore colligenda sunt grana racemosa ebuli, quia tunc temporis matura sunt, & exprimenda, ut deponant succum, qui est reservādus in dolio ligneo, instar vini, ut deferveat, more etiam vini, postquam deferbuerit, distillandum erit levissimo igne, omne illud humidum quod primo igne ascendit & in ascensu strias facit, instar aquæ ardentis, postquam strias omnes vides evanescentes, mutandum est receptorium, & colligendum est phlegma ascēdes, quod rectificatum, & quater aut quinquies redistillatum, conservabis, ad

Essentia ebuli vires & usus.

ad purificationes faciendas salis fixi, quod extrahes, ex cineribus radicis, & foliorum ebuli. Spiritū autem æthereum, qui primo igne ascendit, rectificabis quinquies, aut septies, donec à phlegmate purum sit, quod signis communibus, cum aqua ardente cognosces: similis enim est ratio, & methodus purificandi hunc spiritum, & alios omnes, qualescunque sint. Habito hoc spiritu puro, & ab omni phlegmate vindicato, ad radices & folia, & truncum ebuli devenies. Quæ omnia combures fortissimo igne, & in candidos cineres reduces, ex quibus deinde cum phlegmate superius reservato, elicies salem purum, fixum, multoties iterando, calcinationes, solutiones, & evaporationes, donec purum sit & candidum, ut crystallus. Quod deinde sal connectendum erit cum spiritu suo æthereo, superius reservato, in balneo tepido, in matratio oblongi colli obturato, ne respirent, & levissimo illo fotu invicem conjungantur, & fiant unum mirum, & stupendum ad morbos varios, magnos, & ferè incurabiles curandos.

Vires & usus.

Vires essentiæ ebuli.

1. Hydropem quemcunque, curat sæpius iterando dosim per intervalla, ne vires quæ leves sunt & mediocres pereant. Quod salem solutum in corpore foras pellat, & reliquum quod solutum non est, solvi non sinat, imò, firmioribus retineat compagibus. Mirum fortasse erit Galenicis medicis, quod hydropicum salē solutum appellem: in hanc ego potius sententiam abeo, quæ asserit morbos omnes, ex sale, sulphure, & mercurio, ex statu naturali & debito dejectis, quam in eam quæ asserit, ex humoribus qui visuntur in corpore dependere,

in

in ipsis enim humoribus latitat illud ſal, illudque ſulphur, illeque mercurius, quem Galenus, & Hippocrates ob Chymicæ artis inſcitiam non cognoverunt, qui certè authores ut oculati & acutiſſimi, ſi reviviſcerent, & opera Chymicorum viderent, in eam ipſimet ſententiam abirent.

2. Quartanam & omnes proculdubio febres, intermittentes curat, ita ut febrifuga dici poſſit, quod mercurium corrumpi non permittat, nec ſulphur, nec ſal, nec tartarum in copioſam & præter naturam excreſcere molem.

3. Arcanum eſt ſummum ad arthriditem omnem curandam, & omnes ejus dolores citiſſimè ſedandos, ſi tepidè cum goſſipio eo arcano madido, partes dolentes foveantur, quod ſalis ſoluti acrimoniam nervos, muſculos, & ligamenta ferientem retundat, ſuo balſamico ſale.

Sumitur in juſculis, in ovis ſorbilibus, vel formatur in pillulas, vel tabellas & voratur ad quantitatem drachmæ unius, vel duarum, in robuſtioribus naturis, & id manè jejuno ſtomacho, ſervato regimine & cuſtodia.

Cap. XVI.

De quinta eſſentia Centaureæ majoris & minoris.

Ex floribus Centaureæ utriusq; cum ſpiritu vini, & aceto ſulphuris, extrahitur tinctura, mediocriter purgans, & humores ſeroſos educens, nulla moleſtia, nulloque vomitu. Huic tincturæ eſſentiam ſi addas, ſtupendum evadet medicamentum, extrahẽda autem eſt eſſentia, ſimili, ac pari methodo, ac *Centaurea eſſentia.*

do, ac in præcedentibus capitulis extracta est de reliquis plantis: scilicet postquam ex succo centareæ utriusque spiritum extraxeris, eumque rectificatione purificaberis, & ab humido aqueo depuraveris, sali fixo, ex cineribus ejus extracto, & lotionibus sæpius iteratis depurato, eum spiritum conjunges, & connectes in balneo tepido, tunc demum ambo simul conjuncta, postquam erunt unum, connectes iterum tincturæ superius allatæ, & servabis ut medicamentum pretiosum.

Vires & usu.

Vires & usus essentia centaurea.

1. Est Catholicum Spagyricum, mirandum ad educendos quoscunque humores noxios & peccantes, quamvis ex simplici uno medicamento paretur. Sunt enim in eo diversæ partes, & omnes catharticæ, & singulæ, singulos, & similes educunt humores peccantes.
2. Anorexiam inprimis, & cibi fastidium tutissimè curat, quod serosos tartareos, salitosque humores, in ventriculi lateribus stagnantibus, & adhærentibus foras educat potétissimè, hinc causam sæpissimè febrium intermittentium pellit.
3. Nullum est præstantius medicamentum, quo consulo, ut utantur omnes, qui sanitatem infirmam habent, & eos omnes qui podagra, chyragra, gonagra, & similibus doloribus tentantur, quod nulla molestia causam morbi foras pellat, vulneribus recentibus, & oculis læsis medetur.
4. Vermes, & putredinem quamcunque intestinorum, in pueris & infantibus, tutissimè foras educit, vermiumque generationem impedit, propter acetum sulphuris, quod tinctura in se

in se continet, & propter salem Centaureæ, qui propter ejus naturalem amaritudinem, & siccitatem, putrentia illa animalia, fortissimè enecat.

Sumitur in jusculis, in ovis sorbilibus, in panatellis, in sympis & in agnis appropriatis, ad morbum quem curare cupis, ad quantitatem ℥ij. mane jejuno stomacho, servato regimine, & custodia.

CAP. XVII.

De quinta essentia brassicæ marinæ.

Veris tempore colligitur maxima copia brassicæ marinæ, quam & nonnulli soldanellam dicunt & appellant, tunc enim temporis succi plena est, & turget vitali nectare, & dum expressa est maxima copia succi; reponitur, ad deservendum in cella vinaria, in vasis vitreis, aut aliis convenientibus, postquam deferbuerit; distillandus ille succus levissimo igne, & extrahendus est tali distillatione spiritus ejus æthereus, & quater aut quinquies rectificandus; donec à phlegmate agnoso purus sit: deinde si vis, magmati residuo reddendus ille spiritus purus, & à phlegmate vindicatus, & levissimo calore per aliquot dies fovendus est: deinde iterum distillandus, & magmati iterum reddendus, & redistillandus iterum, donec sale volatili imprægnatus sit, quod fiet in tertia, aut saltem quarta distillatione, in qua ascendet sal ille volatilis, instar nivis, candidus, & adhærebit lateribus vasis, & capitelli distillatorii. Hic deinde sal volatilis una cum spiritu volatili, conjungenda sunt, & connectenda cum sale fixo; qui extrahetur ex cineribus foliorum, caudicis, & radicis soldanellæ siccæ, secundum methodum antea prædictam, in capitulis præcedentibus *Brassicæ marinæ essentia.*

F

bus aliis, eadem enim methodus est servanda, tum demum omnia simul conjuncta servanda sunt, in vasis vitreis peroptimè oburatis, ad suos usus.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Brassica.

1. Erunt fortasse Medicorum dogmaticorum Hippocraticorũ quamplurimi, qui brassicæ marinæ essentiam explodent, ex antidotariis, quòd brassica marina ex toto, sit stomacho inimica propter acrimoniam suam. cujus ratione, ventriculi tunicas vellicat, imò erodit, unde vomitus implacabilis exsurgit, & hinc sequitur apexis primæ coctionis, cujus læsione, & cæteræ omnes sequentes coctiones quæ in hepate, & venis fiunt, læduntur: hinc lædi totam corporis œconomiam oportet. Nec est quod dicamus essentiam hanc, acrimoniam parem cum planta non habere, quia certum est habere majorem, & multò potẽtiorem, propter sales volatiles, & fixos suæ plantæ, quos continet: qui sales in omnibus plantis acrimoniam naturalem habentibus, igne & arte pyrothecnica, caustici, & urentes evadunt, ut patet, in sale urticæ, calcis, sarmentorum, fabarum, & similium, è quibus salibus caustica fiunt potentissima: unde mirum non erit si hæc essentia soldanellæ seu brassicæ marinæ, causticam & urentem habeat potentiam, cum sales habeat extractos ex planta acri & mordaci. Huic obiectioni dicemus, verum esse salem soldanellæ volatilem, & fixum, nisi ad dulcedinem perducatur, lotionibus, calcinationibus, filtrationibus, sublimationibus, & distillationibus & cæteris aliis operationibus ad hanc rem necessariis, fore acrem mordacẽ, uren-

urentem, & causticum, ut & cæteri sales in objectione enumerati, qui quidem & dulces fieri possunt, iteratis operationibus chymicis: ut egomet vidi, experientia ipsa, caustica ipsa potentialia, quibus utuntur chirurgi ad urendum, dulcia facta, & ita dulcia, ut nulla esset ferè differentia inter saccharum, & ipsa salia, & absque ulla noxa esculenta erant, ut mel & saccharum. Sal enim naturæ, quod in centro cujuscunque mixti residet, (ad formam mixti conservandam, tãquam semen ipsius speciei) postquam à corporibus heterogeneis omnibus est depuratum, nullo pacto est acre & mordax, & naturæ inimicum, sed dulce, & naturæ ipsius fulcrum, & fomes: ipsa verò corpora heterogenea sunt ipsamet, quæ acrimoniam, mordacitatem, & alias omnes similes qualitates naturæ hostes, infensas possidét, & fovent, unde nullo pacto verendum est, quin essentia soldanellæ dulcis, mitis, & naturæ amica sit, modò sales sui tum fixi, & volatiles, ad debitam præparationem perducantur, quæ est dulcedo salium antequam simul misceantur, & conserventur ad usus, qui sunt ad purgandum quoscunque humores noxios, & infensos, qui stagnantur primæ regioni, qui sæpissimè fomites sunt febrium intermittentium omnium, & continuarum & alvi fluxus, & similium affectuum.

2. In podagræ & arthriditis omnis generis causas, & fomites expurgandos medicamentum est valdè potens, quod sales solutos, & tartarum educat vi magnetica, & naturali, & sympathica.

3. Colusiones omnes mirificè curat, quod præter

 eva-

evacuationem humorum omnium peccantium, nervos recreet, & refocillet, eorumque limpiditatem conservet, & amissam restituat, spiritusque augeat vitales, & animales.

4. Sanguinem miro modo purificat, quod suo sale, à putrefactione præservet: ejusque cruditates impediat suo vivifico calore, & nectare vitali, quodque naturales ejus spiritus foveat, & multiplicet.

5. Tumores omnes frigidos, & scirrhosos sola perunctione externa, mediocriter calida, discutit, & calidos omnes tumores phlegmosos, ad maturitatem perducit, propter caliditatem suam subtilem, & penetrantem quæ in suo sale residet.

6. Scabiem omnem & pruritum omnem siccat & lenit, quod salem corruptum, solutionem cõtinui' sua erosione naturali facientem temperet, & ad aliam qualitatem non erodentem transmutet.

7. Lentigines, & maculas omnes faciei, aliarumq; partium continua lotione tandem discutit, quod sanguinis florem, & vigentem colorem foveat, & nutriat, ejusque puritatem multiplicet.

Sumitur ad quantitatem ʒ ß ad ʒ j. in robustioribus, cum jusculis, & syrupii magistralibus morbo appropriatis & convenientibus, summo mane jejuno stomacho, cum regimine, & custodia iterando dosim, usque ad curationem perfectam, bis in hebdomade, & si sit morbus chronicus, & lõgus ter in mense, servato] semper eodem & simili regimine.

Nota quod in extractis omnibus faciendis, si spiritum vini & oleum tartari depuratum, simul permisceas,

miſceas, una cum extracti magmate, & digeras per diem integrum, benigniora erunt, & nullo pacto vomitiva.

Cap. XVIII.

De quinta eſſentia Pepli.

Vigente cane cœleſti, tempore Iulii menſis, & Auguſti, colligendus eſt peplus, qui & portulaca ſylveſtris, ab aliis dicitur, in maritimis enaſcẽs, medicamentũ familiare & frequens tempore Hippocratis, ut paſſim in ſcriptis ſuis apparet, collectus peplus confundendus eſt, & ſuccus eius exprimendus, maxima in copia. Magma reſervandum eſt, & ſiccandum in ſole, vel in furno panis, ut deinde ſiccum comburatur in cineres, è quibus extrahẽdum erit ſal fixum, & depurandum arte, & methodo antea in capitulis præcedentibus enarrata ad ſummũ candorem. Succus verò expreſſus reſervandus erit in vaſis vitreis, aut ligneis in loco frigido, ut deferveat, poſtquam deferbuerit, diſtillandus erit leviſſimo igne, ut ſpiritus ejus æthereus ſeparetur à phlegmate, quod fiet tribus, aut quatuor diſtillationibus iteratis, ſeparato phlegmate, in ſingulis diſtillationibus, quod in fundo reſidet alembici, & cum quadam difficultate aſcendit. Poſtquam ſpiritus talis ſeparatus eſt ab omni phlegmate, convertendus eſt cum ſuo ſale fixo, & ſervandus eſt ad uſus. *Eſſentia pepli.*

Vires & uſus.

1. Quoſcunque humores educit & erat catholicum Hippocratis, & Medicorum antiquorũ, quorum tempore, Rheubarbarum, ſenna & caſſia, reliquaque medicamenta benigniſſima ignota erant; peplo enim ſolo & helleboro purgabant: jam verò in uſu non ſunt, quod *Vires eſſentiæ pepli.*

 for-

fortiora sint medicamenta, viribus hominum nostratium. Quapropter in essentiam redegi, ut eorum vis retundatur & refrenetur eorum venenum, aut potius extinguatur penitus, ita ut sine ulla noxa propinari possit.

2. Arcanum est summum in arthritide curanda, febre quartana, quotidiana, & paralysi particulari membri alicujus, & totius corporis, admotum membris calidè, & intervis assumptū ex arte & regimine.

3. Tumores omnes frigidos & schirrosos discutit, & emollit, exteriùs illinendo propter suum spiritum æthereum quem continet, qui penetrando frigidos illos humores & tartareos dissolvit, tanquam contrarios.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius ad duarum in robustioribus cum jusculis & syrupis morbo appropriatis & convenientibus, idque jejuno stomacho, & mane cum regimine & custodia.

CAP. XXIX.

De quinta essentia colocynthidos.

Colocynthidos essentia.

Colocynthis colligenda dum matura est, & in pallidum mutatur colorem & contundenda in mortario ligneo, aut marmoreo ut succum emittat omnem, quem percolatum repones in vasis ligneis vino continendo appropriatis, in cella vinaria, ut deferveat, quod ut fiat majori celeritate, & præcipiti temporis spatio, addes aliquid spiritus vini, à phlegmate puri, cum bona quantitate fermenti: Hac enim methodo omnes herbarum succi citius defervescunt, & copiosiorem dant spiritum æthereum, dum distillatione levi coguntur ad ascensionem. Postquam hac methodo colocynthidis succus defervet it distillandus erit levissimo igne, donec

donec strias non faciat in capitello alembici: signũ præcipuum ascensi spiritus, qui rectificatus & à phlegmate purus, si reddatur magmati suo salem volatilem extrahit, qui arcani vires mirificè multiplicat. Hic spiritus, & sal volatilis connectendi sunt cum sale fixo qui extrahi poterit ex tota planta sicca, & combusta, & in cineres redacta: ex his autem cineribus, arte & methodo sæpius in capitulis præcedentibus enarrata, extrahitur illud fixum sal, quod ab omni terrestri recremento vindicatum, & præcedentibus alligatam, arcanum perficit omne, quod vires sequentes habet.

Vires & usus.

1. Pituitam & bilem purgat, propter parem & similem quem continet in se succũ, unde pituitosis & biliosis affectibus, mirificè convenit. *Vires essentiæ Colocynthidos.*
2. Arcanum est summum in curandis & sedandis dentium doloribus, quod sua caliditate perennes catarrhi fontes exhauriat, & nervum foveat dentis, suo vivifico nectare, quod & spiritus omnes fixos, & influentes recreet.
3. Si eo arcano ischiadici calide perfrigerentur mirum in modum à doloribus solvuntur, propter spiritum salis quem continet, qui alium salem solutum, dolorem facientem mitigat, & in aliam permutat naturam, partesque dolentes, recreat, refocillatis spiritibus, & convocatis, majori in copia.
4. In quartanis & quotidianis febribus curandis, mirè efficax, quod harum febrium causas cõtinentes, efficientes, & materiales, foras evocet, humoresque has febres efficientes, putrefieri non sinat, at in suo naturali, & vivifico centro purissimè coërcet.

5. Nervorum resolutioni maximè prodest, & quod mirum est cordi, iecori, & ventriculo maximè prodest, & tamen planta cruda, maximè adversatur, & præcipuè intestinis, interdum enim & sæpius, cruorem elicere solet, corrosis intestinorum carnosis membranis, essentia verò hæc nullo modo, partibus ullis nocet, sed benignissima succurrit earũ affectibus morbosis.

Sumitur ad quantitatem dragmæ semis, aut unius, cum jusculis & syrupis, idque mane jejuno stomacho, servato communi medicorum regimine & custodia.

Cap. XX.

De quinta essentia Apii.

Apii essentia. Radix Apii, tempore veris colligenda est, & à terrestri recremento, lotionibus multis probè emungenda, deinde contundenda, & succus omnis ex ea exprimendus, & reponendus in phialis, in loco frigido, ad defervendum, postquam deferbuerit, distillandus levi igne, ut spiritus ejus ascendat, deinde rectificandus, ut à phlegmate, & humore aquoso vindicetur. Rectificandus spiritus, magmati reddendus est, ut sal volatile quod magmati inest, per cohobationem spiritus rectificati, & macerationem debitam passi, extrahatur, extractumque sublimationibus iteratis purgetur, ab omni terrestri excremento, tum demum conjungatur spiritui suo, sal vero fixo è magmate vel è tota radice sicca, per combustionem & incinerationem extrahatur, & purificetur, methodo generali antea dicta, deinde omnia pura simul conjungantur, & serventur ad usus.

Vires

Vires & usus.

1. Arcanum hoc mediocris est virtutis, ad humores seorsum educendos, qui in corpore putrescunt: purgat benigniter bilem, & pituitam, propter sympathiam quam habet cum his humoribus ejus spiritus & sal tum volatile & fixum. *Vires essentia Appii, & usus.*
2. Discutit tumores internos hepatis, & lienis, aliorumque viscerum sua tenuitate, & penetrandi facultate, quam habet per spiritum salis volatilis, quem in se coërcet.
3. Diureticum etiam est medicamentum, Renes purgat, & vesicam, lapidemque, & arenulas rumpit, & dissolvit, per suum spiritum salis, & dissolutum, qui coagulata omnia, & in lapidem indurata emollit, & dissolvit, etsi per eum ipsum spiritum non dissolutum, sed in sua natura stantem omnia coagulentur.

Sumitur ad quantitatem drachmę unius ad duarum in robustioribus, idque mane jejuno stomacho, servato regimine & custodia, cum jusculis & syrupis, vel in extracto aliquo purgativo, & parum aquæ cinnamomi fit gratissima dosis, ad purgandũ quoscunque humores.

Cap. XXI.

De quinta essentia Rheubarbari.

SI Rheubarbarum recens & succi plenum haberi in his regionibus posset, arcanum mirandum ex eo parari posset methodo simili, & pari arte ac in aliis nostratibus plantis, sed cum siccum, aridum, & succo suo alimentitio & vitali emunctum in nostras regiones asportetur, mutãda est methodus extrahendi ejus essentiam, quæ propriè loquendo, *Rheubarbari essentia.*

non eſt eſſentia, cum ſpiritus ejus & ſal volatile, quæ principales ſunt eſſentiæ partes deſint, & non reperiantur in noſtro Rheubarbaro; ſed eſt potius extractum & media eſſentia, cum non contineat ſecum, niſi aliquid tincturæ ſpiritus, & ſal omne fixum, quod tamen magnam habet purgandi vim, ſi ritè paretur, ut videre licebit per experientiam. Extrahetur autem ejus tinctura & ſal ſuum fixum ſequenti methodo. Rheubarbarum tritum, & in pulverem redactum immites in aquam roris Maij, ter aut quater diſtillati, ut ſtent in digeſtione, in cineribus tepidis, per quatuor aut quinque dies, donec perquamoptimè tinguatur aqua in colorem rubicundum: ſeparata hac aqua tincta per inclinationem, ne ejus limpiditas perturbetur, infundes aliquantulum, aut quantum ſufficiet aquæ roris, ut prius, ut denuo, per macerationem quatuor, aut quinque dierum tinguatur ut prius, hæc aqua recenter tincta priori permiſcebis, & aliam novam aquam roris iterum infundes ſuper magma Rheubarbari reſiduum, & macerabis, donec, nō amplius tinguatur aqua, quam infundis ſuper illud magma reſiduum. Quod tinctura omni ſua privatum, illis iteratis infuſionibus, combures, & in cineres albiſſimos reduces: poſtquam ſiccatum fuerit in ſole, vel in igne temperato, ex his cineribus, ſalem extrahes fixum quod in his inerit, idque ſeparatum absque ulla alia præparatione & lotione, permiſcebis tincturæ antea extractæ, & reſervatæ, ad partem, hæc ambo duo ſimul conjuncta, in balneo calido, aut in cineribus temperatis, leviſſimè diſtillabis, donec humidum omne aſcenderit, cavendo, ne inter diſtillandum magma, quod reſidet in fundo alembici, inopia humoris & violentia ignis comburatur, & empyreuma redoleat. At maneat magma reſiduum,

duum, liquidum satis, veluti mel, aut butyrum, in quo gradu desistendum est; à distillatione, & pars humida omnis quæ per distillationem ascenderit denuo magmati residuo, connectenda est, ut denuo dissolvatur magma, & si non sufficit humidum ascensum, ad dissolvendum, addendum est novum similis substantiæ, ut perficiatur dissolutio, quæ postquam per aliquot dies in cineribus tepidis digesta fuerit, filtro est transmutanda, ut clarificetur, & partes omnes heterogeneæ & terrestres quæ non potuerunt dissolvi, relinquantur in fundo, & separentur à partibus homogeneis, quæ dissolutionem passæ sunt, hanc iterum filtrationem distillabis tenuissimo igne, ut prius, cavendo semper, ne violentia ignis, & præcipiti distillatione, magma quod solet in fundo residere comburatur, sed humidum aliquantenus permaneat ut mel. Quod iterum dissolves, ut denuo à fecibus, & excrementis terrestribus vindicetur. Hanc operationem septies iterabis, servato eodem ordine, & simili methodo: in septima & conquiesces, & magmati residuo, grana aliqua scammoneæ spiritu vitrioli dissoluta addes, & conjunges & servabis, ad usus, in phialis perquamoptimè obturatis.

Vires & usus.

1. Innocens, clemens, & excellens est medicamentum, multas dotes medicamento purgante maximè expetitas complexum, in obstructionum affectibus mirè efficax unde omnes affectus quos generant obstructiones certissimè curat. *Vires & usus essentia Rheubarbari.*
2. Sanguinem clarificat unde lepræ initia profligat lentigines & vitiligines admotũ & assumptum

ptum curat; quod ſpiritum ſalis qui omnia à corruptione præſervat, & corrupta conſumit.

3. Aquam intercutem, regium morbum, lienis craſſitiem ac diuturnas febres quaſcunque continuè ſumptum per intervalla tandem ſanat; quia ſolvit omnes obſtructiones, ſolvit autem eas propter ejus ſpiritum qui omnia penetrat & diſſolvit tartarea, & ſpiritu ſalis coagulata.

4. Vermes infantium enecat, & tutiſſimè propter ejus benignitatem pueris & infantibus & lactentibus offerri poteſt, ad ſanandos eorum affectus.

5. Diſſenteriam & quoſcunque alvi fluxus etiam curat; modò ſpiritui vitrioli & croco martis connectetur. Hoc iſtud, mucoſos inteſtinorum humores, & acres ichores foras educit, ſpiritus verò vitrioli putrefactionem inhibet & leniter aſtringendo, inteſtina recreat: crocus verò martis omnino aſtringit & prohibet fluxum.

6. Datur etiam ab alto devolutis, ruptis tam internè quàm externè fractis maximo juvamento, ſi eſſentiæ Mumiæ addatur & conjungatur.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius ad duarum, in infantibus & lactentibus à ſcrupulo uno ad duos in ſyrupis morbo convenientibus, & aquis ſtillatitiis morbo etiam appropriatis, idq; manè, jejuno ſtomacho, ſervato artis regimine, nulla tamen cuſtodia propter ejus benignitatem, imò ut motus ejus perficiatur celerius, & potentius, deambulandum eſt, & foras eundum ut motus ſit velocior.

CAP.

Cap. XXII.

De quinta essentia Agarici.

Agaricum cùm sit fungus in arboribus variis & multigenis enascens, etsi recens ex Italia aliisque regionibus, ex quibus in nostras regiones exportatur, haberi possit: succus ejus tamen alimentarius & vitalis extrahi non posset, cum fungorum genus omne exsuccum sit, & omni ferè alimentario liquore privatum, cum vivat ex succo arboris cui adhæret, & excrementum sit illius arboris, quod assolet esse siccum & aridum: quocirca ejus spiritus haberi non potest, cum paucus sit, isque fixus & sale volatili suo connexus: hinc alia via & methodo procedendum est in extrahenda eius essentia, quàm in aliis capitulis præcedentibus: extrahetur autem sequenti methodo. Agaricum, tritum & pulveratum dissolves in spiritu æthereo rosatum pallidarum, aut in spiritu alio purgante, & solutivo, & id omne collocabis in vitro optimè clauso, in cineribus tepidis ad dirigendum per mensem; transacto mense per inclinationem spiritum clarũ & limpidum, à fœculenta agarici materia separabis, & filtro transmittes, ut vindicetur à corporali agarici materia. Hunc spiritum substantia tenui agarici impraegnatũ custodies in vitro optimè clauso; magmati verò residuo alium addes spiritum similem priori, & digeres per octo dies in vitro clauso, in cineribus tepidis. His actis diebus, separabis spiritum tuum per inclinationem, & transmittes, & priori conjunges: deinde magmati spiritum optimum vini, alchoolizatum & ab omni phlegmate septimis distillationibus iteratis privatum addes & connectes, & levissimo igne distillabis, separato phlegmate, in singulis distillationibus, donec sal vola-

Agarici essentia.

volatile agarici ascendat una cum spiritu vini: sal istud volatile unà cum spiritu vini conjunges prioribus spiritibus antea distillatis: magma verò residuum post siccationem combures igne fortissimo, & in cineres albissimos reduces, ex quibus cineribus per solutiones, filtrationes, calcinationes, & evaporationes sæpius iteratas, sal extrahes cãdidum & limpidum ut crystallus, prioribus spiritibus conjungendum & connectendum. Hæc omnia deinde post debitam macerationem & digestionem levissimo igne erunt distillanda, donec magma residuum habeat consistentiam mellis, aut syrupi non perfectè cocti, cui magmati suum spiritum distillatum reddendum erit, & iterum connectendum, ut dissolvatur, & post debitam trium aut quatuor dierum digestionem, filtro omnia dissoluta erũt committenda, ut probè ab omnibus recrementis terrestribus, & heterogeneis extractum agarici vindicetur, demum filtratum omne, postquam clarum fuerit, & bene limpidum distillationi levissimæ erit committendum, donec magma habeat consistentiam syrupi non perfecti cocti. Magma istud erit servandum in phialis optimè clausis addito oleo, cinnamomi ad saporis conciliationem: spiritus distillatus erit servandus ad extrahẽdas similes essentias ex medicamentis siccis, veluti è sena, scammonia & similibus.

Vires & usus.

Vires & usus essentia agarici.

1. Arcanum prædictum præcellit Agarici vires, deiicit utramque bilem, ac etiam pituitam ipsam, crassos & lentos, & putrescentes quoscunque humores expellit, quod sulphure & sale fixo, & volatili præditum sit, quæ omnia, naturali sympathia humores corruptos trahunt,

hunt, reliquosque corrumpi non permittunt sunt enim persistentiæ & permanentiæ materiales causæ.

2. Cerebrum, omniumque sensuum organa expurgat, quod frigidos humores & viscidos qui cerebrum sua frigiditate interturbant, & sensus obtundunt, diminutis aut saltem refrigeratis spiritibus, qui robur omnium sensuũ conservant, expellat, & expurget.

3. Musculos etiam omnes expurgat, ita ut partes ad motum naturalem sint promptiores unde etiam ad id plurimum competit, quod excrementa, quæ spinali medullæ pariter & nervis inhæserint, educat.

4. Pulmonem ac pectus à lentis, ac putrescentibus humoribus detergit, ac deinde ventriculum, jecur, lienem, & renes, & in mulieribus uterum ab omnibus, quæ earum partium facultates, & naturales actiones interpellant, mundat.

5. Compaginum omnium contumacem materiam solvi, propter spiritum salis, quem in se continet qui omnia concreta dissolvit, unde regio morbo affectis, & aqua intercute laborantibus, ac liene vexatis, levamentum præstat non obscurum.

6. Familiaris est admodum medicina, & ad omnes fere corporis partes habet conformitatem: ad plerosque tum capitis, tum cerebri, tum ejusdem membranarum morbos: nempè diuturnum dolorem, comitialem morbum, Apoplexiam, carum, & omnes alios frigidos affectus, vertigines, maniam, atram bilem, & cerebri omnes inflammationes, non imbecilles possidet vires.

Uri-

volatile agarici ascendat una cum spiritu vini: sal istud volatile unà cum spiritu vini conjunges prioribus spiritibus antea distillatis: magma verò residuum post siccationem combures igne fortissimo, & in cineres albissimos reduces, ex quibus cineribus per solutiones, filtrationes, calcinationes, & evaporationes sæpius iteratas, sal extrahes cādidum & limpidum ut crystallus, prioribus spiritibus conjungendum & connectendum. Hæc omnia deinde post debitam macerationem & digestionem levissimo igne erunt distillanda, donec magma residuum habeat consistentiam mellis, aut syrupi non perfectè cocti, cui magmati suum spiritum distillatum reddendum erit, & iterum connectendum, ut dissolvatur, & post debitam trium aut quatuor dierum digestionem, filtro omnia dissoluta erūt committenda, ut probè ab omnibus recrementis terrestribus, & heterogeneis extractum agarici vindicetur, demum filtratum omne, postquam clarum fuerit, & bene limpidum distillationi levissimæ erit committendum, donec magma habeat consistentiam syrupi non perfecti cocti. Magma istud erit servandum in phialis optimè clausis addito oleo, cinnamomi ad saporis conciliationem: spiritus distillatus erit servandus ad extrahēdas similes essentias ex medicamentis siccis, veluti è sena, scammonia & similibus.

Vires & usus.

Vires & usus essentia agarici.

1. Arcanum prædictum præcellit Agarici vires, deiicit utramque bilem, ac etiam pituitam ipsam, crassos & lentos, & putrescentes quoscunque humores expellit, quod sulphure & sale fixo, & volatili præditum sit, quæ omnia, naturali sympathia humores corruptos trahunt,

hunt, reliquosque corrumpi non permittunt sunt enim persistentiæ & permanentiæ materiales causæ.

2. Cerebrum, omniumque sensuum organa expurgat, quod frigidos humores & viscidos qui cerebrum sua frigiditate interturbant, & sensus obtundunt, diminutis aut saltem refrigeratis spiritibus, qui robur omnium sensuũ conservant, expellat, & expurget.

3. Musculos etiam omnes expurgat, ita ut partes ad motum naturalem sint promptiores unde etiam ad id plurimum competit, quod excrementa, quæ spinali medullæ pariter & nervis inhæserint, educat.

4. Pulmonem ac pectus à lentis, ac putrescentibus humoribus detergit, ac deinde ventriculum, jecur, lienem, & renes, & in mulieribus uterum ab omnibus, quæ earum partium facultates, & naturales actiones interpellant, mundat.

5. Compaginum omnium contumacem materiam solvi, propter spiritum salis, quem in se continet qui omnia concreta dissolvit, unde regio morbo affectis, & aqua intercute laborantibus, ac liene vexatis, levamentum præstat non obscurum.

6. Familiaris est admodum medicina, & ad omnes fere corporis partes habet conformitatem: ad plerosque tum capitis, tum cerebri, tum ejusdem membranarum morbos: nempè diuturnum dolorem, cõmitialem morbum, Apoplexiam, carum, & omnes alios frigidos affectus, vertigines, maniam, atram bilem, & cerebri omnes inflammationes, non imbecilles possidet vires.

7. Urinam quoq; pellit, & menses commodè ciet, propter ejus sulphuris balsamum quod continet, quod suo naturali sale omnia aperit & reserat; unde sanguinem miro modo expurgat, ac proinde totius corporis nitorem frequenter utentibus commendat.

8. Ventris tineas tum enecat, tum dejicit suo sale, qui horum animalium generationem impedit, quod impediat salem naturalem corporis, in aliam permutari substantiam & alterationem pati nullam; sed in sua naturali virtute & robore conservet.

Sumitur in jusculis, vel in syrupis morbo appropriatis & convenientibus ad quantitatem drachmæ unius vel duarum, idque manè jejuno stomacho, servato regimine & custodia; in infantibus verò à scrupulo uno, ad duos, servato eodem regimine.

Cap. XXII.

De quinta essentia Senæ.

Senæ essentia. IN Hetruria provincia Italiæ, ubi copiosissimè Sena seritur, & colligitur singulis annis, ubi recens & succulenta haberi potest, servanda est methodus similis, & eadem ac in præcedentibus capitulis de extractione essentiarum plantarum nostratium; in quibus diximus, succum herbarum omnium esse extrahendum ad essentias, ut ex eo spiritus & sal volatile extrahantur: hac enim methodo essentiam elicies ex sena mirabilis facultatis. At quia in nostras regiones folia ejus asportantur sicca & arida, mutanda est methodus extrahendi extractum ejus, quod ex ejus foliis fiet pari modo. Folia ejus sumenda sunt emuncta ab omni pulvere, & re extranea, ad quantitatem libræ unius, vel duarum, & vitro seu phialæ optimè clausæ indenda sunt,

ſunt, cui ſuperimponendum eſt roris diſtillati quãtum ſatis ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum ſuper folia ſenæ: clauſum deinde vitrum, ut dictum eſt imponendum eſt in furno digeſtionis in cineribus tepidis, vel in balneo mariæ tepido, per quindecim dies, donec tinguatur aqua in colorem rubeum ſubobſcurum. Quam aquam ſic tinctam ſeparabis per inclinationm, & aliam novam impones, vel addes aquam reſervatam ex extractione Rheubarbari quæ melior erit, & vires purgandi augebit, ad ſufficientem quantitatem & digeres iterum, donec aqua iterum coloretur, ut prior. Tinctam iterum ſeparabis & priori conjunges, aliamq; novam addes magmati, & digeres donec coloretur; hancque operationem toties iterabis, quoties aqua infuſa per digeſtionem colorabitur. Hæ omnes aquæ ſpiritu ſeu tinctura ſenæ prægnantes diſtillandæ ſunt leviſſimo igne, donec magma quod reſidet in fundo alembici habeat conſiſtentiam mellis. Huic magmati, ſua aqua iterum reddenda ut iterum ſolvatur, & digerenda per aliquot horas, donec optimè ſolutum ſit, & hypoſtaſis ſolutionis fundum petierit. Tunc demum per inclinationem & filtrationem ſeparanda ſunt turbulenta à limpidis & claris: clara iterum & limpida diſtillanda leviſſimo igne, donec conſiſtentiam mellis acquiſierint: hæc deinde iterum ſolvenda, ſolutaque filtranda, ut limpida evadant, & nullas emittant feces. Quod toties erit repetendum quoties magma in ſolutione feces relinquet. Deſiſtendum erit cùm magma, quod reſidet in fundo alembici poſt levem diſtillationem, hyacinthum lapidem precioſum repræſentabit, & in diſſolutione nullas emittet feces, ſed omne diſſolvetur, ſolutione nullo pacto turbata, atomis per aquam volitantibus: huic extracto ſic

limpido & claro addenda sunt hæc. Sumendæ sunt libræ quatuor, aut quinque foliorum Senæ & alembico terreo descensorio imponendæ, & distillandæ sunt fortissimo igne per descensum, donec folia comburantur omnia, & in cineres albissimos reducantur. Ex hac distillatione separabis aquam ab oleo, aqua projicienda est ut nullius momenti, oleum vero quod empyreuma redolet potentissime, permiscendum est cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, & ambo simul conjuncta retortæ imponenda sunt & distillanda: sic oleum empyreuma deponet, & gratissimũ acquiret odorem secunda aut saltem tertia distillatione. Hoc oleũ sic præparatum extracto addes priori, & permiscebis. Ex cineribus autem Senæ ex quibus oleum extractum est per descensum elicies sal fixum, per solutionem & alias artis nostræ operationes antea enumeratas, quod dum ad limpiditatem, & nitorem summum devectum erit, addes etiam extracto, cum aliquibus guttulis olei cinnamomi, & Gariophyllorum, & sic evadet medicamentum gratissimi odoris, & potentissimæ virtutis. In extractione Rheubarbari & Agarici aliorumque medicamentorum siccorum poterit observari eadem methodus, & potentiora evadent eorum extracta.

Vires & usus.

Sena essentiæ, vires & usus.

1. Educit hoc arcanum pituitam & utramque bilem unde cerebrum, cor, jecur, lienẽ, pulmonem, & omnes corporis sensus mundat, eorũque facultates, & actiones auget, quod evacuet illud omne quod ipsas impedit, aut diminuit, aut disperdit.
2. Viscerum obstructiones aperit, auget juventutẽ, seniumque retardat, animiq; hilaritatem adfert.

fert, per ſalis ſui ſpiritum qui omnia reſerat, & eſt caloris vitalis fomes, & pabulum, & ſpirituum omnium fons & ſcaturigo.

3. In morbis omnibus diuturnis & melancholicis frequens ejus uſus commodus admodum eſt, & utiliſſimus, nihil enim morbidum arcanis chymicis reſiſtere poteſt, cũ ipſa arcana, præter medelam morbi quam continent, habeant & vitæ noſtræ & caloris vitalis fundamenta, & baſes.

4. Prodeſt mirificè delirio, amentiæ, ſciſſuris totius corporis, reſolutioni nervorum, phthiriaſi, cephalalgiæ, ſcabiei, puſtulis, pruritui, epilepſiæ, & morbis omnibus frigidis, quòd potentiſſimè frigidos educat humores, & calorem augeat vitalem, & roboret facultates omnes.

Poteſt reduci, ut commodiſſimè ſumatur, in pillulas, ſi ſcrupulus unus incorporetur cum mica panis, hæc enim eſt doſis illius arcani, uſque ad drachmam unam in fortioribus. Poteſt etiam dilui cum ſyrupis morbo convenientibus, & purùm aquæ roſaceæ, & cinnamomi ſtillatitiæ, ut potio gratiſſima paretur, & propinari manè jejuno ſtomacho ſervato regimine & cuſtodia. In infantibus verò, & lactentibus cum juſculis, aut cum condimentis ſaccharatis, quod moroſi ſint, & difficillimè medicatas capiant offas, unde decipiendi ſunt quantum fieri poteſt.

CAP. XXIV.

De quinta eſſentia Turbit.

IN pulverem tenuiſſimum reducendum eſt Turbit, & vitro indendum cum aqua roris Maij diſtillata: vitrum deinde clauſum imponendum eſt *Turbit eſſentia.*

furno digeſtionis in cineribus tepidis, vel in balneo mariæ tepido per menſem integrum. Menſe peracto poſtquam ſingulis tribus diebus menſis, digeſtionis naturam quæ digeritur, agitaveris, per inclinationem aquam Roris claram & limpidam ſeparabis à magmate, filtroque committes, ut turbulentum omne deponat. Deinde magmate aliam novam & recentem aquam impones, vel ad majorem efficiam impones aquam ſuperius reſervatam ex extracto Senæ & Rheubarbari, & iterum digeres per quindecim dies, ſepoſitaque hac aqua per inclinationem, & commiſſa filtro, ut optimè depuretur, aliam iterum novam impones magmati digerendam, per octo dies, quam iterum ſeparabis per inclinationem. Hæ omnes aquæ ſeparatæ, & depuratæ diſtillandæ erunt leviſſimo igne, donec magma quod reſidebit ex diſtillatione, in fundo alembici habeat conſiſtentiam mellis. Tum demum vaſe frigefacto, aquam diſtillatam magmati reddes, ut diſſolvatur, & per dies duos, aut tres digeres, ut optimè hypoſtaſis ſeponatur, & fundum petat. Hæc aqua per inclinationem erit ſeparanda ab hypoſtaſi, & filtro committenda, ut optimè depuretur. Deinde iterum diſtillanda ad conſiſtentiam mellis ut priùs. Hæcque operatio toties iteranda, quouſque magma ſeu extractum, quod in fundo remanet, nullas relinquat in ſolutione feces. Tunc demum quieſcendum eſt, & ad magma ſuperius relictum ex infuſione prima extracti confugiendum. Cui novum turbit abſque ulla trituratione addendum eſt, ad quantitatem trium, aut quatuor librarum, & totum omne alembico ad deſcenſum proprio committendum, ut quicquid poterit diſtillari diſtilletur, & reliquum comburatur fortiſſimo igne, & in cineres reducatur albiſſimos. Oleum quod diſtilla-

ſtillatum eſt per deſcenſum empyreuma redolens, poſtquam ab aqua ſua ſeparatum fuerit, retortæ committendum eſt cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, & diſtillandum eſt ter aut quater fortiſſimo igne cum novo & recenti vitriolo impoſito, in ſingulis diſtillationibus: Sic oleum deponet empyreuma & ingratum odorem. Hoc oleum conjungendum eſt cum extracto ſuperiori. Deinde ad cineres turbit convolandum eſt, & ex his ſal fixum extrahendum arte & methodo antea multoties enarrata, donec candorem & nitorem ſummum acquirat: hoc demum ſal depuratum connectendum etiam eſt, cum extracto ſuperiori, & totum omne conſervandum in phiala optimè clauſa, additis aliquibus guttulis olei cinnamomi, & gariophyllorum.

Vires & uſus.

1. Educit hoc arcanum potentiſſimè quoſcunque humores, & præcipuè ſeroſos omnes, & pituitoſos, ad articulorum compagines defluentes, propter ſalem quem in ſe continet copioſum, & ſulphur, quod caliditate ſua fugat omnia frigida, & partes refocillat nervoſas, & cartilaginoſas. *Vires & uſus eſſentiæ Turbit.*
2. Ventriculum expurgat, & quæ illi penitus inhærent excrementa detergit: item & pectus à pituitæ lentore emungit, unde & ſuſpirioſis, & difficulter anhelantibus maximo eſt juvamento, propter ſulphur, quod in ſe habet, quod eſt balſamum pectoris, & pulmonem, & ventriculi robur.
3. Datur magno juvamento aqua intercute laborantibus, item elephantiacis, & lue venerea affectis, & iis omnibus, qui morbis ab exuſtis

humoribus provenientibus sunt obnoxii, propter spiritum salis, qui salem solutum nostri corporis foras evocat, & corrumpi non finit, ex cujus corruptela, & solutione elephantiasis, & aqua intercus oriri solent.

4. Febribus quotidianis & quartanis maximè etiã prodest, & morbis omnibus in quibus pituita redundat, & chronicis etiam omnibus affectibus, quod citissimè ad pepasmum reducat omnes humores putrescentes in corpore, & naturam refocillet, & sic unà cum natura coctos expellat humores.

Sumitur ad quantitatẽ drachmæ semis, ad drachmam unam, in jusculis, vel syrupis propriis, & convenientibus morbo, idque manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia.

CAP. XXV.

De quinta essentia Scammonii.

Scammonii essentia. SCcammonium cũ sit succus scammoniæ plantæ exsiccatus iterum dissolvi oportet, ut mundetur à partibus grossis, & terrestribus, ejus actionem impedientibus, tum demum pars una reducatur in oleum, pars altera in muscilaginem mundam & nitidam, quibus si salem fixum harum partium addas perfectum absolves aliquo modo arcanum. In Asia verò in his potissimum regionibus, ut in Mysia, ubi copiosissimè seritur & colligitur, perfectius haberi potest, quia ex succo recenti, & adhuc spiritu pleno potest educi, & ejus spiritus æthereus, & sal volatile, quæ duo perfectissimè absolvunt arcanum chymicum. At cùm succus solus in nostras regiones asportetur siccus, & aridus, multis festucis aliisque rebus heterogeneis infarctus, necesse est ut aliam excogitemus methodum, qua speciem quan-

quandam extracti habeamus ex Scammonio: erit autem ejusmodi. Sumetur Scammonii electi libra unica, aut altera, & ſucco limonum diſtillato diſſolvetur, addendo diſſolutioni ſpiritus vitrioli unciam unam, vaſe vitreo obturato ponantur hæc omnia in digeſtione tepida, per menſem integrum. Peracto menſe diſtillentur leviſſimo igne, donec magma habeat conſiſtentiam mellis. Huic magmati iterum reddenda eſt aqua, quæ ex eo per diſtillationem extracta eſt, & iterum per octo dies ſaltem digerenda, & poſt digeſtionem filtro committenda, ut à feculentis materiis & Scammonio heterogeneis probè mundetur, & deinde diſtillanda, donec iterum conſiſtentiam mellis acquirat magma, quod reſidet in fundo alembici. Hæ omnes operationes, ſolutiones putà, digeſtiones, filtrationes, & diſtillationes erunt iterandæ, donec magma nullas in ſolutione emittat feces, ſed totum diſſolvatur nullis atomis per aquam diſſolventem relictis. Deinde novum iterum Scammonium ſumendum eſt, & in minutas conciſum partes alembico ad deſcenſum proprio indendum eſt, & fortiſſimo igne diſtillandum, donec omne comburatur, & in cineres reducatur albos, adauctis ignis gradibus, in fine diſtillationis. In hac diſtillatione oleum habes nigrũ, & aquam fætidam, quæ nullius eſt virtutis, unde proiicienda: oleum verò quod ſummopere empyreuma redolet, rectificandum eſt, & ab empyreumate vindicandum, diſtillando ter aut quater in retorta cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato. Oleum deinde poſtquam privatum eſt empyreumate, connectendum eſt magmati ſuo purificato ſuperiori: his addẽdum eſt ſal fixum, quod extrahetur ex cineribus per artẽ multoties detectam. Sic deinde habebis catharti-

cum medicamentum regibus & principibus solùm reservandum, propter benignitatem, & agendi mirabilem vim in omnes morbos.

Vires & usus.

Vires & usus essentia scammonij.

1. In omnibus morbis curandis, tutissimè exiberi potest, & purgat tantùm per inferiora, nec ullo pacto, ut scammonium impræparatum vétriculum mordet & lacessit, nec intestina, nec flatibus & torminibus ea prosequitur, sed blandissimè humores omnes in corpore putrescentes, & in viscerum cavis speluncis stagnantes educit: signum evidentissimum quod in præparatione chymica vis ejus infestans mitigatur, & ad benignam reducitur agendi facultatem.
2. Tumoribus omnibus frigidis scirrhosis & duris exterius applicatum maximè prodest, pedetentim enim eos dissolvit, & discutit, unde mirabili quadam facultate, propter suum salis spiritum cancros occultos, nulla cutis apertione facta, successu temporis curat, & disperdit, ungendo partem eo arcano calidè, ter aut quater in die, & singulis hebdomadis sumendo scrupulum unum illius arcani cum syrupo aliquo, aut jusculo, servato regimine & custodia.
3. Lepram inveteratam, & confirmatam tutissimè curat, bis in mense utendo hoc arcano, & bis in hebdomade arcano sanguinis in primo libro enarrato.

Sumitur ad quantitatem scrupuli unius ad duorum cum jusculis, vel syrupis, vel aquis stillatitiis, & præsertim acetosæ, endiviæ, & portulacæ idque manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia.

CAP.

Cap. XXVI.

De quinta essentia Myrobalanorum omnium.

Myrobalana omnia eodem modo & pari ac simili arte in essentiam reduci possunt, quocirca proposita una methodo, cęteræ omnes nulla difficultate ab omnibus chymicæ artis tyrunculis capientur Itaque sumentur Indica Myrobalana, aliàs nigra dicta, & in frustula concisa indentur alembico ad descensum proprio, & violentissimo igne usque ad combustionem & incinerationem persequeris distillationem: separabis distillatum oleum ab aqua per infundibulum: aquam proiicies tanquam nullius valoris, oleum rectificabis cum vitriolo calcinato ad rubedinem in retorta, donec empyreuma deposuerit. Hoc oleum sic rectificatum servabis, donec alia habueris, quæ supersunt in substantia adhuc Myrobalani, quæ simul & semel extrahi non possunt, ut sunt sal fixum, & tinctura eorum, quæ spiritum volatilem, & salem volatilem repræsentant, & aliqua rudimenta adhuc harum substantiarum secum continent. Ex cineribus ergo Myrobalanorum combustorum extrahetur sal fixum eorum & postquam mundatum fuerit ab omnibus terrenis excrementis arte & methodo Chymica, connectes cum oleo suo. Tum demum accipies iterum nova Myrobalana, & in pulverem tenuissimum reduces & phialæ indes, his addes infundendo aquam servatam ex extracto Senæ, & Rheubarbari, & Agarici, ad eminentiam sex digitorum: phiala optimè clausa, id omne digeres in igne digestionis tepido, & lento, per mensem integrum: peracto mense infusum per inclinationē, à magmate separabis, & filtro committes, ut per- *Myrobalanorum essentia.*

quàm optimè depuretur: deinde distillabis lenissimo igne, donec infusa aqua ferè tota ascenderit, & relinquat magma in fundo alembici in consistentia mellis, cui reddes frigefactis vasis (si vitrea sint) aquam distillatam, donec magma dissolvatur: dissolutum digeres per octo dies, in igne tepido & lento, ut hypostasim seponat, quam per inclinationem lentam separabis, & filtro omne committes ad depurandum: deinde distillabis ut prius, ad consistentiam magmatis, ad spissitudinem mellis: aquam distillatam iterum reddes magmati ut iterum dissolvatur, & digeres, per quatuor dies, donec hypostasim omnem deposuerit, & filtro committes & demum destillabis, ad consistentiam iterum magmatis ad spissitudinem, mellis similem, & eandem operationem iterando, ter saltem aut quater, donec magma perclarum evadat: tunc demum quiescendum est à purificatione magmatis, cui tunc temporis perclaro, & nitido connectendum est oleum, & fixum sal superius reservata, cum aliquibus guttulis olei cinnamomi, & gariophyllorum ad odoris & saporis conciliationem, & sic custodiendum est medicamentum mirandum in phialis vitreis, aut aureis, ad usus.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Myrobalanorum.

1. Arcanum summum est ad senectutem remorandam, modò sit eius frequens usus: totius corporis colorem facit elegantiorem, corporisque odorem jucundum conciliat, hilaritatemque affert: ventriculum, cor, & jecur roborat, quòd vitæ fomitem & humidum radicale, sale suo fixo roboret & restauret.
2. Confert hæmorrhoidibus, & bilis fervorem reprimit,

primit, ad oculorum collyria mirè efficax, ad usus claritatem & acumen efficiendum, quòd roboret & augeat vitales & animales spiritus calore suo balsamico.

3. Oculorum inflammationes, lacrymas, defluxiones que reprimit, sistit, & cohibet, quod bilis acrimoniam, oculorum tunicas pungentem & vellicantem demulceat.

4. Ulcera quæcunque, tum recentia, tum vetera, brevissimo conglutinat tempore, quòd summè abstergat, & humores defluentes corrumpi non sinat suo sale, & suo oleo agglutinet tanquam balsamo.

5. Intellectum & omnes sensus internos mirificè clarificat, & perficit, adauctis animalibus spiritibus, qui sunt internorum sensuum instrumenta præcipua.

6. Datur utiliter & aqua intercute laborantibus, & febribus diuturnis, quod salem solutum in corpore & corruptum foras trahat, aliumque corrumpi non permittat, beneficio sui salis & olei.

7. Trahit utramque bilem, præsertim exustam, cōfert membrorum tremoribus. Juvat & elephantiacos mœrores aufert, & quaternam ejus frequens usus tandem fugat, quod substantia radicalis ejus arcani, contrarietur omnino causis horū affectuum, & foras pellat horum causas internas efficiētes & materiales.

8. Vomitiones cohibet, & cibi appetentiam invitat, quod ventriculum roboret & expurget ab omnibus serosis, & pituitosis humoribus.

Sumitur in jusculis & syrupis morbo appropriatis & convenientibus ad quantitatem drach-

mæ unius in infantibus, in hominibus verò, & qui virili vigent ætate, à quantitate unciæ ſemis ad unã integram, idque manè, jejuno ſtomacho ſervato regimine, & omni cuſtodia artis. Vel poteſt miſceri cum arcano ſcammonii, ut minor ſit doſis & gratior, ad quantitatem drachmæ unius, cum ſcrupulo unico, aut ſemiſſe, arcani ſcammonii, & ſic erit gratiſſima potio & potens, nec tamen moleſtans.

Cap. XXVII.

De quinta eſſentia Guttæ gambæ.

Gutta gamba quid. & cur ſic dicta.

GUtta gamba, ſuccus eſt qui aſportatur ex India Occidentali, ex partibus Chinæ, in noſtras regiones, novum & recens jam noſtris temporibus, & in noſtris regionibus medicamentum, inauditum nobis & incognitum; attamen doctiſſimis Medicis approbatum, & in uſus Medicos jam redactum, ad curationem morborum multorum, & præcipuè quartanæ febris, doloris arthritici, & aquæ intercutis: evacuat pituitoſos & ſeroſos humores potentiſſimè, ſeorſum & deorſum exſiccat ventriculum, & oſœphagum ſummopere. Plantam è qua educitur nullo pacto vidi, nec ſiccam, nec recẽtem, nec inveni authorem qui de ea planta ullibi ſcripſerit, ſed ipſe ex mercatoribus qui eum ſiccum in Galliam, & Europam aſportant ex China, percunctatus ſum ea ipſa, quæ ſcribo. Paratur is ſuccus ad modum & inſtar mechoacami, & ſcammonii, inciſo, & excavato plantæ caule, & ex ſpelunculis recens ſuccus formatur & concinnatur in magdaleas, quæ exſiccatæ dant grana quatuor, aut ſex, doſin purgantem conſtituentia: attamen ſi ſuccus ille reducatur in eſſentiam, in majori multò poteſt propinari doſi, abſque ulla moleſtia, & exſiccatione œſophagi, & ventriculi. Itaque ut in eſſentiam reducatur,

ducatur, hanc observa methodum. Sumatur Gutta gamba, libra unica aut altera, & contusa immittatur in alembicum ad descensum aptum, & distilletur fortissimo igne, adauctis pedetentim ignis gradibus, usque ad combustionem & incinerationem rei quæ distillatur: post distillationem separabis oleum ab aqua, quod erit in maxima copia, quòd succus ille gummosus sit valdè, & pinguedine plenus: oleum rectificabis in retorta, cum pauco vitriolo calcinato ad rubedinem, donec empyreuma deponat: hoc oleum servabis & conjunges cum sale fixo, ejusdem Guttæ gambæ, ex cineribus in distillatione olei factis extracto, & depurato, per solutiones & calcinationes multoties iteratas: sale & oleo conservato, novum succum ejusdem plantæ habebis ad quantitatem unciarum sex aut septem, & dissolves in phiala vitrea oblongi colli, cum spiritu vini alchoolizato, & spiritu vitrioli æquali quantitate solutum succum digeres per quindecim dies in tepido balneo, deinde distillabis in eodem balneo, quicquid distillari poterit. Tum demum iterum reaffundes spiritum vini distillatum super magma relictum, & digeres ut optimè dissolvatur, per tres, aut quatuor dies, deinde filtro omnia committes, ad depurandum summopere, & distillabis infiltratum in eodem balneo, quicquid distillari poterit ut prius: tum demum iterum dissolves & digeres, & filtrabis, & distillabis toties, quoties magma relictum in fundo alembici feces emittet: tunc quiesces, & magma solum vindicatum ab omni vini spiritu dissolves cum succo limonum, & spiritu vitrioli distillatis, & postquam in digestione per octo aut quindecim dies digestionem levem passum fuerit, separabis ab eo succum limonum distillatū, & spiritum vitrioli per balneum fervente aqua distillan-

Essentia Gutta gamba.

stillandum, aut per cineres tepidos, donec magma relinquatur in consistentia mellis. Hoc magma quod est extractum conjunges cum oleo & sale fixo superiori, & ex his unum parabis per digestionem duorum aut trium dierum medicamentum, quod in vasis vitreis servabis ad usus varios, sanitati utiles.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Gutta gamba.

1. Quartanam tutissimè curat ejus frequens usus, quod ejus spiritus subtilissimus & potentissimus, quemcunque solvat & disperdat tartarum.
2. Aquam intercutem certissimè exsiccat, quod ejus spiritus salis, potentissimè serosos exhauriat humores, & corrumpi non permittat, & & jecur roboret, ita ut non serosum producat & efficiat sanguinem, sed laudatum & ab omni hæmatoseos vitio vindicatum.
3. Leucophegmatiam etiam ex eadem ratione curat, & pallidos virginum colores, quia roborat ventriculum, & expurgat ab omnibus serosis humoribus, & aperit omnia obstructa difflatis undiquaque per cutis spiracula spiritibus, & evacuatis inde tertiæ coctionis excrementis.
4. Arthritidis summum & unicum est arcanum ad evacuandum ejus causas internas, & refocillandas partes, tum nervosas & musculosas; quia ejus salis spiritus id omne commodè & certissimè peragit, adauctis vitalibus & animalibus spiritibus, & refocillato humido radicali partium omnium.
5. Membrorum tremoribus subvenit, & paralysi, torpori, & caro, & omnibus cerebri morbis, ex pi-

ex pituita, & serosis humoribus provenientibus propter eandem rationem.

6. Pectus & pulmones eadem etiam ratione à crassis, & pituitosis humoribus vindicat, & suspiriosis, & difficillimè respirantibus subvenit.

7. Cutanea omnia vitia exteriùs applicatum, & interiùs sumptum certissimè curat, quod sanguinem mundet, & exsiccet humores in ulcera defluentes, & corrumpi non sinat, & agglutinet quod solutum est, per humorum acrimoniam suo balsamico oleo.

Sumitur in minima quantitate, scilicet ad quantitatem granorum sex, aut septem in jusculis, aut syrupis aut aquis, aut vino, aut ex eo cum mica panis parantur pillulæ deauratæ minimæ, & deglutitur una post primum somnum, servato regimine & custodia artis.

Cap. XXVIII.

De quinta essentia Mechoacam.

Mechoacam cùm radix sit mucosa valde, & glutinosa, cavendum est in extractione eius essentiæ, ne infundatur in aquam, quia fere tota dissolvitur, & sic purificari non potest, quia nunquam clarificatur, nec ad hypostasim pervenit. At pulveratum Mechoacam infundendum est cũ spiritu vini alchoolizato, & digerendum per quindecim dies, aut mensem integrum, in balneo tepido, donec hypostasin dimittat, tunc temporis per inclinationem clarum separandũ est à turbulento. Turbulentum verò filtro denso, & spisso committendum est, ut quicquid est humiditatis per ipsũ transmittatur, & clarificetur. Magmati verò superstiti infundendus est iterũ novus spiritus vini alchoolizatus, & digerẽdus per octo dies, in balneo tepido ut prius, & post digestionem, & filtrationẽ humiditatis *Essentia Mechoacam.*

tatis infusæ, novus iterum infundendus est spiritus, & digerendus per quatuor dies. His peractis filtrandus est ille spiritus infusus, & prioribus conjungendus, & simul distillandus levissimo igne, donec magma sit ad consistentiam mellis, & hæc operatio repetenda est, donec magma, quod relinquitur in fine distillationis in fundo alembici, nullas emittat feces in solutione, sed solvatur absque ullis fecibus. Hoc magma sic purificatum servandum est, & connectendum cum oleo ex Mechoacam retenti per descensum extracto, & rectificato, & ab empyreumate vindicato, beneficio vitrioli ad rubedinem calcinati, ut dictum est superius. Et cum oleo, & magmate cõnectendum etiam est sal fixum, quod extrahetur ex magmate combusto, ex quo oleum elicuisti: sed purum, & nitidum, & ab omni excremento terrestri vindicatum, & sic essentia erit absoluta, & servanda erit in phialis vitreis optimè clausis.

Vires & usus.

Vires essentiæ Mechoacam.

Arcanum est mirum in omni Mania, phreniti de, & melancholia curanda; humores enim melancholicos, & adustos, meninges infestantes foras dejicit, temperat, & in alienam mutat substantiam, & si post purgationem hanc dentur guttulæ nonnullæ olei argenti fiet absoluta, & tutissima curatio.

Paralysim membrorum, tremorem & torporẽ, ischiaticum dolorem, & arthritidem omnem tutissimè fugat, quia summoperè pituitam, & serosos humores omnes evacuat.

Febrem quartanam & quotidianam, & diuturnos omnes affectus, & chronicos frequenter utendo tandem curat, evacuatis horum affectuũ causis.

Sumi-

Sumitur ad quantitatem ſcrupuli unius ad ſuos, in juſculis, vel aquis ſtillatitiis, vel ſyrupis, vel ovis ſorbilibus, idque manè jejuno ſtomacho ſervato regimine, & cuſtodia artis.

Cap. XXIX.

De quinta eſſentia Ialap.

Ialap eſt radix plantæ quæ in partibus Orientis Indiæ creſcit, & eſt novum jam nobis medicamentum, priſcis medicis incognitum & inauditũ; jam verò in noſtras regiones Europœas aſportatum ope & induſtria mercatorum, qui has inviſunt regiones & terras. Inſipidi eſt ſaporis, quapropter facillimæ potionis, ſi infundatur in vinum album. Sic enim revocarunt in uſus medicos moderni medici, ad curandam, aut ſaltem ſublevandam arthritidem omnem, aliaque mala, quæ ex pituita, & ſeroſis humoribus ortum habent; purgat enim potentiſſimè hoc medicamentum ſeroſos humores omnes, & exſiccat. In eſſentiam autem reducetur pari aut ſimili methodo ac reductum eſt Mechoacam, & ſimiles habet vires, & ad eoſdem curandos affectus poteſt adhiberi, majori tamen doſi; quia non ita potenter purgat, ac Mechoacam, ſed multò benignius, ita ut ſumatur abſque ulla noxa ad quantitatem drachmæ unius, vel duarum in juſculis tenuibus, vel aquis ſtillatitiis, idque manè jejuno ſtomacho ſervato regimine, & cuſtodia.

Eſſentia Ialap.

Vires & uſus eſſentiæ Ialap & doſis.

Cap. XXX.

De quinta eſſentia Aloes.

Sumitur Aloës optima, friabilis, multis gummis adulterata colorem hepatis habens, unde hepatica dicta, ad quantitatem librarum duarum, & minutim cõtuſa immittitur in alembicum ad deſcen-

Aloes eſſentia.

ſum proprium, & in furno diſtillatorio collocatū, cogitur ad diſtillandum igne ſuppoſito, adauctis ignis gradibus, donec ceſſet diſtillatio, & Aloës alembico impoſita reducatur in cineres albos. Frigefacto vaſe ſeparabis oleum ab aqua, quæ confuſa ſunt in recipiente, per infundibulum. Aquam projicies tanquam nullius virtutis & valoris, niſi ad ulcera lavanda, & vulnera, ad hoc enim plurimum valet: oleum vero fœtens valdè, & empyreuma redolens rectificabis per retortam cum vitriolo ad rubedinem calcinato, ter aut quater, donec empyreuma deponat. Ex cineribus verò ſal fixum extrahendum calcinationibus, ſolutionibus, filtrationibus, & evaporationibus multis iteratis, donec candorem acquirat ſummum, & in ſolutione emittat feces nullas, tunc conjungas ambo ſimul. Aloëm deinde novam & recentem ſumere oportet ad quātitatem libræ unius, & diſſolvere in ſpiritu vini optimo & alchoolizato, & per quindecim dies digerere in balneo tepido, phiala optimè clauſa. Deinde filtro committere omnia, ut depurentur, depurata diſtillentur leniſſimo igne, donec magma habeat conſiſtentiam mellis. Huic iterum reaffundendum eſt, id omne quod aſcenderit per diſtillationem, ut diſſolvatur, & digeratur per quatuor dies. Deinde filtretur, & diſtilletur ad conſiſtentiam magmatis, ad ſpiſſitudinem mellis, tum demum ſolvatur iterum magma. Et iteretur operatio ſuperior quater aut quinquies, donec magma clarum ſit & pellucidum, & multas emittat in ſolutione feces; tum demum quieſcendum, & magma iſtud ſic depuratum conjungendum eſt cum oleo ſuperiori, & ſale fixo, & omnia digerere per aliquot dies, in cineribus tepidis, & ſervare in phialis optimè clauſis tanquam arcanum ſummum ad varios uſus.

Vires & usus.

1. Arcanum est summum in curandis vulneribus, & ulceribus quibuscunque propter vim balsamicam quæ in eius sale & sulphure continetur. *Vires essentiæ Aloes.*
2. In enecandis infantium vermibus, & tineis mirè efficax, quod ejus sal omnibus similibus animalculis veneno sit, & corruptelam impediat, in his partibus pituita perpetua madentibus.
3. Dejicit bilem, & pituitam ipsam, caputque & ventriculum mundat, quorum etiam cruciatibus maximè succurrit, quia causas, doloris aufert, per purgationem.
4. Frequens eius usus à pestiferibus tuetur morbis, & ab omnibus diuturnis & chronicis, quod impediat humores ingentem, & insignem subire corruptionem.
5. Cum oleo & essentia Myrrhæ, & spiritu vini, permixtum mirum est balsamum ad corpora defuncta à corruptione vindicanda, & ita in longos multosq; annos syncera omnino præserventur.
6. Sensus omnes intellectumque acuit, jecur ab infractu purgat, & regio morbo medetur, quia frigidos humores fugat, & multiplicat spiritus animales, reserat & aperit summopere, hinc hæmorrhoidibus nocet.

Sumitur à quantitate drachmarum duarum ad trium, in jusculis manè, jejuno stomacho, servato regimine, & custodia.

Cap. XXXI.

De quinta essentia Melissophylli.

Melissæ essentia. Postquam dixerimus satis copiosè de essentiis purgantibus, jam ratio postulat de confortativis, & roborantibus essentiis dicere, ut opus absolutum, & completum chymicis omnibus præbeamus. Itaque de melissophyllo inprimis tractabimus, cujus essentia mirè efficax, & roborans sequenti methodo commodissimè extrahetur. Vernante tempore colligendum est melissophyllum, & contundendum, ut maxima copia succi extrahatur, & pauco spiritu vini addito reponatur in phialis vitreis in loco frigido, ad defervendum, per mensem saltem unum, postquam deferbuerit distillandus erit ille succus lenissimo igne: sic enim spiritum æthereum extrahes flagrantissimum qui rectificatus, & à phlegmate vindicatus per aliquas distillationes iteratas, erit custodiendus; in phiala optimè clausa. Magmati verò residuo ex hac distillatione affundes spiritum vini alchoolizatum, & ab omni phlegmate vindicatum ad eminentiam quatuor digitorum: spiritus æthereus melissophylli aptior & melior quidem esset spiritu vini, ad hanc operationem faciendam, sed quia paucus est, & preciosus, consulo tibi, ut loco illius, utaris spiritu vini alchoolizato: postquam affusus fuerit spiritus vini magmati, in phiala optimè clausa, illum collocabis in digestione & digeres per quatuor aut quinque dies. His peractis, distillabis spiritum affusum, donec striæ cessent. Deinde si quid phlegmatis ascendat proiicies; cave tamen ne ad eam siccitatem deveniat magma, ut comburatur, & empyreuma redoleat; quia totum disperderetur. Reaffunde deinde spiritum distillatum, & digere per duos dies in

cineri-

cineribus tepidis, deinde distilla lenissimo igne, reaffunde iterum spiritum, separando in unaquaque distillatione aliquid phlegmatis quantum fieri potest, & digere per duos dies, & distillando hanc operationem iterabis donec ascendat spiritus vini, cum sale volatili melissophylli, quod ter aut quater rectificabis cum spiritu vini distillando, & conjunges spiritui suo æthereo superius reservato. Tum demum habebis magnam copiam melissophylli exsiccati in umbra vel Sole, & corticis citri magnam etiam copiam, simili modo exsiccatam, & impones vasi, terreo aut cupreo ad descensum proprio, & distillabis violentissimo igne, donec comburatur melissophyllum, & cortex citri, & in cineres reducantur albissimos, oleum deinde quod distillatum erit per hanc distillationem separabis per infundibulum ab aqua fœtida, & empyreuma redolente, & rectificabis in retorta cum vitriolo ad rubedinem calcinato ter aut quater, mutato in singulis rectificationibus vitriolo, donec empyreumą deposuerit oleum. Oleum sic rectificatum effundes super corticem recentem citri, ut fragrantissimum acquirat odorem, per quindecim aut decem dies. Deinde separabis oleum à cortice per expressionem, & distillabis iterum, & sic præparatum spiritui æthereo melissophylli, & sali volatili connectes. Sal verò fixum ex cineribus melissophylli, extrahes per solutiones, calcinationes, filtrationes, & evaporationes multoties iteratas, donec candorem, & puritatem summam acquisierit: tum demum conjunges etiam hunc salem sic depuratum, aliis prædictis ex melissophyllo extractis, & servabis ut mirum arcanum, cui si aliquid olei cinnamomi & gariophyllorum conjunges, majorem acquiret in actione potentiam.

Vires & usus.

Vires & usus essentiæ Melissæ.

1. Omnes sensus internos summopere acuit, & præcipuè memoriam quam felicissimam reddit, quia cerebrum ab humiditatibus expurgat, & roborat summopere spiritus animales, & multiplicat.
2. Animum hilarem reddit, tristitiamque fugat, & humenti ac frigido ventriculo auxiliatur, & eius concoctionem adjuvat, quod calorem naturalem mirificè foveat, & nutriat.
3. Deficientem animum revocat, cordis imbecillitatem roborat, eamque præsertim, qua somnus frequentius nocte intercipi solet, quod sit caloris naturalis, & vitalis fomes, & spiritus multiplicet.
4. Animi sollicitudines fugat, ac sollicitas imaginationes tollit, quæ tum ab atra bile, tùm ab exusta pituita gignuntur; quia aucto, & multiplicato calore naturali hæc omnia evanescunt, ut apparet in adolescentibus qui propter copiam caloris ejusmodi, parum habent sollicitudinis, & in ebriis, qui propter eandem rationem absque sollicitudine sunt, cum vinum multiplicet calorem.
5. Pestiferæ auræ vitia corrigit, si inspergatur per domos peste infectas, quia odore gratissimo suo cerebrum mirificè, & cor roboret, ita ut facillimo negotio resistat vaporibus & exhalationibus pestiferis, unde succurrit summoperè peste affectis.

Sumitur jejuno stomacho manè, à quantitatum ʒ j. ad ʒ ij. in aqua cinnamomi vel anisi, vel in spiritu vini, vel aqua stillatitia melissophylli, vel in succo citri & limonum, vel cum aqua theriacali, in peste fuganda.

Cap.

Cap. XXXII.

De quinta essentia Menthæ.

Colligetur Mentha mense Iulii, & ex ea per expressionem extrahetur succus in maxima copia, qui recondetur in vasis vinariis, & reponetur in cella vinaria in loco frigido, ad defervendum: postquàm deferverit distillabitur succus lenissimo igne cinerum, donec striæ cessent, hoc enim est signum quo dignosci potest, spiritum ascensum fuisse omnem, qui pater aut quinquies rectificatus, ut vindicetur à phlegmate aquoso custodiendus erit, donec conjungatur cum reliquis quæ extrahi debent ex mentha, inprimis sal volatile quod est in maxima copia magmati ex præcedenti distillatione residuo: huic ergo magmati affundes spiritum tuum jam phlegmate vindicatum si copiosum habes, aut vini spiritum loco illius, ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum, & digeres per quatuor aut quinque dies, in cineribus tepidis, aut balneo tepido: deinde distillabis donec striæ cessent: separato phlegmate quod deinde ascendit, ascensum spiritum iterum affundes magmati residuo, & humenti, & digeres per duos aut tres dies in balneo tepido: deinde distillabis & hanc distillationem & digestionem multoties iterabis, separato phlegmate in singulis distillationibus, donec sal volatile ascendat, quod ter aut quater rectificatum cum spiritu suo connectendum est, & servandum, donec sal fixum, & oleum habueris ex mentha, Mentham ergo siccam, & aridam maxima in copia immittes in urnam fictilem terream aut cupream, eamque mentha replebis ad collum usque, & comprimes ut majorem copiam capiat urna, quantum fieri poterit: tum de-

Mentha essentia.

mum linteo madido collum urnæ cooperies, aliamque urnam vacuam omnino mentha, sed solum aqua fontana per limpida semiplenam submittes, & conjunges alteram alteri, ita ut os urnæ plenæ mentha, subintret os alterius urnæ, aqua fontana semiplenæ, & sic unitas urnas, juncturis peroptimè lutatis, in terram sepelies facta fossicula, donec urna semiplena tota sepeliatur, & plena mentha usque ad medietatem etiam sepeliatur, terra aut arena madida undiquaque supposita. Deinde coronam lapidum facies instar putei osculi circa urnam mentha plenam donec altitudine æquet urnam in medio coronæ stantem: hanc coronam replebis carbonibus ardentibus, lignisque impositis ignem per quatuor aut sex horas continuabis. Peractis horis, ignem augebis, & totam urnam carbonibus ardentissimis cooperies, & hunc ignem violentissimum per duas aut tres horas continuabis. Tunc frigefactis vasis, & sejunctis, & separatis, separabis oleum ab aqua per infundibulum quod reperies in urna aqua semiplena, quæ submissa fuerat alteri mentha plenæ. Oleum hoc rectificabis in retorta cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, idque ter aut quater mutato singulis vicibus vitriolo ad rubedinem calcinato. Huic oleo rectificato, & ab empyreumate vindicato immittes folia nonnulla menthæ recentis, & insolabis per aliquot dies, vase optimè obturato. Deinde his expressis foliis, & oleo omni perquàm optimè emunctis, nova folia recentia adhuc iterum immittes in oleum, & insolabis, & iterabis immissionem, donec oleum fragrantissimum menthæ odorem acquisierit, quod terna, aut quaterna saltem infusione fiet. Huic oleo immittes spiritum, & sal volatile suum superius extractum. Ex cineribus verò qui reperiuntur in

urna

urna mentha plena, ex qua oleum per descensum elicitum est, extrahes sal fixum menthæ, secundum artem & methodum superius declaratam: & postquam depuratum fuerit & ab omni terrestri recremento vindicatum, connectendum erit aliis superiùs extractis, & omnia simul unienda in balneo tepido digerendo per duos aut tres dies, deinde servandum est arcanum in phialis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Mirum est, & stupendum, quod observatur in his omnibus arcanis plantarum in quibus adsunt, & sal fixum, & sal volatile, oleum & spiritus plantæ; si enim aliqua guttula in terram immittatur, tempore convenienti, & in terra huic plantæ ferendæ idonea, nascetur in tempore debito eadem planta, à qua arcanum extractum est, ita ut hoc arcanum verè dici possit semen plantæ æternum & incorruptibile, & sit resurrectionis nostræ symbolum rude, & aliqua effigies. *Vires essentia Menthæ.*
2. Singultus, vomitiones, cholerasque sedat, quod summoperè ventriculũ roboret, & ab omnibus vindicet excrementis quæ ipsum interturbare possunt.
3. Lumbricos omnes, & ventris tineas teretes enecat, sola externa ventris inferioris perunctione, suo sale tum fixo, & volatili, tum spiritu suo, quæ omnia corruptionem impediunt omnem, & sic animalcula illa interimunt.
4. Capitis dolores omnes qui per sympathiam ventriculi malè affecti oriuntur, mulcet, & curat, quia ventriculum ut diximus ab omni liberat malo.
5. Rabidorum canum morsibus tutissimè succur-

rit, si recens vulnus eo arcano lavetur, & imposito gossipio eo arcano madido, per aliquod tempus madefiat, quod sal menthæ tum fixũ, tum volatile, venenum omne enecet, & aliam in mutet substantiam, unde pestiferis omnibus etiam morbis succurrit, & intoxicatis omnibus medela summa est, sed prius ad vomitum compellendi sunt ægri, tum demum nostro arcano utendum.

6. Tumores omnes duros & scirrhosos discutit & dissolvit, & phlegmonas ad suppurationem perducit, & buboni pestilenti summa est medicina, tũ quia veneno resistit, & materiam pestilentẽ coctu, & maturatu difficilẽ ad pepasmum perducit, idq; suo sulphure balsamico.

Sumitur interiùs ad quantitatem scrupuli semis, in aquis cinnamomi, anisi, feniculi, menthæ, vel in spiritu vini, & exterius applicatur locis affectis tepidè, gossipio vel linteo madido eo arcano, superimposito.

CAP. XXXIII.

De quinta essentia Thymi.

Thymi essentiæ vires & usus.

Colligitur Thymum dum floret Maii & Iunii mense, maxima in copia, & contusum maceratur in phialis cum spiritu vini alchoolizato per mensem unum in balneo tepido: deinde distillatur spiritus, & separatur phlegma, quod ascendit, & reaffunditur spiritus ascensus, & digeritur iterum in balneo tepido, & redistillatur: & iteratur hæc operatio donec sal volatile ascendat quod rectificabis ter aut quater cum pauco spiritu vini, ut vindicetur ab omni terrestri excremento. Spiritus hic rectificatus, & purus servandus, & custodiendus erit, donec oleum habeas ex thymo. quod sequenti elicies

elicies methodo. Collectum Thymum in maxima satis quantitate, siccum, & aridum urnæ immittes, eamque replebis thymo, & per descensum, ut mentha in superiori capite distillabis, donec combustum, & incineratum sit thymum: oleum rectificabis, per retortam cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, donec empyreuma deposuerit: deinde oleum à fœtore empyreumatis vindicatum conjunges cum floribus thymi recentis, & insolabis per aliquot dies. His peractis exprimes oleum à floribus quantum fieri poterit, & novis & recentibus thymi floribus conjunges iterum oleum & insolabis, & exprimes, ter aut quater iterando infusionem florum, donec fragrantissimum acquirat odorem, & sic oleum hoc conjunges cum spiritu seu sale volatili. Ex cineribus verò thymi combusti in extractione olei, salem fixum elicies methodo communi, & vulgari antea multoties in superioribus capitulis enarrata, & purum factum, & vindicatum ab omnibus excrementis connectes cum oleo & spirituoso sale thymi, & servabis ad usus. Deest huic essentiæ spiritus liquidus thymi, quia extrahi non potest propter siccitatem thymi, ita enim aridum est, & fere siccum etsi virescat, ut succus ex planta virenti extrahi non possit: itaque contenti fuimus salem volatilem extrahere ex hac planta ad essentiam perficiendam.

Vires & usus.

1. Orthopnoicis, & anhelatoribus maximè prodest, quòd robores plumones, & pectus, & catarrhos sistat, & infarctos pulmones pituita, & glutinosis humoribus liberet, penetranti, & exsiccanti sua facultate.
2. Ischiadicis, & arthritide quacunque laborantibus

aſcendit; niſi pro aqua eius ſtillatitiá reſervare cu-
pias, quæ pluris eſt efficaciæ & virtutis; quàm alio-
rum aquarum quæ communi methodo cum alem-
bicis plumbeis diſtillantur: phlegmate egreſſo & a-
ſcenſo, magmati, quod reſidet in fundo alembici
adhuc humenti, & non ſicco & arido, reaffunden-
dus eſt ſpiritus æthereus, qui primo aſcendit, &
digerendus in balneo tepido, per aliquot dies, unà
cum magmate. His transactis diebus diſtillandus
eſt ſpiritus æthereus leniſſimo igne, & mutandum
eſt vas recipiens poſtquam aſcenſus fuerit ſpiritus,
& ſeparandum erit phlegma ab ſpiritu. Spiritus ve-
rò iterum affundendus erit magmati, & digeren-
dus, & diſtillandus; has iterando operationes ter
aut quater, donec ſal volatile aſcendat, quod erit
ter aut quater iterum rectificandum, una cum ſpi-
ritu volatili æthereo, qui rectificationem antea nõ
receperat. Deinde Gattaria ſicca & arida ſumenda
erit, & ea implenda erit urna, & diſtillanda erit per
deſcenſum, ſecundum artem antea declaratam, in
capite trigeſimo ſecundo, de eſſentia Menthæ; &
oleum rectificandum erit per retortam cum vitrio-
lo, ad rubedinem calcinato; idque ter aut quater,
mutando vitriolum, in ſingulis rectificationibus:
oleum prædictum ſic depuratum, & ab empyreu-
mate vindicatum, connectendum eſt cum foliis re-
centis & virentis Gattariæ, & inſolandum per ali-
quot dies, deinde exprimendum oleum à foliis, &
iterum cum aliis novis & virentibus foliis conne-
ctendum & inſolandum, idque tertiò, donec odo-
rem plantæ habeat oleum, quod demum erit ſali
volatili, & ſpiritui ſuo connectendum. Ex cineri-
bus verò plantæ extrahetur ſal fixum, & multis ite-
ratis ſolutionibus, filtrationibus, & evaporationi-
bus perducetur ad candorem ſummum, & limpi-
ditatem;

ditatem; tunc demum erit conjungendum, & copulandum cum reliquis aliis quæ extracta fuerunt ex planta, & simul omnia in digestione tepida erunt unienda, ut fiant unum arcanum potentissimum, reservandum in phialis optimè clausis ad usus varios.

Vires & usus.

1. Hoc arcanum mira quadam dulcedine odoris, trahit catos & feles, ita ut juxta phialem eo arcano refertam delectentur; unde autem hoc sit, longioris est sermonis, ad alium locum lectorem remittimus, ubi de sympathia, & antipathia rerum disserimus, causasque narramus, & præsertim in Pallidio Chymico nostro.
2. In fugandis pallidis ac fœdis virginum coloribus nihil est præstantius, quòd coctionem viscerum omnium mirè roboret, & spiritus multiplicet, & sanguinem mundet, & aperiat obstructiones omnes, qua data porta ruunt spiritus undiquaque per totum corpus, & floridus apparet color.
3. Menses certissimè & tutissimè provocat, propter eandem rationem, undè & uteri affectibus ferè omnibus succurrit, & sterilitati medetur, fœcundasque reddit mulieres.
4. In sedandis ischiadicis doloribus nihil potentius, & præsertim si ex causa frigida ortum habeant, quia spiritu suo salis, tum fixi, tum volatilis, & oleo suo tanquam balsamo, fugat frigidos illos humores, & per insensibilem transpirationem foras educit, nervos roborat, musculos & tendones ad motum procliviores reddit.

5. Ele-

5. Elephanticorum remedium est tutissimum, non eo tantùm quod strenuè tenues humores digerat, verum etiam quia extenuet & incidat valenter crassos, quales sunt, qui hunc morbũ procreant: Addam & ego quod sanguinem repleat spiritibus tenuibus & subtilibus: hinc cicatricibus atris candorem reddit, & sugillata digerit omnia.

6. Venenatis bestiarum omnium morsibus, putà canis rabidi, serpentum, aliorumque animalium, quæ dentibus & spiculis venenum ejaculant, præsto succurrit per spiritum salis, & oleum suum, quæ venenum ipsum plagæ inditum interimunt, & in aliam mutant substantiam, plagamque coagulant & resarciant spiritu vitali, quem secum continent turgenti copia.

Sumitur in jusculis vel aquis stillatitiis morbo appropriatis à quantitate scrupuli unius, ad drachmam, vel applicatur exterius tepidè per se, cum gossipio vel linteo eo arcano madido.

CAP. XXXV.

De quinta essentia Aristolochiæ rotundæ, & Consolidæ majoris.

COlligenda est Aristolochia rotunda, & Consolida major, tempore verno, & præcipuè earum plantarum radices in maxima & æquali copia, & succus ex radicibus, & foliis, & caulibus, torculari & prælo exprimendus, & in vasis vitreis reponendus in cella vinaria, ut deferveat: postquam deferverit, distillandus erit lenissimo igne, ut separes spiritum æthereũ à phlegmate: spiritum separatũ, & aliquo modo à phlegmate suo vindicatum, & mũdatum, *Aristolochiæ essentia, vires & usus.*

datum, reaffundes magmati humenti, quod residet in fundo alembici, ex distillatione spiritus ætherei, & digeres, per quatuor aut quinque dies, in cineribus tepidis, in balneo tepenti. His peractis diebus, distillabis spiritum, separato phlegmate quantum fieri poterit: postquam ascensus fuerit spiritus, ex magmate quod residet in fundo alembici, huic deinde magmati adhuc humenti affundendus est iterum spiritus suus æthereus, & digerendus, & distillandus, hæcque operatio iteranda, donec sal volatile ascendat, quod erit rectificandum, unà cum spiritu suo, ter aut quater distillando: ex radicibus verò siccis, & aridis, in frustula concisis elicies oleũ per descensum, & rectificabis in retorta cum vitriolo ad rubedinem calcinato, ter aut quater, donec omne empyreuma deposuerit: huic oleo puro, & ab empyreumate vindicato, conjunges flores verbasci, & hypericonis & insolabis per mensem; & expresso oleo à floribus, addes iterum novos & recentes flores & insolabis, idque ter aut quater iterando, exprimendo, & affundendo, donec oleum rubicundissimum acquirat colorem: ex cineribus verò harum plantarum sal fixum elicies, & mundabis ab excrementis terreis, modo & arte antea prædicta, & candidum, & nitidum factum connectes cum reliquis aliis, quæ extracta fuerunt ex his plantis, & simul unienda per digestionem in balneo tepido, ut fiant unum: cui si addatur oleum ceræ, & thuris, & therebentinæ, absolutum erit vulnerum omnium balsamum, quod erit custodiendum in phialis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Potentissimè curat quæcunque vulnera simplicia intrà viginti quatuor horarum spatium &, citius

citius, ita ut stupendum sit naturæ miraculum: composita verò & profunda vulnera, tã citò curat, ut potiùs miraculum videatur quàm cura, & medela; regenerat enim citissimè carnem, ossa confracta trahit, porrosque citissimè gignit, ita ut spatium quadraginta dierum vincat: nervos læsos quacunque læsione restaurat, & pristinæ sanitati restituit.

2. Ab alto devolutis & corpore fractis utiliter datur, ac etiam iis qui interna intestinave vulnera acceperint; namque illa sive sint, vel exterius, vel interius illata, mirificè sanat, propter ingentem vim balsamicam quæ in eius oleo, & sale continetur.

3. Sanguinis grumos in ventriculo, vel in alia quàvis corporis parte concretos disiicit, ac dissolvit, spiritu suo salis, qui corruptum non patitur.

4. In phthisi curanda, & renum internis ulceribus maximè prodest, & cæteris omnibus medicamentis faciiè anteponitur, propter vim suam balsamicam, quæ in ejus oleo coërcetur.

Sumitur à quantitate drachmæ unius, ad duarum tempore necessitatis in aquis stillatitiis vulneribus curandis appropriatis, & convenientibus; vel miscetur unguentis propriis, & applicatur tepidè super recentia vulnera, postquam vino & oleo lota fuerint, deinde gossipio, vel linteo eo arcano madido vulnera teguntur, & ligantur.

Cap. XXXVI.

De quinta essentia Papaveris, & Hyoscyami.

PApaver sativum colligendum est, & hyoscyamus, pari quantitate & mole, & ex his succus *Essentia papaveris.*

I torcu-

torculari, & prælo exprimendus est in maxima copia: huic permiscendus est vini spiritus ad sextam saltem partem, ùt citius deferveat, quia frigidi, & aquosi valdè hi succi sunt & tardè defervent, propter paucitatem spiritus ætherei, qui permiscetur eorum phlegmati: postquam deferverit succus in vasis vitreis, & in cella vinaria, reponendus est in alembico & distillandus lenissimo igne, ad separationem spiritus ætherei, qui rectificatus ter aut quater, ut mundetur à phlegmate, reaffundendus est spiritus iste magmati suo, & digerendus, per duos aut tres dies, in balneo tepido. Deinde distillandus, & iterum affundendus, & digerendus, idque ter aut quater repetendo, donec sal volatile ascendat ex magmate, quod sal erit etiam rectificandum ad ejus depurationem: deinde custodiendum unà cum suo spiritu: ex Papavere verò & Hyoscyamo sicco & arido per descensum elicies oleum, ut ex cæteris superioribus plantis elicuisti, & rectificabis eadem methodo: huicque oleo rectificato, & ab empyreumate suo vindicato, connectes flores recentes papaveris rubei vel albi, & insolabis per mensem unum, & exprimes oleum ex floribus, & novos addes flores insolando ut prius, & exprimendo, idque quater aut quinquies, tunc servabis, deinde Meconium, seu succum Papaveris in spiritu vini dissolves, & digeres per aliquot dies in balneo tepido, donec meconium hypostasin omnem deposuerit: deinde filtranda erit dissolutio ut perquamoptimè mundetur à terrenis excrementis: tum demum distillanda, donec consistentiam mellis habuerit magma, quod residet in fundo alembici, cui iterum affundendus est vini spiritus distillatus, ut dissolvatur iterum meconii magma, dissolutumque digeratur, digestum distilletur,

letur, idque quater aut quinquies repetendo, donec nullas emittat in solutione feces magma quod residet in fundo alembici, post distillationem, sed totum limpidè solvatur; quod tunc temperies erit permiscendum cum oleo & sale volatili, & spiritu æthereo superiùs extractis: hisque addendum erit sal fixum, quod extrahetur ex cineribus earum plantarum, & postquam depuratum fuerit arte & methodo prædicta, cæteris omnibus connectendum erit, & in balneo tepido omnia simul digerenda ut fiant unum, cui addere poteris ad odoris gratiam, & saporis, olei cinnamomi unciam semis, extracti moschi drachmam unicam, & servare ad usus.

Vires & usus.

1. Nepenthe verum, & laudandum potest dici hoc medicamentum verè laude dignum, mirum atque iterum mirum in curandis fere omnibus morbis arcanum, quod naturæ fere prostratæ, & perditæ, per amicam quietem vires pristinæ reddantur. *Essentia Papaveris vires.*
2. In omnibus doloribus acutissimis frigidis & calidis, ubi præ vehementia homines fere exanimantur, maximè in dolore colico, nephritico-pleuritico, & arthritico, nihil est in rerum natura præstantius, quod intemperiem omnem partium omnium temperet, & humores acres, & pungentes, in diversam mutet substantiam extincto calore partium, per intemperiem præter naturam facto.
3. In sistendis omnibus defluxionibus omnium humorum, & catharrorũ tenuium nihil efficacius quod per se somnum, quem potissimũ conciliat, calor naturalis multiplicetur in

centro, cujus gratia, omnes corporis partes refocillantur.

4. In omnibus profluviis intestinorum sive ratione humorum peccantium, sive purgantium nihil commodius dari potest, præsertim si cum essentia masticis propinetur, quia acres humores intestina pungentes eo arcano, dulcescunt, & mitiores fiunt narcotico ejus sulphure & sale.

5. In vigiliis, & inquietudinibus immodicis, in omni febrium ardentium genere, in phrenesi & mania, cæterisque melancholicis affectibus nihil potentius, propter somnum quem conciliat.

6. In hæmorrhagia narium, ubi omnia desperantur, ultimum est, & tutissimum refugiũ, quod venas calore præter naturam, aut aliquo humore acri apertas, & reseratas claudat, & obturet, refrigerato calore, & temperato humore acri, & pungenti.

7. In sanguinis excretione, & menstruorum nimia evacuatione cum croco martis, & tinctura coralli rubei utilissimè exhibetur propter eādem rationem.

Sumitur à quantitate granorum quatuor ad sex, alvo priùs laxata, in jusculis vel cum spiritu vini, vel cum aqua cinnamomi, anisi, feniculi, gariophyllorum, vel in ovis sorbilibus, & exterius applicatur partibus dolentibus cum linteis eo arcano madidis. Nec est de ejus dosi verendum, ut de aliis laudavis quæ passim in libris chymicorum reperiuntur, quia hîc partes spumosæ, & crudi sulphuris narcotici papaveris, & hyosciami non reperiuntur in hac compositione, quia separantur, tum unà cum phlegmate quod ascendit post ascensionem

spiritus,

ſpiritus, tum unà cum magmate quod proiicitur poſt ſublimationem ſalis volatilis, vel comburitur ad ſalem fixum habendum. Addam etiam quod ſal volatile,& fixum, & ſpiritus æthereus corrigant, & temperent narcoticum ſulphur, quod in eius oleo reperitur,& extracto:quæ duo ex induſtria addenda,ad narcoticam vim habendam, quia reliqua narcotica non ſunt, ſed potius cardiaca, cum vitæ fomitem & focum in ſe coërceant, & ſint vitæ fontes,in papavere,& hyoſcyamo. Sic nihil eſt in mundo, & in rerum natura univerſa adeò venenatum, quin ſecum habeat, & coërceat, quæ veneno illo inimicantur,& ſuccurrunt; nec in aliis, & diverſis mixtis quærenda ſunt venenorum remedia, quàm in veneno ipſo,cui potiſſimum Deus, & natura in centro ipſum ſuum remedium, & medicinam poſuerunt. Unde corrigentia quæ admiſcentur cæteris narcoticis compoſitionibus facilè non probo cum ex centro ipſius veneni non ſint. Papaveris, hyoſcyami,mandragoræ,ſolani, & ſimilium plantarum quæ narcotico mortifero ſulphure pollent, corrigentia non aliunde petenda ſunt quàm ex cẽtro ipſarum plantarum, & in harum ſpiritibus æthereis,ſale fixo, & volatili, verum & tutiſſimum corrigens quærendum eſt.

Cap. XXXVII.

De quinta eſſentia Aniſi.

Virentis Aniſi folia & ſemina contundenda ſunt,& torculari,& prælo ſuccus ejus exprimendus,& reponendus in cella vinaria, in vaſis vitreis,ut deferveat;citò autem defervet, propter caliditatem ſuam,poſtquam deferbuerit ut vinum,in alembico vitreo diſtillandus erit ejus ſpiritus æthe- *Aniſi eſſentia.*

reus, lenissimo igne, qui primo ascendet, & strias in capitello alembici faciet, his cessantibus, mutandũ est vas recipiens, colligendaque est aqua quæ egreditur & projicienda, ut nullius valoris, nisi ad depurandum sal fixum, quod ex cineribus plantæ combustæ extrahitur : distillabis autem donec magma siccari incipiat: huic demum, frigefacto vase, ne rumpatur affundes spiritum tuum ascensum, & digeres per aliquot dies in balneo tepenti: deinde distillabis lenissimo igne, & distillatum spiritum reaffundes magmati, & digeres, idque quater aut quinquies, donec ascendat sal volatile, quod ut in maxima habeas copia, reaffundendum est super semen Anisi recens mediocriter contusum, una cum spiritu suo æthereo, & digeres iterum per aliquot dies in balneo tepenti, & distillabis, & iterum affundes, ter aut quater, ut totum sal volatile ascendat, una cum spiritu æthereo. & illi permisceatur instar nivis, quod sal tandem successu temporis, vel levi digestione in oleum flagrantissimum, & dulcissimum reducitur, hoc tamen omne unà cum spiritu suo æthereo, postquàm aliquoties rectificata fuerunt, servanda sunt, donec sal fixum & oleum extracta sint: ad hoc ergo sumendum est semen Anisi, siccum & aridum, & distillandum est per descensum magno igne, ut comburatur omne semen, & in cineres reducatur, oleum hoc fœtens, & empyreuma redolens rectificandum est in retorta, ter aut quater, cum pauco vitriolo, ut fœtorem deponat, postquam deposuerit, & vindicatum fuerit ab empyreumate suo, permiscendum est aquæ stillatitiæ Anisi recenti, quæ ex multis iteratis distillationibus super recens semen Anisi sit distillata, & sit albissima ut lac, huic ergo aquæ, tuum oleum permiscebis, & digeres in phiala optimè clausa, in balneo te-

penti,

penti per aliquot dies, donec oleum tuum, albedinem omnem secum traxerit, quia albedo illa est sal volatile Anisi, quod levi digestione, in oleum convertitur, & cum alio oleo jungitur, & odorem Anisi huic reddit, & communicat, ex cineribus autē, sal extrahes fixum, & postquam purgatum fuerit, & ab omni terrestri spurcitia emunctum, connectes cum reliquis aliis superius extractis, & in balneo tepenti digeres, ut fiant unum servandum in phialis perquàm optimè clausis.

Vires & usus.

1. Ad oris fœtorem commodissimè usurpatur, quia fragrantissimum est medicamentum, & suo calore exsiccat gingivas putrentes, & dentes, & suo sale putredinem impedit. *Vires & usus anisi essentia.*
2. Urinam summoperè ciet caliditate sua, & flatus discutit, & ventriculum roborat, & coctionē omnium viscerum, reserat omnia obstructa, unde hepatis obstructionibus, & lieni medetur, & regio morbo, & aquæ intercuti.
3. Animalium venenis adversatur, propter salem, tum fixum, & volatilem, quem secum habet, qui in genere venenis omnibus adversatur, adversatur autem, quod venenum sit mortis principium, & fons, sal verò vitæ scaturigo.
4. Alba fœminarum profluvia sistit, interno suo vitali calore, qui cum partium omnium calorem refocillet, & spiritus omnes multiplicet, alba fœminarum profluvia, ex cruditate, & frigore orta, compescit, multiplicato hepatis calore, & venarum spiritibus adauctis.
5. Lac ad mammas elicit, & venerem stimulat, propter eandem rationem, & dolores capitis ex

causa frigida ortos, & intemperie frigida, aliquarum inferarum partium, quæ sursum vapores emittunt.

Sumitur ad quantitatem scrupuli vnius, in jusculis, ovis sorbilibus, aquis stillatitiis, morbo appropiatis & convenientibus.

Notandum est, quod si huic oleo à sale fixo separato, moschus, & zibeta addantur, subito dissolvuntur, & gratissimum paratur oleum in perpetuum servans odorem gratum, valdè penetrans, quo si intinguntur lintea, vel chirothecæ, vel panni fragrantissimum dant odorem, & diutissimè eundem custodiunt.

CAP. XXXVIII.

De quinta essentia Cinnamomi.

Cinnamomi essentia, vires & usus, & methodus facienda.

EX Cinnamomo quia siccum & aridum asportatur in nostras Regiones, & quia ejus folia, & flores habere non possumus, extrahi non possunt partes omnes essentiales, quæ veram & absolutam Cinnamomi constituunt essentiam, itaque ejus oleo tantùm & sale fixo, contenti erimus ut arcanum ejus absolvamus: ex Cinnamomo ergo leviter contuso, per descensum oleum elicies magno igne, ut comburatur Cinnamomum, & reducatur in cineres. Hoc oleum, ter aut quater rectificatum per retortam, cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, affundes super novum & recens Cinnamomum, leviter contusum, & cum pauca aqua cinnamomi stillatitia, in retortam immittes, & distillabis per balneum ferventis, & bullientis aquæ, donec totum oleum egressum sit, quod odorem cinnamomi sic recuperabit: huic oleo addes salem fixum quē extrahes ex cineribus cinnamomi combusti; addes autem

autem purum, & ab omni terrestri spurcitia vindicatum, & servabis ad usus.

Vires & usus.

1. Naturali balsamo correspondet in curandis recentibus vulneribus, & inveteratis ulceribus; vulnera propter ejus oleum, ulcera propter ejus sal.
2. Provocat menses, & partum tutissimè promovet, aperiendi sua facultate, & calefaciendi vi, & potentia.
3. Tollit tussim frigidam, & capitis dolorem, quia vapores è ventriculo sursum elatos fugat, & caput calfacit, & roborat, ita ut catarrhi non detur locus, unde tussis evanescit.
4. Omnia membra confortat, & inprimis ventriculum, cor, & cerebrum, eorum calorem conservando, & multiplicando.
5. In deliquiis animi singulare est medicamentum; quia cor ita exhilarat, & roborat, ut omnia quæ illi nocere possunt ab eo abigat.
6. Pallidos virginum colores abigit, quia vapores è menstruo sanguine ortos, & ex spermate corrupto, totam sanguinis massam labefactãtes, fugat & annihilat, roborato utero, & spiritibus sanguinis multiplicatis.
7. Ad pestilentis auræ fugam & præservationem nihil est præstantius; quia omnia principalia membra ita roborat, ut resistere possint auræ venenatæ, & pestilenti.

Sumitur ad quantitatem guttarum trium aut quatuor, in aqua melissæ, vel aqua cinnamomi, & anisi, vel in jusculis, aut ovis sorbilibus, vel exterius applicatur, cum gossipio, vel linteis eo oleo madefactis.

Cap. XXXIX.

De quinta essentia nucis Moschatæ.

Nucis moschatæ essentia.

SAl volatile, & oleum nucis Moschatæ (quam & alii myristicam dicunt) copiosa sunt, ita ut facili negotio extrahantur, hac methodo, postquam contusæ leviter erũt nuces moschatæ, & vaporem ferventis aquæ perceperint, aliquandiu, prelo & torculari in sacculis, committẽdæ erunt, & succus earum exprimendus, qui & oleum earum censetur, ut multis terrenis excrementis implicatum, quocirca est iterum, & multoties rectificandum hac methodo, oleum istud, permiscẽdum est, cum optimo spiritu vini alchoolisato, & ambo simul digerenda in balneo tepido, per quindecim dies, obturato vase: his peractis diebus distillanda erunt omnia per balneum ferventis aquæ quicquid distillari poterit, in hac distillatione duo simul ascendunt, spiritus scilicet vini infusus, & spiritus nucis moschotæ ad modum spiritus therebentinæ clarissimus, & limpidus gratissimi odoris, qui sæpissime supernatat aquæ ardenti. & dignoscitur tantùm spissitudine, & crassiori albedine, nec invicem permiscentur, etsi agitentur simul. Magma verò & oleum crassum quod residet in fundo alembici, in hac distillatione custodiendum est cum magmate, ex compressione olei primi, prelo & torculari facti, donec per descẽsum omnia magmata distillentur, spiritus autẽ hic connectendus est, cum novo oleo recẽter extracto, prelo & torculari, & ambo digerenda sunt, in balneo tepenti, per quindecim dies, deinde distillanda per balneum ferventis aquæ, & iterum affundendũ magmati quod residet, quicquid distillat, per hanc distillationem ferventis aquæ, & hanc operationẽ quater aut quinquies iterabis distillando, affundendo, &

do, & digerendo, donec ſal volatile, nucis moſchatæ aſcédat, una cum ſpiritu in forma nivis, aut ceræ albæ, quæ leviſſimo calore liquatur, & eſt fragrãtiſſimi odoris: magmata verò omnia quæ reſident ex omnibus diſtillationibus, & expreſſionibus ſimul permiſcenda, & in alembico ad deſcenſum proprio collocanda, & diſtillanda, donec comburantur, & in cineres reducantur: oleum quod egreditur rectificandum per retortam, cum pauco vitriolo, ut ab empyreumate vindicetur, & à fœtore, & ex cineribus ſal fixum extrahendum, & depurandum arte & methodo communi, & ſimul omnia tunc temporis permiſcenda, & in balneo tepenti unienda, ut fiant unum ſervandum ad uſus.

Vires & uſus arcani prædicti.

1. Oris ſuavitatem commendat, & fœtentis animæ exhalantis virus abolet, propter gratiſſimum, & fragrantiſſimum odorem, quem ſuo ſpiritu, & ſale volatili coërcet. *Vires eſſentiæ moſchatæ nucis.*

2. Lentigines, & faciei & maculas omnes tutiſſimè emendat, propter ſalis ſui abſterſionem, & penetrationem, & quod ſanguinem laudatum ad faciem convocet, & ſpiritus qui corruptũ lentiginum & macularum ſanguinem digerunt, & diſcutiunt, multiplicet.

3. Viſum acuit, ventriculum, & jecur roborat, lienem abſumit, urinam ciet, fluentem alvum ſiſtit, flatus diſcutit, frigidisq; uteri affectibus, mirificè prodeſt, nervorũ, & articulorum diuturnis doloribus à frigore excitatis utiliſſimũ eſt, & ad Veneris excitandos ſtimulos maximè expetitur, quia ſummopere excalfacit, & auget calorem nativum, & ſpiritus vitales & animales, qui ſunt omnium actionum & functionum authores. Su-

Sumitur ad quantitatem guttarum decem ad duodecim in jusculis, vel in aquis stillatitiis morbo appropriatis, & convenientibus: vel miscetur unguentis, aut per se applicatur exteriùs tepidè, partibus affectis cum linteis eo arcano madidis.

Cap. XL.

De quinta essentia Cariophyllorum.

Cariophyllorũ essentia.

ARtem & methodum quam observavimus in extrahenda Cinnamomi essentia, eandem servandam in Cariophyllorum extrahenda essentia præcipimus, ut & in extrahenda piperis, gingiberis, macis, & croci essentia, omniumq; seminum siccorum, & aridorum, & lignorum; una enim & eadem est methodus, cujus ope & industria, quicquid extrahi potest essentiale opera chymica, ex his mixtis extrahitur, præsertim oleum per descensum, & sal fixum per combustionem: cætera verò quæ desunt ad perfectam essentiam constituendam, non possunt extrahi, quia sicca & arida habetur hæc mixta in his regionibus. Est tamen mea methodus, absit fastus & vaniloquium, cæterisque omnibus acutior, quia per eam sal volatile, quamvis non apparenter, & visu ipso cernatur extrahi, extrahitur; quia oleum rectificatum dum infunditur aquæ stillatitiæ cinnamomi, ut iterum per balneum unà cum aqua egrediatur, ut odorem recipiat cinnamomi, sal volatile omne quod invisibiliter est diffusum, & dissolutum intra poros aquæ connectitur oleo; unde & aqua insipidior redditur: & quod in cinnamomo observatur, in reliquis aliis observare licet; sic sal volatile quod ex plantis, & seminibus, lignis, & fructibus siccis & aridis separari non potest, visu saltem ut appareat, hàc industria separatur, & adhuc fieri potest, ut visu appareat: nam si idem,

idem,& simile oleum cinnamomi multoties affundetur aquæ novæ & recenti, & post digestionem distilletur,tandem oleum coagulatur,virtute spiritus salis, in loco frigido,& solvitur in calido,instar spiritus salis volatilis: itaque hanc eandem methodum observare oportet, si perfectam quodammodo,& absolutam cariophyllorum essentiam habere cupias,cujus vires & usus sunt.

Vires & usus.

Vires & usus essentiæ Cariophyllorum.

1. Jecori, ventriculo, & cordi maximè auxiliatur, quia calorem conservat naturalem, & perditum restaurat, & spiritus hinc multiplicat vitales.
2. Dentium doloribus quibuscunque summum est, & ultimum refugium, quia cum causticæ sit virtutis,nervum ferit dentis, & humorem acrem,& mordacem,dentis nervo illabentem mitiorem reddit, & in aliam mutat substantiam,ut in conjunctione duarum, & diversarum aquarum fortium contingit, una extinguit aliam,& tertiam gignit mitissimam, quæ non est urentis,& pungentis virtutis.
3. Ulcera quæcunque curat,propter eandem rationem,sal enim urens, & causticum ulcus constituens,dissolvitur, & annihilatur per salem arcani hujus, similiter urentem, & ambo in aliam convertuntur substantiam, ulceri non improbam, deinde natura suo balsamo naturali cicatricem inducit.

Sumitur in jusculis, vel aquis stillatitiis morbo appropriatis,ad quantitatem guttarum sex, ad decem vel miscetur unguentis,& exterius applicatur, per se cum linteis, vel gossipio nostro arcano delibuto.

CAP.

Cap. XLI.

De quinta essentia Gummi Caranna.

Gummi Caranna excrementa quid sint.

OMnia gummi excrementa sunt humidi arborum, ut diximus in Palladio nostro chymico, capite de distillatione mineralium, quia autem humidũ radicale tribus constat, sale, sulphure, & Mercurio, videndum est an gummi sint trium illorum excrementa, vel tantùm unius: Sunt quidem trium illorum, quia simul una excretice facultate ad corticem sua excrementa deponunt, nihilominus alia dicuntur sulphurea excrementa, alia mercuralia, alia salita, quod aliis prædominetur sulphureum quid, aliis mercuriale, aliis verò salitum. Sulphurea ergo dicemus, excrementa omnia gummi, cum in his plus sulphuris reperiatur, quam aliarum duarum substantiarum, mercurii scilicet & salis, unde olea videntur esse concreta, & resinæ & therebentinæ: hinc facili negotio in oleum reducuntur, summè penetrans, & excalfaciens, quia semper retinet naturam sui principii, excrementa enim sulphurea, omnia ætherea sunt & subtilissima, cum sint sulphuris alimentitii crudi, & infixi partes, spiritus æthereos, & igneos infixos habentes, unde propter nimiam subtilitatem, & æthercam eorum substantiam, separantur calore naturali, à partibus alimenti fixi, & quia permiscentur mercuriali, & salito excremento, statim in sublimatione dum aërem frigidum tangunt, condensantur evaporatis subtilioribus partibus, calore solis, unde etiam iterum dissolvuntur, substantiis tantum æthereis, & igneis eis permixtis, ut sunt olea omnia, & spiritus, quia simile in sicale habet ingressum. Gummi itaque Caranna dictum ab Hispanis ejusmodi erit, & adhuc propter loci temperiem calidissimam, & arbo-

arborem ex qua exsudat, quæ & calidissima est, sulphuream majorem habebit substantiam, & subtiliorem, advehitur enim ex partibus Indiæ Occidentalis, quæ Zonæ torridæ subjacent, ex arbore cedro simili exsudat, arbor nunquam folia sua deponit, sed semper, virescit fructuque ut ajunt perenni gravida est, quod est signum suæ caliditatis, & sulphuris turgentis signum, incolæ id ipsum gummi, experientia ipsa calidissimum existimant, & affectibus frigidis curandis, & tumoribus ejusdem naturæ resolvendis prospero & felici successu admovent. At nos quia ipsummet gummi virens, & vesicans reperimus, in essentiam reducere duxit ratio, ut amoveretur illa causticans & urendi facultas, & mitigaretur sal illius pungens arte chymica; ita ut feliciori, & tutiori effectu, solatium sit multis qui morbis cruciantur incurabilibus: hac autem methodo id consequetur. Sumatur gummi Carannæ, libra unicà aut altera, & dissolvatur optimo vini spiritu alchoolizato, & à phlegmate aquoso vindicato, in phiala oblongi colli optimè clausa, in balneo tepenti per quindecim dies: deinde in cineribus distilletur servatis ignis gradibus; quod primò egreditur cum spiritu vini, est spiritus gummosus carannæ, qui subtilissimus est, & æthereus: deinde stillat oleum flavum, tertiò oleum rubeum: hæc olea omnia ter aut quater rectificanda sunt, & feces quæ remanent in fundo retortæ aut alembici, post unam quamlibet distillationem comburendæ sunt fortissimo igne, ut reducantur in cineres: ex his arte & methodo communi extrahendum est sal fixum, hoc sæpissimè calcinandū & solvendum, ut deponat urendi facultatem, donec dulce sit, & candidum, & limpidum: tunc temporis omnia, hæc olea putà, & sal, simul permiscenda

sunt,

ſunt, & connectenda, & in balneo tepenti uniẽda, & ſervãda ſunt in phialis perquàmoptimè clauſis ad uſus.

Vires & uſus.

Vires & uſus eſſentia Caranna.

1. Arcanum eſt arthriticum; ſolvit enim dolores omnes ex cauſa frigida ortos, quod ſuo ſpiritu humores in nervos, tendones, & muſculos ſtillantes fuget, & roboret ſuo vitali calore, partes frigiditate humorum extinctas.
2. Diſſolvit, & emollit quoscunque tumores frigidos, duros & ſcirrhoſos; quia ejus ſpiritus coagulatum omne, & tartareum diſſolvit.
3. In colico dolore nihil eſt præſtantius, quia ſæpe ſæpius hic affectus ex pituita, & glutinoſis, & flatulentis humoribus ortum habet: hoc autem arcanum ſuo illitu diſcutit, & diſperdit, quicquid frigidum eſt, glutinoſum, & flatulentum.
4. Ulcera inveterata etiam curat propter balſamũ ſuum quod continet, & ſal quod abſtergit, & ſal aliud ulcus faciens, & nutriens, corrumpit, & in aliam mutat ſubſtantiam
5. Hemicraniam & dolorem capitis ex flatibus frigidis, & copia pituitæ ortam ſanat ſolo temporum illitu, quia flatus diſcutit, & omne frigidum diſperdit, tanta eſt vitali caliditate, & ſubtili præditum.

Poteſt ſumi interius à quantitate guttarum decem ad duodecim in ovo ſorbili, vel ſyrupo violaceo, aut papaveris; vel exteriùs applicatur, partibus affectis per ſe illinendo tepidè, ſuperpoſitis linteis calidis, aut lana ſuccida, vel miſcetur unguentis, ulceribus, & morbis appropriatis, & cum his applicatur.

Ad

Ad similitudinem hujus extracti & essentiæ, possunt extrahi essentiæ omnium gummi, quæ virtutes sequentur, earum substantiarum ex quibus extrahentur.

CAP. XLII.

De quinta essentia Therebentinæ.

THerebentinæ fontem, & scaturiginem pauci sunt qui sciant, existimant omnes ferè medici, & philosophi, esse therebenti liquorem aut aliarum multarum arborum resinosarum, glutinosum humorem quendam, qui exsudat ex his arboribus, liquor quidem est, & humor, at qualisnam liquor sit, ex quibus constet substantiis, cur ignem concipiat, & amarus sit, & cur calore arboris, qui potens est, dulcis non fiat, id scitu arduum est, & philosopho dignum: Ad primum dicimus, liquorem esse alimentitium arboris, ex humido radicali terræ originem ducens, quod radicibus arboris, tanquam sanguisugis in altum trahitur, ad alimentum, & calore centrali arboris digeritur, forti quidem digestione, & acri, ita ut præ violentia dulce quidquid est in succo terræ, radicibus arboris in alimentum tracto, amarum fiat, ut apparet in coctione mellis, quod si violentissimè coquatur, & acri calore digeratur, amaritudinem acquirit summam quamvis dulce sit, dulcedo enim est, ex temperata coctione, & digestione humorum trium primorum, amarities verò ut suum contrarium ex forti, & intemperata digestione, therebentina ergo cum constet ex tribus substantiis primis sale, sulphure, & mercurio, & sulphur prædominetur cæteris duobus, hinc fit, quod interno suomet calore, & calore nativo arboris ex qua exsudat, & cujus est alimentum, dum digeritur, & coquitur amarescat, & ignem conci-

Therebentinæ essentia, & quid sit.

piat, propter sulphur, ei prædominans, quodque est maximæ virtutis, & penetrandi summam habet facultatem propter spiritum subtilem, & tenuem quem continet. Qui adhuc si separetur à glutinosis suis excrementis quæ penetrationem retardant, & impediunt, majorem certè acquiret penetrandi virtutem, & erit menstruum, in quo flores omnes suũ colorem, una cum virtute sua deponent, per insolationem, & gummi omnia possunt dissolvi, & in oleum converti, separatur autem oleum, & ejus spiritus ex corpore therebentinæ, ejusque sal volatile sequenti methodo. Capiatur therebentinæ cujusvis generis, veneta tamen cæteris præcellit, libra una aut altera, & misceatur cum alia libra, aut altera spiritus vini optimi alchoolizati, & optimi, misceãtur simul bacculo agitentur, donec unita sint, deinde phialæ vitreæ satis amplæ & magnæ, ita ut tertia ejus aut media pars non sit plena; & agitentur ibi diu, & longo tempore, donec in albedinem summam reducantur, tunc seponentur in loco frigido, ut hypostases demittant, postquam seposuerint, supernatabit omnibus, spiritus vini, deinde sequetur therebentina, in oleum dissoluta flavi caloris, ultimo sequetur sal therebentinæ quoddam, albissimi coloris qui separatus, & exsiccatus, catharticæ est virtutis, & potentissimè purgat per inferius, nulla molestia, nulloque sanitatis incommodo, spiritus vini, & oleum possunt simul permisceri, ut digerantur in balneo tepenti, per quindecim dies, phiala optimè clausa, ne spiritus exhalet, Tum demum distillare oportet ignes cinerum servatis ignis gradibus, primo lento, donec spiritus therebentinæ, unà cum spiritu vini, & phlegmate egressi sint, & distillati: tunc augendus ignis, & mutandum recipiens, quia oleum therebentinæ egredietur flavi co-

vi coloris; & ignem augendo, & continuando oleum egredietur rubei coloris: ubi cessandum est, & quiescendum à distillatione. Olea autem flavi & rubei coloris, simul connectenda sunt, & bis aut ter rectificanda per retortam. Magma autem, quod residet in fundo alembici eximendum est, & contundendum, & in pulverem tenuissimum reducendum, & ponderi suo, plus duplo aut amplius addere oportet spiritum therebentinæ, qui in prima distillatione egressus est, una cum spiritu vini, & simul digerere in balneo tepenti, per quindecim dies, ut dissolvatur omnino magma, tum distillare, levissimo igne, distillatum digerere iterum, & iterum distillare, donec ascendat spiritus, unà cum sale volatili therebentinæ, quod ultimò egredietur, & in capitello alembici coagulabitur in forma mellis, aut in fundo recipientis in forma olei residebit. Magma autem quod ex hac distillatione residebit, poterit comburi, ut in cineres reducatur, ex quibus etsi paucis poterit extrahi aliquid salis fixi, quod paucum est; quia hæc substantia tota sulphurea est, & volatilium partium, ideoque inter comburendum tota ferè evanescit: si quis tamen salem fixum desiderat in hoc arcano, poterit magnam copiam resinæ addere magmati, & unà comburere, & in cineres reducere, & ex his deinde salem extrahere fixum, & depurare arte & methodo communi, & depuratum connectere, sali volatili, deinde sumere unciam, unam aut alteram, aut quicquid erit residuum ex omnibus distillationibus, & sublimationibus, salis volatilis, & salis fixi, si simul sint conjuncta, & ad pondus eorum, addere spiritus therebentinæ, sextam tantùm partem aut septimam, olei verò flavi, & rubei rectificati novam aut decimam tantum partem; & simul

miscere, & servare in phialis optimè clausis, tanquam arcanum mirandum,& stupendæ virtutis in morbis chronicis, & insanabilibus curandis, aut saltem demulcendis.

Vires & usus.

Vires& usus essentiæ therebentinæ.

1. Arcanum stupendũ in comminuendis, & rumpendis renum arenulis, & calculis, diureticũ enim summum est, & secum defert ad renes sal volatile, & fixum, quæ arenulas comminuunt, & calculos rumpunt, & in mucaginẽ dissolvunt.
2. In ulceribus omnibus malignis, & pessimi moris curandis, & agglutinandis nihil est efficacius, propter ejus oleum, quod balsami naturalis vires æmulatur, & suum salem qui corrodentes humores alterat, & in mitiorem mutat substantiam.
3. Frigidis nervorum, & articulorum affectibus summum est solatium, hinc est arthritide miserè laborantium tutum confugium.
4. In percurandis venereis gonorrhæis, nihil est potentius, cum renes potentissimè expurget, & totam messenterii molem,& jecur roboret, & sanguinem depuret.
5. Pituitam,& serosos humores,& glutinosos potenter nulla tamen molestia expurgat,& educit, hinc est senum omnium laudabile medicamentum, quo saburram humorum suorũ singulis mensibus deponant, ut longius, & durabilius trahant ævum.
6. Vermes etiam,& puerorum lumbricos, & ventris tineas interimit suo sale tum volatili & fixo,& propter eius amaritudinem summam.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius in jusculis,

culis, vel in ſucco limonum, vel ſyrupo eorundem, manè, jejuno ſtomacho, ſervato regimine & cuſtodia, vel exterius applicatur partibus affectis cùm goſſipio, eo arcano madefacto, ad modum balſami.

Cap. XLIII.

De quinta eſſentia Myrrhæ, Thuris, & Maſtichis.

MYrrhæ, Thuris, & Maſtichis ſumes ad quantitatem libræ unius, & poſtquam ſpiritu vini lota fuerint, affundes ſuper ipſa, in phiala aut in retorta ſpiritum therebentinæ, ad pondus omnium quantum ipſa ponderant, & digeres in balneo tepenti per quindecim dies. deinde diſtillabis leniſſimo igne, ut ſeparetur ſpiritus therebentinæ affuſus, & iterum affundes, & digeres per quatuor dies, his peractis; diſtillabis leviſſimo igne, ut ſpiritus iterum therebentinæ ſeparetur, deinde mutato recipiente continuabis diſtillationem, donec nihil amplius diſtillari poſſit: magma quod reſidet extrahes, & combures fortiſſimo igne, ex cineribus ejus extrahes ſalem fixum, quem depuratum arte & methodo communi oleo conjunges, tincturam autem florum verbaſci & hypericonis, ſpiritu therebentinæ extractam his addes, vel ut labore iſto careas, ſpiritus therebentinæ qui affunditur & digeritur unà cum myrrha, thure, & maſtiche tinctus erit floribus illis, verbaſci, & hypericonis, ut diſtillando deponat tincturam in oleo eorum, ſic ſervabis illud oleum balſami naturale vires proximè æmulans.

Vires & uſus.

1. Si iſtud oleum connectitur cum arcano Ariſto- *Vires eſſentia Myrrhæ.*

logiæ rotundæ, & consolidæ majoris superius extractum, capite 35. hujus libri, perfectissimũ, & absolutum erit balsamum, ad curãda quæcunque vulnera recentia, & inveterata, & in ulcus transmutata, simplicia, & composita, propter oleum suum, quod calore nativo tẽperatissimum, humido radicali nostro, amicissimum est, & ferè simile, unde citò deperditum reparatur, apposita eadem aut saltem simili natura.

2. In curanda dysenteria, lienteria, & quocunque alvi fluxu, cũ oleo martis, aut croco ejus permixtum nihil est potentius, quia sistit catarrhos omnes, & humores acres temperat, ulcusque, si quod sit in intestinis, brevissimo agglutinat tempore, tum iniectum per clysteres, tum per os assumptum.

Sumitur à quantitate scrupuli unius, ad duos in aquis morbo convenientibus, & appropriatis, vel applicatur exterius per se solum tepidè cum gossipio, vel miscetur unguentis, & balsamis vulnerariis, & applicatur arte, & communi methodo.

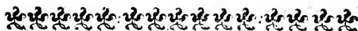
CAP. XLIV.

Conclusio hujus libri secundi.

Laus Alchymia, & potestas.

OMnes vegetantium essentias persequi velle, non solum infinitum esset opus, sed & multo tædiosum, & nullius utilitatis studiosis chymicis, quia sufficiunt capitula præcedentia, ut quicquid ex vegetantibus educi potest, opera chymica educantur, simili servata methodo, & arte: ita ut modo lin-

do linceos habeant oculos chymici ſtudioſi, œconomiam omnem internam vegetantium omnium, hiſce antecedentibus patefactam habebunt, ex his facilè percipient omnes philoſophi: quantum laudis honoris & gloriæ; ſupra aliàs ſcientias omnes mereatur alchymia, quæ tanta ſecreta, & arcana abſtruſa, denſa caligine circumfuſa, in lucem promit, ita ut obſcurum, & atrum elementorum pallium, & tegumentum non ſufficiat, quum lumine ſuo ad intima naturæ penetralia detur aditus, itaque æquo, & juſto matris philoſophiæ, & luminis naturæ nomen mereri aſſeremus, cum quicquid eſt in rerum natura ſcitu dignum, ejus luminis ope verè, & propriè ſciatur, & per eius cauſam cognoſcatur, ejusque operibus, & artibus Mathematicè manifeſtentur omnia abſtruſa.

MYROTHECII SPAGYRICI, LIBER TERTIUS.

CAP. I.

De mineralium spiritu extrahendo.

Spiritus mineralium, quid.

Ulti sunt philosophorum, qui mineralium spiritus nō admittunt in rerum natura, quod sint corpora adeò terrestria & dura, ut simplicem persistendi facultatem habeant, nullaque vivant anima, nihilominus experientia ipsa contrarium cernitur in mineris, & terræ focis, aërisque spatiis, ubi sæpissimè metalla & mineralia, ut & animalia generantur, pluviaque decidunt in terras, unde necesse est ut habeant spiritus, quorum ope generationes eorum in tanta abstrusa, & longinqua spatia protendi possint, nec opus proinde, ut vivant anima, ut arbores & animalia, quia eorum spissum igneum non adeo copiosum est, & purum, ut in eo gradum perfectionis, & puritatis attingat, ut hinc deinde vita & anima exsurgat, similis, & æqualis animæ plantarum & animalium, at vivunt mineralia, anima mundi, quæ inseparabilis est ab spiritu mundi, at communiter loquendo. Aliud est habere animam & vivere, & aliud est habere spiritus, differt enim toto cœlo spiritus ab anima, nec quicquid habet spiritus, animā habet, ut clarissimè patet, in spermate animali, & semine vegetantium, quæ omnia habent spiritus, & tamen non vivunt, nec animam habent actu, sed poten-

potentia tantùm, ſimili eloquio ſpiritus admittimus in mineralibus, dicimusque ſpiritum iſtum eſſe ſubtiliſſimam partem volatilem humidi radicalis mineralium omnium. Qui tantæ eſt virtutis, & efficaciæ in chymia facienda, ut eo abſente, pereat omninò totius alchymiæ ſupellex, induſtria & opus, in eo ergo extrahenda tota ars conſiſtit, & arcanum omne concluditur, copioſiſſimè extrahes ex vitriolo fortiſſima diſtillatione, eumque ſpiritum diſtillatũ cum ſuo phlegmate, putrefacies, in phiala oblongi colli peroptimè clauſa, in balneo tepidiſſimo, donec phlegmati permiſceatur, & fiat aqua, tũ demum à phlegmate, & aquoſo humore, putrente, & fœtido, vindicabis per rectificationes, ſeptimo iteratas, cum eo ſpiritu ſic rectificato miranda patrabis, ut in ſequentibus videre licebit; reſerat enim omnes metallorum compagines, & in ſuam naturam liquidam reſolvit,

Per vitriolum intelligo ſal metallorũ.

Cap. II.

De quinta eſſentia Auri.

AUri compago, quamvis omnium metallorum, omniumque rerum naturalium vincat compages, attamen diſſolvitur, & in liquidam convertitur ſubſtantiam ſequenti methodo, poſtquam aurum purum, & purum antimoniali cemento purgatum, & cineritio diſſolutum fuerit per aquam regiam fortem, & oleo tartari in fundo ſolutionis ſuæ præcipitatum, in pulverem tenuiſſimum, edulcorandus eſt hic pulvis multis lotionibus per aquã fontanam factis, donec tota acrimonia aquæ fortis evaneſcat: deinde exſiccandus erit leviſſimo calore Solis. Cave ne exſicces igne, quia citò ſuſcipit ignẽ, & flammam tonitru plenam, tum demum fulminantem hũc pulverem diſſolves in ſpiritu, ſeu oleo

Auri eſſentia quid, & qua ratione fiat.

vitrioli nostri rectificato, ut dictum est in cap. 1. hujus libri. Dissolutionem fovebis balneo tepenti, per dies quindecim. Tinctum hunc spiritum, & rubicundissimum clarum, & limpidum separabis per inclinationẽ, & servabis in phialis peroptimè clausis ad usus ferè infinitos. Potest etiam dissolvi hic pulvis auri, hac methodo præparatus, in balneo tepenti, cum spiritu salis, de cujus præparatione inferiùs dicemus peculiari capite, dissolvitur etiam cum sale tartari volatili facto, & dissoluto, & omnes hæ dissolutiones perquàm optimæ sunt, & pari donantur virtute, extrahitur autem ejus tinctura beneficio olei alchoolysati vitrioli communis, convertitur etiam aurũ igne continuo in furno vitrariorũ, in calcem intra sexdecim aut quindecim dies, quæ calx facillimè liquescit, in spiritu acido salis, vel in spiritu acido mercurii, & hæc sunt secreta artis.

Vires & usus.

Vires, essentia auri.

1. Summum est confortativum, & superat omnia alia arcana in roborando, corde, cerebro, hepate, & reliquis omnibus partibus nostri corporis, quæ ad vitam conservandam conferũt, habet enim humidum suum simile nostro, unde convertuntur citò in unam & eandem substantiam, & fortiori compagine ligatur humidum nostrum, compagine duriori alterius, hinc fortiùs deinde resistit omnibus vitæ incommodis.
2. Senectutem summoperè retardat, renovato & restaurato humido radicali nostro, propagatque vitam in longius ævum quam credi fas sit, quod arcanum prædictum fixet humidum nostrum, & durissima compagine coagulet; ita ut, calore naturali suo, ne facilè evanescat, ut fieri

ut fieri assolet, propter infirmam sui ipsius compaginem.

3. Omnibus morbis potest commodissimè exhiberi, & nullis adversatur, quia roborata per ipsum natura, ipsamet deinde, à suis liberatur malis.

4. Virtutes adhuc possunt exaltari, & sublimiores fieri, modo solutio ipsa arte, & industria coctionis in altum sublimetur, & iterum soluta coaguletur, & rota physica per calores transeat omnes.

Sumitur in aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, & in jusculis restaurantibus, ad quantitatem scrupuli unius, omni tempore, & quacunque hora, & quacunque data occasione, in omnibus morbis, & vitæ incommodis, regium est medicamentum, & principibus dignum, verum est aurum potabile, cujus virtutes infinitæ sunt, nec libro integro comprehendi possunt, beatissimus est Medicus qui eo uti potest, ut honoris culmen acquirat, & oculos omnium, & linguas, laudes & encomia prædicantes in se convertat.

Potest hoc arcanum in oleum verum cogi, & in salem rubicundissimum ita ut rubedinis splendorem imitetur, sed semper habet easdem virtutes, & simili propinatur dosi, & cum iisdem mediis & vehiculis.

Vitriolum illud ex quo spiritus aurum & metalla dissolvens, extrahitur ex mercurio, per mercurium, & deinde miris modis putrefactione solvitur, & distillatur, & summoperè purificatur, & eo utimur, ut aurum solvamus.

Cap. III.

De quinta essentia Argenti.

Argenti essentia. ARgentum non inferiores admodum possidet auro virtutes, at in liquidam substantiam convertendum est, ut in nostram possit mutari substantiam, & suas promere virtutes, quandiu enim substantia sua, firmissimo illo repagulo, & malleabili coërcetur, nullas ostendit efficacias, postquam autem repagulum istud, & vinculum confractum est, & liquido coërcetur vinculo, tum demum mirandas promit ex centro suo virtutes, & proprietates, istud autem vinculum pari rumpitur methodo. Argentum postquam cineritio purgatum fuerit, ab omnibus heterogeneis excrementis, ita ut tanquam plena luna clarescat, dissolvendum est aqua forti, dissolutionem per octo dies, aut quatuor saltem fovebis, in balneo tepenti, deinde huic dissolutioni addes oleum tartari purissimum, ut argenti in fundo præcipitetur in pulverem albissimum, hunc lotionibus multis aqua dulci edulcorabis, deinde dissolves hunc pulverem in oleo vitrioli superius præparato capite primo, vel in oleo salis, dissolutionem fovebis balneo tepenti, per mensem unum, donec oleum salis, vel vitrioli in cæruleum tinguatur colorem. Quod oleum sic coloratum separabis, & phialis vitreis inde optimè clausis, & servabis, ad usus.

Vires & usus.

Vires & usus essentia argenti. 1. Epilepticum est arcanum & quascunque epilepsias, veteres & recentes, nulla difficultate curat, quia adeò roborat cerebrum, & spiritus animales multiplicat, ut humores omnes, & vapores, tum per sympathiam alicujus partis infe-

inferioris in caput, ascendentes, vel per ydiopachiam in capite ipse stagnantes expellat, & foras accendet.

2. Maniam, Lycanthropiam, melancholicos omnes alios affectus, phrenesim & delirium omne tutissimè sanat, propter eandem rationem.

3. Hecticos & pthysicos evidentissimè juvat, & labentes eorum vires refocillat, & restaurat, & in pristinam restituit sanitatem, si auri potabilis guttulis quibusdam admisceatur, & propinetur, in aqua cinnamomi, bis in hebdomada.

4. Cerebri omnes affectus, & passiones certissimè sanat, quia argentum verum, & unicum est, cerebrum microcosmicum, ita ut cerebrum cerebro junctum constituant fortissimum cerebrum, ut resistat omnibus morbis.

Sumitur in jusculis restaurantibus, vel aquis stillatitiis melissæ, & cinnamomi, vel miscetur, cum essentia melissæ, & cinnamomi, & potentiùs agit, ad quantitatem guttarũ decem vel quinq;, utriusque arcani, cinnamomi scilicet, vel melissæ, & omne deinde permiscetur jusculo, & propinatur manè, jejuno stomacho, iteratur dosis bis in hebdomada, donec cesset affectus.

Cap. IV.

De quinta essentia Ferri.

Ferrum limatum candefaciendum est igne valido, in crucibulo seu tigillo, huic ferro candefacto, affundendum acetum acerrimum, donec peroptimè extinguatur, extinctum iterum candefac, & candefactum aceto extingue, idque septies repetendo, donec in rubicundissimum crocum ferrum convertatur, deinde dum phialæ inditum est oblongi *Ferri essentia.*

longi colli, huic affundenda est aceti stillatitii acerrimi permaxima quantitas, ita ut septem aut octo digitis supereemineat croco, & totum omne phiala optimè clausa, collocandum est in furno cinerum, ad digestionem lentam, per mensem unum, agitando phialam singulis quibuscunque diebus, donec acetum tinguatur in rubeum colorem, acetum tinctum deponendum est per inclinationem in vas aliud vitreum, novum autem acetum stillatitium, magmati residuo affundendum, & iterum digerendum in cineribus tepidis, donec tinguatur. Hoc iterum separandum est, & priori conjungendum, magma autem tunc temporis residuum calcinandum est. & candefaciendum in tigillo, & aceto ut prius extinguendum quater aut septies, donec iterum in crocum convertatur, huic croco phialæ imposito affundendum est acetum acerrimum iterum stillatitium, & digerendum, ut prius, donec tinguatur, & tinctum separandum, & magmati residuo, iterum affundendum est novum acetum stillatitium, & digerendum donec tinguatur: hoc toties repetendum est, quoties per digestionem tingetur acetum. Postquam autem non amplius colorabitur, acetum omne tinctum distillandum est in balneo levi igne, donec tinctura remaneat in fundo alembici in consistentia mellis. huic affundendus est spiritus vini alchoolisatus, & ab omni phlegmate aquoso vindicatus, donec dissolvatur omne magma, per digestionem levem in balneo tepenti, spiritus vini tinctus separandus est per inclinationem, & magmati residuo, quod solutum non fuit affundendus est novus spiritus vini alchoolisatus, & iterum digerendus, hocque repetendum est, donec omne magma solutum sit, & non amplius tinguatur spiritus vini, colore rubicũdissimo. Spiritus omnis

tinctus

tinctus distillandus per retortam levissima distillatione, donec omnis spiritus conscensus sit. Tunc demum augendus est ignis, & forti distillatione mutato recipiente, colligendum est oleum ferri, perquàm optimè rubeum, & ter aut quater, per retortam rectificandum est; magmata verò residua, cujuscunque distillationis simul colligenda sunt, & simul ignienda in tigillo, tandiu donec albescant. Ex his deinde salem elicies album per lotiones, & evaporationes multoties iteratas cum calcinationibus, salem hunc purum, putum, & candidum addes oleo tuo rectificato, & servabis ad usus in phialis vitreis optimè clausis.

Vires & usus.

Vires & usus Ferri essentiæ.

1. Balsamum est mirum ad curanda ulcera omnia, vetera & recentia, & vulnera quæcunque, quia potentissimè agglutinat, humores corrodentes dissolvit, & in aliam mutat substantiam, & putredinem suo sale fixo impedit, & partes præservat, sanguinem laudatum convocando, & spiritus.
2. Alvi quoscunque fluxus compescit simili ratione, & quia præterea ventriculum astringendo roborat, & eius calorem multiplicat.
3. Gonorrhœam etiam sistit quamcunque sive veneream, sive aliam, quia hepar mirificè roborat, ejus spiritus multiplicando, & sanguinem ab omnibus mucosis humoribus & putrefactis emungendo.
4. Hepaticum fluxum sistit, quia dum orificia venarum mesenterii reserata attingit sua astringendi facultate claudit & compescit.
5. Immodicos uteri fluxus etiam sistit, propter eandem rationem, & partus debiles, & labentes

bentes confortat, roborat, & in utero retinet, obserato uteri osculo.

Sumitur ad quantitatem scrupuli unius, cum aqua acetosæ, aut portulacæ, aut cum syrupo de limonibus, de granatis, de succo verberis acetoso, & reliquis similibus morbo curando appropriatis, vel applicatur exterius tepidè cum gossipio eo oleo madefacto.

Cap. V.

De quinta essentia Veneris, seu Cupri.

Cupri essentia.

Cuprum subtilissimè limatum permiscendum est cum pari quantitate florum sulphuris & salis tartari tertia parte, & ollæ terreæ vitreatæ imposita, cum sufficiente aquæ quantitate bulliant per duas horas, & inter bulliendum agitentur spatula lignea, donec totum cuprum sulphur, & sal tartari dissoluta sint, vel si fortius & citius cuprum dissolvere vis, non aquam impones, sed ollam cum floribus sulphuris, & sale tartari una cum cupro, superpones igni, donec omnia liquata sint, & peroptimè permixta: quibus tunc temporis affundes aquam fontanam bullientes, & simul igne bullire permittes, donec omnia soluta sint, addendo aquam novã, quoties opus erit, si inter bulliendum evanescat solutionem deinde frigefactam, ollæ vitreatæ impones in cella vinaria, vel in aliquo loco frigido, ut ex illa solutione limpida, & clara concrescat vitriolum colore cæruleo coruscans. Collecto hoc vitriolo omni, aquam superstitem, ad mediam partem evaporando consumes igne levi, & iterum repones in loco frigido, ut rursus concrescat in vitriolum, & sic iterando perages ebulitiones, & in loco frigido repones, donec tota dissolutio in lapillos vitriola-

triolatos abierit, quos collectos igne ſiccabis, in cupreo, aut ferreo vaſe, & ſemper ſpatula ferrea agitando, & movendo in pulverem reduces albiſſimū, hunc impones retortæ luto perquàm optimè munitæ, & impones furno carbonibus hinc utrinque ſurſum deorſum impoſitis, ita ut retorta maneat ſemper ardens, & candens mediis ignibus: furnus ad hanc ſolam & particularem diſtillationem proprius, & peculiaris eſſe debet, quia ignis in hac ſola diſtillatione fortiſſimus ſit oportet, & fortior quã in aliis omnibus diſtillationibus, alioquin ſpiritus æthereus egredi non poſſet, quod fortiſſima compagine ligetur ſali ſuo fixo, itaque excogitandus eſt furnus in quo ignis fortiſſimo fortior fieri poſſit; quod fiet ſi retorta luto munita in medio furni alicujus cruci terreæ, aut ferreæ collocetur: deinde cooperiatur retorta capitello terreo fortiſſimo capaciſſimo, ita ut carbonum maximam quantitatem coërcere poſſit furnus, & ignem eo pacto ſuis parietibus violentiſſimū fovere, & ſic retortam ignitam ſemper, & candentem retinere, donec ſpiritus omnis egreſſus ſit in vas recipiens, quod collo retortæ perquàm optimè junctum, & lutatum eſſe debet, ne exeant ſpiritus qui ſubtiliſſimi eſſe ſolent. Poſtquam autem ſpiritus omnis in forma, & ſpecie fumi albi egreſſus fuerit, quod reſidet in fundo retortæ rubicundiſſimum, aut nigrum, aquæ fontanæ perlimpidæ imponendum eſt, & bullitione ſolvendum in vaſe æneo. Solutionem, ſepoſita hypoſtaſi, filtro trajectam, ut optimè clareſcat, evaporandam præcipimus in vaſe æneo, & in pulverem tenuiſſimum ut priùs omne quod in ſolutione continetur, reducendum, & retortæ vitreæ luto munitæ, ut prius imponendum, & diſtillandum ſimili methodo, donec egrediantur omnes ſpiritus, qui

firmissimo repagulo custodiendi sunt ne pereant. Quod residet in fundo retortæ iterum ut prius solvendum aqua limpida bulliente, & ut prius iterum evaporandum, & in pulverem distillandum ; hoc repetere oportet, donec quod residet in fundo retortæ post distillationem, albissimum sit, neque colorem mutet & variet per ignem quemcunque. Hunc salem benedictum aqua fontana septies distillata dissolves, & quod est sali heterogeneũ quod non liquatur, sed fundum petit, & facit hypostasim albam, seponendum est per filtrum, & separandum ad solutionem claram & limpidam, per alembicum vitreum in cineribus levissima distillatione, ad siccitatem usque: deinde iterum per aquam distillatam eandem solvere, & filtro traiicere ut feces omnes seponat, & limpidissima sit solutio, quam iterum distillabis ut prius: hoc repetes, donec nullas emittat feces in solutione sal tuus benedictus, & colorem rubeum acquirat pedetentim, quem quãvis tardè acquirat, tamen tandem acquiret: hic deinde custodiendus est, donec spiritus suus depuratus sit, quod sequenti methodo fiet. Spiritum omnẽ egressum ex prioribus distillationibus, phialæ oblongi colli impones, osculoque clauso luto firmo, balneo tepenti fovebis per mensem unum, cave ne invalescat ignis, quia evanescerent spiritus: hoc cognosces naribus impositis osculo vasis tui, feriunt enim spiritus illi cerebrum fortissimè: & sic prudenter ignem lentissimum continuabis, aucto vel diminuto secundum exigentiam spiritus, sic enim spiritus illi pedetentim in aquam transeunt, & ignẽ pati discunt. Mense peracto tuam aquam spiritibus plenam retortæ impones, & distillabis per balneum, quicquid distillari poterit: deinde cineribus quod residet distillabis fortissima distillatione, ut

omne

omne aſcendat, & hoc ſolum quod in cineribus diſtillatur ſepties rectificabis, mutata retorta in ſingulis diſtillationibus, quia ſæpiſſimè franguntur retortæ: hunc ſpiritum ſic rectificatum impones ſali tuo rubeo, & in balneo tepenti collocabis, donec diſſolvatur ſal rubeus, & fiat aqua: deinde diſtillabis, & quod ex diſtillatione flavum, & aurei coloris egreditur, ſervandum eſt, & cuſtodiendum tanquam arcanum ſummum ad curandum omnes ferè morbos, ſi aurum ſolutum ei addatur: ſal verò quod reſidet in fundo retortæ iterum depurãdum eſt, & in colorem rubicundiſſimum reducendum methodo prædicta, & dulcorandum, & tunc temporis ſervandum in phialis vitreis vel aureis, peroptimè clauſis, ad uſus ferè infinitos. Sunt qui tincturam huic ſali rubeo adhuc reddant, & iterum putrefaciant & diſtillent, & ſic omnem tincturam auferunt, & ſalem omnem, liquidum & volatilem reddunt, & volatilem levi calore & tempore longo fixum faciunt, quod ego maximè probo & laudo; eſt enim tunc temporis arcanum ſummum chymicum, & lapidis phyſici æmulatur vires, modò ſal hic vera putrefactione ſolvatur, & depuretur.

Vires & uſus.

1. Omnes cerebri affectus curat, ſive ex cauſa frigida, ſive calida ortum habeant, quia mirificè roborat, humidum radicale naturale reſtaurando & depurando, ſi læſum ſit: itaque eſt lepræ unicum remedium. *Vires & uſus cuius eſſentia.*
2. Febres omnes continuas & intermittentes certiſſimè ſanat, quod ſanguinem depuret per vias criticas, corruptionem impediat, & factam expellat, viſcera omnia roboret, calorem omnium reſtaurando, & roborando.

3. Cutis omnes excoriationes tutissimè sanat: vulnera ulceraque quæcunque vetera, & recentia, ad cicatricem perducit, solo illitu; quià per suum salem, salem nostri corporis corruptum, & in acrem & mordacem reductum mitigat, & dulcem reddit, sua exuberanti dulcedine, & temperato calore vitali.

4. Dolores omnes arthriticos ex quacunque causa ortos mitigat & solvit, quia catarrhos omnes sistit, & exsiccat, roborato cerebro, articulosq; mirificè fovet, mucosam & tartaream substantiam, eis impactam, suo sale & spiritu solvendo, & expellendo.

5. Tumores omnes scirrhosos & præduros emollit, suo spiritu salis soluto & liquido, qui omnia lapidosa & tartarea solvit & discutit.

6. Nimis longum esset percurrere omnes hujus arcani virtutes, & proprietates, sufficiet hoc tibi unum, quòd omnibus morbis accommodari possit, quòd sit arcanum restaurans, & roborans.

Sumitur in jusculis, in aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, vino hippocratico, & in ovis sorbilibus, & panatellis, & similibus aliis, ad ægrotantis libitum & saporem, à quantitate scrupuli unius ad duos, quovis tempore, & quacumque hora, nullóque servato regimine, quia non est opus, cum sit restaurans arcanum & roborans.

Cap. VI.

De quinta essentia Plumbi.

Plumbi essentia.

Plumbum postquam liquatione, & spatulæ ferreæ agitatione, super ignem calcinatum fuerit, & in pulverem tenuissimum reductum, & calcinationibus iteratis in minimum redactum, solven-

dum

dum est aceto acerrimo stillatitio: postquàm solutum fuerit, solutio clara & limpida evaporanda est in vase æneo, donec magma quod residere debet, habeat consistentiam mellis: hoc magma iterum novo aceto acerrimo stillatitio, solvendum est, solutum in balneo tepenti fovendum est, per mensem unum; deinde evaporandum, donec magma habeat mellis consistentiam: hoc iterùm solvendum & digerendum in balneo, quater aut septies: deinde evaporato aceto, optimo vini spiritu alchoolizato solvendum magma est, & digerendum in balneo tepenti, per quindecim dies, phiala optimè clausa, ne pereat & evanescat vini spiritus: hanc ultimam solutionem retortæ imponendam, & distillandam levissimo calore præcipimus, donec egressus sit omnis spiritus: tunc mutato recipiente ignem augebis, ut exeant plumbi spiritus albi & dulces, & tandem oleosa substantia flavi coloris, & tandem rubei: hoc oleum quater aut quinquies rectificabis: feces quæ in fundo retortæ relinquuntur ex distillatione nigræ & atræ, eximendæ sunt, & comburendæ, & fortissimo igne calcinandæ, donec candore summo induantur: tum demum aqua septies distillata perfundendæ, & in balneo bulliente fovendæ, ut quicquid est salis fixi in his fecibus solvatur, & in aquam transeat: hanc aquam deinde hypostasi facta per inclinationem separabis, aut filtro trajicies, ut clarescat, & evaporabis, evaporatum calcinabis, calcinatum iterum solves, & solutum evaporabis iterum & iterum calcinabis, has operationes sæpiùs iterando, donec sal istud candidum sit, & dulce, & facilis sit liquationis calore levi, velut cera, aut butyrum: hoc sal deinde conjunges, & connectes spiritui albo plumbeo, qui ante oleum rubeum plumbi egressus est, & simul con-

juncta fovebis in balneo tepenti, per quindecim dies: tum demum distillabis, & distillatum magmati addes & redistillabis, donec ascendat sal fixum. & fiat volatile, quod septies sublimatum conjunges oleo rubeo septies rectificato, & digeres in balneo tepenti per mensem unum, donec hæc tria fiant unum, quod servabis in phialis perquamoptimè clausis.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Plumbi.

1. Hoc arcanum plumbi, est verum & unicum ulcerum & vulnerum omnium balsamum; sua enim dulcedine acre omne & mordax quod in corpore nostro stagnatur, resolvit & dulce facit, & est pabulum & nutrimentum humidi radicalis læsarum partium.
2. Combusta omnia citissimè sanat, ex eadem ratione, & dolorem perquàm citissimè compescit, quia suo temperamento partes solutas igne, ad temperamentum naturale reducit, humidum radicale fovendo, & partes solutas agglutinando.
3. Hecticos, phthisicos, tabidos & macilentos omnes mirificè recreat, & restaurat, febrem eorum extinguendo, humidumque depastum refocillando & reparando, spiritusque omnes tum naturales, tum vitales, & animales multiplicando.
4. Uterinos omnes affectus, syncopes, strangulationes, deliria, epilepticos insultus, maniam & furorem, pallidos fœdosque calores tutissimè sanat; quia uterum ab omnibus heterogeneis excrementis, & præter naturam vindicat & liberat, spiritibus multiplicatis tum seminis, tum sanguinis, & evacuato

cuato ſanguine menſtruo aut ſemine putrente.

Sumitur in juſculis, vel aquis appropriatis, vel ſyrupis convenientibus morbo curando, ad quantitatem ſcrupuli unius, manè, jejuno ſtomacho, ſervato regimine & cuſtodia, quia aliquando potentiſſimè purgat, ſurſum & deorſum, aliquando per urinas, aliquando per ſudores, ſecundum naturæ exigentiam & neceſſitatem, quò ducendum eſt roborata natura educit.

Cap. VII.

De quintæſſentia Stanni.

STannum perquamoptimum non adulteratum plumbo, nec aliis rebus ſtanno heterogeneis, liquandum eſt in forti tigillo, aut ſcutella terrea forti admodum, ut ignem pati poſſit, vel ferrea quæ melior eſt omnibus; poſtquam liquatum fuerit ſtannum, ſpatula ferrea agitandum eſt, donec in pulverem tenuiſſimũ, & albiſſimum convertatur: hic pulvis phialæ vitreæ impoſitus, ſolvendus eſt aceto acerrimo ſtillatitio. Paratur optimè acetum ad hanc operationem faciendam, & metalla omnia ſolvenda ex amalgamatione ſtanni, cum mercurio, & ſublimato, omnium æqualibus partibus, & hæc diſtillando in retorta leviſſimo igne: liquor egreſſus fumoſus valdè, conjungitur cum æquali quantitate ſpiritu vegetabili alchooliſato pedetentim, & cum magna induſtria, & cum tartaro ſuo, quod remanſit in fundo retortæ connectitur, & diſtillatur in acetum verum philoſophorum, quo uti poteris ad metallorum animas extrahendas impoſito, ad eminentiam quatuor digitorum, & balneo bulliente fovendum omne eſt per duos aut tres dies, ſæpiſſimè phialam agitando, *Eſſentia Stanni.*

 ut

ut melius ſolvatur ſtanni calx. His diebus transactis, quod clarum eſt ex aceto per inclinationem affundendum in aliud vas vitreum, & magmati reſiduo aliud acetum novum ſtillatitium affundendũ, & digerendum per alios duos dies in balneo bulliente, agitando phialam ut priùs, has operationes continuando donec tota plumbi calx ſoluta ſit: tũc temporis ſolutiones omnes ſimul conjunctas evaporabis, donec magma reſideat in conſiſtentia mellis, in fundo vaſis evaporatorii: hoc magma iterum aceto acerrimo ſolvendum ſtillatitio, & ſolutum digerendum per tres quatuórve dies, deinde evaporandum ad conſiſtentiam mellis, iterumque ſolvendum & digerendum ut priùs, idque quater ſaltem repetes, ſolvendo magma quod reſidet per acetum ſtillatitium, & digerendo, ut meliùs ſolvatur: tum demum in ultima evaporatione, magma quod reſidet, ſpiritu vini alchoolizato ſolvendum erit, & per quindecim dies, in phiala oblongi colli optimè clauſa, in balneo tépenti digerendum erit. Tum demum retorta diſtillandum levi calore in cineribus, donec aſcenſus ſit omnis vini ſpiritus, deinde mutato recipiente, juncturis optimè clauſis, augebis ignem, ſervatis ignis gradibus, donec aſcenſus ſit omnis ſtanni ſpiritus in forma aquæ lacteæ albiſſimæ: ceſſantibus hiſce guttis, prodibit oleum ſubalbidum ſubflavi coloris: perаucto fortiſſimo igne, usque ad finem diſtillationis, oleum ſepties rectificabis, unà cum ſuo ſpiritu albo, & ſervabis, donec ex fecibus quæ relinquuntur ex hac diſtillatione ſalem fixum extraxeris, eumque depuraveris arte & methodo communi multoties declarata, eumque depuratum & ab omni excremento vindicatum, fuſilem factum conjunges ſpiritui volatili albo, & rectificationem ſpiritus ſuper ipſum multoties iteratam,

ratam,

ratam, volatilem facies, & volatilem factam aliquoties sublimabis, tum demum conjunges oleo suo & spiritui, & digeres in balneo tepenti, donec tria fiant unum, & servabis ad usus.

Vires & usus.

1. Omnibus morbis quibus & essentia plumbi convenit, convenit & hæc stanni essentia, sed potentiori & virtuosiori effectu, quia sal, & mercurius qui latitant in centro suæ substantiæ perfectiores sunt, quàm qui in plumbo resident. *Vires & usus essentiæ Stanni.*
2. Æmulatur proximè virtutes & proprietates essentiæ argenti, quia mercurius ejus & sulphur puritatem saltem, si non fixionem æquam habent, unde cerebri omnibus affectibus medetur.
3. Maniam, melancholiam omnem, phrenesim, carum, & soporiferos omnes affectus certissimè curat; quia cerebrum roborat, & ab omnibus excrementis, & vaporibus præter naturam qui sursum efferuntur liberat, & vendicat.
4. Hepatis etiam affectus sanat, quia sanguinem depurat, & calorem naturalem hepatis adauget evacuatis serosis ex sanguine humoribus, per urinas & per sudores, & insensibilem transpirationem.
5. Confert summoperè hydropicis, quia salem solutum, & liquatum evacuat, reliquum autem fixat & coagulat, & in corruptionem ire non permittit.

Sumitur in jusculis, in vino optimo, in aquis stillatitiis morbo cővenientibus à quantitate scrupuli unius ad duos, manè, jejuno stomacho, servato

regimine & custodia, quia purgat sursum & deorsum, sed nulla molestia.

Cap. VIII.

De quinta essentia Argenti vivi.

Essentia argenti vivi.

Latitat in mercurio medicamentum summum, modò ritè præparetur, infinitos curans morbos, quorum cura, & remedium unicum & solum in centro mercurii delitescit: præparabitur autem ritè sequenti methodo. Postquam sublimatum fuerit argentum vivum, ter aut quater, ex vitriolo, & salepetra, via communi & methodo vulgari: septies iterum sublimabis ex sale communi decrepitato, & ad summum candorem depurato. Hunc sublimatum mercurium purissimum & album phialæ vitreæ oblongi colli indes, eique affundes ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum spiritum salis ab omni phlegmate vindicatum, & rectificatum, & digeres obturato vase in balneo tepenti, per mensem unum integrum: hoc peracto solutum extrahes per inclinationem & in aliud vas vitreum vel retortam vitream repones: magmati quod residet in soluto addes iterum novum spiritũ salis rectificatum, & ut priùs digeres, donec solum mercurium sublimatum solutum habeas. Solutiones omnes in retorta collocabis & distillabis levissimo calore, donec egressus sit omnis salis spiritus: ultimò augebis pedetentim ignem donec oleum subalbidum mercurii ascendat: feces quæ remanent in fundo retortæ eximendæ sunt, & cum priori spiritu salis iterum conjungendæ, donec iterum solvantur, solutæque distillandæ erunt, donec omnes ascendant in oleum album & feces nigræ remaneãt in fundo retortæ, quæ violentissimo igne calcinatæ candorem aliquem acquirunt, ex quibus tunc temporis

Solvitur perquam optimè in aceto suo superius declarato, cap. de Stanni essentia, vel in oleo sal[...]

poris poteſt, arte & methodo vulgari, ſal fixum extrahi, idque depurari, depuratum oleo ſuo ſepties rectificato, & diſtillato, poterit conjungi, & ſervari ad uſus in vaſis vitreis peroptimè clauſis: hanc operationem non perficies niſi ſolutionem mercurii putrefacias in ſpiritu alchoolizato vini.

Vires & uſus.

Vires & uſus eſſentia mercurÿ.

1. Purgat omnes humores præter naturam in corpore ſtagnantes, nulla moleſtia nulloq; vitæ, ſanitatisq; incommodo, imò cum earum maxima utilitate; quia eſt vitæ peculiaris fomes, & perennis humidi radicalis fons, unde reliqua omnia quæ non ſunt hujusmodi expellit.
2. Catharri materias omnes, & perennes fontes exſiccat, & exhaurit, propter eandem ſuperiorem rationem.
3. Pallidos & fœdos virginum colores pellit & fugat, quia ſaburram omnium humorum tum in utero & ſtomacho ſtagnantium purgatione educit, ſanguinem purificat, ſeroſosq; humores ex eo depellit.
4. Icterum omnem etiam curat, quia aperit, & hepar roborat, calorem naturalem reparando & ſpiritus multiplicando, evacuatis è corpore frigidis humoribus, reliquisque omnibus quę nativum calorem diſperdere ſolent.
5. Luem Veneream funditus & radicitus evellit, quia totum humidum radicale ad minima uſque corporis penetrando depurat, ichores ejus & putrentes humores depellendo.
6. Scrofulas & tumores omnes ſcirrhoſos, frigidos & humidos diſſolvit, & diſcutit, & ulcera omnia ad cicatricem laudatam conducit ſuo ſale.

Sumi-

Sumitur in jusculis, vel ovo sorbili, vel reducitur in pillulas cum mica panis, à quantitate guttarum quinque ad 6. & 7. manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia artis.

Cap. IX.

De quinta essentia Sulphuris.

Essentia sulphuris.

SUblimari debet sulphur ex vitriolo ad rubedinem calcinato, bis aut ter, deinde septies sublimari ex sale communi decrepitato, & ad candorem summum calcinationibus, solutionibus, & evaporationibus deducto, mutato sale & renovato in singulis sublimationibus, donec sulphuris flos conscendat albissimus. Hunc florem impones phialæ oblongi colli, obturato vasis osculo, in furno reverberii igne mediocri, per mensem integrum, aut donec, perauctis pedetentim ignis gradibus ne liquetur flos, flos acquirat colorem rubeum rubini instar: tunc oleo amygdalarum dulcium multoties rectificato, perfundos tuos flores, & digeres igne cinerum per quindecim dies, sæpissimè phialam agitando, donec tinctum & coloratum sit amygdalarum oleum. Hoc separato aliud novum & recens affundes floribus, & ut prius digeres, donec iterum coloretur oleum, & solvatur pedetentim, nullis iterationibus, totus sulphuris flos: tunc accipies peroptimum vini spiritum alchoolisatum, & conjunges æquali in quantitate oleo tuo amygdalarũ tincto & colorato, & digeres ambo in cineribus tepidis, donec tingatur spiritus vini, & totam ex oleo amygdalarum extrahat tincturam sulphuris; quod fiet, mutato spiritu vini, postquam coloratus est, & recenti non tincto affuso: spiritus deinde vini tinctus & coloratus in balneo mariæ extrahendus est per distillationem; tinctura autem in fundo remanens

nens in cineribus eſt extrahenda rubicundiſſimi coloris, quæ per retortã rectificata ſervanda eſt ad uſus. Cum hoc deinde oleo, ſi flores ſulphuris habeas rubicundos ſecundum præparationem ſuperiorem, diſſolves hos flores, & per rectificationem habebis maximam olei copiam odoris gratiſſimi, cujus virtutes inenarrabiles ſunt, ut experientia ipſa quisq; comprobare poterit. Sulphur etiam poteſt in aceto mercurii ſolvi, & præparari ut metalla antea dicta, & ſimili methodo in eſſentiam reduci, & ſic evadit in medicamentum ſummum.

Vires & uſus.

1. Medicamentum & cardiacum ſummum, & venenoſis animalium ictibus & morſibus, in vulneribus venenatis, nihil prorſus fortius in veneno extinguendo, vulnusque agglutinando, propter ſalem ſuum dulcem, & ſolutum quem continet, qui eſt vitæ fomes, & humidi radicalis pabulum. *Vires & uſus eſſentia ſulphuris.*
2. Hecticis, phthiſicis, ſuſpirioſis, & difficulter anhelantibus in genere ſubvenit, quia ulcera interna pulmonis ſanat, & humidum radicale depaſtum reſtaurat, & calorem præter naturam extinguit, cauſa ejus ſublata.
3. Lepram recentem, & inveteratam, & confirmatam, ſi auro potabili connectetur, certiſſimè curat; qui renovat totum ſanguinem, eumq; depurat ab ichoribus, & putridis aliis rebus ſanguini heterogeneis.
4. Doloribus arthriticis omnibus ſuccurrit, & ſola perunctione ſedat ſuo ſale rubeo ſoluto, anodyno, & balſamico, qui acres & mordaces humores dulces reddit, & nervos roborat & muſculos, adaucto & multiplicato partis naturali & vitali calore.

5. Au-

5. Aurium tinnitus, dolores, & surditatem tollit, quia exsiccat serosos humores, tympanite laborantibus succurrit, & catarrhos omnes exhaurit, multiplicato calore naturali.

Sumitur à quantitate drachmæ semis, ad drachmam unam in jusculis, vel restaurantibus, aliisque rebus roborantibus, manè; jejuno stomacho: vel cogitur in pillulas, cum mica panis, & voratur eodem tempore, vel miscetur unguentis & applicatur partibus affectis, calidè.

CAP. X.

De quinta essentia salis Petræ.

Essentia salis Petræ.

SAlpetra perquamoptimè depurata. permiscēda est cum æquali quantitate salis communis decrepitati, & ad summum candorem deducti & imponenda retortæ, & in cineribus fortissimo igne, servatis ignis gradibus, distillandus est ejus rubeus spiritus, juncturis perquamoptimè clausis cum luto optimo, quia subtilissimus est hic spiritus, nec citò in aquam transit: itaque postquam finita est distillatio, linquendum est recipiens collo retortæ junctum & unitum per diem integrum antequam disjungantur, ut mora illa, spiritus tandem fiat aqua, dum retinetur in recipiente: hic spiritus distillatus, super magma suum quod residet in fundo retortæ, septies est rectificandus, & à phlegmate suo per distillationem vindicandus. Tum demum conjungendus sali fixo extracto ex magmate suo, ad summum depurato, & per artem dulcorato, & ad rubedinem deducto, si ad perfectionem ultimam, arcanum deducere cupis. Hic spiritus tali sali connexus, virtutes æmulatur auri potabilis, quare sedulò servandus est. Totum arcanum perficiendæ essentiæ salis petræ consistit in putrefactione ejus; nisi

nisi enim putrefiat ejus occultum, manifestum fieri non potest. Sales autem putrefieri non possunt, nisi dissolvantur cum spiritu eorum acido, & spiritui vegetabili conjungantur.

Vires & usus.

1. Renovat totum sanguinem, adeoque depurat ut intrà paucos dies totum hominum renovatum esse credas spiritui suo vitali & fixo, qui sympathiam quàm maximam habet, cum nostro spiritu. *Vires & usus essentiæ Salupetræ.*
2. Canitiem retardat, quia humidum radicale à frigidis & serosis humoribus vindicat, qui ad cutem depulsi ut sint pilis nutrimento, albos nutriunt pilos.
3. Sensus omnes, tum internos, tum externos roborat, quia multiplicat spiritus internos, reparando humidum radicale & renovando.
4. Scabiem, impetiginem omnem, & reliquos cutaneos affectus promptissimè curat, suo sale, qui internum salem corruptum cutem excoriantem foras pellit, & dulcem facit, & ad temperamentum reducit.
5. Tophos omnes, & scirrhosos tumores, duros & frigidos melancholicos, qui impossibilis sunt resolutionis discutit, & resolvit sola perunctione, suo spiritu soluto, qui lapidea omnia resolvit.
6. Lapides & calculos in vesica, & renibus, successu temporis, & sæpissimè utendo tandem rumpit, & foras pellit, propter eandem rationem.
7. Arcanum est summum in curanda arthritide, & sedandis citissimè ejus doloribus, quia ejus spiritus solvit salis acrimoniam qui arthriti-

thritidem constituit, & foras ejicit, nervosq; deinde, & musculos, refovet, adaucto calore vitali partium quibus applicatur.

Sumitur à quantitate ℥j. ad duas in jusculis vel aquis stillatitiis morbo appropriatis, & id manè, jejuno stomacho; vel per se applicatur exterius cum gossipio, vel linteis, eo arcano madidis.

CAP. XI.

De quinta essentia Salis communis.

Essentia salis cõmunis. SAl commune decrepitandum est calcinatione & combustione in tigillo, vel olla terrea fortissima, ut ignem pati possit, quam cooperies operculo aliquo terreo, ne inter calcinandum abeat in frustula dum decrepitat. Postquam decrepuerit solvendum erit aqua fontana limpida, & septies distillata: hanc solutionem filtro commissam, ut peroptimè depuretur ab omnibus terrenis excrementis, evaporabis ad siccitatem: salem iterum solves, & solutionem filtrabis, & filtratam evaporabis ad siccitatem tantùm, & has operationes toties iterabis, quoties aderunt in solutione tua feces terrestres, quæ solvi non poterunt, & aquam perturbant. Postquam autem abierint, salque tuus perquam limpidus erit, & ferè dulcis, impones retortæ luto munitæ, & fortissimo igne, (veluti in distillatione essentiæ Veneris factitatũ est superius, capite quinto hujus libri) spiritum extrahes quantum poteris, adauctis ignis gradibus quantum fieri poterit: hunc spiritum rectificabis, & separabis à phlegmate suo; & conjunges cum pari pondere salis ex magmate suo in fundo retortæ permanso, extracti & ad summum depurati, donec solvatur ut cera vel butyrum levissimo calore, & rubeum acquirat colorem & dulcedinem summam, & sic ambo conjuncta digeres

geres in balneo, per mensem unum, in retorta, obturato eius osculo, donec spiritus colorem acquirat rubeum, & extrahat salis sui tincturam & solvat eum solutione firma, & physica; tum demum distillabis, & omne volatile facies, & rectificabis, ter aut quater, & recondes ad usus. Ut habeas absolutam salis essentiam, dissolve salem tuum optimè depuratum, in spiritu salis rectificati, & hoc omne conjunge cum pari quantitate spiritus vini alchool, & putrefac, & distilla, & purifica, & purum & homogeneum conjunge simul & serva.

Vires & usus.

1. Præservat ab omni corruptione corpora omnia, tum viva, tum mortua, & est balsamum vulnerum omnium, & ulcerum, & vires antecellit balsami naturalis, quia sal & sulphur suum quæ balsamicam continent naturam puriora sunt in hoc arcano, quàm in balsamo naturali: hinc etiam virtutes efficaciores, & potentiores habet. *Vires & usus essentiæ salis communis.*
2. Arcanum est summum in expellendo vesicæ, & renum calculo, & in agglutinandis colli vesicæ ulceribus, & renum, suo oleo, & sale.
3. In aperiendis hepatis, lienis, & viscerum omniū obstructionibus nihil est in medicina potentius, propter spiritum salis qui omnia reserat.
4. Purificat omninò sanguinem, ichores eius expellendo, unde in curandis omnibus sanguinis affectibus, febribus omnibus putridis nihil est efficacius: unde lepram tollit, & successu temporis curat, renovato sanguine, & purgato ab omnibus ejus ichoribus.
5. Scabiem omnem, lentigines, impetigines, ignē sacrum, herpetes omnes, aliosque cutis affe-

ctus, qui decorem humani corporis inficiunt, tollit & curat, propter rationem allatam.

6. Tumores etiam omnes externos, tum frigidos, tum calidos curat; frigidos, duros, & scirrhosos sola perunctione discutit: calidos autem ad maturationem & supputationem perducit brevissimo tempore.

7. Arcanum etiam est in curanda arthritide, & in sedandis ejus cruciatibus, tophos & nodos dissolvit: nervos fovet & musculos, calorem auget naturalem, & spiritus multiplicat quoscunque.

8. Reparat humidum radicale ex quacunque causa depastum, unde senectutem retardat, miro juventutis fotu, & canitiem depellit, & sensus omnes externos & internos acuit.

Sumitur à quantitate drachmæ unius ad duas in jusculis, vel aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, & imperialibus, quocunque tempore & hora, secundum necessitatem ægrotantium; in reparanda verò juventute, manè, jejuno stomacho singulis diebus.

Cap. XII.

De quinta essentia Vitrioli.

Essentia Vitrioli. Vitriolum depuratum ab omnibus suis heterogeneis excrementis, desiccandum est igne levi, in cupreo vase, spatula ferrea agitando, donec in pulverem album convertatur: hic pulvis imponendus est retortæ, luto perquamoptimo munitæ, & retorta plusquam dimidio plena in furno ad hanc distillationem apto collocanda est, in mediis ignibus, & servatis ignis gradibus distillandus est vitrioli spiritus, fortissimo igne, ita ut dum fumi albi egrediuntur, semper maneat candens retorta, ad finem

nem usque distillationis & cessent fumi omnes egredi. Recipiẽs oportet ut sit perquam optimè junctum collo retortæ ne respiret ullo pacto, ne exeant spiritus: hic spiritus egressus custodiendus est & servandus in retorta obturato ejus osculo peroptimè, dum habeas maximam quantitatem, repetitis distillationibus ex eodem vitriolo, donec non amplius exeant spiritus ex eo, per has repetitas distillationes, sed vitriolum ipsum quod in fundo remanet retortæ albissimum deveniat, relicto colore nigro, aliisque multis, antequam ad album deveniat: in singulis enim distillationibus magma quod residet, solvendum est aqua limpida, & clara, solutum clarificandum, & filtro committendum, donec optimè depuratum sit à terrenis excrementis, quæ non solvuntur: solutum deinde evaporandum, & in pulverem reducendum, & pulvis hic distillandus fortissimo igne, ut dictum est; & sic repetita hac operatione vitriolum pedetentim amittit colorem cæruleum, & album induit, & depuratur summoperè, ita ut in fine depurationis illius feces sint albæ, & supernatent solutionibus. Postquam autem tuum vitriolum depuraveris, & suo spiritu, & anima privaveris, spiritus omnis egressus putrefaciendus est per digestionem lentam in balneo tepido, in retorta, per mensem unum: eo peracto, distillandum est in balneo mariæ ferventis aquæ, quicquid poterit distillari humiditatis fœtentis & putridæ; reliquum autem quod ascendere non potest, in fundo retortæ remanens, distillandum est per cineres, & septies rectificandum, servatis fecibus quæ relinquuntur in singulis distillationibus, in fundo retortæ, & sali albo priori connectendæ sunt, ut simul depurentur eadem arte, & methodo. Est enim depurandum solutionibus, desiccationi-

bus, seu evaporationibus, aut distillationibus humidi solventis, in retorta vitrea factis, donec sal colorem acquirat rubeum summum. Tum demum connectendum est suo spiritui rectificato, multiplici pondere, ut abundantia & copia spiritus solvatur sal; & spiritus extrahat tincturam suam, & volatilem faciat. Hæc demum omnia cum spiritu vini alchool conjungenda sunt, & putrefacienda, & post putrefactionem depuranda, & ad tincturam rubeam conducenda. Hæc deinde tinctura cũ pauco sale rubeo puro conjuncta, & levissimo igne continuo fixata, & coagulata, est summum arcanũ, & arcanorum omnium summum, cujus vires, virtutes, & proprietates experientia comprobabis ad omnes morbos.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Vitrioli.

1. Est theriacarum omnium summa theriaca: venena omnia, animalia, vegetalia, & mineralia fugat, & extinguit; quia ejus mercurius, sal, & sulphur, quæ in sua compositione inveniuntur, perfectissimè depurata, & cocta reperiuntur, & plusquam in auro ipso, unde & virtutes omnes auri ipsius superat & antecellit.
2. Est cardiacorum, cephalicorum, hepaticorum omnium medicamentum præstantissimum, superat omnia sublunaria medicamenta, &, si hominem mori non oporteret edicto divino, in perpetuas æternitates posse trahere vitam hoc arcano affirmarem.
3. Beatissimus est Medicus qui arcanum possidet. tantũ est enim morborum omnium ῥηξότομον verum, & absoluta cura & medicina, in omnibus morbis cutaneis, & solutione continui quacunque, eo uti potest tutissimè.

Sumi-

Sumitur in juſculis, in ovis ſorbilibus ad quantitatem drachmæ unius, quacunque hora, & tempore, ſecundum neceſſitatem morbi curandi: ſi tamen morbus det eligendi temporis copiam & facultatẽ, melius eſt manè, jejuno ſtomacho & præcipuè in conſervando ætatis & roboris flore.

Cap. XIII.

De ſpiritu viridi vitrioli ad curam Epilepſiæ.

EX vitriolo elicitur ſpiritus cæruleus & viridans, qui eſt arcanum epilepticum; ſed in eo extrahendo eſt peculiaris, & ſumma induſtria; eſt enim ita procedendum: Vitriolũ cum æquali pondere ſalis petræ indendum eſt retortæ luto munitæ, & retorta collocanda eſt in furno ad diſtillandã aquam fortem proprio & apto, & diſtillanda eſt hæc aqua fortis, juncturis optimè clauſis recipientis & retortæ, ne exeant ſpiritus. Poſtquam diſtillata eſt hæc aqua, & dum adhuc rubet recipiens ſpiritibus aquæ fortis, ſeu ſalis petræ, connectendum eſt ſubito, & ſumma cum induſtria collo alterius retortæ, vitriolo deſiccato, & pulveriſato ſemiplenæ, & juncturis optimè clauſis, diſtillandus eſt vitrioli ſpiritus, qui dum egreditur in ſpecie, & forma fumi albi, invenit in recipiente ſpiritum rubeũ ſalis petræ, & ſe invicem fixant, magno murmure, nubibusque multis per aëris vacui recipientis ſpatium volitantibus, & tandem ſolvuntur in aquam cæruleam, & viridantem, ponderoſam ſummopere: hæc aqua deinde poſtquam per aliquot dies in ipſo recipiente optimè clauſo quieverit, ut ſpiritus omnes in aquam transeant, imponenda eſt retortæ obturato oſculo, & per menſem putrefacienda in

Vitrioli ſpiritus viridis.

digestione balnei tepentis: tum demum distillanda per cineres levissimo igne, in qua distillatione primò egreditur spiritus cæruleus & viridans vitrioli, & stillant guttæ viridantes & cæruleæ. His cessantibus, mutandum est recipiens, & spiritus tuus in phialis optimè clausis servandus ne respiret: alia verò aqua quæ remanet est aqua fortis, & ad fistulas, ulceraque mali moris curāda potest reservari, postquam rectificata fuerit ter aut quater: & si spiritui vini rectificato connectatur & putrefiant simul & distillentur: summum efficies ex aqua forti medicamentum deobstruens & reserans omnia.

Vires & usus.

Vires & usus spiritus vitrioli viridis.

1. Epilepticum est arcanum, curat omnes epilepsias, sive per sympathiam, sive per idiopathiam; quia roborat cerebrum summopere, & spiritus ejus multiplicat, & exsiccat superfluam ejus humiditatem, adaucto ejus calore vitali: putrefieri etiam humores in corpore non permittit, suo sale volatili.
2. Curat præterea lentigines, herpetes, & scabiem omnem, sola perunctione, & fistulosa ulcera nullo dolore; quia ejus sal qui residet in sua substantia dulcis est, nec ullo pacto causticans & urens.

Sumitur in aqua pœoniæ, vel in tinctura florum pœoniæ, ad quantitatem scrupuli unius, manè, jejuno stomacho, singulis diebus iterando dosim, per mensem unum, & bis purgando corpus, sale vitrioli in eo mense, & sic fit absoluta cura cujuscunque epilepsiæ.

CAP.

Cap. XVI.

De quinta essentia Marchasitæ aureæ.

Marchasitæ aureæ in pulverem reductæ cum æquali pondere salis communis decrepitati & depurati, imponendæ sunt in retorta luto munita cum suo recipiente, juncturis optimè clausis: inchoanda est distillatio, servatis ignis gradibus, donec exeant omnes spiritus sulphurei tum salis, tum marchasitæ in vas recipiens, & fiant aqua acetosa valdè: his peractis magma quod residet in fundo alembici erit à sale vindicandum per lotiones aquæ dulcis multoties iteratas, donec aqua saporem salis non habeat: marchasita sic depurata cum pari quãtitate & pondere simili salis petræ erit connectenda, & vasi fictili fortissimo imponenda, & ignienda cum carbonibus, donec salpetra omnis abierit, & detonaverit, tunc iterum marchasita erit lotionibus aquæ dulcis ut prius à sale vindicanda, & depuranda. Pulvis deinde tenuissimus marchasitæ, phialæ oblongi colli impositus, obturato osculo luto optimo, in igne reverberii, per mensem erit custodiendus, donec colorem rubeum acquirat; tunc auferes, & huic pulveri rubeo affundes suum spiritum, septies rectificatum, & digeres simul in balneo tepenti, donec spiritus coloretur, coloratum per inclinationem auferes, & novum addes spiritum, ita ut quatuor digitis emineat, & digeres ut prius, donec coloretur: postquam totam tincturam habueris, digeres in balneo per quindecim dies: deinde distillabis per retortam ter aut quater, & oleũ rubicundissimum ex his distillationibus egrediens, servabis ad usus, unà cum suo spiritu qui à phlegmate vindicatus facili negotio cum tinctura connectitur, & difficillimè separantur.

Essentia Marchasita.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Marchasita.

1. Arcanum est mirum in curandis scrofulis, ulceratis, & non ulceratis; resolvit enim durum, & cancrosum omne extinguit & mortificat, suo tenui spiritu, & sale volatili, qui residet in eius oleo, non est causticum & urens medicamentum si rite præparetur, & intrà corpus sumi potest.

2. Purificat interius sumptum sanguinem, purgando eum à mucosis & serosis ejus humoribus per sudores, & urinas, calore centrali suo, qui in ejus sulphure liquido, & in oleum verso, & sale latitat: hinc vitia totius sanguinis corrigit, & emendat.

3. Scabiem omnem tollit, & cutis omnes excoriationes, solo illitu exteriori; quia salitum humorem cutem excoriantem, dulcem facit, suo sale dulci, & oleo perfectissimè cocto.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem in jusculis, vel applicatur exterius, & miscetur unguentis, vel aliis oleis scabiei convenientibus.

Cap. XV.

De quinta essentia Antimonii.

Antimonii essentia.

ANtimoniatas, seu stibiatas potiones eliminant ferè omnes Medici Hippocratici ab eorum antidotariis, quòd sint venenatæ, & sursum deorsumque evacuent, non solùm humores peccantes in corpore, sed & optimos, & laudatos, non minima sanitatis fraude, sed cum ipso vitæ periculo; nihilominus tamen in nostrum Myrothecium Spagyricum eas admittemus, quæ modò debitam & physicam subeant præparationem non venenatæ, nec hypercatharticæ reperiuntur, at benignæ admodũ, & car-

& cardiacæ, ita ut non solum cathartica vis omnis ei auferatur, sed etiam omnis præter naturam qualitas, quæ nobis nocumento esse potest, ut experientia ipsa fiet clarius; nam rationibus contendere non mihi in hoc opere necessarium videtur, cum sciant omnes, mercurium crudum qui inest antimonio totaliter & radicitus auferri à nostris præparationibus, & ideò nocendi omnis potestas & venenosa si quæ est, aufertur: quocirca ad præparationem nostram nos accingemus, sequenti methodo. Antimonium pulverisatur, in alchool tenuissimum reducitur & permiscetur cum æquali pondere salis petræ, & in tigillo forti ad ignem ponitur, & comburitur, donec tota detonaverit salpetra, & in massam sanguineam & hepaticam reductum fuerit antimonium: quam massam tritam permiscebis denuo cum æquali pondere salis petræ & sulphuris, & iterum ignies, donec detonaverit sal petra, & remanet tunc temporis antimonium album & peroptimè calcinatum: hoc indes phialæ oblongi colli luto munitæ, & osculo vasis clauso, totum omne collocabis per mensem unum in igne reverberii satis magno, & potentissimo, donec antimonium rubeum adeptum fuerit colorem. Hoc coloratum antimonium impones vitro, huicque affundes spiritum vini alchoolizatum, & depuratum à phlegmate suo, & digeres in balneo tepenti, per octo dies, donec coleretur spiritus & tinguatur: tunc per inclinationem auferes, & novum addes spiritum, digerendo ut prius, vitro clauso & obturato, nec inter digerendum exeat spiritus vini, & evaporetur, hocque toties repetendum, donec ab spiritu per vices affuso abstrahatur tota tinctura ab antimonio, quod iterum erit reverberandum donec coloretur, & solvendum aceto acerrimo stillatitio. Acetum

Antimonii perquàm optima essentia paratur cum aceto Mercurii supra dicti. & digeritur cum eo antimonium crudum, donec tinguatur acetum, ex quo per destillationem cum spiritu vini rectificato perficitur vera antimonii essentia, natura humana verũ & tutũ confugium.

autem erit evaporãdum, & quod remanet in fundo multoties solvendum aqua rosacea multoties rectificata, donec nullas emittat feces in solutionē, sed clarum remaneat omnino, & splendescat (veluti rubinus) quod omne sic limpidum & clarum, connectendum erit cum tinctura superiori, in oleum conversa, sequenti methodo : Accipies tincturam omnem, & separabis per balneum id omne quod poterit ascendere per balneum, in retorta; retortam deinde transferes è balneo in cineres, & distillabis oleum rubicundissimum preciosissimum, quod rectificatum ter aut quater, connectes cum suo sale rubeo puro, & ab omni terrestri excremento vindicato, & servabis ad usus. Hoc idem & simile oleum & tinctura eadem, & sal possunt extrahi ex floribus antimonii fixatis, & reverberatis, donec colorentur, & deinde procedendo, ut superius dictum est, at difficiliori negotio. Possunt ex antimonio multa alia parari medicamenta. ut vitrum ex quo pocula fieri possunt, quibus vinum infusum per quatuor tantum horas, catharticum est, nec poculum inde diminuitur, & tabescit, sed virtutes catharticas in perpetuas ferè servat æternitates. Sed has ego improbo potiones, ut naturæ infensas, & inimicas, quod violentæ sunt. Parantur etiam flores ex quibus formantur pillulæ, pro peste, & febribus omnibus; sed id omne improbatur, quod nimis violentum sit, & naturæ inimicum, quòd crudi multum habeat mercurii, cuius ope violentissimas excitat illas actiones, & hypercatharses: si quod ex antimonio citissimè præparato medicamentum à me probari mereatur, est sequens, quod fit ex vitro antimonii in alchool redacto, super quod effundatur oleum vitrioli non rectificatum ad eminentiam duorum digito-

digitorum, & per duos dies digeratur in balneo, aut in cineribus, donec nigrescat oleum: hoc oleum deinde separatum per inclinationem potentissimè purgat, per inferiora tantùm, sumptum ad quantitatem octo aut decem guttarum in jusculo, manè, servato regimine, & custodia: vel reducitur in pilulas cum mica panis & deglutitur manè eadem methodo servata, & regimine. Oleum hoc præparatum attrahit tantùm aliquid salis fixi antimonii, & fixat & coagulat perfectissimè mercurium crudum antimonii, itaque cessant omnes illius hypercatharses; vitrum enim remanens postquam lotum est, & desiccatum nullo modo purgat; at est sudorificum medicamentum, veluti pulvis albus antimonii per combustiones multas salis petræ iteratas factus, & flores ipsi postquam combusti sunt, & calcinati & fixati cum sale petra. Quod ego medicamentum sudorificum, valdè probo & laudo, cujus dosis est granorum duodecim ad viginti. Multa alia possent dici de antimonio, sed ea tanta sunt, quanta nemo mortalium excogitare potest, est enim flos totius terræ, & metallorum semen in eo.

Vires & usus essentiæ Antimonii.

1. Hoc secretum non est cartharticum medicamentum, sed roborans & restaurans adeò naturam, ut si læsa sit, reparetur quàm citissimè, virtute balsami dulcis præsentis arcani. *Vires & usus essentia Antimonii.*

2. Purificat totam massam sanguinis à mucosis omnibus & serosis humoribus, propter salem suum solutum & dulcem, qui heterogenea alimenti remoti, & proximi fugat, desiccat, & in fuliginem vertit, & adaucto calore naturali,

Antimonii perquã optima essentia paratur cum aceto Mercurii supra dicti. & digeritur cum eo antimonium crudum, donec tinguatur acetum, ex quo per distillationem cum spiritu vini rectificato perficitur vera antimonii essentia, natura humana verũ & tutũ confugium.

autem erit evaporãdum, & quod remanet in fundo multoties solvendum aqua rosacea multoties rectificata, donec nullas emittat feces in solutionẽ, sed clarum remaneat omnino, & splendescat (veluti rubinus) quod omne sic limpidum & clarum, connectendum erit cum tinctura superiori, in oleum conversa, sequenti methodo: Accipies tincturam omnem, & separabis per balneum id omne quod poterit ascendere per balneum, in retorta; retortam deinde transferes è balneo in cineres, & distillabis oleum rubicundissimum preciosissimum, quod rectificatum ter aut quater, connectes cum suo sale rubeo puro, & ab omni terrestri excremento vindicato, & servabis ad usus. Hoc idem & simile oleum & tinctura eadem, & sal possunt extrahi ex floribus antimonii fixatis, & reverberatis, donec colorentur, & deinde procedendo, ut superius dictum est, at difficiliori negotio. Possunt ex antimonio multa alia parari medicamenta. ut vitrum ex quo pocula fieri possunt, quibus vinum infusum per quatuor tantum horas, catharticum est, nec poculum inde diminuitur, & tabescit, sed virtutes catharticas in perpetuas ferè servat æternitates. Sed has ego improbo potiones, ut naturæ infensas, & inimicas, quod violentæ sunt. Parantur etiam flores ex quibus formantur pillulæ, pro peste, & febribus omnibus; sed id omne improbatur, quod nimis violentum sit, & naturæ inimicum, quòd crudi multum habeat mercurii, cuius ope violentissimas excitat illas actiones, & hypercatharses: si quod ex antimonio citissimè præparato medicamentum à me probari mereatur, est sequens, quod fit ex vitro antimonii in alchool redacto, super quod effundatur oleum vitrioli non rectificatum ad eminentiam duorum digito-

digitorum, & per duos dies digeratur in balneo, aut in cineribus, donec nigreſcat oleum: hoc oleum deinde ſeparatum per inclinationem potentiſſimè purgat, per inferiora tantùm, ſumptum ad quantitatem octo aut decem guttarum in juſculo, manè, ſervato regimine, & cuſtodia: vel reducitur in pilulas cum mica panis & deglutitur manè eadem methodo ſervata, & regimine. Oleum hoc præparatum attrahit tantùm aliquid ſalis fixi antimonii, & fixat & coagulat perfectiſſimè mercurium crudum antimonii, itaque ceſſant omnes illius hypercatharſes; vitrum enim remanens poſtquam lotum eſt, & deſiccatum nullo modo purgat; at eſt ſudorificum medicamentum, veluti pulvis albus antimonii per combuſtiones multas ſalis petræ iteratas factus, & flores ipſi poſtquam combuſti ſunt, & calcinati & fixati cum ſale petra. Quod ego medicamentum ſudorificum, valdè probo & laudo, cujus doſis eſt granorum duodecim ad viginti. Multa alia poſſent dici de antimonio, ſed ea tanta ſunt, quanta nemo mortalium excogitare poteſt, eſt enim flos totius terræ, & metallorum ſemen in eo.

Vires & uſus eſſentiæ Antimonii.

1. Hoc ſecretum non eſt cartharticum medicamentum, ſed roborans & reſtaurans adeò naturam, ut ſi læſa ſit, reparetur quàm citiſsimè, virtute balſami dulcis præſentis arcani. *Vires & uſus eſſentiæ Antimonii.*

2. Purificat totam maſſam ſanguinis à mucoſis omnibus & ſeroſis humoribus, propter ſalem ſuum ſolutum & dulcem, qui heterogenea alimenti remoti, & proximi fugat, deſiccat, & in fuliginem vertit, & adaucto calore naturali,

rali, per poros pellit ad cutem in sudores, crassum autem per urinas.

3. Sic lepram curat, & in eo solo arcano consistit ejus cura; reparat enim totum hominem, ejusque humidum radicale depurat, ita ut nullas lepræ detur locus.

4. Febres omnes intermittentes quotidianam, tertianam, & quartanam, naturam roborando, & humores quoscunque coquendo, & mitigando, curat; coctos humores foras ejiciendo, per cutis spiracula, reliquaque naturæ emunctoria.

5. Dolores omnes sive ex causa frigida, sive ex causa calida ortos quàm citissimè sedat, exterius tepide applicatum propter vim suam balsamicam, unde arthritidem perfectissimè successu temporis curat, assumptum & admotum; quia catarrhos omnes sistit, salitum humorem dolorem causantem temperat & foras educit, tophos, & nodos discutit, suo spiritu, undè est in eo arthritidis perfectissima cura.

6. Sensus omnes acuit, calorem naturalem multiplicando, & spiritus animales refovendo, & multiplicando, quia subtilissimum & purissimum sanguinem generat, refocillatis omnibus naturalibus coctionibus.

7. Omnia principalia membra corroborat, unde dolores eorum & pathimata omnia cerebri, cordis, ventriculi, hepatis, & lienis sanat, multiplicato eorum membrorum calore vitali, & humido eorum radicali quo vivunt depurato, & ab omnibus heterogeneis vindicato.

8. Vulnerum omnium est verum balsamum; perquam

quàm citiſſimè enim ad cicatricem conducit, ſuo ſulphure ſoluto & liquido, quod balſamum internum convocat ad partem vulneratam; & unà cum eo vulnus agglutinat.

9. Ulcera omnia cujuscunque generis cavernoſa, depaſcentia, & fiſtuloſa, aliaq; ejusmodi, imò & cancrum, & ſcrophulas ulceratas, breviſſimo tempore ſanat; quia ſalem ſolutum acrem & mordicantem cutis illas apertiones & deformationes cauſantem mitigat, & dulcem facit, nec corruptionem pati ſinit.

10. Uteri omnes affectus tutiſſimè tollit, & fertilitatem inducit, cauſas omnes ſterilitatis fugando, putà temperamentum frigidum, & ſupra nimis calidum: ſpiritus ſeminis adaugendo, & ulcera omnia uteri agglutinando; & temperando, & ſeroſos omnes ejus humores evacuando, uterumque corroborando.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius in juſculis reſtaurantibus, vel in aquis ſtillatitiis cardiacis, & imperialibus, & theriacalibus omnibus, omni tempore, & hora, secūdum neceſſitatem morbi id poſtulantis, & præcipuè manè, jejuno ſtomacho, ſi morbus det inducias.

Cap. XVI.

De quinta eſſentia Arcenici.

Arcenicum criſtallinum cum pari pondere ſalis petræ conjunges, & in alchool tenuiſſimū omnia reduces, & indes retortæ vitreæ fortiſſimæ, cui annectes recipiens ſatis capax, & amplum, juncturisque benè clauſis, igne cinerum diſtillabis, ſervatis ignis gradibus, primo levis, ultimo fortiſſimus, & violentiſſimus, donec exeant omnes Arcenici, & ſalis petræ ſpiritus: his egreſſis, & frigefactis *Arcenici eſſentia.*

vaſis,

vasis, recipiens disjungendum est à collo retortæ, & cavendo ab spiritibus qui intrò sunt, quia venenati sunt, ideò illico occludendum est cum luto fortissimo os recipientis, deinde frangenda est retorta, & quod in fundo est pulverandum est, & in novam retortam inducendum, & supra illum pulverem retortæ inditum, spiritus arcenici retenti intra vas recipiens, sunt affundendi, & iterum distillandi, juncturis optimè clausis, ut prius, idque ter aut quater repetendum; donec arcenicum cum salpetra sit perquamoptimè calcinatum, tunc temporis adhuc tuum arcenicum forti tigillo impones, & per diem integrum dabis ignem fortissimum, ut quicquid in distillatione calcinari non potuerit, tandem aperto igne calcinetur & comburatur: calx illa arcenici aqua pluviali stillatitia est solvenda, & solutio à terrestribus excrementis depurata & vindicata, clara & limpida filtro facta evaporanda est & desiccanda, & iterum calcināda fortissimo igne, donec nullas in solutione emittat feces, sed tota solvatur calx, & limpida & clarissima permaneat aqua, tunc temporis desiccanda est evaporatà aqua, huic denuo affundendus est & connectendus eius spiritus supra reservatus, sed prius oportet ut sit septies rectificatus: hanc conjunctionem facies in matratio, vase vitreo sic dicto, propter rotunditatem quam habet in fundo, & longum collum idq; in balneo tepenti, donec calx suum biberit spiritum, tum demum in alembico vitreo, per balneum separabis quidquid poterit separari humiditatis àquosæ, & remanebit in fundo calx butyrosa Arcenici; miræ virtutis, quam servabis in vasis vitreis optimè clausis.

Vires & usus.

Vires & usus es-

1. Si calcem solam absque connexione spiritus sui, repe-

repetitis solutionibus & depurationibus in calcinatione levi sæpius iterata, ad dulcedinem summam reducere possis, & rubedinem summam, aut saltem albedinem, theriacam habes contra omnia venena, tum animalium, tum plantarum, tum mineralium. Si verò connectetur cum suo spiritu, intrà corpus sumi non potest, propterea cave ab ejus dosi interna. *sentia Arsenici.*

2. Exteriùs applicatum valet contra morsus omnes venenatos, & citissimè rabidi canis morsum sanat & curat, tutò & jucundè, absque ulla molestia, quia per causticam suam virtutem & adurentem, venenum parti inditum & ejaculatum comburitur, nec ulteriùs rapit & serpit.

3. Cancrum absque ullo fere dolore extinguit, & mortificat, & ad cicatricem laudatam reducit, modò corpus & sanguis roboretur, & purificetur arcano antimonii superiùs declarati.

4. Fistulas omnes, & cavernosa omnia ulcera & depascentia curat & sanat, quia corrodit omnẽ carnem muscosam & spongiosam & fungosam ulcera foventem, & abstergit, & humorem acrem causticat & urit; unde modò corpus perpurgatum sit, facili negotio ulcera seipsa ferè ad cicatricem perducuntur laudatam per balsamum internum partis.

5. Herpetes omnes, scabiem, & cutis omnes asperitates & excoriationes desiccat, & sanat, imò & lentigines, & faciei maculas delet; at est in ea cura cautela adhibenda summa, sunt enim lentigines solæ & maculæ baculo levi & acuminato ea butyrosa substantia intincto tangen-

tangendæ; deinde aqua fontana lavandæ, & posteà oleo tartari tota facies colluenda, donec pedetentim cutis illa lentiginosa & maculosa auferatur, & in furfureos atomos abeat.

Applicatur exterius per se, tepidè, ulceribus omnibus, vel miscetur unguentis appropriatis, donec ulcera omnia ad cicatricem perducantur laudatam, perlotis ulceribus interdum vino optimo & oleo simul mixtis.

Cap. XVII.

De quinta essentia Auripigmenti.

Auripigmenti essentia.

Auripigmentum est species Arcenici, differt autem ab Arcenico, colore tantùm & coctione. Auripigmentum percoctum est fortius in centro terræ, unde sulphur ejus, rubeum habet colorem à calore diuturniore: hinc etiam minus venenum est, quàm ipsum Arcenicum quod propter cruditatem sui sulphuris & mercurii potentissimum est venenum. Ex ejus autem centro, educuntur multa medicamenta chymica, quæ venenata non sunt, at mitissima & naturæ amica, inter quæ est potissimum sequens. Auripigmentum pulverandum est & permiscendum cum duplo sui ponderis Salispetræ, & igniendum in tigillo, donec tota detonaverit Salpetra, & Auripigmentum sit perquàm optimè calcinatum, quod adhuc est igniendum in tigillo eodem per diem integrum, ut spiritus omnes auripigmenti exeant & abeant, cavendo interim ab his & dũ calcinatur, & dum ignitionem patitur; quia venenati sunt. Frigefacto tigillo calx auripigmenti à Salepetra vindicanda est per lotiones multas aqua limpida fontana factas, tum demum calx illa denuo pulveranda & cum pari pondere florum sulphuris, & Sa-

& Salispetræ iterum calcinanda, & ignienda in tigillo forti, donec albissimum habeat colorem. Lòta tandem calx, & vindicata à Salepetra, reverberanda est per mensem unū integrum in vitro clauso luto munito, in furno reverberii, donec colorem adepta fuerit rubeum, tunc quiescendum à reverberio, & calx rubea solvenda est cum spiritu salis, à phlegmate suo vindicato, in balneo tepenti donec tinguatur spiritus salis & solvat partem calcis: hunc spiritum tinctum separabis per inclinationem, & novum addes, donec tota calx soluta fuerit & in spiritum salis versa. Solutiones illas omnes vitro impones, hoc est retortæ, & dabis ignem cinerum, & pelles per distillationem levem primo spiritum salis, tandem ultimo augendo ignem, stillabit tinctura rubicundissima auripigmenti, quā recipies mutato recipiente, & septies rectificabis, & servabis in phialis optimè clausis ad usus.

Vires & usus Arcani prædicti.

1. Mirum est quod è summo veneno, fiat summa theriaca: ista tinctura certissimè quæcunque venena, & quascunque venenatas & pestilentes in corpore nostro latitantes qualitates extinguit, suo oleo, quod sulphur summoperè coctum & depuratum habet. *Vires & usus essentiæ auripigmenti.*
2. Vires auri potabilis æmulatur in reparanda juventute, & humido radicali, à causis præter naturam depasto, quod humidum suum sit æquale nostro humido radicali in substantia materiali & elementali spermate.
3. Vulnera omnia venenata curat suo balsamo, quod peculiari quodam sulphure, quod continet, venenum omne extinguit, unde etiam in febribus omnibus pestilentibus & conta-

giosis sanandis nihil commodius adhibetur.

4\. Ulcera quoque maligna, & malæ qualitatis depascẽtia, cavernosa, fistulosa, cancrosa, & scrofulosa mirè curat, nullo dolore, quia humores illos malignos ulcus facientes extinguit, & mutat, & partem læsam restaurat, reparato illius humido radicali & depurato.

Sumitur cum jusculis à quantitate ℨ j. ad ℨ ij. manè, jejuno stomacho, vel exteriùs applicatur, partibus læsis, per se cum gossipio, vel miscetur butyro, & tepidè applicatur.

Cap. XVIII.

De quinta essentia Rubini.

Essentia Rubini.

FRustula Rubinorum seu granatorum accipies, & ter aut quater cum pari quãtitate sulphuris, & salis petræ in tigillo ignies, & calcinabis, repetitis ignitionibus seu calcinationibus, donec pulvis albissimus sit: tunc lavabis tuum pulverem aqua tepida, & à sale vindicabis: pulverem tuum probè depuratum & desiccatum ignies, per duos aut tres dies in tigillo forti, hunc pulverem ita calidum, & igne cãdentem, si fieri potest, injicies in vitrum spiritu salis rectificato plenum, pedetentim injiciendo tuum pulverem ne nimis ebulliat, & ebulliendo limites & ora transeat spiritus salis, & effundatur: cessatã ebullitione matratio indes tuum pulverem cum liquore suo, & orificio clauso digeres per quindecim dies in balneo bullienti, donec solvatur pulvis, qui si in prima digestione totus non solvatur, effuso per inclinationem primo spiritu, affundatur necesse est novus spiritus & digeratur ut prius, donec solutus fuerit totus pulvis: has omnes solutiones vitro claudes, & digeres per mẽsem in balneo tepenti, ut melius solvatur, & in aquam transeat quicquid tem-

Melior solutio est cum spiritu mercurii arido.

pore

pore breviori solvi non potuerit: deinde per retortam distillanda est aqua spirituosa salis: ultimò augendo ignem mutato vase, colligenda est rubini essentia rubicundissima, quę si tota non ascendat, sed maneat aliquid in fundo retortæ quod habeat aliquid consistentiæ, iterum id omne dissolvendum est cum egresso spiritu salis, & per aliquod dies digerendo, & distillando per retortam, donec tota substantia rubini ascendat, quæ si benè non rubeat, cum novis rubinis pulveratis connectenda est, & digerenda donec coloretur: tunc servanda est ad usus medicos in phialis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Cardiacum est summum medicamentum, & aërem venenosum ac pestiferum fugat, à peste præservat, & ab omnibus morbis venenatis & contagiosis propter suum salem dulcem, & summè temperatum & digestum. *Vires & usus essentiæ Rubini.*
2. Sanguinem summoperè depurat, & emundat, ab omnibus ejus vitiis, & hepar roborat, & omnia viscera interna, calorem vitalem & humidum radicale multiplicando, per suum balsamum nostro univocum & æquale.
3. Vires auri potabilis æmulatur, & valet ad juventutem restaurandam, canitiemque retardandam, & melancholicos humores & affectus, tristitias & angores omnes fugandos & depellendos per suum humidum radicale.
4. Valet exteriùs applicatum ad vulnera omnia curanda, & ulcera quæcunque, quia impedit humores à corruptione quacunque, & convocat humidum radicale laudatum, & balsamum naturale, quo pars dissoluta brevi tem-

pore ad cicatricem & naturalem unionem perducitur.

Sumitur in juſculis, à quantitate ℨ ß. ad ℨ j. omni hora, & tempore ſecundùm neceſſitatem morbi curandi, vel applicatur exteriùs in vulneribus & ulceribus curandis tepidè, cum goſſipio vel linteo, eo arcano nadefacto, vel miſcetur butyro, & perungitur pars tepidè.

Cap. XIX.

De quinta eſſentia Smaragdi.

Smaragdi eſſentia.

In calcinatione ſmaragdi poteſt addi aliquid cupri limati, ſic cũ metallis melius & fortius calcinatur lapides omnis generis, & eorũ eſſentia fortior eſt.

Cũ ſpiritu rectificato ſalis aut mercurii fiet optima ſolutio.

Smaragdi pulverati connectendi ſunt cum pari quantitate ſalis petræ, ſulphuris, & igniendi, ter aut quater repetita ſemper doſi ſalis petræ & ſulphuris, donec peroptimè calcinati ſint ſmaragdi: tunc demum aqua tepida perlimpida lavandi ſunt, & ſale vindicandi, totiesque repetenda eſt lotio, quoties guſtu percipitur acrimonia & ſalſedo quædam. Pulvis demum ſmaragdinus à ſale vindicatus, qui inter lavandum fundum ſemper petit, hypoſtaſis inſtar, deſiccandus eſt, & per duos dies integros aut quatuor igniendus eſt igne continuo, & fortiſſimo, quantum fieri poterit, cavendo tamen ne materia vitrificetur, & in vitrum abeat: deinde ſolvenda eſt calx hæc, aceto acerrimo ſtillatitio, donec tota abeat in acetum per repetitas effuſiones aceti recentis ſtillatitii in pulverem qui fundum petit: hæ omnes ſolutiones ſunt digerendæ per quindecim dies in balneo tepenti, in phiala vitrea optimè clauſa: deinde evaporandum eſt acetum in vaſe argenteo aut vitreo: Salem qui remanet in fundo, depurandum præcipimus per repetitas ſolutiones cum optimo vini ſpiritu alchoolizato, & ejectis fecibus in ſingulis ſolutionibus filtro commiſſis, donec peroptimè candeſcat ſal ſmaragdinus, & liquetur

tur in calido, leviſſimo calore, inſtar butyri aut ceræ, tunc demum connectendus eſt cum duplo ponderis ſpiritus ſalis communis rectificati, & à phlegmate vindicati, & cum pondere uno pulveris ſmaragdini recentis non calcinati, & ſimul in vitro omnia collocando, & orificio clauſo digerendo, ut ſpiritus ſalis vireſcat, ut ſmaragdus: tunc demum per inclinationem evacuandus eſt ſpiritus ſalis tinctus & coloratus, & novus effundendus, donec non amplius coloretur. Spiritus deinde tinctus & coloratus omnis diſtillandus leviſſimo calore, donec remaneat in fundo retortæ tinctura ſmaragdi veluti mel ſpiſſa & denſa, quæ demum erit diſtillanda, & ſervanda in phialis peroptimè clauſis ad uſus medicos varios ſtupendæ virtutis.

Vires & uſus.

1. Viſum defatigatum ex intuitu, ſolo aſpectu, ad hunc mirandum arcani præſentis colorem reſtaurat ac conſervat, propter viridem ſuum colorem. *Vires & uſus eſſentiæ Smaragdi.*
2. Omnes ſenſus acuit, & præcipuè viſum quem maximè fovet & reſtaurat multiplicatis ſpiritibus animalibus, & calore vitali cerebri adaucto & multiplicato.
3. Omnes cerebri affectus & pathimata, & præcipuè epilepſiam, & lethargum tutiſſimè & certiſſimè ſanat, quia cerebrum omnibus cerebri ſpurcitiis depurat & mundat, evacuatis omnibus ſeroſis humoribus, & vaporibus atris diſſipatis per ſuum ſpiritum æthereum vitalem aut vitali ſimilem & univocum.
4. Dæmoniacas illuſiones & melancholicas, & phantaſmata omnia, & ſomnia melancholica, diſſipat & avertit, propter eandem & ſimilem rationem.

5. Hemitritæum sanat & curat, & reliquas febres intermittentes, quia humores putrentes in corpore & præcipuè bilem per insensibilem transpirationem educit sudoribus & urinis, narcotico suo sulphure vitrioli & martis univoco & simili.

6. Manias omnes, & phrenitides domat & temperat, quia bilis utriusque fervorem & ebullitiones edomat, & refrigerat.

7. Fluxus omnes ventris, dysenterias, & lienterias & diarrhœas omnes, cum hepatico fluxu, & menstruis copiosioribus, cum ipsomet abortu prohibet, & compescit, propter salem & sulphur, quod continet ferri, salis, & sulphuris simile & æquale.

8. Ulcera etiam omnia phagædenica, & depascentia, fistulosa, & cancrosa ad cicatricem laudatam conducit brevissimo tempore, propter balsamicum oleum quod in se continet, ex sulphure suo perfectissimè cocto & summè depurato.

9. Venenosis animalium morsibus, & præcipuè canis rabidi summum est medicamentum ex sulphure suo & sale cardiaco.

10. Leprosis summoperè convenit, quia mirificè sanguinem depurat suo sale perfectissimè cocto, & puro, qui omnia sanguinis vitia delet, & corruptiones omnes impedit.

Sumitur à quantitate ʒ j. ad ʒ ij. in jusculis, vel ovis sorbilibus, vel in aquis imperialibus & theriacalibus stillatitiis, morbo curando convenientibus, idque omni tempore, & hora, secundum necessitatem morbi curandi.

CAP.

Cap. XX.

De quinta eſſentia Lapidis Magnetis.

Eſſentia ferri ſuperius tradita, capite ſuo peculiari, ſumenda eſt, ut eſſentia magnetis integra, & incontaminata haberi poſſit, in eamque eſſentiam puram & limpidam, magnetem affundes pulveratum, & in alchool reductum in phiala oblongi colli; orificioque obturato in balneo tepenti digeres per noctes & dies quindecim. His peractis impones retortæ, luto munitæ, & ad cineres diſtillabis, ſervatis ignis gradibus, primò lentus erit ignis, medio mediocris, ultimò fortiſſimus; caput mortuum ſeu magma, quod remanet in fundo retortæ poſt diſtillationem eximendum eſt fracta retorta, & pulverandum, & in tigillo, fortiſſimo igne, & per diem integrum continuò calcinandum: tum demum fortiſſimo, & acerrimo aceto ſolvendum, & ſal ex calce extrahendum eſt, & permultis lotionibus, & calcinationibus ad ſummum candorem perducendum, aut tandem ad majorem perfectionem ad rubeum colorem, & ſolutionem facilem conducendum: hoc ultimò ſal connectendum eſt cum eſſentia ferri, ſpiritu magnetis impræghata, & digerendum per tres aut quatuor dies in balneo tepido, & per balneum abſtrahendum eſt diſtillatione quicquid poterit aſcendere. Reliquum verò digerere oportet in igne levi & continuo, donec fixum ſit omne, ita ut per diſtillationem fortem aſcendere non poſſit, at in fundo vaſis diſtillatorii maneat fuſum, & liquatum tanquam metallum, aut Salpetra liquata, cujus humidum adeò ligatum eſt ſuo ſicco, ut vi ignis ſeparari non poſſit, niſi carbonibus immediatè tangatur: hoc prædictũ

Magnetis eſſentia.

Magnetis eſſentia citius fit, ſi cũ aceto mercurii, ferrũ ſolvatur, & in illa ſolutione depurata, magnes ſolvendus imponatur, & per digeſtiones varias ad perfectionẽ deducatur.

deinde arcanum summoperè custodiendum est tanquam miraculosum in curandis vulneribus & sistendis omnibus sanguinis fluxibus, ut experientia certum fiet.

Vires & usus.

Vires & usus essentia Magnetis.

1. Ferrum quocunque modo ligatum ligno, & parietibus affixum violentissimè ad se trahit, ita ut magicum videatur instrumentum, propter sympathiam quam hęc essentia cum ferro habet.

2. Cum hoc arcano artificium quod stupendum & miraculosum descripsimus in nostro Palladio spagirico, capite quinto de calcinatione mineralium, perficitur, & stupendos vides effectus.

3. Dysenterias, Lienterias, diarrhœas omnes certissimè & tutissimè sanat & curat, propter adstringentem & stipticum salem quem in se continet, qui catharros omnes sistit, & humores aquosos & serosos exsiccat & exhaurit, & propter oleum dulce, quod acrimoniam humorum temperat & emulcet.

4. Sanguinis etiam omnes excretiones, & eiectiones, hepaticum fluxum, & vulnerum hæmorrhagiam ingentem & stupendam compescit, & exsiccat propter eandem rationem.

5. Vulnera etiam & ulcera quæcunq; agglutinat & ad cicatricem laudatam perducit brevissimo tempore, propter oleum suum dulce, quod virtutes balsami naturalis æquat, imò superat, propter suam coctionem perfectam & depurationem.

6. Spasmum & stupores omnes membrorum curat, quia spiritus animales multiplicat & adauget;

auget, & calorem naturalem & vitalem pariter fovet & nutrit.

7. Hydropisim curat, quia serosos omnes humores, & aquosos exhaurit & exsiccat sua siccitate, & in corruptionem abire non sinit propter salem & balsamum.

8. Spleneticis summoperè prodest, imò tandem curat, propter eandem rationem, & quia attenuat sanguinem & depurat, exhaustis ejus ichoribus & serosis humoribus corruptis & putridis.

9. Alopeciam curat inuncto capite, quia calorem naturalem & vitalem pericranii adauget & fovet, & sic convocat humores nutriendis capillis idoneos & aptos.

10. Si domus fumigetur hoc arcano, omnia susque deque verti videbuntur; ita ut fugiant omnes morantes in ea, quia fumus ejus ad cerebrum devectus inebriat, & spiritus animales adeò multiplicat & adauget, ut cerebri ipsius substantia, & oculorum tunicæ & humores subsultent.

Sumitur in quantitate modica, ad scrupulum nempe dimidium, aut ad guttulas decem aut duodecim in vino optimo, vel in aquis appropriatis morbo curando, idque manè, jejuno stomacho; vel applicatur exteriùs per se vulneribus & ulceribus, & partibus dolentibus calidè, superpositis linteis, vel miscetur unguentis, aut butyro, aut oleis & essentiis, & arcanis aliis morbo curando appropriatis, vel majorem efficaciam: & sic stupendos videmus effectus.

CAP. XXI.

De quinta essentia Margaritarum.

MArgaritæ in alchool tenuissimum redactæ solvendæ sunt aceto acerrimo stillatitio multoties rectificato. Solutionem omnem in balneo tepenti per mensem integrum digerendam præcipimus, ut melius margaritarum dissolvatur compago: digesta materia per balneum distillanda est, reliquum verò evaporandum in scutella argentea, & siccandum. Siccatum iterum solvendum aceto acerrimo, & iterum evaporandum est omne humidum, salque margaritarum qui remanet in fundo purificandus est, & summopere depurandus, donec dulcis sit, & fundatur & liquetur facillimè sicut cera: tunc demum cum vini alchoole purissimo circulandus est per octo dies in vase clauso, deinde distillandus est ille liquor preciosus & coobando sublimandus est sal margaritarum donec ascendat nive candidior & saccharo ipso dulcior, qui per se servari potest in phialis optimè clausis, aut cum liquore aureo permisceri & servari ad usus miraculosos. Margaritarum essentia optimè fit in aceto antimonii quod extrahitur ex ejus gummi quod stillatur ex sublimati & antimonii æqualibus partibus: gummi hoc in maximam aquæ fontanæ quantitatem proiicitur, ut in ea deponat acetositatem suam, quæ deinde per distillationem separatur, & ad coralla & margaritas solvendas conservatur.

Vires & usus.

Vires & usus essentiæ Margaritarum.

1. Cardiacum est potentissimum & auri virtutes fere æquat, omnibus morbis curandis adhiberi potest, quod humidum radicale nostrum robo-

roboret, & depastum à causis præter nostram resarciat, suo oleo dulci perfectissimè cocto & depurato.

2 In contracturis, resolutione nervorum, convulsione, & phrenitide, omnibusque cerebri inflammationibus commodissime adhibetur, quia cerebrum mirificè roborat, spiritus vitales auget, & multiplicat animales.

3 Prophylacticum est Apoplexiæ, & vertiginis, & omnium reliquorum cerebri affectuum, quia roborat cerebri calorem vitalem summoperè, & omnes frigidos humores & viscosos ab eo expellit.

4 Contra calculum est singulare remedium, propter spiritum salis sui, qui coagulata omnia dissolvit & in aquosam vertit substantiam.

5 Certissimum est præservativum contra paralysim, & curativum, si bis in die sumatur cum vino optimo, aut spiritu vini propter rationes anteà dictas & declaratas.

6 Fortificat humorem vitæ, & naturam in omnibus membris, unde curat omnes fere affectus, aut saltem mitigat propter reparationem humidi radicalis.

7 Fœtum in utero mirifice roborat, & restaurat, uterumque adeo roborat, ut ab omnibus ejus affectibus continuo utendo tandem liberet: sterilitatem præcipue fugat.

Sumitur à quantitate ʒß. ad ʒj. in jusculis, vino optimo, spiritu vini, ovis sorbilibus, aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, & imperialibus & theriacalibus, mane, jejuno stomacho, & quocunque tempore & hora, secundum necessitatem morbi curandi.

CAP.

Cap. XXII.

De quinta essentia coralli rubei.

Coralli essentia. Utere loco aceti communis, aceto antimonii & mercurii & videbis optatum hoc n. acetū miras efficit solutiones.

Coralla minutissimè trita, & in alchool, tenuissimum reducta, dissolvenda sunt aceto acerrimo, & digerenda in balneo tepenti per aliquot dies, donec repetitis solutionibus omnia coralla dissolvantur; tunc demum dissolutiones claræ & filtro commissæ evaporandæ sunt in vase argenteo aut aureo, ad siccitatem. Sal deinde solvendum aquis fontanis aut pluvialibus stillatitiis, & purificādum evaporationibus, desiccationibus & solutionibus multoties iteratis, donec apprime mundetur & vindicetur ab omnibus terrestribus excrementis, & fundatur sicut cera, & dulce sit tanquam saccharum, & clarum tanquam crystallus: tum demum coralla de novo sumenda sunt & pulveranda sunt, & cum pari quantitate salis ammoniaci connectenda, & simul sublimanda sunt, donec sal ammoniacus rubicundissimus ascendat, attracta secum tinctura coralli, quam separabis à sale ammoniaco, cū optimo vini spiritu alchoolisato, & ab omni phlegmate vindicato, donec sal ammonicus albus remaneat ex affusionibus spiritus vini, qui spiritus levissimo igne abstrahendus per distillationem, & quod remanet in fundo erit connectendum cum sale superiùs præparato & dulcorato; & sic habebis salem coralli rubicundissimum, admirandas habens virtutes, servandum in phialis optimè clausis ad usus.

Sal fixus & purus coralli acquirit per se coctione longa colorem rubeum.

Vires & usus.

Vires & usus essentia coralli.

1. Hujus arcani tanta vis est in mundificando & depurando corporis universo sanguine, ut omnibus morbis & affectibus ex corrupto sanguine

guine.

guine oriundis, exhiberi possit; quia ex suo sale id potest & tinctura, unde leprosis summoperè convenit.

2. Sistit omnes fluxus muliebres immodicos in aqua plantaginis suo stiptico sale, & tinctura, ut & omnes ventris fluxus, & alios omnes sanguinis præter naturam.

3. Confortat & roborat cor summoperè, & stomachum, & calidum innatum restaurat, propter suum humidum, nostro humido ferè æquale.

4. Concretum sanguinem dirimit ex spiritu suo & sale soluto, qui omnia concreta dissolvit, unde & calculosis, & sabulosis peroptimum est remedium in aqua ononidis.

5. Vulneribus venenatis & aliis simplicibus, & ulceribus omnibus summum est medicamentum, si balsamo alicui permisceatur, quia suo sale sanguinem mundante, & stiptico, cicatricem accelerat.

Sumitur à quantitate ʒ ß. ad ʒ j. in jusculis, ovis sorbilibus, aquis morbo curando idoneis, & aquis theriacalibus & imperialibus: vel miscetur oleis balsamicis, & applicatur exteriùs, ad curanda vulnera, & ulcera, tepidè illinendo.

Cap. XXIII.

De quinta essentia lapidis Aquilæ.

Lapis Aquilæ contusus & pulveratus connectendus est cum pari quantitate salis nitri & sulphuris, & in tigillo forti ad ignem fortissimum igniendus est, & per tres aut quatuor dies cōtinuos in eo igne retinendus, donec optimè calcinetur & comburatur. Tunc demum à sale nitro per lotionem *Lapidis Aquilæ essentia.*

nem aquæ dulcis multoties iteratam calx est vindicanda, & huic calci probe lotæ & ad ignem desiccatæ affundendum est in vitro acetum acerrimum stillatitium, & vitro clauso digerēdum est id omne per quindecim dies in balneo tepenti: tum demum evaporandum est acetum affusum in vitro magni oris, aut in scutella argentea; deinde post desiccationem iterum calcinandum est sal illud, in fundo remanens, & igniendum per tres aut quatuor horas; ignitum solvendum est aqua pluviali stillatitia, solutum filtrandum est ut probe depuretur, ab excrementis omnibus, filtratum evaporandum est, & desiccandum, desiccatum igniendum, & calcinandum ut prius, donec sal habueris probe purum & nitidum, sicut cera fundens, & dulce sicut saccharum: tandem sal illud limpidum & clarum, & ad hanc perfectionem deductum connectendum est cum spiritu vegetabili æthereo ex succo ononidis, aut saxifragiæ extracto, in balneo tepenti per duos dies, deinde servandum in phialis optime clausis ad curam absolutam calculi, tum renum, tum vesicæ. Simili autem methodo poterit parari arcanum ex lapidibus calculorum microcosmi, ex lapide Judaico, Lyncis, spongiæ, Crystalli & silicibus omnibus ad eosdem usus, at sufficit hoc unicum arcanum ad viam & methodum aliorum præmonstrandum, si quis ex lapidibus prædictis habere cupiat, propter copiam fortasse horum lapidum, qua abundat unusquisque in sua patria.

Vires & usus.

1. In omnibus calculorum generibus, in quibuscunque

cunque ſint locis & membris mirè efficax, ſumendo ſingulis lunæ quadris, cum aqua ononidis, ſummo manè, jejunio ſtomacho, à quantitate drachmæ unius ad duas: poteſt ſiphunculo injici in veſicam ad calculum diſrumpendum, & miros, & ſtupendos præſtat effectus. *Vires & uſus eſſentia lapidis aquilæ.*

Poteſt eadem methodo extrahi quinta eſſentia ex omnibus aliis lapidibus, tum precioſis, tum aliis communibus; quorum virtus & efficacia centupla multiplicatur, dummodo tenui ſubſtantia includatur: craſſæ enim elementorum partes, virtutes & proprietates mixtorum obtundunt.

Finis libri Tertij.

DE OLEIS CHYMICIS ARTE PYROTCHENICA PRÆPARATIS,

LIBER QUARTUS.

CAP. I.

De Oleo Rosaceo & Violaceo, Nymphææ, Papaveris, Hyoscyami, & Mandragoræ.

Oleum Rosaceũ Violaceum, Nymphaa.

Lea hæc omnia una & eadem methodo præparari possunt quæ multò potentiùs agunt, & efficaciores multò habent virtutes, quàm communi & vulgari præparatione, quæ fit per insolationem florum prædictarum plantarum in oleum olivæ infusorum, unde meritò dici potest, oleum olivæ potius quàm rosaceum aut violaceum. Quidquid enim ex floribus & plantis in oleũ olivæ infusis relinquitur in prædicto oleo olivæ, adeò paucum est & futile, ut hæc olea nihil habeant virtutis spectatæ. Ex floribus enim, foliis, caulibus, & radicibus plantarum, per istam infusionem & insolationem nihil expectatæ virtutis elici potest, quòd oleum olivæ nihil recipere valeat, quod non sit eiusdem substantiæ, & sibi homogeneum: oleũ verò quod residet in ipsis plantarum substantiis, non ita facilè attrahitur ab oleo olivæ per solam infusionem, in nonnullis saltem plantis, quibus valdè paucum est oleum, & humido aquoso

æquoso adhuc inseparabili nexu commixtum. Ex aliis verò quibus est copiosum & turgens, ut in seminibus nonnullarum plantarum extrahi, & attrahi quidem potest per oleū olivæ: at cum illi permisceatur, diminutæ est semper virtutis, propter illam permixtionem. His itaque de causis methodum excogitavimus, quâ olea pura & integra, absque ulla permixtione ex omnibus plantis elici possunt, integro & inviolato ipsius plantæ odore, & proprietate quacunque. Est autem methodus sequens. Ex gemmis rosarum, vel Violarum, Nymphææ, Papaveris, & Hyoscyami, vel ex collecta tota Mandragoræ substantia, siccis omnibus & aridis, replenda est concha, ad descensum propria, & ignibus suppositis extrahendum est quicquid olei potest extrahi, per combustionem & incinerationem omnium quæ in concha terrea, aut cuprea, aut ferrea reperiuntur. Oleum distillatum separabis ab aqua fœtida, & empyreuma summoperè redolente, & separatum oleum conjunges cum certa quadam quantitate vitrioli ad rubedinem calcinati, ita ut oleum ferè totum imbibatur à calce, idq; omne impones in retortam vitream luto munitam, & distillabis igne cinerum, servatis ignis gradibus, donec totum oleum ascensum & distillatum sit. Quod si in prima distillatione totum empyreuma non deposuerit, calci iterum connectendum est, novæ & recenti, & retorta iterum distillandum, donec omne deponat empyreuma, quod tertia saltem distillatione continget. Postquam autem deposuerit totum empyreumatis odorem, flores rosarum recentium (si sit oleum rosaceum) infundendi sunt in istud oleum, & insolandi sunt per quindecim dies, donec oleum, gratissimum rosarum odorem recuperaverit, qui odor multiplicari

potest reiteratas infusiones. De Violis, Nymphæâ: Papavere, Hyoscyamo, & Pomis Mandragoræ; eadem methodus servanda est.

Vires & usus.

Olei Rosar i, Violacei. &c. Vires.

1. Oleum rosarum sic præparatum purum & putum est, & guttula unica æquipollet, imò antecellit viribus libræ unius, alterius communiter, & vulgariter præparati.

2. Inflammationes omnes, & stomachi ardores extinguit, propter sulphur narcoticum, quod in se continet, mediocriter frigidum, propter pinguedinem aquæ, & aëris quam præpollentem aliis elementorum pinguedinibus habet.

3. Roborat, densat, fluxionesque sistit, propter salem stipticum, & astringentem quem continet, ex sale terræ.

Oleum autem violaceum, easdem ferè habet vires in ardoribus extinguendis, & inflammationibus omnibus, juvat ultrà pleuriticos, pulmonisque vitia lenit propter catarrhos quos sistit, ex sulphure suo narcotico, & propter salem suum, qui ulcera abstergit & agglutinat; unde balsami imitatur vires.

Oleum Nymphææ magis refrigerat, ardoresq; præcipuè renum, vesicæ, & capitis, ac etiam delirium compescit, accersitque somnum; quia suũ sulphur magis narcoticum est: est autem tale, propter majorem copiam pinguedinis aquæ quam in se habet, quæ multò præpollet aliis elementorum pinguedinibus.

Oleum verò Papaveris, Hyoscyami, & Mandragoræ, omnia efficacius præstant, quàm Nymphææ oleum; quia adhuc hæc olea sulphur magis narcoticum habent quàm prædictum, ex co-

ex copiosiori aquæ pinguedine quam secum habent crudam & incoctam, unde est calori vitali contrarium, eumque calorem vitalem extinguit propter contrarietatem.

Sumuntur ad quantitatem guttarum decem aut duodecim interiùs: exteriùs verò ad quantitatem drachmæ unius applicantur.

Cap. II.

De Oleo Cydoniorum.

Paratur hoc oleum ex cortice, semine, & magmate, quod residet ex expressione succi: cortices, semen, & magma colliguntur in maxima quantitate, & sole siccantur, & siccata concha cuprea aut ferrea includuntur, & per descensum distillantur ignibus superpositis secùdùm artem, vasisq; dispositis secundùm methodum descendendi communem & vulgarem: extrahitur oleum simul cũ aqua; aqua separatur ab oleo, oleum rectificatur per retortam cum vitriolo ad rubedinem calcinato ter aut quater, singulis vicibus vitriolùm mutando, donec fœtorem omnem & empyreuma oleum rectificandum deponat: nec in hac rectificatione timendum est, quod oleum novas quasdam & peculiares acquirat proprietates, & virtutes ex connexione vitrioli; quia vitriolum in calcinatione forti & violentà suos spiritus exhalavit, ita ut in hac rectificatione solum exeat oleum purum & mundùm, retentis partibus terrestribus empyreuma redolentibus in fundo retortæ, unà cùm calce vitrioli, quæ cùm sicca sit, & arida valdè, siccas illas olei partes combustionem sapientes secum rapit, & retinet. Quod si sint aliqui adhuc, qui hanc methodum nõ probent, & gaudeant solis puris oleis, modò non recusent laborem, poterunt hoc oleum cydonio- *Cydoniorum oleum.*

rum habere purum nitidum, nullo pacto fœtens, & empyreuma redolens; si postquam per descensum distillatum fuerit, rectificent illud per retortam cum cineribus eorundem cydoniorum, tum pomorum, tum arborum, ad albedinem summam calcinatis, & unà cum oleo in retorta permixtis loco vitrioli, servata eadem & simili methodo, cohobando ter aut quater prædictum oleum super recentes & novos cineres, donec totum deponat fœtorem: huic deindè oleo connectenda sunt cydonia cortice, carne, & semine tusis, & permixtis cum prædicto oleo, in vase vitreo, ita ut oleum supereminеat cydoniis uno aut altero digito: & vas clausum & obtusum insolandũ est per quindecim dies: his transactis in vase cupreo omnia bulliant horis quatuor, aut donec humiditas omnis in fumũ abierit: expressis tandem cydoniis, & ab oleo probe emunctis, in hoc oleo iterum succus incoquendus est, donec in fumum abeat, idque ter aut quater repetendum, & tandem ultimò servandum est oleum summoperè efficax, cujus guttula unica, præpollet viribus libræ unius alterius olei vulgariter præparati.

Vires & usus.

Vires & usus olei Cydoniorum.

1. Refrigerat summoperè & astringit, ventriculo, jecori, intestinisque, imbecillis accommodatum; hinc vomitum, alvi profluvium, sudoremque illitu sistit; & cholericos omnes affectus curat, propter salem crudum & incoctũ terrestrem quem secum continet.

Sumitur per se in ovis sorbilibus; vel in aquis stillatitiis morbo appropriatis ad quantitatem triũ aut quatuor guttarum, vel exteriùs applicatur permixtum aliis oleis communiter præparatis; vel misce-

miſcetur unguentis morbo curando appropriatis.

Cap. III.
De oleo Myrtino.

Paratur hoc oleum ſimili methodo, ac via ut cydoniorum, ex myrti baccis, foliis, & trunco; in concham cupream ad deſcenſum propriam impoſitis, & combuſtis, donec omne humidum ſive oleoſum & aquoſum expreſſum ſit per ignem, & infra concham demiſſum. Quod deinde ſeparatum ab aquoſó humore, rectificandum erit ſuper tuos cineres ad albedinem calcinatos in retorta vitrea, donec totum depoſuerit fœtorem & empyreumatis odorem, quod in tertia aut quaterna rectificatione contingit. Huic deinde oleo puro, & nitido & ab empyreumate vindicato, myrtum floridum & recentem, contuſum mediocriter infundes, & inſolabis in vaſe vitreo peroptimè clauſo, per quindecim dies: deinde digeres per quatuor horas in cineribus calidis, uſq; ad ebullitionem, & exprimes, oleumque ſic mundum, & à magmate ſuo probè emunctum ſervabis ad uſus. *Oleum myrtini Vires & uſus.*

Vires, & uſus.

1. Refrigerat, aſtringit, & roborat, propriè verò cor, ventriculum, cerebrum atque nervos: unde affectionibus calidis harum partium medetur ſummo cum adminiculo, & ægrotantium ſolatio, propter easdem & ſimiles rationes quas retulimus de viribus olei cydoniorum.

Sumitur ad quantitatem guttularum trium aut quatuor in aquis morbo appropriatis & convenientibus, vel applicatur exteriùs per ſe, vel miſcetur unguentis refrigerantibus.

Cap. IV.

De oleo Mastichino.

Masticha oleum. MAsticha pura & munda colligenda est & ad quantitatem libræ unius permiscenda est aquæ rosaceæ libra unica, & omnia simul commixta indenda sunt retortæ vitreæ, & juncturis optimè clausis cum recipiente collocanda est retorta in summo cinerum, & igne supposito, primò levi, secundò fortiori, ultimò fortissimo, & violentissimo, absolvenda est distillatio: oleum separandum est ab aqua, & cum aqua rosacea recenti & nova rectificandum est ter aut quater, mutando aquam rosaceam in singulis rectificationibus, donec omnem deposuerit fœtorem.

Vires & usus.

1. Corroborat ventriculum summoperè, sale suo astringenti eodemque impedit corruptiones alimenti in stomacho, unde lienteriæ succurrit, & omnibus alvi fluxibus ex indigestione ventriculi provenientibus, idque admotum exteriùs & interiùs assumptum cum succo limonum ad quantitatem guttularum trium, aut quatuor.
2. Defluxiones etiam capitis in partes inferiores mirificè prohibet; quia suo balsamo cerebrum corroborat, spiritus multiplicat, & calorem vitalem fovet & suo sale exsiccat humidas excretiones: dolores quàm citissimè uteri sedat.
3. Roborat etiam summoperè hepar, & lienem; unde omnibus harum partium affectionibus succurrit, & præcipuè hepatico fluxui, propter easdem rationes: eius adhuc vires multi-

plicari

plicari possunt si conjungatur aliis essentiis & arcanis, superiùs secundo libro enumeratis, ut videre est clariųs capite 4. libri secundi, ubi de quinta essentia mastichis tractatur.

Sumitur exteriùs & interiùs, exteriùs applicatur per se tepide, regioni ventriculi, hepatis, & lienis, ad harum partium affectiones curandas: aliquando miscetur unguentis appropriatis & morbo curando convenientibus: sumitur etiam interiùs ad dysenterias lienterias, & capitis defluxiones exsiccandas & sistendas ad quantitatem guttarum decem in succo limonum aut granatorum aridorum.

Cap. V.

De oleo menta & absynthii.

Menta & absynthium verno tempore colligenda sunt & postquam Sole siccata sunt conchæ cupreæ aut terreæ indenda sunt, ut per descensum distillentur more & methodo communi lippis omnibus & tonsoribus notissima: Postquam combusta sunt, & incinerata ea omnia quæ conchæ distillatoriæ indita sunt, separandum est oleum distillatum ab aqua, quod reperitur in fundo vasis recipientis, & rectificandum est per cohobationes ter aut quater iteratas, super salem extractum ex cineribus plantæ ex qua oleum extractum est: si oleum sit ex menta, super salem ex cineribus mentæ extractum rectificandum est oleum, salem purum & nitidum in singulis mutando distillationibus; sic fœtorem demittet omnem & empyreumatis odorem. Potest etiam omne oleum qualecunque sit per descensum distillatum empyreuma redolens super calcem vivam rectificari, ut fœtorem deponat; nec timendum est ut à calce recipiat aliquid nocumenti, & extraneæ qualitatis, quia à calce

Mentha & absynthii olei vires & usus.

nihil aſcendere poteſt, propter firmam fixionem, quam ſal & terra (quæ in calce reſident) habent. Poſtquam autem oleum ejusmodi ſic præparatum eſt, & ab empyreumate vindicatum, permiſcendũ eſt in phiala vitrea cum foliis recentis & virentis mentę, ſi ſit oleum mentæ; ſi verò ſit abſynthii cum foliis virentis & recentis abſynthii permiſcendum erit oleum rectificatũ, & ſimul inſolandũ per quindecim dies, aut in cineribus mediocriter tepidis, & ad calorem ſolis accommodatis digerendum per idem temporis ſpatium, ut odorem menthæ, & abſynthii recuperet, deinde exprimendum & ſervandum in phialis optimè clauſis ad uſus medicos.

Vires & uſus olei mentæ.

1. Ventriculum ſummoperè roborat, aliasque partes frigida qualitate aliqua marcidas: in ſenibus maximè convenit ad concoctionem juvãdam ventriculi, & calorem naturalem propter ſulphur diſſolutum quod continetur in ipſo oleo, quod modò aliqua ratione digeſtum ſit, & mediocriter coctum, calorem naturalem & vitalem maximè fovet, propter ſympathiam, & ſimilitudinem ſubſtantiæ quam inter ſe habet.
2. Dolores arthriticos ex cauſa frigida ortos, lenit & ſedat, ſtupores membrorum & paralyſes etiam curat, frequenter illinendo, & tumores frigidos & ſcirrhoſos, duros & difficillimè ad maturationẽ pervenientes diſcutit aut emollit, & ad ſuppurationem perducit propter allatas rationes.
3. Cerebrum etiam mirificè roborat, & facultates omnes animales copia pituitæ & humorum

frigi-

frigidorum abundantia sopitas restaurat, & ad vigorem summum perducit solo aurium & narium illitu, & temporum, propter easdem rationes.

4. Partes nimio frigore emortuas, & calore vitali ferè privatas, solo illitu ad calorem naturalem perducit.

Sumitur etiam interiùs ad quantitatem guttarum decem aut duodecim cum aqua cinnamomi ad ventriculum frigidum refocillandum, & restaurandum.

Vires & usus olei Absynthii.

1. Corroborat ventriculum & concoctionem illius adjuvat, & in eo appetétiam excitat, quia orificium ejus superius ab omnibus frigidis humoribus & mucosis appetentiam dejicientibus vindicat, abstergendo, propter salem solutum quem in se continet.

2. Obstructa solvit omnia, undè omnibus affectionibus ab obstructione provenientibus succurrit assumptum, & admotum, propter salem illum solutum quem continet qui omnia reserat & aperit, naturali sua virtute & efficacia.

3. Lumbricos enecat omnes, sale suo, qui putredinem illum lumbricorum patrem & originem impedit, humiditatem superfluam intestinorum, & ventriculi exsiccando.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem, aut duodecim cum succo limonum, aut aqua portulacæ ad lumbricos enecandos, vel cum aqua fœniculi & asparagi, aut graminis, vel cũ syrupis magistralibus ad aperiendum compositis, in deobstruendis visceribus omnibus.

Cap. VI.

De oleo Iasmino, Anethino, Rutaceo, Salviæ, Rorismarini, & Thymi.

Oleorũ Iasmini, Anethi, Rutæ, Salviæ, & Rorismarini, vires & usus.

OLea hæc omnia possunt parari simili methodo ac via, ac olea menthæ, & absynthii superius præparata per descensum; nihilominus tamen ut chymiæ artis copiam, & ingenii fertilitatem in excogitandis methodis variis ad idem scopum tendentibus ostendamus, methodum aliam in hoc capite proponemus. Plantas has floridas & virentes accipiemus verno tempore, & conchæ cupreæ imponemus in frustula concisas, donec his tota repleatur concha: tum aqua fontana clara & limpida imponenda est, usque ad medietatem conchæ: hanc deinde concham cooperies cooperculo seu capitello suo, ad distillandum per refrigerium apto, & accommodato, & juncturis optimè clausis, impones tuam concham cupream, super formam in mediis flammis, & ignibus, aqua frigida capitello suo superimposita, & sæpissimè mutata per vices dum incalescit, dum aqua cum plantis conchæ distillatoriæ imposita ebullit, & sursum ascendendo stillat, unà cum oleo quod forti ebullitione, ex plantis exprimitur in aqua, & sursum simul ascendunt simul commixta. Plantas has non simul omnes confusas in concham proiiciendas esse censeo, quia non oleum purum esset unius plantæ, sed commixtum ex multis plantis, sed singulas plantas seorsim esse reponendas existimo, & hanc post aliam esse distillandam: & oleum singularum ab aqua separandum post distillationem beneficio & ope infundibuli, quod oleum & aquam recipit,

oleum-

oleumque supernatat aquæ, & aqua per os infernum infundibuli primò egreditur, oleumque purum sic relinquitur, quod rectificatione non indiget, nec in novis & virentibus plantis insolatione quia empyreuma nullo pacto redolet, nec odorem plantæ amittit per hanc distillationem, imò secum ita retinet, ut fragrantiùs multò redoleat quàm ipsa planta; hoc autem oleum copiosissimum haberi solet, si postquam aqua omnis & oleum distillatum fuerit, aqua egressa & distillata unà cum oleo suo iterum affundatur herbis per foramen, in supernis conchæ partibus factum ad latera magni oris conchæ, quod capitello suo refrigeratorio occluditur, per quod vapores omnes ascendunt, & in capitello abeunt in aquam & stillant, per nasum capitello junctum. Ad latus ergo istius magni oris, debet esse istud foramen (de quo est sermo) quod occluditur & aperitur, secundùm necessitatem & operis indigentiam. Per istud ergo foramen reponitur aqua, & oleum quæ stillant, ad oleum majori copia extrahendum. Oleum etiam & aqua prædicta, si novis & recentibus plantis in concham impositis iterum affundantur, copiosius multò stillabunt, quæ postquam distillata fuerint, & separata, servanda erunt ad usus.

Vires & usus olei Iasmini.

1. Oleum hoc sic præparatum multò efficacius est, oleo illo Jasmino, quod in myropoliis vulgaribus divenditur, quod per macerationem florum Jasmini, in oleum Amygdalarum dulcium, vel oleum dulce olivarum præparatur; nihil enim ferè habet virtutis, ut ipsa experientia testatur: at nostrum guttula unica solo illitu, thoracis, renum, vesicæ, nervorum, *Vires olei Iasmini.*

vorum, articulorumque dolores compescit.

2. Catarrhos sistit & exsiccat, humiditatem superfluam, suo sale soluto exsiccando, & calorem naturalem refocillãdo, suo balsamo, per sympathiam & similitudinem substantiæ quam inter se habent humidum radicale nostrum, & ipsum oleum; unde etiam facultates omnes nostri corporis mirificè roborat, tum senio debilitatas, tum ex frigidorum humorum affluxu.

3. Vulnera & ulcera omnia agglutinat exteriùs illinendo, propter balsamum suum & salem solutum, quia humorum corruptionem impedit, & corruptione impedita, vis balsamica olei, calorem naturalem convocando, & humidum radicale internum, quod est vulnerum & ulcerum omnium verum & unicum balsamum, vulnus & ulcus facillimè ad cicatricem laudatam perducuntur.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem aut viginti, ad internos affectus curandos; ad externos verò, miscetur unguentis convenientibus, vel per se applicatur, ut in vulneribus recentibus.

Vires & usus olei Anethini.

Vires olei Anethini.

1. Oleum anethinum tumores frigidos discutit illitu suo, quia calfacit & digerit, suo sulphure interno soluto, quod continet, quod Vulcani & ignis naturalis vires æmulatur.

Cephalalgiam, nervorumque dolores lenit, & somnum conciliat quod roboret facultates animales, nervorumque genus & membranarum fortificet, multiplicatis spiritibus, & roborato calore naturali.

Dosis & usus olei Anethini.

Applicatur externis affectibus per se illinendo, aut per-

permiſcendo unguentis morbo accommodatis, & ſumitur ad curationem internorum affectuũ à quantitate guttarum decem ad quindecim in ſpiritu vini.

Vires & uſus olei Rutacei.

Vires olei Rutacei.

Potentius calfacit oleum rutaceum oleo anethino: hinc craſſos humores attenuat, flatusque diſcutit, & hinc etiam colico dolori, paralyſi, & ſpaſmo ſuccurrit; propter innatum ſuum ſulphur quod in oleo ſuo diſſolutum eſt, quodque poſſidet ſubtilem & tenuiſſimum ignem.

Vſus & doſis olei Rutacei.

Uteri etiam ac veſicę perfrigerationi ſubvenit: hinc ſterilitatem à frigida cauſa ortam curat, exteriùs illinendo umbilicum, & interiùs aſſumendo. Sumitur à quantitate guttarum decem ad duodecim cum vino optimo, aut aquis ſtillatitiis imperialibus aut theriacalibus, morbo convenientibus.

Vires & uſus olei Salviæ.

Vires olei Salviæ.

1. Tot & tantas poſſidet vires, & facultates oleum ſalviæ, ut merito vulgo dicatur & circumferatur; *Cur moritur homo, cui ſalvia creſcit in horto,* excalfaciendo & mediocriter aſtringendo, exhauſtos ſpiritus vitales & naturales partium, à cauſis omnibus præter naturam; reſtaurat, & reparat, reparatosque & reductos continet, & ne pereant ſuà aſtrictione fovet & coërcet: arcanum eſt pleuritidis omnis, veræ & nothæ.

Pleuritis in arcanum.

2. Hinc plurimum valet ad humidum radicale partium ſuo illitu reparandum, & motum earum liberum & promptum conſervandum, multiplicatis ſpiritibus, & aucto calore naturali, & fugatis

CAP. VII.

De oleo Liliorum alborum.

Oleum liliorum quomodo fiat.

Flores liliorum alborum in maxima quantitate æstatis tempore colliguntur, & contunduntur in mortario lapideo marmoreo, & torculari exprimitur ſuccus: ſuccus expreſſus reconditur in phialis mediocriter clauſis, & phialæ reponuntur in cellis vinariis, usque ad menſem Ianuarium aut Februarium; in quibus menſibus ſuccus ille diſtillatur in alembicis vitreis, leviſſimo igne, ut ſpiritus liliorum extrahatur qui primò aſcendit & in capitello alembici ſtrias facit, ceſſantibus ſtriis mutandum eſt recipiens, & aqua phlegmatica colligenda, donec magma habeat conſiſtentiam mellis in fundo alembici; poſtquam magmata omnia collecta fuerint, & alembico unicò repoſita, his affundendus eſt ſpiritus primò diſtillatus; & cohobiis multis iterum diſtillandus, donec tandem prodeat oleū albiſſimum & fragrantiſſimum aquæ ſpirituoſæ ſupernatans, quod per infundibulum ſeparandum erit ab aqua ſpirituoſa: aqua autem hæc ſpirituoſa quater aut quinquies rectificanda erit, in ſingulis diſtillationibus, colligendo tantùm quod primò egreditur & aſcendit, ſtrias faciendo; reliquum verò quod aſcendit, ſtrias non faciendo, projicere oportet, ſpiritum autem ſervare & oleum, tanquam liliorum medicamenta efficaciora, poſſuntque ſimul unà doſi propinari ad varios morbos curandos.

Olei liliorum vires.

Vires & uſus olei Liliorum.

1. Thoracis dolores ſummopere lenit, quia humores frigidos in muſculos thoracis, & partes carnoſas delabentes, diſſipat & coquit; muſculos-

sculosque roborat, & alias partes, suo mitissimo calore.

2. Suspiriosis & difficulter anhelantibus & phthisi affectis summoperè etiam convenit exteriùs admotum, & interiùs assumptum, quòd balsami naturalis vires æmulatur, ulcera agglutinando, & catarrhos sistendo, humóresq; crassos attenuando, hincque roborata thoracis expultrice facultate expectorationem humorum adjuvat. *Phthyseos solatium.*

3. Nervorum dolores sedat, & arthritidi convenit, propter allatas rationes, & tumores discutit frigidos & duros, reliquosque omnes, ad maturationem & suppurationem laudatam & brevem conducit. *Arthritidos solatium*

4. Contra serpentium ictus, & reliquorumque animalium venenatos morsus maximè auxiliatur, solo calido illitu externo, ex vi sua balsamica quia vulneribus recentibus omnibus medetur. *Cura Venenati morsus.*

5. Vulvam emollit, eiusque duritias apprimè tollit ex eadem ratione. *Dosis & usus olei liliorū.*

Sumitur à quantitate guttarum decem in potu, cum suo spiritu, ad quantitatem drachmæ unius, majorem & promptiorem efficaciam, & applicatur etiam externis affectibus cum suomet spiritu, linteis madidis & eò medicamento delibutis, partibus affectis superimpositis.

Cap. VIII.

De oleo amygdalarum dulcium.

Olea chymica amygdalarum dulcium & amararum, & similium fructuum omnium & seminum quæ copiosam & abundantem suorum elementorum pinguedinem habent, variis possunt *Methodus varia, et chymica...*

 extra-

fugatis humoribus serosis, mucosis, & frigidis.

3. Arthritidis est vera cura, paralyseos, & spasmi, & membrorum omnium stuporis, propter easdem rationes.

Memoria arcanum.

4. Facultates omnes cerebri potentissimè roborat: hinc sensus omnes acuit, memoriã, intellectũ, & reliquos omnes sensus tum internos tum externos, exteriùs illinendo capitis suturas, tempora, aures, & nares.

Dosis & usus olei salviæ.

Sumitur à quantitate guttarum quatuor ad octo, in spiritu, aut vino optimo, aut in aqua cinnamomi: exteriùs autem applicatur per se illinendo partes affectas, eas cooperiendo linteis calidis superpositis.

Vires & usus olei Rorismarini.

Rorismarini olei vires.

Omnibus quibus inservit, & prodest oleum salviæ, prodest & oleum rorismarini, & præterea, dolori dentium succurrit, & quartanam curat, si post debitas purgationes, & humoris melancholici præparationes, tum assumptis apozematibus morbo appropriatis, tum ultimò balneo tepenti & calido, oleum istud rorismarini proponitur, ad quantitatem ℨ ß. in aqua cinnamomi in principio paroxismi, & in lecto se continendo, exspectando sudores, & ferendo, quantùm fieri poterit.

Quartanæ arcanum.

Rorismarini olei dosis & usus.

Ad curationem autem aliorum affectuum, sumitur eadem dosi, ac oleum salviæ: & exteriùs eadem & simili methodo applicatur externis affectibus curandis.

Vires & usus olei Thymi.

Thymi olei vires.

1. Orthopnoicis & difficulter spirantibus, phthisicis

ficis summoperè convenit, solo externo illitu, quia thoracis porosaperit & dilatat; hinc aliquid semper exsudat humoris & fuliginis, quod semper est ad pulmonis motum solatium maximum : interiùs etiam assumptum iisdem affectibus maximè prodest; quod humores crassos attenuet, & discutiat ex interno suo calore.

2. Tineas ventris exigit ex sale suo soluto amarò, qui corruptionem impedit, & animalcula ex corruptione enata enecat.

3. Menses, partus, & secundas pellit; roborato utero, per illitum externum adaucto ejus calore, & roborata facultate expultrice uteri; ope ignis sui.

4. Urinas etiam ciet convocato sero humorum omnium ad renes & vesicas, per calorem quem in his partibus adauget.

5. Verrucas thymi colorem reddentes; & pensiles tollit, quod humores illos frigidos & melancholicos partibus, veluti terræ fungos adnascentes, innato suo calido dissipet, & roboret partem; ita ut verrucæ alimento quotidiano & communi privatæ decidant.

6. Visum hebetem apprimè acuit in potu sumptũ, quod cerebrum roboret, & spiritus animales, humoresque frigidos in cerebro stagnantes, spirituum animalium vigorem extinguentes dissipet, spiritibus suis, animales æmulantibus. *Visus hebetis arcanum.*

Sumitur in potu à quantitate guttarum sex ad decem cum aqua cinnamomi; & exteriùs per se applicatur affectibus externis curandis. *Thymi olei dosis & usus.*

CAP.

fugatis humoribus serosis, mucosis, & frigidis.

3. Arthritidis est vera cura, paralyseos, & spasmi, & membrorum omnium stuporis, propter easdem rationes.

Memoria arcanum.

4. Facultates omnes cerebri potentissimè roborat: hinc sensus omnes acuit, memoriã, intellectũ, & reliquos omnes sensus tum internos tum externos, exteriùs illinendo capitis suturas, tempora, aures, & nares.

Dosis & usus olei salviæ.

Sumitur à quantitate guttarum quatuor ad octo, in spiritu, aut vino optimo, aut in aqua cinnamomi: exteriùs autem applicatur per se illinendo partes affectas, eas cooperiendo linteis calidis superpositis.

Vires & usus olei Rorismarini.

Rorismarini olei Vires.

Omnibus quibus inservit, & prodest oleum salviæ, prodest & oleum rorismarini, & præterea, dolori dentium succurrit, & quartanam curat, si post debitas purgationes, & humoris melancholici præparationes, tum assumptis apozematibus morbo appropriatis, tum ultimò balneo tepenti & calido, oleum istud rorismarini proponitur, ad quantitatem ʒ ß. in aqua cinnamomi in principio paroxismi, & in lecto se continendo, exspectando sudores, & ferendo, quantùm fieri poterit.

Quartanæ arcanum.

Rorismarini olei dosis & usus.

Ad curationem autem aliorum affectuum, sumitur eadem dosi, ac oleum salviæ: & exteriùs eadem & simili methodo applicatur externis affectibus curandis.

Vires & usus olei Thymi.

Thymi olei Vires.

1. Orthopnoicis & difficulter spirantibus, phthisicis

ficis summoperè convenit, solo externo illitu; quia thoracis porosa aperit & dilatat; hinc aliquid semper exsudat humoris & fuliginis, quod semper est ad pulmonis motum solatium maximum: interiùs etiam assumptum iisdem affectibus maximè prodest, quod humores crassos attenuet, & discutiat ex interno suo calore.

2. Tineas ventris exigit ex sale suo soluto amarò, qui corruptionem impedit, & animalcula ex corruptione enata enecat.

3. Menses, partus, & secundas pellit; roborato utero, per illitum externum adaucto ejus calore, & roborata facultate expultrice uteri; ope ignis sui.

4. Urinas etiam ciet convocato sero humorum omnium ad renes & vesicas, per calorem quem in his partibus adauget.

5. Verrucas thymi colorem reddentes; & pensiles tollit, quod humores illos frigidos & melancholicos partibus, veluti terræ fungos adnascentes, innato suo calido dissipet, & roboret partem; ita ut verrucæ alimento quotidiano & communi privatæ decidant.

6. Visum hebetem apprimè acuit in potu sumptū, quod cerebrum roboret, & spiritus animales, humoresque frigidos in cerebro stagnantes, spirituum animalium vigorem extinguentes dissipet, spiritibus suis, animales æmulantibus. *Visus hebetis arcanum.*

Sumitur in potu à quantitate guttarum sex ad decem cum aqua cinnamomi; & exteriùs per se applicatur affectibus externis curandis. *Thymi olei dosis & usus.*

CAP.

fugatis humoribus serosis, mucosis, & frigidis.

3. Arthritidis est vera cura, paralyseos, & spasmi, & membrorum omnium stuporis, propter easdem rationes.

Memoria arcanum.

4. Facultates omnes cerebri potentissimè roborat: hinc sensus omnes acuit, memoriã, intellectũ, & reliquos omnes sensus tum internos tum externos, exteriùs illinendo capitis suturas, tempora, aures, & nares.

Dosis & usus olei salviæ.

Sumitur à quantitate guttarum quatuor ad octo, in spiritu, aut vino optimo, aut in aqua cinnamomi: exteriùs autem applicatur per se illinendo partes affectas, eas cooperiendo linteis calidis superpositis.

Vires & usus olei Rorismarini.

Rorismarini olei Vires.

Omnibus quibus inservit, & prodest oleum salviæ, prodest & oleum rorismarini, & præterea, dolori dentium succurrit, & quartanam curat, si post debitas purgationes, & humoris melancholici præparationes, tum assumptis apozematibus morbo appropriatis, tum ultimò balneo tepenti & calido, oleum istud rorismarini proponitur, ad quantitatem ʒ ß. in aqua cinnamomi in principio paroxismi, & in lecto se continendo, expectando sudores, & ferendo, quantùm fieri poterit.

Quartanæ arcanum.

Rorismarini olei dosis & usus.

Ad curationem autem aliorum affectuum, sumitur eadem dosi, ac oleum salviæ: & exteriùs eadem & simili methodo applicatur externis affectibus curandis.

Vires & usus olei Thymi.

Thymi olei Vires.

1. Orthopnoicis & difficulter spirantibus, phthisicis

ficis summoperè convenit, solo externo illitu; quia thoracis poros aperit & dilatat; hinc aliquid semper exsudat humoris & fuliginis, quod semper est ad pulmonis motum solatium maximum: interiùs etiam assumptum iisdem affectibus maximè prodest; quod humores crassos attenuet, & discutiat ex interno suo calore.

2. Tineas ventris exigit ex sale suo soluto amarò, qui corruptionem impedit, & animalcula ex corruptione enata enecat.

3. Menses, partus, & secundas pellit; roborato utero, per illitum externum adaucto ejus calore, & roborata facultate expultrice uteri; ope ignis sui.

4. Urinas etiam ciet convocato sero humorum omnium ad renes & vesicas, per calorem quem in his partibus adauget.

5. Verrucas thymi colorem reddentes; & pensiles tollit, quod humores illos frigidos & melancholicos partibus, veluti terræ fungos adnascentes, innato suo calido dissipet, & roboret partem; ita ut verrucæ alimento quotidiano & communi privatæ decidant.

6. Visum hebetem apprimè acuit in potu sumptū, quod cerebrum roboret, & spiritus animales, humoresque frigidos in cerebro stagnantes, spirituum animalium vigorem extinguentes dissipet, spiritibus suis, animales æmulantibus. *Visus hebetis arcanum.*

Sumitur in potu à quantitate guttarum sex ad decem cum aqua cinnamomi; & exteriùs per se applicatur affectibus externis curandis. *Thymi olei dosis & usus.*

CAP.

fugatis humoribus ſeroſis, mucoſis, & frigidis.

3. Arthritidis eſt vera cura, paralyſeos, & ſpaſmi, & membrorum omnium ſtuporis, propter easdem rationes.

Memoria arcanum.

4. Facultates omnes cerebri potentiſſimè roborat: hinc ſenſus omnes acuit, memoriã, intellectũ, & reliquos omnes ſenſus tum internos tum externos, exteriùs illinendo capitis ſuturas, tempora, aures, & nares.

Doſis & uſus olei ſalviæ.

Sumitur à quantitate guttarum quatuor ad octo, in ſpiritu, aut vino optimo, aut in aqua cinnamomi: exteriùs autem applicatur per ſe illinendo partes affectas, eas cooperiendo linteis calidis ſuperpoſitis.

Vires & uſus olei Roriſmarini.

Roriſmarini olei vires.

Omnibus quibus inſervit, & prodeſt oleum ſalviæ, prodeſt & oleum roriſmarini, & præterea, dolori dentium ſuccurrit, & quartanam curat, ſi poſt debitas purgationes, & humoris melancholici præparationes, tum aſſumptis apozematibus morbo appropriatis, tum ultimò balneo tepenti & calido, oleum iſtud roriſmarini proponitur, ad quantitatem ʒ ß. in aqua cinnamomi in principio paroxiſmi, & in lecto ſe continendo, exſpectando ſudores, & ferendo, quantùm fieri poterit.

Quartanæ arcanum.

Roriſmarini olei doſis & uſus.

Ad curationem autem aliorum affectuum, ſumitur eadem doſi, ac oleum ſalviæ: & exteriùs eadem & ſimili methodo applicatur externis affectibus curandis.

Vires & uſus olei Thymi.

Thymi olei vires.

1. Orthopnoicis & difficulter ſpirantibus, phthiſicis

ficis summoperè convenit, solo externo illitu; quia thoracis porosa aperit & dilatat; hinc aliquid semper exsudat humoris & fuliginis, quod semper est ad pulmonis motum solatium maximum: interiùs etiam assumptum iisdem affectibus maximè prodest, quod humores crassos attenuet, & discutiat ex interno suo calore.

2. Tineas ventris exigit ex sale suo soluto amarò, qui corruptionem impedit, & animalcula ex corruptione enata enecat.

3. Menses, partus, & secundas pellit; roborato utero, per illitum externum adaucto ejus calore, & roborata facultate expultrice uteri; ope ignis sui.

4. Urinas etiam ciet convocato sero humorum omnium ad renes & vesicas, per calorem quem in his partibus adauget.

5. Verrucas thymi colorem reddentes; & pensiles tollit, quod humores illos frigidos & melancholicos partibus, veluti terræ fungos adnascentes, innato suo calido dissipet, & roboret partem; ita ut verrucæ alimento quotidiano & communi privatæ decidant.

6. Visum hebetem apprimè acuit in potu sumptū, quod cerebrum roboret, & spiritus animales, humoresque frigidos in cerebro stagnantes, spirituum animalium vigorem extinguentes dissipet, spiritibus suis, animales æmulantibus. *Visus hebetis arcanum.*

Sumitur in potu à quantitate guttarum sexad decem cum aqua cinnamomi; & exteriùs per se applicatur affectibus externis curandis. *Thymi olei dosis & usus.*

Cap.

Cap. VII.

De oleo Liliorum alborum.

Oleum liliorum quomodo fiat.

Flores liliorum alborum in maxima quantitate æstatis tempore colliguntur, & contunduntur in mortario lapideo marmoreo, & torculari exprimitur succus: succus expressus reconditur in phialis mediocriter clausis, & phialæ reponuntur in cellis vinariis, usque ad mensem Ianuarium aut Februarium; in quibus mensibus succus ille distillatur in alembicis vitreis, levissimo igne, ut spiritus liliorum extrahatur qui primò ascendit & in capitello alembici strias facit, cessantibus striis mutandum est recipiens, & aqua phlegmatica colligenda, donec magma habeat consistentiam mellis in fundo alembici, postquam magmata omnia collecta fuerint, & alembico unico reposita, his affundendus est spiritus primò distillatus, & cohobiis multis iterum distillandus, donec tandem prodeat oleũ albissimum & fragrantissimum aquæ spirituosæ supernatans, quod per infundibulum separandum erit ab aqua spirituosa: aqua autem hæc spirituosa quater aut quinquies rectificanda erit, in singulis distillationibus, colligendo tantùm quod primò egreditur & ascendit, strias faciendo; reliquum verò quod ascendit, strias non faciendo, projicere oportet, spiritum autem servare & oleum, tanquam liliorum medicamenta efficaciora, possuntque simul unà dosi propinari ad varios morbos curandos.

Olei liliorum vires.

Vires & usus olei Liliorum.

1. Thoracis dolores summopere lenit, quia humores frigidos in musculos thoracis, & partes carnosas delabentes, dissipat & coquit, musculos-

sculosque roborat, & alias partes, suo mitissimo calore.

2. Suspiriosis & difficulter anhelantibus & phthisi affectis summoperè etiam convenit exterius admotum, & interius assumptum, quòd balsami naturalis vires æmulatur, ulcera agglutinando, & catarrhos sistendo, humoresq; crassos attenuando, hincque roborata thoracis expultrice facultate expectorationem humorum adjuvat. *Phthyseos solatium.*

3. Nervorum dolores sedat, & arthritidi convenit, propter allatas rationes, & tumores discutit frigidos & duros, reliquosque omnes, ad maturationem & suppurationem laudatam & brevem conducit. *Arthritidos solatium*

4. Contra serpentium ictus, & reliquorumque animalium venenatos morsus maximè auxiliatur, solo calido illitu externo, ex vi sua balsamica quià vulneribus recentibus omnibus medetur. *Cura venenati morsus.*

5. Vulvam emollit, eiusque duritias apprimè tollit ex eadem ratione. *Dosis & usus elea liliorū.*

Sumitur à quantitate guttarum decem in potu, cum suo spiritu, ad quantitatem drachmæ unius, majorem & promptiorem efficaciam, & applicatur etiam externis affectibus cum suomet spiritu, linteis madidis & eò medicamento delibutis, partibus affectis superimpositis.

Cap. VIII.

De oleo amygdalarum dulcium.

Olea chymica amygdalarum dulcium & amararum, & similium fructuum omnium & seminum quæ copiosam & abundantem suorum elementorum pinguedinem habent, variis possunt *Methodus varia, ut chymice [illegible]*

extra-

fructib. ligneosis, & seminibus olea possunt extrahi.

extrahi & separari methodis, vel per ascensum in cineribus, modò aqua fontana copiosa fructus & semina contusa perfluantur, & imbuantur, ut forti ebullitione, unà cum aqua infusa ascendat oleum distillandum, separandum per infundibulum ab aqua cum qua stillaverit. Potest etiam separari, & extrahi per descensum, & deinde rectificari & ab empyreumate suo purgari, methodo prædicta, & multoties decantata in Capitulis præcedentibus, & sic oleum purum & simplex amygdalarum & fructuum similium omnium & seminum habebis. Datur etiam methodus facillima alia, quam nos excogitavimus, & publicè damus sequenti methodo, ad cujus similitudinem omnia alia semina, & fructus omnes qui cortice lignoso, & membranosa cute circumteguntur, in olea chymica poterunt reduci.

Methodus qua extrahitur oleũ chymicũ amygdalar. dulcium.

Postquam amygdalæ dulces aut amaræ cortice lignoso, & membranosa cute purgatæ fuerint & denudatæ, terantur & contundantur, & affusa modica aqua calida & bulliente, foveantur calidè & tepidè per quatuor aut quinque horas in vase æneo super cineres tepidos: deinde sacculo conclusæ torculari & prælo premantur, ad expressionem olei: oleum hoc expressum conjungatur & connectatur cum spiritu vini optimè à phlegmate omni vindicato, & simul digerantur in phiala optime clausa in cineribus tepidis per diem unum: die transacto, distilletur spiritus vini superposito alembico phialæ, in qua oleum unà cum spiritu digeritur, levissimo igne, ita ut non ascendat oleum amygdalarum; at in fundo phialæ remaneat, quod è phiala frigefacta permutabis in retortam luto munitam in æquali pondere sui ipsius, salis communis perquàm optimè calcinati, decrepitati, & per solutiones varias

& de

& deficcationes, depurati ab heterogeneis & terrenis excrementis, oleum hoc conjunctum cum tali sale distillandum est per retortam in quam immissum est, fortissimo igne, servatis tamen ignis gradibus, primò léto, deinde fortiori, ultimò fortissimo, quem gradum continuare oportet, donec habeas totum oleum sali tuo connexum, quod recludendum erit in phialis optimè clausis, & servandum ad usus. Si empyreuma redoleat rectificandú est super novum salem donec deponat omnem fœtorem.

Vires & usus olei Amigdalarum dulcium.

Vires & propretates olei chymici amygdalar. dulcium.

1. Arcanum summum est in curandis pulmonum & thoracis vitiis omnibus, tum assumptum, tum admotum.
2. Tumores omnes frigidos & scirrhosos discutit, & emollit, & continuata frictione & perunctione calida, ad maturitatem tandem perducit & pepasmú, propter spiritum salis quem habet secum connexum, qui suum sulphur ad interiora perducit tumoris, & suo calore digerit.
3. Inflammationes omes venenatas & pestilentes, quales sunt ex anthrace & carbunculo pestilenti, inunctione tepida cum aceto, & aqua rosacea moderat & lenit: imò venenum maxima ex parte extinguit, propter spiritum salis qui vitali suo calore omnia sibi contraria fugat & expellit.
4. Scabiem omnem, & cutis asperitatem propter easdem, & similes rationes exsiccat & lenit.
5. Lenitatem summam exteriùs cuti inducit, & scabritiem omné expellit, propter sulphur suum pingue, & spiritum quem secum continet,

qui aspera omnia dura & scabrosa emolliunt & dissolvunt, leprasque abstergunt.

6. Ad vermes & lumbricos puerorum enecandos, summum est remedium interiùs assumptum, quia propter spiritum salis causam lumbricorum materialem & efficientem disperdit exsiccando, & animalcula illa suffocat, quia spiritu sulphureo & nitroso emori solent.

Sumitur hoc oleum ad quantitatem drachmæ unius vel duarum in aquis appropriatis & convenientibus morbo: applicatur etiam exteriùs cum aquis plantaginis, rosarum, & aceto rosato, unà cum prædicto oleo permixtis, ad cutem perfricandam ad detergendam scabriciem, & cutis fere omne vitium quod cutem deformat.

Cap. IX.

De oleo lumbricorum terrestrium.

Methodus olei lumbricorũ terrestriũ extrahendi.

Lumbrici terrestres loti, & à terrena spurcitiè per lotionem ter aut quater iteratam, probè emuncti, collectique verno tempore dum sol signũ Gemini ingreditur, aut Cancrum, per descensum sunt distillandi & comburendi omni ex parte, donec albescant cineres: super cineres illos rectificandum est oleum unà vice per retortam: egresso omni oleo & collecto, & à sua aqua fætenti separatum connectendum est cum æquali quantitate petrolei, & in ea permixtione extinguenda sunt frustula laterum igne candefactorum, & in hisce candefactis lateribus totum imbibendum est oleum, & lateres deinde comminuendi & in retorta luto munita collocandi, & per gradus ignis fortiter distillandum totum hoc oleum, quod in lateribus imbibitum est: hoc deinde oleum custodiẽdum in phialis optimè clausis, & servandum ad varios usus.

Vires

Vires & usus olei lumbricorum terrestrium.

1. Attenuat & emollit & discutit humores frigidos, unde callos & scirrhosos humores disperdit attenuãdo, propter spiritus salis quos continet in se solutos. *Vires & usus olei lumbricorum.*
2. Mirum est anodynum in sedandis & mitigandis cujuscunque arthritidis doloribus & cruciatibus.
3. Lumbricos puerorum enecat sua innata & peculiari proprietate, quæ inest suo sali & sulphuri, quæ propter siccitatem peculiarem & insignem, humiditatem superfluam lumbricorum causam absumunt.
4. Fistulosis etiam ulceribus mirè prodest & doloribus eorum succurrit propter balsamicam ejus substantiam, in sulphure eius & sale contentam.

Sumitur interiùs in enecandis puerorum lumbricis ad quantitatem scrupuli unius cum oleo absynthii aut amygdalarum amararum, addito sacchari pauco: admovetur exteriùs partibus dolentibus calidè, superpositis linteis calidis & ulcera eo intinguntur superpositis emplastris convenientibus. *Vires olei lumbricorũ.*

CAP. X.

De oleo simplici mellis.

SUperiori libro 2. quintam essentiam mellis descripsimus, ubi acutissimus lector oleum istud animadvertere posset, & colligere methodum ejus stillandi; nihilominus tamen, ut omnibus innotescat spagyrica ars, & methodus extrahendi olea chymica simplicia: simplicia dico, quòd sulphureã *Methodus olei mellis simplicis extrahendi.*

tantùm coërceant secum substantiam; non admixtis aliis substantiis, mercurio & sale putà, quæ arcana constituunt chymica, & quintam essentiam. Nam oleum simplex chymicum alicujus mixti, nō meretur dici quinta essentia, aut arcanum chymicum, cùm sit pars tantùm illius quintæ essentiæ. Itaque adhuc in hoc libro, olea chymica simplicia describemus, quorum quintas essentias superioribus in libris tradidimus. Et ut à melle incipiam, ejus accipe methodum: mellis sume libras quatuor aut tres, & in vitream inde retortam luto munitam: adde deinde vitri in frustula contusi, aut lapidis marmoris, aut alicujus alterius silicis durioris ℔ ij. ponantur omnia ad distillandum, servatis ignis gradibus: primò lentus adhibeatur ignis, donec tota ferè exierit aquosa mellis substantia; augeatur deinde ignis, donec oleum exeat, & multiplicetur ignis donec excandescat retorta, & totum mel in cineres convertatur & comburatur albos: tunc temporis exempto recipiente à collo retortæ, oleum separabis ab aqua: oleum rectificabis super cineres mellis combustos ad albedinem, combustis & calcinatis in unaquaque rectificatione iisdem cineribus, donec oleum clarum & pulcrum exeat, & ab omni empyreumate vindicatum, quod in tertia aut quarta rectificatione fiet, sicque servabis illud in phialis vitreis optimè clausis.

Vires olei Mellis.

Vires & usus.

1. In podagra curanda, & omni arthritide nihil efficacius est, & præcipuè in sedandis & mitigādis ejusdem doloribus, propter solutos salis spiritus quos in se continet.
2. In vulneribus etiam curandis, & ulceribus præstantissimum est remedium, propter eosdem

salis

ſalis ſolutos ſpiritus qui balſamicam miram obtinent energiam.

3. Lapidem etiam veſicæ mirabiliter comminuit, injectum per ſiphonem in veſicam; quia ſi aurum & metalla lapideſque omnes exteriùs & viſu præſenti, dulciter & naturali ſuo igne in primam reducat ſubſtantiam mercurialẽ; quidni etiam ſolvet in veſica tartareos lapillos, leviſſima coagulatione ſpiritus ſalis concretos.

4. Tartaream omnem ſaburram è regione renũm uſu frequenti depellit & foras ejicit per emũctoria veſicæ; quia ſuis ſpiritibus ſolutis totã ſanguinis maſſam penetrat, & tartarea cuncta diſſolvit, unde & arthritidis & lapidis veſicæ & renũm ſummum & potentiſſimum eſt medicamentum.

Sumitur interiùs ad quantitatem ſcrupuli unius cum aquis morbo appropriatis & applicatur exteriùs vulneribus & ulceribus per ſe ſolum ſuperpoſitis emplaſtris convenientibus; aut permiſcetur unguentis idoneis, & applicatur. *Vſus olei mellis.*

Cap. XI.

De oleo Myrrhæ.

MYrrhæ ſumitur quantitas ℔ j. huic pulveratæ & in cucurbitam vitream inditæ, adde aquæ vitæ ab omni phlegmate vindicatæ ad eminentiam ſex aut ſeptem digitorum; ſtent in digeſtione in vaſe clauſo in cineribus tepidis per ſex aut ſeptem dies: his transactis abſtrahatur aqua vitæ per balneum mariæ; abſtracta aqua ter aut quater repetẽdo ſuperinfundat oleo myrrhæ in fundo vaſis diſtillatorii ſuperſtiti. Huic oleo deinde cali- *Methodus olei myrrhæ.*

do extinguenda sunt frustula laterum igne excandefactorum, donec totum bibant oleum: hinc contusi lateres indantur retortæ luto munitæ, & vehementissimo igne distillentur secundum artem: egressum oleum rectificetur ter aut quater super cineres cupressi combusti, aut pini, donec empyreuma deposuerit oleum, huic deinde addendum aliquid myrrhæ electæ recentis, optimi odoris & igne tenui dissolvendum, & custodiendum & servandum ad usus varios quamplurimarum virtutum & potentiarum.

Vires & usus.

Vires olei myrrha.

1. Balsami vires in magnis antidotis supplere potest; tenuissimum enim est & calidissimum calore naturali, hoc est potentissimum est in calore naturali refocillando, propter suum humidum temperatum.
2. In vulneribus & ulceribus consolidandis & cicatrizandis summe est efficax, propter balsamicam illam virtutem quam in sulphure suo & sale soluto continet & coercet.
3. In retinendo fœtu & menstruis compescendis mulierum nimis copiosis, mirum est medicamentum, si eo ungatur umbilicus & eo suffumigetur os vulvæ vel sumatur interiùs ad quantitatem scrupuli unius, aut alterius in jusculo aut aqua aliqua convenienti & idonea.
4. Fistulis lacrymosis oculorum cicatrizandis summum est arcanum, curat enim sensim sine ullo dolore.
5. Catarrhos etiam sistit & compescit, tempora & nares ungendo & fumigando, propter astrictionem miram & siccitatem quam sulphur

suum

ſuum & ſal habent, & obtinent ex cruda eorum ſubſtantia.

Applicatur exteriùs ut reliqua olea balſamica ungendo & illinendo tepide partes affectas, & ſumitur interiùs ad quantitatem ſcrupuli unius aut alterius in aquis appropriatis, aut juſculis, aut in vino aſpero. *Doſis & uſus olei myrrhæ.*

Ad methodum hanc poſſunt referri diſtillationes omnium aromaticarum gummarum thuris & maſticis, & ſimilium; poſſunt ſimili methodo in oleum converti ſummè efficax, cujus vires à medicis ſolis cognoſcuntur & morbis adaptantur.

Cap. XII.

De oleo cinnamomi.

Cinnamomū in fruſtula contuſum in retortam vitream indendum eſt, quam retortam deinde cinnamomo fere plenam collocandam præcipimus in balneo aquæ bullientis, & tandiu in eo balneo retinendam quandiu aliquid ſtillare poterit precioſi cinnamomi liquoris, qui egreſſus ſupra novum cinnamomum in fruſtula ſimiliter conciſum in retorta vitrea poſitum, affundendus eſt, & ſimiliter diſtillandus aquæ bullientis balneo, ut triplicato aut quadruplicato liquore copioſius ſtillet, in hac diſtillatione quàm in priori, tertiò iterum & quarto opus iterandum eſt, affuſo liquore egreſſo ſuper novum cinnamomum; & ſic tandem copioſum habebis oleum, & aquam cinnamomi miram, & ſummè fragrantem, quæ omnia ſeparatim cuſtodies in phialis vitreis: non egent enim alia rectificatione. *Methodus faciendi cinnamomi.*

Sic oleum piperis, cariophyllorum, macis, nucis moſchatæ, & ſimilium ſtillare poteris, & ad uſus ſervare varios.

P 5 Vires

Vires & usus.

Vires olei cinnamomi.

1. Vires æmulatur omninò hoc oleum balsami naturalisiimo præstat balsamo naturali in roborandis omnibus vitalibus visceribus, propter copiosum vitæ spiritum volatilem, dulcem, & coctum quem in se continet.

2. Memoriam & sensus omnes internos adeò roborat, ut si quis quotidie aut saltem ter in hebdomade sumat guttulas aliquas, memoria felicissima valeat, & sensus alios habeat expeditissimos; quia multiplicat spiritus vitales, simili sua substantia.

Cura frigidorũ.

3. In refocillandis frigidis, & maleficiatis hominibus summoperè valet, propter copiam spirituum quos generat, qui partes generationi dicatas excalfaciunt & spiritu & semine implét.

4. Provocat & excitat menses muliebres, & partũ: hinc ad facilitandum partum nihil est potentius, si eo umbilicus perungatur, aut ejus liquoris sumatur scrupulus unus, in vino, aut in ejus aquæ cochleari unico.

5. Cor & cerebrum summoperè exhilarat, & ab his pestilentes auras & venenatas fugat, unde in peste præservativum est.

Dosis & usus olei cinnamomi.

Sumitur in jusculis, in vino optimo, in aquis imperialibus, & præcipuè ad majorem efficaciam cum aqua sua simplici superiùs cum eo egressa & stillata, ad quantitatem guttularum decem, aut scrupuli unius: applicatur etiam exteriùs in educendis secundinis & partuum citò educendo fœtu, & vulneribus malignis, & putridis ulceribus curandis:

CAP.

Cap. XIII.

De oleo ſeminis ebuli.

NOnnulli chymicorum concluſum ſemen ebuli in ahenum aquæ bullientis plenum conjiciunt, ut hac ebullitione ſpumam oleoſam emittat aquæ ſupernatantem, quam cochleari colligunt & vitreo vaſe clauſam ſeponunt in hypocauſto, aut in aliquo loco calido & tepido, ubi ſpuma pedetentim in oleum abit viride pulchri coloris, quod ſeponũt ab aquoſo humore, & cuſtodiunt, pro ſeminis ebuli oleo: Alii verò ſubtiliùs procedunt. Semen contuſum in alembicum vitreum aut retortam vitream indunt, & ponunt in balneo bullientis aquæ ad diſtillandum, & quidquid ſtillat aquæ & olei ſimul, iterum ſuper novum ſemen ebuli contuſum in nova retorta poſitum affundunt, & ſic iterant opus donec copiam habeant olei, quod ſeparant ab aqua, per infundibulum & cuſtodiunt. *Methodus eliciendi olei ſeminis ebuli.*

Vires & uſus.

1. Anodynum eſt ſummum in mitigandis podagræ & omnis arthriditis doloribus balſamica ſua virtute. *Vires olei ſeminis ebuli.*
2. Seroſos & pituitoſos expurgat humores è ventriculo & inteſtinis, ſi ejus ſcrupulus unus aut alter ſumatur in juſculo tenui.
3. Hydropicos curat frequenti ſuo uſu, propter expurgationem pituitoſi humoris quam potiſſimè expurgat, propter mercurialem ſubſtantiam quam obtinet.
4. Hepar roborat ſi exteriùs ejus regio eo perungatur propter ſuum ſulphur quod ſecum continet, & vitæ ſpiritum copioſum quem habet in mercuriali ſua ſubſtantia.

Sumi-

Dosis & usus olei seminis ebuli. Sumitur in jusculis, & potentissimè agit & purgat, si sumatur in spiritu tartari, aut cum cremore tartareo: dosis ejus est scrupulus unus aut alter.

Cap. XIV.

De oleo Succini, seu Carabes.

Modus faciendi oleum succini. Succinum, seu Carabe in oleum reducitur si contusum in frustula, non in pulverem indetur in retortam satis magnam, cui addatur spiritus vini ab omni phlegmate vindicato satis magna quantitas, ut supernatet tribus aut quatuor digitis. Ponatur deinde retorta in digestione per quatuor aut tres dies in balneo, aut in cineribus tepidis; distilletur deinde per balneum spiritus vini: egresso spiritu, mutetur retorta è balneo, ad cineres, & ibi gradatim distilletur quicquid distillati poterit. Peracta distillatione, omne quod distillatum erit rectificetur super salem purum & nitidum tartari, calcinando in unaquaque distillatione salem tartari, ad auferendum empyreuma quod in sale relinquitur ex rectificatione & distillatione olei succini, quod cum empyreuma omne deposuerit per illas rectificationes, custodiendum est; sal verò quod satis copiosum ascendit in prima distillatione, potest per substantiam rectificari, & rectificatum in oleum immitti, ad majorem efficaciam, vel unà cum oleo suo semper rectificari, donec tandem in oleum abeat, cum ipsis rectificationibus, sic enim pedetentim fit oleum, & mutatur in illud, & sic expoliatur ab excrementis fuliginosis quibus scatet, & turget.

Facilius stillat per se solum nullis aliis rebus additis, nisi moderatissimo ignis gradu.

Vires & usus.

Vires olei succini.

1. In omnibus morbis capitis & cerebri curandis nihil est præstantius & efficacius, & præcipuè in Apo-

in Apoplexia, epilepsia, stupore, paralysi, aliisque similibus affectibus evincendis nihil potentius reperiri potest.

2. Uterum summoperè roborat, unde sterilitati medetur, menses provocat, secundinas & partum, suffocationem & uteri strangulatum tollit.

3. Dolores dentium mitigat, & alios omnes ex causa frigida ortos, propter suum sulphur solutũ calidissimum quod secum habet.

4. Catarrhos sistit & desiccat ex eadem ratione, & tinnitus aurium aufert, & surditatem.

5. Omnia principalia membra cerebrum, cor, & hepar spiritu suo vivifico quem continet mirificè reficit, unde animi deliquiis medetur, pesti fugiendæ summum est remedium.

Sumitur in jusculis & aquis morbo appropriatis, ad quantitatem scrupuli unius ad summum; & applicatur exteriùs oleorum reliquorum instar, ungendo & illinendo partem affectam dolore aliquo. *Dosis & usus olei succini.*

Cap. XV.

De oleo Sacchari.

Saccharum reducitur in oleum, si contusum, & pulveratum, æquali quantitati silicum pulveratorum aut vitri pulverati permisceatur, & retortæ vitreæ luto munitæ imponatur, & distilletur fortissimo igne, servatis ignis gradibus: primò lentus, deinde major, ultimò maximus & fortissimus adhibeatur ignis, donec omnis liquor egressus sit; qui rectificandus est super mediam partem capitis sui mortui optimè calcinati, & in calcem albissimum reducti, ut deponat omne suum empyreuma, quod in prima distillatione habebat: id autem deponit in quarta, aut quinta rectificatione, modò in singulis *Modus eliciendi olei sacchari.*

recti-

rectificationibus caput suũ mortuum, super quod rectificatur, comburatur, & calcinetur. Postquam autem puritatem obtinuerit, & empyreuma deposuerit custodiendum erit ad usus varios.

Vires & usus.

Vires olei facchari.

1. Balsamum est potentissimum in curandis omnibus ulceribus & vulneribus, ex spiritibus salis balsamici dulcis solutis, quos in se coërcet.
2. Anodynum etiam summum est in sedandis doloribus qui insunt vulneribus & ulceribus, propter copiam spirituosæ substantiæ quam habet.
3. In fistulis curandis, malignis ulceribus; cancris & similibus nihil est efficacius; reparat enim humidum vitæ deperditum; & salem contra naturam extinguit, suo sale dulci; & specifica sua virtute, & sua signatura.

Dosis & usus olei facchari.

Sumitur interiùs ad quantitatem ℥ß. in jusculis, cum aqua cinnamomi, & similibus morbis curandis appropriatis. Et applicatur exteriùs, & miscetur unguentis, & emplastris ulceribus convenientibus.

CAP. XVI.

De oleo Lappæ majoris.

Methodus olei extrahendi ex lappa majore.

Lappa major exsiccata, in distillatorium cupreum, aut terreum descensorium imponitur, & fortissimo igne distillatur; donec tota humiditas exierit, & corpus lappæ conversum sit in cineres, albi coloris, super quos in retorta vitrea, aut terrea rectificabis oleum omne quod egressum fuerit, & distillatum per descensum: deinde, iterum rectificabis super calcem vivam, ter aut quater, donec fœtorem omnem & empyreuma, quod in distillatio-

ne prima acquisierat, deposuerit: tum demum cum floribus lappæ recentibus macerabis in vitro clauso ad solem, per dies quindecim: his transactis in balneo ferventi distillabis, & custodies ad usus suos in vitro mundo, optimè clauso.

Vires & usus olei Lappæ majoris.

1. Potentissimum est remedium in erumpendis & frangendis vesicæ, & renum calculis, propter spiritus salis solutos quos continet. *Vires olei lappa.*
2. Vitia omnia renum & vesicæ, quæ ab arenulis, tartaro, & calculis proveniunt potentissimè sanat, propter summam aperiendi vim quam habet ex salis sui spiritibus.
3. Scirrhos internos hepatis, & lienis emollit, & frangit, & externos etiam adhuc valdè potentiùs solo suo illitu propter allatas rationes.
4. Dolores etiam arthriticos citissimè compescit, & emulcet, suo illitu, quia dissolvit tartareas omnes substantias, quæ in arthriticis affectibus causa sunt materialis doloris.

Sumitur ad quantitatem drachmæ semis, in aquis, aut decoctis morbis curandis appropriatis & convenientibus, vel in spiritu vini, vel in jusculis herbis lithontribis alteratis admiscetur, & propinatur, serò & manè, & omni tempore, modò stomachus jejunus sit, & digestio facta sit. *Usus olei lappa.*

CAP. XVII.

De oleo Hellebori nigri vel albi.

RAdices Hellebori utriusque mense Octobri collectæ, abluuntur perquam optimè vino optimo, & exsiccantur sole: & exsiccatæ ponuntur in descensorium, ad distillandum fortissimo igne, ut combu-

comburantur radices hellebori, & convertantur in cineres albos, & interim inter comburendum egrediatur quidquid est in radicibus olei & aquæ: oleum separandum est per infundibulum ab aqua, & rectificandum est super cineres, perquam optimè calcinatos, donec deponat omnem fœtorem, & empyreuma, tunc demum oleo cinnamomi, aut anisi connectendum pari in quantitate, & servandum ad usus.

Vires & usus olei Hellebori.

Methodus extrahēdi Hellebori.

1. Hoc oleum mirum est arcanum in expurgandis omnibus humoribus præter naturam in corpore existentibus, & qui habent præ manibus non opus habent rheubarbaro, agarico, senna, & aliis medicamentis quæ è longinquis terræ plagis magno precio adferuntur in hominum sanitatem: benigna natura est ubi posuit malum, ibi remedium nasci fecit; at incuria & ne dicam inscitia medicorum, quæ præ oculis Deus & natura posuerunt ignorantur, & longinqua quæruntur magnis expensis.

Vires olei Hellebori.

2. Arcanum est summum in quartana curanda, & febribus omnibus intermittentibus propter cruditatem mercurii sui, salis, & sulphuris, quæ cum cruda sint, crudos & incoctos similes humores in corpore nostro stagnantes attrahunt, & foras evocant.
3. Perfessima catharri cura in eo arcano consistit, & omnium defluxionum propter allatas rationes.
4. Sanguinem mundificat, naturalem virtutem conservat, principalia membra, imò universum corpus, ab omnibus futuris ægritudinibus, & morbis usq; ad terminum à Deo constitutum

ſtitutum præſervat; quòd humores omnes crudos, & qui humori vitali contrarii ſunt, foràs evocet.

Sumitur à quantitate guttarum decem ad duodecim in àquis appropriatis, & morbo convenientibus, vel in juſculis, aut in ovo ſorbili, ſervato regimine, & cuſtodia artis, ut in aliis medicamentis purgantibus; vel miſcetur ſyrupo roſarum ſolutivo, aqua cinnamomi permixta, & fit potus guſtui gratiſſimus qui tutò, citò, & jucundè purgat. *Vſus olei Hellebori.*

Cap. XVIII.

De oleo Thytimali, & Latyris.

THytimalus, & Latyris colliguntur verno tempore, & exſiccantur ſole aut umbra, & ponuntur in deſcenſorium ad diſtillandum, ut fortiſſimo igne quicquid eſt olei & aquæ egrediatur, & comburantur folia, truncus, & radices in cineres albiſſimos, ſuper quos rectificandum eſt oleum, donec deponat omnem fœtorem ſui empyreumatis, quē in diſtillatione deſcenſoria contraxit: hunc autem fœtorem deponit, ſi in ſingulis rectificationibus cineres permutentur, aut fortiſſimo igne calcinentur, ut empyreuma olei relictum in cineribus calcinetur & comburatur in cineres albos: hoc oleum deinde nullius fœtoris, permiſcendum eſt cum pari quantitatè olei aniſi, & ſervandum eſt ad uſus. *Methodus extrahēdi olei ex Thytimalo & Latyre.*

Vires & uſus olei Thytimali, & Latyris.

1. Hoc oleum potentiſſimè purgat ſeroſos quoſcunque humores & foràs educit, propter cruditatem ſui mercurii, crudi & incocti, qui ſimiles humores in corpore ſtagnantes attrahit & ſecum dacit. *Vires olei Thytimali.*

Q 2. Hinc

2. Hinc convenit admodum arthriticis omnibus morbis, capitis defluxionibus, catharris exsiccandis & exhauriendis.

3. Exteriùs etiam valet ad scirrhosos tumores emolliendos, herpetes enecandos, aliaque similia cutanea vitia, quæ cutem asperitate deturpant; quia suo sale dulci, quem in suo balsamo continet, aliis acribus salibus qui insunt talibus ulceribus, acredinem & acrimoniam aufert.

Usus olei Thytimali. Sumitur ad quantitatem ℨ ß. in ovis sorbilibus aut syrupis violaceis, & rosaceis solutivis, vel guttulæ nonnullæ admiscentur pillulis de agarico, & aliis similibus morbo curando propriis & miram vim purgandi obtinent.

Cap. XIX.

De oleo Sambuci.

Methodus extrahendi olei ex Sambuco. EX Sambuci semine, oleum potest parari simili methodo ac oleum de semine ebuli paratur: at ex foliis, cortice, & ligno ipsius sambuci oleum potest haberi efficacissimum, modò in descensorium ponantur hæc omnia siccata, priùs per se, aut in sole, igneque superposito comburantur in cineres omnia imposita, oleumque egressum separatum ab aqua, rectificandum est super cineres illos prædicta antea methodo, donec oleum ab omni fœtore expolietur, & vindicetur: hoc oleum deinde, permixtum cum æquali quantitate olei cinnamomi servãdum est ad usus medicos varios quorum modus est hic.

Vires & usus.

Vires olei Sambuci.

1. In suffocationibus, & strangulationibus mulierum,

lierum, & virginum, nihil est potentius cum aqua arthemisiæ.

2. In pallidis & fœdis virginum coloribus evanescendis, & tollendis mirè efficax.

3. In dolore stomachico demulcendo potentissimè agit; educit enim humores crassos, viscosos, pituitosos qui calorem stomachi suffocant.

4. Enecat vermes potentissimè intestinorum & stomachi, ex amaritudine summa quam habet ex suo sulphure & sale crudo.

Sumitur ad quantitatem ʒ. unius aut alterius in robustissimis, & admixtum ovis sorbilibus propinatur, vel admiscetur syrupis solutivis rosaceis, aut violaceis, vel pillulis catharticis: & sic paratur gratissima, tuta, & jucundissima medicina. *Vires olei Sambuci.*

Cap. XX.

De oleo Persicariæ.

Persicaria, mas & fœmina colliguntur æstatis tempore, & per se exsiccantur, in umbra, aut sole, & imponuntur descensorio, & igne superposito comburuntur in cineres albos, donec quicquid est olei & aquæ egrediatur omninò, & nihil in descensorio remaneat præter cineres albos combustos & calcinatos, super quos rectificandum est oleum egressum à sua aqua suparatum, donec fœtorem deponat omnem: hoc oleum insolatum cum floribus verbasci, in vitro optimè clauso, & per distillationē in balneo bullientis aquæ à floribus extractum, & separatum, balsamum præstantissimum est, quod optimè custodiendum est. *Methodus olei Persicariæ.*

Vires & usus.

1. In curandis vulneribus balsamum potentissi-

mum est, sanat omnia simplicia vulnera brevissimo tempore, & alia etiam quæcunque: impedit enim suppurationem & corruptionem in vulneribus suo sale dulci, & sulphure rubeo suo agglutinat & conjungit dissolutū, reparat enim & renovat carnem.

2. Ulcera etiam quæcunque maligna & alia, fistulas,& cancrum mirificè, & brevi tempore ad cicatricem laudatam conducit propter allatas rationes.

3. Balsamum est potentissimum in curandis pulmonum morbis, balsamo sulphuris, aut ejus lacte permixtum.

4. Curat potétissimè & citissimè dysenterias quascunque, & ulcera intestinorum agglutinat, & hæmorrhoidas ulceratas, & cancrosas mitigat,& tandem curat.

5. Vermes etiam,& lumbricos puerorum, & aliorum qui propter pituitæ copiam,hæc animalcula procreant, suo sale & sulphure acridulci enecat,& procreationem eorum impedit suâ siccitate.

Vsus olei Persicariæ. Sumitur à quantitate duodecim ad viginti guttarum,in aquis appropriatis, & morbo convenientibus: & applicatur exteriùs per se,aut permiscetur unguentis, & aliis oleis quæ vulneribus & ulceribus curandis conveniunt & quadrant.

Cap. XXI.

De oleo Hypericonis.

Methodus eliciendi olei ex Hypericone. HYpericon colligitur mense Junio, circa festum divi Joannis, & exsiccatur cum suis floribus, & descensorio inditur ad distillandum fortissimo igne adhibito, donec oleum omne egreditur, & com-

comburantur folia, flores, & lignum hyperici in cineres albos, super quos rectificandum est, distillando oleum per descensum egressum, donec deponat fœtorem omnem & empyreumatis tetrum & fœtidum odorem, hoc oleum: deinde sic rectificatum conjungendum est, & permiscendum cum multa quantitate florum eiusdem hyperici, tempore Junii collectorum, & insolandum est per octo dies aut quindecim, aut in calore tenui digerendum, donec tincturam contrahat rubicundissimam ex his floribus; expresso oleo, immiscendi sunt iterum flores recentes, & digerendi iterum per quatuor aut sex dies in tenui calore; deinde exprimendum est oleum & hoc iterandum ter aut quater, & tandem dum placet color & consistentia, servandum est in phialis vitreis optimè clausis, pro balsamo excellenti & potentissimo.

Vires & usus.

1. Vires & dotes naturales, naturalis balsami proximè æmulatur, propter coctioné salis, mercurii, & sulphuris sui, quos continet perfectè depuratos & coctos. *Vires & usus olei, Hyperi-conis.*
2. Propterea contra pleuritidem, probatissimum est remedium exteriùs applicatũ parti dolenti, & interiùs sumptum, cum calido vino, vel cũ aqua papaveris Reas.
3. Menstrua pellit mulierum, hinc fœdos virginum colores curat, febres omnes intermittentes, quotidianas, tertianas, & quartanas curat, quòd suo igne naturali humores frigidos consumat, & calorem naturalem multiplicet similitudine substantiæ.
4. Sanguinem omninò & apprimè depurat, undè initia lepræ profligat, & ulcera cacoëthea ad cicatricem conducit.

5. Vulnera omnia vetera, & recentia, & ulcera quæcunque, fistulas, & reliqua mirificè agglutinat, & cicatrizat.
6 Hydropicis etiam prodest summoperè, quia calorem naturalem multiplicando, & serosos humores exsiccando suo interno sulphure, hepar valdè roborat, & uniuscujusque partis nativum calorem.

Vsus olei hypericonis. Sumitur ad quantitatem ʒß in jusculis, vel ovo sorbili, vel aquis appropriatis, & morbo curando convenientibus: & applicatur exteriùs ad curationem ulcerum & vulnerum calidè admotum; vel miscetur unguentis vulnerariis.

Conclusio libri quarti.

Possem in longiùs protrahere librum hunc de oleis Chymicis: at puto cuicunque etsi novo & tyrunculo chymico me satis fecisse, ex descriptione præsenti oleorum chymicorum; quòd ad methodū hanc præscriptorum oleorum, poterit chymicus omnis, olea quæcunque elicere, ex vegetalibus, animalibus, & mineralibus: etsi olea ex mineralibus in medium non proposuerim elicienda, nec ex animalibus, quia id potest satis admodum, clarè & apertè colligi ex libro primo & secundo, de quintis essentiis & arcanis ex animalibus & mineralibus extractis, ubi olea eliciuntur ad quintam essentiam & arcanum perficiendum, ad quos prædictos libros Lectorem recurrere oportet.

Finis libri quarti.

DE

DE AQUIS CHYMICIS ARTE PYROTECHNICA EXTRACTIS,

LIBER QUINTUS.

CAP. I.

Quid per aquam intelligant Chymici.

Qua Chymicorum non est aqua phlegmatica, aquosa, quæ levissimo igne distillatur, ex quovis mixto humido, quæ nihil aliud est quàm excremẽtum aquæ chymicæ, quã multis in locis spiritũ diximus, humidum radicale rerum omnium, humidum primigenium, quod extrahere docuimus in genere, capite primo, libri secũdi, hujus operis: Hæc, inquã, aqua, vera est, aqua quæ continet virtutes quam plurimas mixti ex quo extrahitur: alia verò aqua phlegmatica & aquosa, quæ est excrementũ istius, & serum nullas ferè habet virtutes: unde frustratur intento & scopo suo, medicina vulgaris, utendo aqua ista, in curatione morborum: & plus habet virium decocta, quàm istæ aquæ excrementitiæ: Aqua pluvialis est huic aquæ excrementitiæ similis, nam calore solis, aut calore centrali terræ sursum elevatur & pellitur, & in media aëris regione tanquam in capitello frigido condensatur in aqua, & iterum decidit in terram: hæc aqua non est nisi excrementum aquosum, & humidum humidi radicalis terræ, & rerum omnium quæ continent *Quid per aquã intelligatur.* *Aqua pluvialis quid.*

secum humidam radicalem substantiam, quæ nullius ferè est virtutis, nec potest aliud quàm simpliciter refrigerare & humectare: alia verò aqua de qua est sermo, & cujus extractionem in particulari hoc in libro docere in votis est, est alia multò potentior priori, & nisi hujus tenuissima pars admisceretur alteri aquosæ, & excrementitiæ nullas penitus haberet facultates mixti, ex quo eliceretur per simplicem distillationem. Ratio hujus rei est, quòd virtus & potentia cujuscunque rei, inest rei in cujus centro radicatur forma, quia forma est principium actionis & virtutis: at forma non radicatur in humore illo excrementitio aut alimentitio, quia adhuc non est pars mixti; at humidum radicale est vera pars mixti, & in qua radicatur forma: ergo etiam in humido radicali erunt virtutes, & agendi energiæ cujuscunque mixti, illud autem humidũ radicale potestne simplici & vulgari pharmacopolarum distillatione extrahi? Perpendant ergo medici, & pharmacopolæ quid debeat distillationi committi, & quæ aquæ ad usum medicum servandæ sint, existimare debent, ne se ipsos & ægrotos decipiant, inconsultò, & frustrentur à medicinæ scopo: nam aqua quam conservare debent, est humidum radicale cujuscunque rei, ad quod habendum nonnulla proponam pyrotechnica exemple, ad quorum methodum reliqua omnia poterũt haberi humida radicalia.

Virtus & facultas in centro, in quo residet.

CAP. II.

De aqua Rosacea.

Methodus extrahẽda aqua rosarum.

ROsæ colligendæ sunt verno tempore, in solis ortu & cõtundendæ in mortario lapideo marmoreo, & vasi amplo vitreo aut alii cuivis imponendæ,

nendæ,ut per tempus tandem deferveant: postquã autem deferverit succus ille cum magmate suo, hyberno tempore distillanda est aqua ex succo illo rosarum, non verno tempore ut faciunt omnes communiter, & levissimo calore balnei extrahendus est spiritus rosarum qui in ascensione sua & distillatione in capitello alembici strias facit, veluti spiritus vini: hic spiritus perquamoptimè costodiendus est, & in phialis vitreis perquamoptimè clausis asservandus & custodiendus, ne evanescat. Reliquũ verò quod distillat est phlegma aquosum alicujus virtutis & odoris, & majoris multò, quàm aqua vulgaris rosacea, communi methodo distillata: hoc phlegma poterit conservari ad condimenta vulgaria hominum, & odorem rosaceum indendum quibusvis rebus; non tamen ad usum medicum, quod debiliores omnino habeant agendi facultates, totæ enim sunt in spiritu superius reservato, ut videre est, ex proprietatibus suis & ipsamet experientia.

Vires & usus aquæ Rosaceæ.

1. Hemicraniam certissimè, tutissimè, & jucundissimè curat, & omnes dolores alios quoscunq; capitis, ex corroboratione cerebri & spirituũ ejus, quam inducit odore suo, ex balsamica sua substantia aliquatenus cocta, & perfectissimè depurata. *Vires aquæ rosarum.*
2. Febribus omnibus biliosis, ardentibus, & putridis convenit, quia putridos humores insensibiliter consumit, & impedit alios restantes ne putrescant: sulphur inflammatum & adustum extinguit in massa balsamica nostra, quã medici vulgares, massam, sanguinem dicunt.
3. Inflammationibus externis erysipelatis summũ est remedium; sola enim inunctione externa mitigat, & extinguit.

4. Fœtidis oris exhalationibus, sive ex putridis dentibus, sive ex indigestione stomachi, & putridis humoribus in eo stagnantibus id proveniat, summoperè succurrit, propter fragrantissimum odorem suum, quem ex puro sulphure suo habet.

5. Somnum etiam conciliat, quòd recreet, & refocillet spiritus animales, ex balsamica sua virtute.

Dosis aquæ rosarum. Sumitur à quantitate drachmæ unius aut alterius in jusculis, in syrupis, aut ovo sorbili, manè, jejuno stomacho, aut longo tempore post pastum.

Cap. III.

De aqua Violarum.

Nullus unquam medicus communis & vulgaris, nec pharmacopola, potuerunt adhuc suis ingeniis excogitare methodum extrahendi odorem violarum, nec quisquam eorum dedit unquã aquam violarum fragrantem, & redolentem violarum odorem, & id est, quia chymiam contemnunt, & putant multò se subtiliores esse chymicis, & physicos naturam magis scrutantes & cognoscentes, quam sint chymici: experientia tamen in multis, & ferè omnibus rebus contrarium testatur: sed absit hæc querela, & aquam violarum redolentem, & fragrantem doceamus.

Methodus extrahēda aquã violarum: ut citius deferveat aqua calida vasi imponēda, citius n. ita deferVent succi omnes. Colligendæ sunt violæ tempore verno, & contundendæ sunt in mortario marmoreo, & imponendæ sunt vasi vitreo, aut alii cuivis obturato, & relinquendæ per multum tempus ut defervеant: postquam autem deferverint, hyberno tempore distillanda est aqua violarum levissimo calore balnei, in alembicis vitreis, recipiente adaptato alembici naso.

naso, & cum eo optimè juncto respiret, & odor evanescat: spiritus illa distillatione levi ascendet primò, & strias faciet, more aliorum spirituum inter stillandum, qui spiritus est servandus in phialis optimè clausis ad usus medicos.

Vires & usus aquæ violarum.

Vires æmulatur aquæ rosaceæ, sed fortius & potentius refrigerat & humectat omnibusq; morbis, quibus & aqua rosacea adhiberi potest adhibetur & ipsa; & potentius quidem agit in affectibus calidis tum cerebri, & aliarum partium, quã & ipsa aqua rosarum agat; ideoque non novas ei dabimus vires, sed easdem ferè. *Vires aquæ violarum.*

Sumitur ad eandem quantitatem ad drachmam putà unam aut alteram, in jusculis in syrupis, in ovo sorbili & similibus quæ palato arrident. *Dosis aquæ violarum.*

Ad hanc methodũ poterit extrahi florum omniũ fragrantium spiritus ad usus medicos, & condimẽta & blandimenta corporis humani.

CAP. IV.

De aqua papaveris.

Flores purpurei, rubei, albi papaveris collecti & contusi ut prius in aquis rosarum & violarum vitreis vasis aut aliis custodiendi sunt & asservandi, donec deferverint, quod fiet intrà tres aut quatuor menses. Deinde hyberno tempore distillandum erit quicquid erat asservatum in vase & distillandũ quidem erit levissimo calore balnei tepentis, ut ascendat spiritus papaveris, strias faciendo, qui custodiendus ad usus medicos insignes. *Methodus extrahẽdæ aquæ papaveris.*

Ad similem & eandem methodum poterit parari spiritus & aqua lactucæ nenupharis, mandragoræ & jusquiami, ad similes effectus parandos in

morbis curandis; quibus spiritibus si grana quædā ambari grisei & moschi dissolvantur, erunt potentissima remedia, & laudana dicta ad conciliandum somnum tutò, citò & jucundè nullo vitæ discrimine, parvoque impenso.

Vires & usus aquæ Papaveris.

Vires aquæ papaveris.

1. In conciliando somno nihil est efficacius, & verum nepenthes est, & laudanum chymicum, etsi simplex & unica substantia coërceatur, non implicatis multis rerum essentiis.
2. Febres biliosas omnes & ardentes extinguit, quòd intemperatum sulphur accensum in balsamo naturali nostro, suo temperamento deducat ad temperiem, & sales corrosivos & mordentes, & causticos mitiget, & corrigat.
3. In ardoribus urinæ nihil est efficacius, & renum & vesicæ inflammationibus, quòd siccitatem & ardorem salis balsami nostri humectet & refrigeret suo calido humido temperato.
4. Inflammationibus omnibus internis medetur propter eandem rationem, & reducit balsamum nostrum ad debitum & rectum temperamentum.
5. Doloribus omnibus sive ex arthritide proveniāt, sive ex aliis quibusvis causis, contusionibus, vulneribus, & ulceribus est summum anodynum interiùs assumptum & exteriùs applicatum.

Usus & dosis aquæ papaveris.

Sumitur à quantitate ℥ ß, ad ℥ j. in jusculis, ovo sorbili, syrupis aut aquis communiter distillatis, aut decoctis; aut cum phlegmate suo, ut serviat illi tanquam vehiculum ad deportandas ejus virtutes per totum corporis nostri ambitum.

CAP. V.

De aqua Melissæ.

MElissa seu Melissophyllum colligendum est æstivo tempore, aut in fine veris, & contundendum est cum parum vini, & recondendum in vasis optimè clausis, ut per tempus deferveat: deinde hyberno tempore postquam optimè clausum deferbuerit distillandum est, donec levissimo balnei calore, ascendat spiritus, strias faciendo, ut in reliquis superioribus: qui spiritus perquamoptimè custodiendus est ad usus medicos. *Methodus eliciendæ aquæ melissæ.*

Vires & usus aquæ Melissæ.

1. Cerebrum ita confortat & roborat ut eius internas facultates & functiones magis augeantur, earumque vires valeant quàm communis natura ferat. *Vires aquæ melissæ.*
2. Cor & hepar proximè roborat eorum spiritus multiplicando, propter ingentes & copiosos similes balsamicos spiritus quos secum continet.
3. Sanguinem mirificè depurat & obstructiones omnes aperit, menstrua prolicit, & pallidos virginum fugat colores, propter innatum & naturalem calorem quem habet & salis spiritū solutum. *Dosis aquæ melissæ.*

Sumitur ad quantitatem ℨ ß. in jusculis, aut syrupis appropriatis & convenientibus morbo curando.

CAP. VI.

De aqua Buglossi.

BUglossum cōtundendum est in mortario marmoreo, veluti & in prioribus factitatum est, & contu- *Methodus extrahēdæ aquæ bugl. ßi.*

contusum condendum invasis optimè ad defervẽdum: postquam deferverit distillandum ut prius & deinde ultimò asservandus ejus spiritus, pro aqua cordiali.

Vires & usus aquæ Buglossi.

Vires aquæ buglossi.

1. Coradmodum confortat & roborat adversus pestilentis auræ mephytes, & humorum omniũ corruptorum malignos vapores, hinc nihil est potentius ad animi deliquia refrenanda

Calorem naturalem multiplicat, & auget, vitalesq; spiritus mirificè recreat & sanguinem purificat, propter salem suum dulcem & temperatum quẽ in suo spiritu dissolutum habet.

Dosis aquæ buglossi.

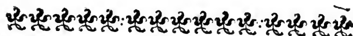
Sumitur ad quantitatem drachmæ unius aut alterius in jusculis vel ovo sorbili, aut syrupis ejusdẽ Buglossi aut de limonibus.

Conclusio.

Possem in longius protrahere librum hunc de aquis: at existimavi hæc exempla sufficere Lectori, ut ad similem methodum reliquas aquas chymicas seu spiritus elicere valeat, ex omnibus plantis, ex quibus in votis erit talem spiritum extrahere ad suos medicos usus: eadem enim via & methodo eliciuntur. Itaque repetere toties eandem methodum & viam, tædiosum existimavi: quocirca grata sint tibi quæso hæc paucula exempla.

Finis libri Quinti.

DE

DE SYRUPIS CHYMICIS ARTE CHYMICA PRÆPARATIS,

LIBER SEXTUS.

CAP. I.

De Syrupis in genere.

SYrupi, Apozemata, julapia, propotiſmata quæ antiquitas in præparandis, tum humoribus, tum corporibus ad purgationem offerebantur, erant levia quædam medicamenta, decoctionibus ſaccharo, aut melle conditis præparata, quæ ante purgationes generales offerebantur, unde propotiſmata prædicta ſunt: in uſu adhuc ſunt & tum aquis diſtillationibus præparatis, & decoctis paratur, ſaccharoque & melle condiuntur vulgariter. Attamen chymici methodum aliam invenerunt, ſubtiliorem multò & efficaciorem hac vulgari præparatione, qua hæc propotiſmata & jucundiora ſunt, & durabiliora, & multò efficaciora; fides erit penes experientiam: methodus autem ſequentibus patebit exemplis. *Syrupi quid ſint.*

CAP. II.

De Syrupo roſato laxativo arte chymica præparato.

SUmmo manè collectæ roſæ, ante ſolis ortũ, verno tempore, mortario cõtunduntur marmoreo & prælo exprimitur earum ſuccus, vel decoquuntur *Methodus faciendi ſyrupi roſacei.*

tur in aqua laudati fontis: & expresso & colato decocto, iterum aque iterum per decem ac totidem vices iteratas decoquuntur novæ & recentes rosæ, & exprimuntur singulis vicibus, clarificatur decoctum tum filtro, tum in balneo Mariæ, rejectis fecibus nigris, donec decoctum aut earum succus depuratus perquamoptimè habeatur, rubedine candescat, ex quo in balneo Mariæ extrahi oportet phlegma aquosum quoddam, quod levissimo calore ascendit, & remanet magma quoddam spissum, rubedine clarum in fundo alembici; cui addendum est sacchari quantum satis ad syrupum parandum, sufficientis spissitudinis: cui cocto & perfecto addendum iterum est octavum aut sextum pondus sui ipsius spiritus rosarum superius extracti libr. 5. cap. 2. & peroptimè miscere cochleari argenteo aut spatula lignea, oportet, & conservare ad usus medicos in vasis vitreis & conservis.

Hic idem syrupus potest præparari ex magmate quod in fundo relinquitur ex distillatione spiritus rosacei, superius declarati, modò magma tale depuretur perquamoptimè à suis fecibus & clarescat; quod ritè facies & perlimpidè absolves, si magmati conjungas aliquid cremoris tartari & parum calefacias, & filtres: sic habebis perlimpidum rosarum succum rubore clarum, quem saccharo admixto in syrupum coquere poteris, & spiritu rosaceo admixto conservare ad usus medicos excellentes & præclaros.

Vires & usus syrupi rosacei.

1. Jucundè admodum purgat humores peccantes in prima regione, & nulla molestia educit.
2. Obstructiones omnes aperit, visceraque omnia roborat, & calorem naturalem multiplicat; quòd

Vires syrupi rosacei.

quod serosos humores & frigidos foras educat.

Hoc medicamento nullum aliud reperitur aptius & commodius ad purgandos pueros, senes & imbecilles omnes, & qui medicamenta respuūt; nam gratissimi est odoris, & suavissimi saporis, & lenissime educit humores peccantes.

Sumitur ad quantitatem unciæ unius in jusculis tenuibus, & aquis Rosaceis, idque summo mane, jejuno stomacho. *Dosis syrupi rosacei.*

Cap. III.

De Syrupo rosarum siccarum astringenti.

Rosæ rubeæ siccæ ad quantitatem ℔ j. possunt macerari per viginti quatuor horas in cineribus tepidis in phiala vitrea optimè clausa in libris quatuor aquæ communis laudati fontis, expressum torculari factum potest purificari digerendo in balneo calido in phiala vitrea donec optime clarescat: remotis fecibus quæ in fundo resident saccharum optimum addendum est, & coquendum ad syrupi consistentiam: huic deinde addendæ guttulæ aliquæ spiritus vitrioli spagyricè præparati; vel spiritus salis nitri: & sic habebis syrupum acidum rosarum valdè astringens: potest hic spiritus vitrioli acescens in infusione rosarum addi ad extrahendū colorem rosarum & tincturam earum, & tinctura hæc clarificata addito saccharo in syrupum coqui & servari ad usus sequentes. *Methodus faciendi syrupi rosacei astringentis.*

Vires & usus syrupi rosarum saccarum.

Calidos cerebri affectus moderat; & temperat; &

acres defluxiones sistit, ventriculum roborat, sitim extinguit, somnum conciliat, alvi fluxus & diarrhœas cohibet, tenasmo medetur, apthas orisque ulcuscula quę in ore infantium ex acrimonia lactis enasci solent, curat & delet magno juvamine.

Sumitur ad quantitatem unciæ unius aut alterius in aquis appropriatis, & morbo sanando convenientibus, vel exteriùs applicatur ungendo & delambendo, ut in curatione ulcusculorum lactentium, quæ in ore eorum solent enasci.

CAP. IV.

De syrupo acido simplici.

Methodus faciendi syrupi acidi chymicorum.

Succus acetosæ torculari expressus, & balneo calido depuratus, addito saccharo optimo in syrupum potest excoqui perfectum: huic deinde addendum est tantum spiritus acidi vitrioli spagyrice distillati, quantum sufficit ad gratam acedinem cõciliandam, & erit verus syrupis acidus chymicus, cardiacus, multarum virium.

Vires & usus syrupi acidi simplicis.

Vires syrupi acidi.

1. Cardiacum est summum & febribus malignis omnibus & pestilentibus convenit; quòd propter aciditatem suam corruptioni & putredini resistat.
2. Vermes omnes & lumbricos puerorum enecat, appetitum auget, stomachum roborando & constringendo.
3. Alvi fluxus & diarrhœas constringit sua aciditate, & quòd serosos humores acres & mordicantes corrigat & dulces faciat, quòd salem acrem calcinet & solvat in aliam substantiam meliorem.

Sumi-

Sumitur in jusculis tenuibus, aut aquis appropriatis, & morbo convenientibus ad quantitatem unciæ unius aut alterius. *Dosis.*

Cap. V.

De syrupo limonum.

Acida nunquam fermentantur ex seipsis, nec fervescunt, quòd in his paucus admodum sit vitæ spiritus qui semper dulcedinem parit, ubi copiosus est; propterea in syrupo limonum parando difficilis est extractio spiritus, ut possit conjungi illius confectioni: nihilominus tamen ex corticibus limonum, & aqua ex eorum succo levissima distillatione extracta, simul connexis, & in vitreum vas inditis tandem fervescunt, & hinc extrahitur spiritus levissima balnei distillatione, qui postea (post succi limonum depurationem in balneo Mariæ factam, & hinc syrupum paratum communi & vulgari methodo) potest addi & connecti syrupo cocto & perfecto, cui etiam potest addi ad majorem perfectionem & virtutem cardiacam ejus augendā & multiplicandam, sal fixū, ex magmate corticum extractum per calcinationem earum, & ejusdem salis mundificationem: ut jam notum est omnibus fere chymiæ tyrunculis. *Methodus faciendi syrupi limonū.*

Vires & usus olei syrupi limonum.

Vires omnes æmulatur syrupi acidi superioris, & potentiores multo habet & efficaciores, & præsertim in pestilentibus & malignis omnibus morbis curandis, & ab incursione eorum præservatione.

Sumitur ad eandem quantitatem, nempe ad unciam unam, aut alteram, in aquis convenientibus, aut jusculis: herbis cardiacis alteratis ejus virtus cardiaca multiplicatur, permiscendo tantillum aquæ *Vires.*

cinnamomi aut croci, addita drachma unica suprà libram unam arcani ex auro parati, aut ex margaritis, quæ arcana descripsimus lib.3. hujus operis: sic enim stupendas vires habet.

Cap. VI.

De Syrupo granatorum acidorum.

Methodus faciendi syrupi granatorũ. Mala granata, quia subdulcia sunt facillimè fervescunt, & fervore suo spiritus eorũ separatur à suo phlegmate, qui spiritus postquam deferbuerit potest separari levissima balnei distillatione, ut docuimus antea, & magma suum; quod est succus granatorum potest optimè depurari balneo, separando feces quæ in fundo resident, filtro, aut per lenem inclinationem: depuratus deinde succus potest decoqui in syrupum perfectum; additâ sufficienti sacchari optimi quantitate: huic deinde syrupo perfectè cocto potest addi & connecti spiritus optimè clausus ad usus medicos.

Vires & usus Syrupi granatorum.

Vires.

1. Stomachum valde roborat, sua moderata astrictione & aciditate, hinc digestionem auget, & appetitum dejectum restituit, vermes puerorum, & lumbricos in eo existentes enecat sale suo acido.
2. Febribus malignis & pestilentibus in genere omnibus medetur, & convenit, ardorem & sitim extinguit, inquietudines & labores febrium omnium levat & mitigat, quòd corruptionem humorum corrigat, & calorem naturalem foveat.

Dosis. Sumitur ad quantitatem unciæ unius aut alterius in jusculis, vel per se ex cochleari sæpissimè in

die,

die, longo tempore à cibo ſumpto, ad ſitim mitigandam & ardorem febrium extinguendum.

Cap. VII.

De Syrupo de mentha.

Mentha recentiſſimè collecta omni tempore poteſt contundi in mortario marmoreo, cum tantillo aquæ cinnamomi, ut exprimatur ejus ſuccus torculari: expreſſus hic ſuccus in ſufficienti quantitate depurandus eſt in balneo calido, & rejectis fecibus omnibus, decoquendus eſt in ſyrupum perfectè coctum: huic deinde adde olei cinnamomi drachmas aliquas, putà drachmam unam, ſupra unamquamque libram ſyrupi perfecti cocti, & arcani ſanguinis humani, libro primo hujus operis præparati tantundem, & repone in phialis optimè clauſis ad uſus medicos mirandos. Quod ſi arcanũ ſanguinis, nec oleum cinnamomi habeas, fermentato ſuccum menthæ, & ex eo fermento extrahe ſpiritum ejus, & depura ab ejus phlegmate per diſtillationem, & connecte ſyrupo tuo perfectè cocto, ex magmate depurato confecto, & ſic habebis ſyrupum menthæ ſimplicem miræ virtutis; prior tamen præſtat & efficacior eſt multo. *Methodus faciendi ſyrupi de mentha.*

Vires & uſus ſyrupi de mentha.

1. Frigidis ſtomachi & ventriculi affectibus in genere ſubvenit; calorem enim naturalem mirificè auget & multiplicat ſuo interno balſamo. *Vires ſyrupi de mentha.*
2. Sanguinem ſummoperè depurat, hepar roborat, unde vitia omnia hepatis tutiſſimè & jucundiſſimè ſanat.
3. Ejus uſus continuus & frequens ſenectutem re-

tardat & juventutem renovat, & vitia omnia coctionum omnium primæ, secundæ, & tertiæ corrigit & emendat; unde totum corpus revovat & reparat, & à morbis & effectibus contra naturam defendit; si arcanum sanguinis illi connectetur, æmulatur vires auri potabilis antiquorum.

Dosis. Sumitur ad quantitatem drachmæ unius aut alterius in ovo sorbili, aut jusculo, summo manè, jejuno stomacho, aut longo tempore à pastu.

CAP. VIII.

De syrupo absynthii.

Methodus faciendi syrupi absynthii. Absynthium ponticum, aut Romanum potest contundi in mortario marmoreo recentissimè collectum cum parum vini; aut extrahatur torculari ejus succus: succus extractus in balneo depurandus, depuratus decoquendus est in syrupum perfectè coctum, addita sufficienti sacchari quantitate: huic deinde adde salis ejusdem absynthii ex cineribus ejus extracti, per artem & methodum communem, & vulgarem, supra quamcunque libram ℥ ij. olei absynthii libr. 4. hujus operis parati ℥ ß. & misce & serva. Et ad majorem penetrationem, & agendi promptitudinem potest extrahi spiritus absynthii ex ejus succo fermentato, & addi ad pondus unius aut alterius drachmæ supra libram unamquamque syrupi perfectè cocti, & servare deinde in vitreis vasis optimè clausis.

Vires & usus syrupi absynthii.

Vires syrupi absynthii. 1. Vires æmulatur syrupi de mentha simplicis, fortiùs tamen roborat, stomachum & ventriculum, & dejectum appetitum restituit.

2. Ob-

2. Obstructiones omnes aperit tum hepatis, & lienis, & viscera omnia roborat.

3. Pallidos virginum colores fugat & curat, & menstrua educit, sanguinem multiplicando, deobstruendo, & serositates & glutinositates humorum consumendo & extenuando.

Sumitur ad quantitatem ℨij. in ovo sorbili, aut jusculis, herbis morbo propriis & convenientibus alteratis, summo manè, idque jejuno stomacho, deambulando post sumptum.

Cap. IX.

De syrupo papaveris.

Flores papaveris cujuscunque recenter collecti contundantur in mortario marmoreo, & succus exprimatur torculari; expressus succus depuretur in balneo calido: rejectis fecibus quod clarum est & limpidum percoquatur in syrupum addita sufficienti sacchari optimi quantitate: huic syrupo perfectè cocto, addatur ad quamlibet libram illius, drachma unica olei papaveris, aut altera, & fiet narcoticum perquamoptimum & tutissimum, cui ad majorem securitatem, ut virtus ejus narcotica aliqua ratione obtundatur, addi potest ad quamcunq; libram, drachma semis olei cinnamomi, aut cariophyllorum superius libro quarto hujus operis præparatorum. *Methodus faciendi syrupi papaveris.*

Vires & usus.

1. Somnum tutissimè conciliat, vires recreando, & fovendo, & cerebri facultates omnes roborando, unde in mania & phrenitide summum est arcanum. *Vires.*

2. Dolorum omnium est rixotomon & verũ ano-

dynum medicamentum, interiùs sumptum & exteriùs applicatum.

3. Ad febrium omnium continuarum & ardentiũ labores sedandos nihil est potentius.

4. Ad ardorem urinæ extinguendum & mitigandum nihil est melius & efficacius.

5. Defluxiones omnes acres & mordaces sistit: & cõpescit suo narcotico sulphure, facultatesq; languidas & partes debiles fovet & roborat, calorem naturalem roborando.

Dosis. Sumitur ad quantitatem drachmarum duarum aut trium in ovo sorbili, aut jusculis, aut aquis lactucæ, aut portulacæ, dum necessitas urget, modò ventriculus vacuus sit à copia cibi & potus.

Cap. X.

De Syrupo Brioniæ.

Methodus faciendi syrupi Brioniæ. Brioniæ radices per se exsiccatæ & are factæ cõburuntur in cineres albos in olla fictili nova, non vitreata: ex his cineribus methodo communi & vulgari extrahitur sal illius: deinde ex eadem ipsa brionia recenti & succulenta per decoctionem fortem in aqua laudati fontis & expressionem habemus tincturam rubicundissimam Brioniæ, quã omninò depuratam & clarificatam decoctione inspissamus ad mellis consistentiam, & additâ sacchari sufficienti quantitate decoquimus in syrupũ perfectum, cui addimus ad libram quamcunque syrupi, unciam semis salis eiusdem brioniæ superiùs præparatum, & servamus ad usus.

Vires & usus syrupi Brioniæ.

Vires syrupi Brioniæ. Purgat levissimè omnes serosos humores, & menstrua potentissimè educit, unde virginum ferè omnes morbos tutissimè curat; obstructiones

nes enim omnes aperit & ſanguinem purificat.

Sumitur ad quantitatem unciæ ſemis, aut in fortioribus protenditur potio ad unciam unam, in juſculis morbo curando appropriatis, & convenientibus; idque ſummo manè, jejuno ſtomacho, ſervato regimine, & cuſtodia more vulgari. *Doſis.*

Cap. XI.

De Syrupo Ariſtolochiæ.

Radices recentis Ariſtolochiæ rotundæ contuſæ, & ſufficienti ſpiritus vini quantitati permixtæ, ad eminentiam quatuor aut ſex digitorum, in phiala vitrea optimè clauſa, in cineribus tepidis, per tres aut quatuor dies digerendæ ſunt, donec rubeſcat vini ſpiritus, qui poſtea eſt extrahendus per inclinationem, & novus addendus, ut tota extrahatur Ariſtolochiæ tinctura, quæ tum demum in balneo Mariæ diſtillanda eſt, ut ſeparetur ſpiritus vini, & remaneat tinctura rubicundiſſima, in fundo alembici inſtar mellis, cui addenda eſt ſufficiens ſacchari quantitas, & in ſyrupum percoquenda, cui ultimò ſal connectendus eſt, & ſervandus eſt ad uſus medicos varios: ad majorem efficaciam poteſt extrahi ſpiritus Ariſtolochiæ ex ſucco ejus fermentato, & poſtquã depuratus eſt ſpiritus à ſuo phlegmate, addendus eſt ſyrupo: ad quamcunque libram ejus, addenda eſt ſpiritûs drachma unica aut altera. *Methodus faciendi ſyrupi Ariſtolochiæ.*

Vires & uſus.

1. Vires æmulatur ſyrupi de brionia, aut potentiùs agit in depurando ſanguine, & purgandis ſeroſis humoribus, & educendis menſtruis. *Vires ſyrupi Ariſtolochiæ.*

2. Ulcera præterea interna ejus frequens usus curat, & ad cicatricem conducit; imò & externa ulcera & fistulas eius internus usus ad curationem disponit, quòd sanguinem depuret, & vindicet à saleacri & mordaci.

Dosis. Sumitur ad quantitatem unciæ semis in iusculis pulli, aut ovo sorbili, aut aquis morbo curando idoneis, idque summo manè, ieiuno stomacho, servato regimine & custodia, propter eius purgandi, & evacuandi energiam.

Ad similem & eandem methodum possunt parari syrupi ex extracto tythimali, esulæ, latyris, cucumeris agrestis, & aliarum similium plantarum purgantium, & violentissimè ex sua natura humores omnes evacuantium. At modò succus earum plantarum perquamoptimè depuretur in balneo calido, & ex succo sic depurato extrahatur tinctura spiritu vini optimo: postquam spiritus vini per balneum Mariæ extractus est ex tinctura, potest parari syrupus gratissimus, ad purgandos humores quosvis corporis humani, anteponendus medicamentis quæ multo precio & labore summo, & ingenti periculo asportantur in has regiones, & longinquis terræ plagis: at, proh nefas, incuria medicorum medicinam nobis fecit precio & periculo emendam: benigna tamen natura ubi posuit malum ibi posuit remedium, non in exteras regiones quærendum.

Cap. XII.

De syrupo Corallorum.

Methodus faciendi syrupi corallini.

Coralla rubea postquam aceto stillatitio dissolveris, & acetum in catino argenteo evaporaveris,

veris, salemque in fundo remanentem aqua dulci stillatitia edulcoraveris succo granatorum acidorũ aut dulci depurato permixtum addita sufficienti quantitate sacchari in syrupum perfectum decoques: huic iterum addes arcani ex corallis parati ad unamquamque libram drachmas duas. Arcanum, seu quintam corallorum essentiam descripsimus libro 3. huius operis cap. 22.

Vires & usus syrupi corallini.

1. In morbis venenatis nihil est potentius, & ad præservationem in pestifero tempore nihil est tutius & commodius. *Vires syrupi corallini.*
2. Vires æmulatur quintæ essentiæ corallorum; at tardiùs & segniùs agit, propter admixtum saccharum, & granatorum succum, quæ ejus efficaciam retundunt.

Sumitur ad quantitatem unciæ unius per se, summo manè ieiuno stomacho, deambulando, & corpus agitando, levissimo motu, post syrupi potionem. *Dosis.*

Cap. III.

De syrupo Margaritarum.

SAl Margaritarum vulgari & cummuni methodo habendus est & parandus: huius deinde uncia unica aut altera permiscenda est cum libra semisse succi buglossi depurati, & addita sacchari sufficienti quantitate in syrupum excoquenda: huic syrupo perfectè cocto adde quintæ essentiæ Margaritarum lib. 3. cap. 21. descriptæ ℥ iij. misce & serva. *Methodus faciendi syrupi margaritarũ.*

Vires

Vires & usus syrupi margaritarum.

Vires syrupi margaritarũ.

1. Summum est cardiacum, & collapsas ætate vires reparat & fovet, humidum radicale multiplicando, propter internum suum balsamum naturale, nostro homogeneum & coæquale.

2. Hecticis admodum, & tabidis convenit & pedetentim calorem eorum præter naturam & febrem extinguit; humidum radicale multiplicando.

Dosis. Sumitur ad quantitatem drachmarum duarum singulis diebus, summo manè, in aqua rosacea, aut cum lacte humano recenter è mammis extracto & elicito, vel cum ovo sorbili recenti, & sub cineribus tepidis calefacto.

Finis libri Sexti.

DE

DE PILLULIS ARTE CHYMICA PARATIS,

LIBER SEPTIMUS.

CAP. I.

De pillulis Mercurij.

Turpetum Paracelsi quod est mercurius oleo sulphuris per campanam facto, præcipitatus, & Aquila mercurii quæ est ejus sublimatum à sale communi præparato edulcoratum; & corallinum arcanum, quod est mercurius aqua forti præcipitatus, in pillulas possunt efformari: at quòd potentissimè & violentissimè evocent humores in corpore peccantes, de his in præsenti opere non erit sermo. At docebimus pillulas parare ex mercurio, mitioris facultatis & jucundioris & tutioris actionis. Tales erūt, quæ parantur sequenti methodo ℞. quintæ essentiæ argenti vivi lib.3. cap.8. hujus operis præparatæ unciam unam, amyli unciam semis, moschi grana decem, ambari optimi drachmam semis, olei cinnamomi ʒj misce fiat massa, aluta cooperienda, & vitreo vase concludenda ad usus. *Pillulæ mercurii.*

Vires & usus pillularum mercurii.

1. Vires, facultates, & virtutes omnes retinent & possident, ac quinta essentia mercurii: omnibus morbis conveniunt, quibus usus est purgandi, & humores in corpore putres evacuandi. *Vires.*

Dosis

Dosis. Dosis est pillula unica ponderis scrupuli unius, post primum somnum devorata, vel summo manè, servato regimine & custodia.

Cap. II.

De pillulis antimonii.

DIVERSIMODE præparant chymici antimonium, alii in vitrum præcipitant, nonnulli in flores sublimāt, alii in oleum rubicundissimum fundunt, alii in salem fusibilem indurant: ex quibus omnibus præparationibus pillulæ possunt efformari: at nisi à prudentissimo exhibeantur medico periculum imminet ne malum curandum & ipsummet ægrotum è medio tollant præ nimia evacuandi facultate. Tutissimas tamen ex antimonio paratas exhibemus pillulas sequenti via. ℞. quintæ essentiæ nostræ antimonii libro 3. cap. 15. hujus operis descriptæ, unciam unicam, corticis citri conditi unciam semis, farinæ amyli ℨ ij. moschi & ambari optimi ana scrupulum unum, olei anisi & cariophyllorū ana ℨß. misce, fiat massa, malaxando simul & aluta nova includenda & vitro, & servanda ad usus medicos varios & insignes.

Vires & usus pillularum antimonii.

Vires Vires omnes retinent ac quinta essentia antimonij: harum usus frequens leprosos certissimè curat, & renovat totum hominem: stupendas virtutes habent creditu difficiles, & fides erit penès experientiam.

Dosis. Dosis earum est pillula unica, ponderis drachmæ unius, summo manè devorata, jejuno stomacho, servato regimine & custodia artis.

CAP. III.

De pillulis vitrioli.

EX Colcotare vitrioli per reiteratas calcinationes & ſolutiones & evaporationes paratur ſal quidam albiſſimus & ultimò rubeus, ſummè depuratus, qui in pillulas poteſt efformari, ad commodiorem ejus uſum ſequenti via. ℞. ſalis vitrioli vulgari & communi methodo præparati unciam unam; pulpæ paſſularum unciam alteram, olei aniſi & cinnamomi an. ℈.j. farinæ amyli ℨ iij. moſchi ℈ ß. miſce, fiat maſſa aluta nova recludenda & involvenda, & totum in conſerva vitrea cuſtodiendum ad uſus. *Pillulæ Vitrioli.*

Vires & uſus pillul. vitrioli.

1 Seroſos & pituitoſos in ventriculo ſtagnantes humores potentiſſimè educit. *Vires.*

2 Menſtrua muliebria efficaciſſimè prolicit, ſecundinas educit, & fœtum ipſum ad partum promptiſſimè movet.

3 Epilepſiam curat, & omnes cerebri frigidos affectus, Apoplexiam & alios ejuſmodi affectus ſi curatu poſſibiles ſint, curat quàm potentiſſimè.

Doſis earum eſt, pillulæ tres ponderis ſcrupuli unius unaquæque; ita ut ſint ſcrupuli tres in vnaquaque doſi. *Doſis.*

CAP. IV.

De pillulis Ebuli.

OLeum ſeminis ebuli per decoctionem ejus extractum, poteſt efformari in pillulas gratiſſimas & ſuaviſſimas potentiſſimæ facultatis, ſequenti via ℞. olei ſeminis ebuli in hypocauſto depura- *Pillulæ olei ebuli.*

ti

ti ℥j. farinæ amyli ʒ ij. moschi ℈j. olei cinnamomi ʒ ß. corticis citri conditi ℥ ß. misce, malaxando simul, & massam faciendo, aluta nova includendam, & in vitro clauso conservandam ad vsus medicos insignes.

Vires & vsus pillularum olei ebuli.

Arcanum est summum in curatione hydropicorum; serosos enim humores potentissimè sine molestia educit, & vires æmulatur omnes olei ebuli, & quintæ essentiæ libro 2. hujus operis descriptæ.

Dosis earum est drachma unica in pillulas parvas deauratas efformata, & summo manè, aut post primum somnum sumpta; servato regimine & custodia.

Cap. V.

De pillulis Rheubarbari.

Pillula Rheub. RHeubarbari quinta essentia libro secundo cap. 21. hujus operis descripta potest efformari in pillulas sequenti via ℞. Quintæ essentiæ Rheubarbari unciam unam, micæ panis albissimi unciam semis, olei cinnamomi ℥j. ambari grisei ℈ß. salis Rheub. optimè depurati ℥ iij. misce, fiat massa, via communi & methodo, aluta nova involvenda & vitro concludenda ad usus.

Vires & usus pillulæ Rheubarbari.

Vires. Vires æmulatur omnes quintæ essentiæ Rheub. unde hîc non sunt repetendæ, sed caput illius inquirendum, & ibi virtutes indagandæ, & per experientiam experiendæ.

Dosis. Dosis est drachma vna & semis, in pillulas efformata,

ᴍ, & post primum somnum devorata, servato regimine & custodia.

Cap. VI.

De pillulis Agarici.

Quod de Rheubarbaro factitatum est, idem in agarico potest fieri, ejus putà quinta essentia lib. 2. cap. 22. hujus operis descripta in pillulas efformari, sequenti methodo. ℞. quintæ essentiæ agarici, unciam unam, farinæ amyli unciam alteram; olei anisi ʒ ij. salis agarici ʒ iij. moschi grana decem, ut virtus ejus deferatur ad caput: misce fiat massa, ut prius, vitro includenda, aluta nova involuta. *Pillulæ agarici.*

Vires & usus pillularum Agarici.

Cerebrum mitissimè & suavissimè purgant à pituitosis recrementis; hinc catharros evacuant & exsiccant, dolores dentium mitigant, sublata causa: arthritidos etiam doloribus summoperè subveniunt; & vires omnes quintæ essentiæ agarici possident & retinent. *Vires.*

Dosis est; drachma una & semis in pillulas parvas efformata; & post primum somnum devorata, servato regimine & custodia, vel urgente necessitate omni tempore & hora sumi, & deglutiri; post digestionem & cibi sumpti consumptionem.

Conclusio libri septimi.

Omnes quintæ essentiæ & arcana chymica quæ descripsimus, possunt in pillulas efformari simili & eadem via superius conscripta: quocirca non longius protraham hunc librum. Si quis chymicorum desideraret pillulas alias; efformare poterit quascun- *Dosis.*

que volet ad similem methodum à nobis præscriptam: quamobrem librum de unguentis & emplastris arte chymica paratis aggrediar.

Finis libri Septimi.

DE UNGUENTIS ET EMPLASTRIS ARTE CHYMICA PARATIS,

LIBER OCTAVUS.

CAP. I.

De unguento rosaceo.

Vnguentũ rosaceum.

Uccus rosarũ optime depuratus, in balneo Mariæ, & à feculentis suis omnibus recrementis purgatus potest cogi in unguentum sequenti via ℞. hujus rosarum succi tali methodo depurati ℔ ß spiritus vitrioli ℥ ß. axungiæ porci undecies aut pluries lotæ cum aqua rosacea in mortario marmoreo agitando unde optimè candescat & nitescat ℔ iiij. olei opii thebaici arte chymica parati ℥ j. olei seminum quatuor frigidorum per expressionem extracti ℥ iiij. misce, fiat unguentum agitando in mortario marmoreo, donec omnia pedetentim mixta incorporentur, & fiant unum, ad usum reponendum, in vitreo vase optimè clauso, ut gratissimum conservet odorem & rubicundissimum suum colorem beneficio spiritus vitrioli, qui & frigiditatem auget & astrictionem.

Vires & usus unguenti rosacei.

Vires. Potentissimè refrigerat hoc unguentum, unde omni-

mnibus inflammationibus medetur & erysipelatibus & doloribus quibuscunque ex causa calida ortis, & suo gratissimo odore cerebrum roborat & reficit, & cor exhilarat.

Applicatur exteriùs ungendo, idque frigidè, partes dolore aut morbo curando affectas, linteis aqua rosacea madidis appositis. *Usus.*

Cap. II.

De butyro saturni, quod & nutritum unguentum dici potest.

CErusa, minium, Lithargyrum, aut plumbum calcinatum possunt dissolvi in aceto acerrimo stillatitio: acetum stillatitium clarum & filtratum potest incorporari agitatione summa cum oleo amygdalarum dulcium, per expressionem facto, vel cum oleo seminum quatuor frigidorum ad majorẽ efficaciam, donec concrescat & coaguletur in butyrum candidissimum ad mirabiles effectus patrãdos: hoc unguentum non debent spagyrici pharmacopolæ in pixidibus confectum reservare diutius quàm per sex aut decem dies, quia evanescit & liquescit; at acetum stillatum habere paratum & dum unguento tali indigent in eo dissolvere cerusam per ebullitionem, & filtrato & clarificato aceto, connectere olea prædicta, & in butyrum agitatione coagulare, & ad usus præsentes & urgentes applicare: vel dissolutionem Saturni puram & limpidã in phialis vitreis asservare, ad usus prædictos. *Butyrũ saturni.*

Vires & usus butyri saturni.

Ad omnia quibus convenit unguentum rosaceum, convenit & butyrum Saturni, & multò potentiùs agit: præterea ambusta omnia sanat & ci- *Vires.*

tissime ad cicatricem laudatissimam conducit, dolores hæmorrhoidum mitigat & demulcet: ulcera maligna & depascentia compescit & temperat, ne ultra progrediantur, & dolores eorum extinguit.

Usus. Applicatur exteriùs ungendo frigidè linteis aceto madidis appositis: ejus usus frequenter iterandus, præsertim in inflammationibus, & ambustis; quia corpus ejus citò disperditur ab inflammatione.

CAP. III.

De unguento Narcotico.

Unguentum narcoticum. VNguentum narcoticum potest parari ex oleis narcoticis; putà ex papavere, jusquiamo; ex mandragora; ex violaceo, rosaceo; & reliquis similibus frigidis, vim narcoticam habentibus, ceræ albæ perquamoptimè lotæ malaxatis & incorporatis, sequenti via. ℞. Ceræ albæ fusæ; & liquatæ multoties in aquam rosaceam plantaginis, nenupharis, aut pluvialis injectæ, & malaxatæ ℔ ij. olei mandragoræ spagyricè præparati, in libro quarto hujus operis, Capite primo, ℥ iiij. olei papaveris itidem spagyricè præparati ℥ ij. olei rosacei, & violacei an. ℥ iij. spiritus violacei ℥ iiij. misce; fiat unguentum, cui addi potest camphoræ spiritu violaceo dissolutæ ʒ ij. reponendum est ad usus, in vitreis vasis optimè clausis, & obturatis; ne odor ejus evanescat.

Vires & usus unguenti Narcotici.

Vires. Somnum tutissimè conciliat, vires collapsas à febre ardenti & continua reficit, & restaurat, manias & phrenitides compescit & moderat; dolores omnes capitis violentissimos citissimè mitigat, & extinguit,

tinguit, & est arcanum hemicraniæ, dolores alios reliquarum partium etiam compescit, & inflammationibus omnibus medetur.

Applicatur exteriùs frigide ungendo linteis aqua rosacea madidis appositis, ad conciliandum somnũ delinuntur nares tempora, & capitis vertex, in mania & phrenitide derasis capillis, totum delinitur caput in fortissimis & robustissimis corporibus, hausto priùs potu cardiaco, aut iusculo sumpto, cardiacis admixtis, *Vsus.*

Cap. IV.

De Butyro, aut coagulo vitrioli, & Nitri.

Nitrum calcinandum est, & comburendum, vel per se injectis in eo carbonibus ardentibus, vel æquali quantitate tartari admixta, & accensa, & prunis candentibus per aliquot horas detenta, donec optimè calcinetur in calcem albissimam, quæ soluta in humido, vel aqua communi pluviali stillatitia, & connexa cum æquali quantitate salis vitrioli itidem soluti, coagulantur ambo in butyrum albissimum & coagulum candidum, quod in vitreis conservis potest asservari ad usus medicos. *Coagulũ vitrioli & nitri.*

Vires & usus coaguli vitrioli, & nitri.

Coagulum hoc intus, & extra potest sumi & applicari, contra communem unguentorum usum: intus sumptum jucũdissimè purgat humores omnes tartareos & melancholicos: arthritidi curandæ prodest exteriùs applicatum, resolvit tumores frigidos & scirrhosos, & discutit, & dispergit œdematosos & pituitosos tumores, herpetes, herpigines, & scabiem omnem tollit ejus fre- *Vires.* *Vsus.*

frequens usus: sumitur ad quantitatem ʒ j. aut alterius in uncia semis syrupi rosati vel violacei.

Cap. V.

De coagulo Antimonii, & mercurii.

Coagulū antimonii & mercurii.

ANtimonium, & mercurius sublimatus æquali pondere connexi, & in retortam vitream immissi levissimo calore coguntur in oleum aut aquam acidissimam: quæ frigido congelatur; hæc aqua rectificata bis aut ter, & in limpidissimam conversa rectificatione glaciem, spiritum vini à suo phlegmate, & aquoso excremento optimè vindicatum coagulat in butyrum scissile candidissimum vitreo vasi includendum, & servandum ad usus, & si circulentur, simul digerantur levi calore acquirunt colorem rubicundissimum, & majorem penetrandi facultatem.

Vires & usus.

Ulcera omnia maligna, carcinomata, depascentia, curat, & scrofulas, & herpetes, & herpigines, & verrucas, & scirrhos tollit: ejus usus est, ut ulcus curandū sensim tangatur coagulo nostro, & circum circa ad dolorem leniendum superponatur butyrum saturni, post scarrum dejectum iterum tangatur donec placeat ulcus, & videatur curatum, butyro saturni ad cicatricem conducendū, aut cum oleo ex vitellis ovi.

Cap. VI.

De coagulo Margaritarum.

Coagulū Margaritarū.

MArgaritæ in aceto stillatitio dissolutæ, & per evaporationem aceti in salem conversæ, qui sal depuratus perquamoptimè, & edulcoratus solutio-

lutionibus & evaporationibus frequenter iteratis in aqua pluviali stillatitia; sal tandem ille ita depuratus, & connexus optimo vini spiritu ab omni phlegmate vindicato, coagulat spiritum vini in butyrum scissile, & coagulum candidum, vitreo vase reservandum ad usus stupendos.

Vires & usus coaguli Margaritarum.

Hoc coagulum mirum est, & stupendos habet effectus intus & extra; intus reparat humidum radicale deperditum, senectutem retardat, sanguinem purificat, omnia viscera roborat, spiritus omnes multiplicat, & facultates omnes, & actiones fovet & auget. *Vires.*

Exteriùs applicatum paralysim curat, torporem membrorum sanat, membra exsiccata & tabida, cibum & alimentum internum non capessentia, & spirituum commercio privata, reficit & restaurat. Scyrrhosos omnes tumores & frigidos tollit, & discutit. Sumitur interiùs ad quantitatem ℥ j. in ovo sorbili, manè jejuno stomacho, vel longo tempore à cibo sumpto. *Usus.*

CAP. VII.

De unguento Basilico majori chymico.

POssunt & chymici pharmacopolæ basilicum unguentum componere, fortiùs multò & potentius vulgari & communi basilico, quod palàm divenditur ad suppurationem inducendam tumoribus præter naturam, & suavioris odoris, non fœtidi, uti vulgare illud unguentum basilicum dictũ, quod nullo modo nominis etymologiam servat. Nos verò sequenti via, verum basilicum componemus. ℞. Ceræ flavæ à recrementis purgatæ, ℔ ij. olei vitellorum ovi spagyricè præparati ℥ iiii. olei *Basilicũ chymicũ.*

philosophorum, seu de lateribus ℥ iij. olei picis navalis ℥ ij. spiritus therebentinæ ℥ j. olei rubei therebentinæ ℥ j. ß. olei salviæ, aut calamenti majoranæ ana ʒ iij. zibetæ drachmam unam: misce, fiat unguentum: levissimo calore permisceantur olea prædicta ceræ flavæ, & recondatur in vitreo vase optimè clauso & obturato ad usus medicos insignes.

Vires & usus unguenti Basilici.

Vires. Frigidis omnibus affectibus convenit, & tumores frigidos discutit, & calidos ad suppurationem brevissimo tempore conducit; auget enim calorem naturalem qui totius suppurationis est instrumentum, expellendo quod putridum est, & contra naturam in partem affectam devectum & defluxum: reliquum autem conservat, ne putrescat, unde citiùs curantur tumores, quia non tam longo tempore putrescunt.

Usus. Applicatur exteriùs ungendo partes affectas, linteis calidis appositis, donec cesset affectus.

CAP. VIII.

De unguento divino chymico.

Vnguentum divinum. AXungia ursina ad quantitatem librarum decem habenda est, & perquam optimè lavanda optimo vino & odorato. Huic axungiæ connectenda est axungia humanæ ℔ j. his deinde permixtis, & levi igne liquatis, permiscendi sunt flores authos, salviæ, thymi, majoranæ, tiliæ arboris, agni casti, betonicæ, meliloti, altheæ, ana ad quantitatem manipulorum duorum aut trium: & in vase vitreato, optimè clauso, in cineribus tepidis, per quindecim dies aut saltem octo, detinendi, ut levissimo calore decoquantur, & deponant odorem suum & suc-

succum axungiæ liquatæ. Ultimò tandem dum calet omne torculari exprimendum est, & levissimo calore decoquendum ad evaporationem succi florum. Huic axungiæ, deinde sic præparatæ admisce ceræ flavæ ℔ j. olei ceræ ℔ ß. olei de lateribus ℥ vj. olei pulegii, meliloti, calamenti, origani, salviæ, rorismarini, & lavendulæ ana ℥ ij. salis eorundem ℥ ß. salis volatilis sanguinis humani ℥ iiij. salis fixi sanguinis humani ℥ ij. salis tartari ℥ j. misce, fiat unguentum vitreo vase reponendum ad stupendos, & incredibiles effectus in curatione morborum cutaneorum.

Vires & usus unguenti divini.

Omnia ulcera vetera & recentia, maligna, & alia quævis citissime curat: tumores omnes frigidos scirrhosos discutit & emollit, aliosq; ad suppurationem conducit, & conductos ad cicatricem laudatã ultra pergit: dolores omnes ex causa frigida ortos compescit & mitigat, vulnera sanat quæcunque, menstrua educit solo illitu, & partum provocat. *Vires.*

Applicatur exteriùs calidè ungendo partes affectas linteis cooperiendas, superpositis emplastris calidis, & morbo curando appropriatis. *Usus.*

CAP. IX.

De emplastro contra rupturam.

Emplastra possunt & apud chymicos commodissimè præparari & faciliori negotio, quàm apud vulgares pharmacopolas: nam quintæ essentiæ omnes & olea eorum ceræ aut pici navali incorporata, & malaxata, emplastri consistentiam acquirunt, & fortiora multo sunt vulgaribus & cõmunibus, diutiusque durant: emplastrum ergo ad *Emplastrum contra rupturam.*

herniam seu contra rupturam omnem & ossium dissecationem, sequenti methodo paravimus. ℞. ceræ albæ succo granatorum aut aceto albo lotæ ℔ j. huic adde olei mastichini spagyricè præparati ℥ iiij: aceti sulphuris per campanam facti ℥ ij. tincturæ rosarum ʒ j. croci martis ℥ j. terræ sigillatæ ʒ ij. terræ exanimatæ vitrioli, hoc est fecis vitrioli ex distillatione eius, ab omni eius sale vindicati ℥ ij. magisterii coralli rubei, & lapidis hepatitis ana ℥ ß. magisterii lapidis magnetis ℥ j. olei hermariæ herbæ ℥ ß. extracti eiusdem ℥ j. olei consolidæ maioris ℥ iß. extracti & tincturæ radicis eiusdem consolidæ maioris aceto stillatitio extractę, aut succo limonum aut granatorum ℥ ß. misce, reducantur in emplastri consistentiam, levissimo calore, & fiant magdalia usui reponenda.

Vires & usus emplastri contra rupturam.

Vires.

1. Hernias infantium & puerorum quàm citissime curat, modò emplastrum superpositum optimè ligatum assiduè gestent.
2. Ossa fracta ad callum tutissimè ducit, & impedit, si sit vulnus, ne putrescat & ad suppurationem deveniat, sua astringendi & desiccandi facultate.

Usus. Usus eius est ut extendatur massa illius, super alutam novam, & parti affectæ calidè imponatur, & strictè ligetur.

Cap. X.

De emplastro Sulphuris.

Emplastrum de sulphure. Emplastrum de Sulphure reperitur in Antidotariis vulgaribus, at sequenti methodo præparatum longè potentius agit, & vires suas diutiùs servat, nec fœtet ullo modo, ut commune illud de sulphure

phure emplastrum. ℞. Ceræ flavæ puræ & recentis ℔ j. olei rubei therebentinæ ℥ ß olei picis navalis unc. j. lactis sulphuris ℥ j. tincturæ sulphuris per spiritum therebentinæ extractæ ʒ iij. olei ireos spagyricè præparati unc. ß. florum sulphuris spagyricè præparatorum, unc. vj. misce, fiat emplastrum, & formetur in magdalias usui reponendas.

Vires & usus emplastri de Sulphure.

Resolvit humores frigidos delapsos in thoracis musculos: hinc phthisicis & tabidis convenit, & pleuritidi accōmodatur summoperè. Applicatur partibus affectis calidissimè, & fortissimis alligatur ligaturis, & ita alligatum gestandum est, donec cesset affectus & curetur penitus: durat diutissimè eius virtus quamvis assiduè gestetur & carni vivæ appositum sit, nec inde calor naturalis eius virtutem disperdere potest. *Vires.* *Usus.*

CAP. XI.

De emplastro pro matrice.

℞. CEræ liquatæ, & in vinum odoratissimum proiectæ & peroptimè lotæ ℔ j. salis arthemisiæ, tanaceti, valerianæ, & nepetæ ana unciam ß. olei earundem unc. j. extracti castorei & croci ana unc. ij. olei succini rectificati unc. j. salis margaritarum & corallorum ana unc. j. ß. extracti ex splene bovis unc ß. salis jovis, seu stanni unc. j. salis melissæ & dictami ana unc. ß. misce, coquantur levissimo calore, in emplastri consistentiam, & formetur in magdalias usui reponendas, quarum vires nunquam senescunt. *Emplastrū pro matrice.*

Vires

Vires & usus emplastri pro matrice.

Vires. Secretum & arcanum est potentissimum in curandis omnibus uteri affectibus, & assiduè gestatum sterilem uterum fertilem & fœcundum reddit, roborato ejus calore nativo, & expurgato ejus corpore, ab omnibus præter naturam recrementis.

Usus. Applicatur umbilico calidè in forma rotunda, super alutam extensum, & sic ligatum umbilico gestatur.

CAP. XII.

De emplastro vulnerario.

Emplastrũ vulnerariũ. ℞. Ceræ flavæ in vino odoratissimo lotæ ℔ ij. salis saturni unc. j. salis lapidis calaminaris unc. ij. salis corallorum rubeorum unc. j. salis hypericonis unc. ij. salis aristologiæ rotundæ unc. j. salis cancrorum fluviatilium unc. ij. salis vitrioli unc. sem. florum antimonii unc. j. croci martis unc. iij. terræ exanimatæ vitrioli unc. ij. sanguinis draconis ℥ iij. terræ sigillatæ ℥ ij. olei colophoniæ, & picis navalis, ana unc. j. olei hypericonis, & aristologiæ rotundæ ana unc. ij. olei rubei therebentinæ ℥ iij. olei opoponacis, galbani, serapini, ammoniaci, bdellii, carabes, citrini, aloës, hepaticæ, myrrhæ, mumiæ, ana ℥ ß. magisterii hæmatitis lapidis unc. j. misce, coquantur levi calore in emplastri cõsistentiam, & formetur in magdalias usui recludendas: si non satis sit ceræ addatur major quantitas, ut crassescat.

Vires & usus emplastri vulnerarii.

Vires. Inveterata omnia ulcera, nec non recentia vulnera, & ictus ubicunque sint, in quacunq; parte corporis

poris promptissimè curat & agglutinat, putrefa-ctionem inhibet in ulceribus & vulneribus: nervis truncatis, & contusis commodum & propriũ est remedium, cancri, fistulæ, & scrofularum est arcanum: in hernia puerorum curanda, & agglutinanda nihil efficacius. Superponitur partibus affectis; super alutam extensum: nunquam senescit eius virtus, & potentia, propter sales quos continet, in quorum admixtione summa est industria adhibenda, nam difficulter permiscentur. *Vsus.*

CAP. XIII.

De emplastro, gratia Dei, dicto.

℞. Ceræ flavæ, ut in prioribus emplastris præparatæ ℔ j. olei mastiches ℥ ij resinæ, seu olei rubei therebentinæ ℥ j. olei betonicæ, pimpinellæ, verbenæ, ana drach. ß. salis earundem herbarum ana drach. ij. misce, & in levi calore coque in emplastri consistentiam, & dum calet, forma in magdalias usui reponendas. *Emplastrũ gratia Dei.*

Vires & usus.

Ulcera mirificè curat, & scrofulas ulceratas mitigat; detergit; & tandem, si non cancrosæ sint ad cicatricem conducit. Vulnera etiam recentia citissimè ad cicatricem conducit, & propter laudatas & benignas eius dotes, gratia Dei appellatur. Pharmacopolæ vulgares præparant vulgariter cum herbis supradictis; & nihil in eius compositione ingreditur à fœculenta sua materia & crassitie repurgatum: applicatur partibus affectis super alutam extensum. *Vires.* *Vsus.*

Finis libri Octavi.

DE ELECTUARIIS TUM SOLIDIS, TUM LIQUIDIS.

LIBER NONUS ET ULTIMUS.

CAP. I.

De electuario rosato.

Electuarum rosarum. ℞. Succi rosarum rubrarum, depurati in balneo mariæ ℔ ſs. ſacchari optimi ℥ viij. ſalis roſarum pallidarum ℥ ſs. extracti ſcammoneæ ℥ iij. extracti diambræ, & ſantalorum omnium ana ℥ ſem. miſce, coque lentè, in electuarium ſolidum in tabellas parandum ponderis ʒ ij.

Vires electuarii Roſati.

Vires. Purgat tutiſſimè omnes humores è lōginquis ventriculi partibus, confert ad curationem colicorum affectuum, & febres quotidianas curat. *Doſis.* Doſis ejus eſt, drachmæ duæ in juſculo pulli diſſolutæ, & ſummo manè ſumptæ, ſervato regimine & cuſtodia.

CAP. II.

De electuario Sanguinis humani.

Electuariū Sanguinis humani. ℞. Salis fixi ſanguinis humani ℥ ij. tincturæ roſarum rubrarum ℥ ſs. ſacchari optimi ℥ iij. aquæ roſaceæ ℥ j. coque in electuarium ſolidum, in fine decoctionis, adde arcani ſanguinis lib. i. hujus operis Cap. 8. præparati ʒ ij. ambari ʒ. ſem miſce, & projice in marmor frigidum, in tabellas parandum, ponderis drachmæ unius, in loco calido, & hypo-

hypocausto reservandas: vel coquitur tantùm in electuarii liquidi consistentiam, quia difficulter coquitur in solidum electuarium.

Vires & usus electuarii Sanguinis humani.

Vires æmulatur arcani sanguinis humani, & gratissimum, & suavissimum est electuarium Regibus, & Principibus dignum: accommodatur omnibus morbis, quia reparat & reficit summopere humidum radicale: dosis ejus est drachma unica, summo manè devorata, jejuno stomacho. *Vires & dosis.*

Cap. III.

De electuario Margaritarum.

℞. Salis edulcorati margaritarum ℥ß. sacchari optimi ℥ ij. aquæ rosaceæ ℥j. coque in electuarium solidum: in fine decoctionis adde olei anisi, & cinnamomi ana ℈ ß. & fiant tabellæ ponderis drachmæ unius, usui reponantur in vitro clauso, & loco calido continendo. *Electuarium Margaritarum.*

Vires & usus.

Electuarium hoc prodest summopere tabidis, hecticis, & senibus, reparat humidum radicale, & reficit summopere, cor exhilarat, & reliqua viscera à pestilenti aura præservat, & venenis inimicatur. *Vires & usus.*

Sumitur ad pondus ʒ j. summo manè, jejuno stomacho.

Cap. IV.

De electuario Corallorum.

Coralla possunt simili methodo reduci in electuarium solidum, ac margaritæ reducuntur, modò communi via, & vulgari methodo dissolvantur *Electuarium corallorũ.*

vantur in aceto ſtillatitio & convertantur in ſal dulce, & purificatum ſolutionibus, & evaporationibus aquæ pluvialis ſtillatitiæ frequenter iteratis: hoc deinde ſal purum & nitidum ad quantitatem ℥j. admixtum ſacchari optimi ℥ iij. & unciæ unicæ aquæ roſaceæ poteſt decoqui in electuarium ſolidum: in fine decoctionis adde pulveris roſarum rubratum, oleo vitrioli irroratarum; (ut perquam optime rubeſcant, & in pulverem tenuiſſimum, & impalpabilem convertantur) drachmas tres, & miſce, & proiice in marmor frigidum, ut fiant tabellæ ponderis ʒj. Notandum tamen eſt, pulverem roſarum ſicciſſimum eſſe debere, & multoties irroratum oleo vitrioli, aut oleo ſulphuris, donec placeat eius color rubeus; alioquin ſi humidus aliquo modo admiſceretur, electuarium non poſſet coqui in ſolidam maſſam, quia oleum vitrioli impedit, propter glutinoſitatem ſuam in igne non evaporabilem.

Vires & uſus electuarii Corallorum.

Vires. Fluxus omnes alvi, diarrhœas & dyſenterias cohibet & compeſcit, & menſtrua muliebria nimis fluentia, ſanguinem depurat, corruptionem inhibet, venena extinguit, & peſtilentis auræ infeſtas mephytes impedit, ne cordi noceant; cor exhilarat, & cætera corporis viſcera roborat, hæmatoſim, & facultates hepatis fovet, & multiplicat, initia lepræ profligat; & omnia ſanguinis vitia corrigit.

Vſus. Sumitur ſummo manè, ieiuno ſtomacho, ad quantitatem drachmarum duarum, eundo deinde deambulatum, per horam integram.

Cap.

Cap. V.

De electuario Gemmarum.

GEmmæ omnes, & lapides preciosi, ut rubini, smaragdi, hyacinthi, in salem reducti, via & methodo chymicorum communi, possunt efformari & coqui in electuaria solida, & in fine decoctionis addere possumus ad majorem efficaciam arcani eorundem lapidum, libro tertio hujus operis descripti drachmam aliquam, & coquere ad ultimã perfectionem, & servare in tabellas, in loco aliquo calido, veluti saccharata tragemata, quia aër frigidus fundit & liquat saccharum & sales.

Vires & usus.

Vires. Electuaria de gemmis miras habent & stupendas virtutes in reficiendo corpore, hinc tabidis, hecticis & senio confectis corporibus summoperè conveniunt: eorum virtus augetur & multiplicatur, si eis connectatur aliquid arcani lapidum preciosorum, rubini scilicet, aut alicuius alterius gemmæ, vel omnium simul mixtorum, tũc temporis æmulantur vires arcanorum quæ admixta sunt & connexa electuario solido.

Dosis. Dosis & methodus sumendi est, ut sumatur talis electuarii ʒj. & deglutiatur summo manè, jejuno stomacho; superdormiendo si fieri possit & potissimum in hecticis & tabidis id convenit.

Cap. VI.

De electuario Alchermes.

Cõfectio Alchermes. PLurimi est momenti apud vulgares medicos hoc electuarium; attamen parvæ est virtutis præparatum ut ipsi præparant, quia lapides & au-

tum, quod ingreditur eius compositionem, virtutē suam, & energiam cōmunicare non potest propter firmam & duram ejus coagulationis compagem, quæ nisi diruatur, virtus ejus insignis & mirabilis apparere non potest; quapropter chymica ejus electuarii præparatione multò præstantior est; aurum enim solutum reperitur, & à suo coagulationis vinculo liberatum, & lapides omnes itidem soluti sunt, & reliqua omnia depurata, depuratione ultima, ita ut electuarium præsens ita præparatum, sit totum formale & propterea activum: sequenti ergo methodo ita chymicè præparabimus: Inprimis tincturam granatorum kermes per succum pomorum odoriferorum depuratum extractam, puram, putā habebimus ad quantitatem ℔ j. & succum pomorum odoriferorum depuratum, ad ℔ ß. spiritus rosarum unc. ij. ex succo pomorum, & extracta tinctura granatorum, tinctorum, seu chermes, cum sacchari optimi quantitate sufficienti parabitur syrupus perfectè coctus: in fine hujus decoctionis, dū frigescit, alioquin enim evanesceret in auras, addendus spiritus rosatum, & quæ sequuntur; ambræ crudæ minutim concisæ & spiritu malorum granatorum dulcium dissolutæ unc. j. salis ligni aloës drach. j. salis santali rubei & citrini depurati; & quantum poterit fieri edulcorati, ana drach. ij. olei cinnamomi drach. iij. salis lapidis lazuli, margaritarum, & corallorum & Rubini ana drach. j. extracti moschi cum spiritu ex cortice limonum extracto, drach. ß. auri potabilis, vel ad ejus defectum, salis ejusdem drach. iij. vel eo deficiente auri tonantis quod facillimæ est præparationis unc. ß. misce, fiat electuarium incorporando omnia & permiscendo in syrupo prædicto, vase vitreo diligenter obturato usui reponendo.

Vires

Vires & usus electuarii Alchermes.

Hoc electuarium, si aurum verum potabile, aut ejus arcanum libro nostro tertio hujus operis descriptum suscipiat, vires superat auri potabilis communis in reficiendo corpore, in restituenda sanitate, morbos omnes quoscunque curando, senectutem prohibendo, humidum radicale ne deperdatur & consumatur defendendo aut fortiter reparando. *Vires.*

Hoc electuarium Regibus & Principibus in deliciis esse deberet, & omni studio esset comparandum; facile enim factu est, nec eximiæ impensæ. Usus est, ut deglutiatur summo manè, jejuno ventriculo drach. ß. cum parum aquæ cinnamomi superpotatæ & eundo deambulatum in his qui bene se habent, ad conservandam sanitatem: hecticis verò & tabidis somnus competit post ejus sumptionem. *Usus.*

Cap. VII.

De Theriaca chymica.

Celebris est hæc compositio & multarum virium, etiam si cómuniter componatur; quocirca in votis fuit ejus compositionem chymicam exhibere, quia virtus eius in infinitum quasi multiplicatur: beati & felices, qui talem confectionem secum habent, ea enim sola in longos annos, & toto vitæ suæ tempore à morbis omnibus liberi & vindicati, ævum transigere possunt: sequenti ergo methodo & via, facili negotio componetur. ℞. Extracti stillatitii succo limonum stillatitio aut in balneo tepenti depurato ℔ ij. extracti pastillorum, hedichroi & pastillorum theriacalium spiritu vini facti ana ℔ j. carnis viperinæ spiritu salis conditæ, aut *Theriaca chymica.*

suomet sale ℥ vj. salis viperæ aut alicuius serpentis nostratis ℥ iiij. olei piperis ℥ iij. olei opii thebaici aut nostratis ℥ ß. salis rosarum rubrarum unc. ß. tincturæ rosarum ℥ ij. salis scordii; salis napi, salis iridis, salis zingiberis, salis rhapontici, salis radicum quinquefolii, salis nepetæ; salis marrubii; salis petroselini, salis stecados; salis costi; piperis longi; dictamni, iunci odorati, nardi indicæ ana. ʒ iiij. salis poliiseselecæ, thalaspi ameos, chamædryos, chamæpytyos, malabatri, nardi celticæ, gentianæ, anisi, fœniculi, cinnamomi ana ʒ iij. salis vitrioli ad rubedinem purificatione deducti ℥ ii. olei hyperici ℥ ß. olei cinnamomi ℥ j. olei anisi ℥ ß. cariophyllorum ℥ iiij. olei thuris, & mastichis ana ℥ ij. spiritus therebentinæ ℥ iij. olei seminis dauci ʒ iij. sagapeni, opopanacis, asphalti, castorii, centaureæ maioris & minoris ana unc. ℥. salis Aristologiæ ℥ j. tincturæ eiusdē spiritu vini extractæ ℥ j. olei balsami veri si haberi potest unc. jß. spiritus vini summoperè depurati & alchoolisati, donec odorem gratissimum & suavissimum acquirat ℔. ß. incorporentur omnia & misceantur cum sufficienti quantitate mellis albi ab omnibus recrementis suis depurati, ut fiat electuarium satis liquidum, in vitreis vasis fortibus & duris conservandum, optime clausum ad usus medicos incredibiles.

Salvipe-rarũ & serpentũ optimè præpara-tus & depura-tus est summa theriaca & vires superat theriaca vulga-ris.

Hæc compositio sic præparata gratior & iucundior multò est, nec non etiam efficacior ut ipsa experientia fidem faciet: at si quis medicorum Galenicorum hanc compositionem impossibilem factu credat, ex essentiarum copia, ad quas comparandas incredibiles expensæ forent necessariæ, deponat quæso hanc ex animo sententiam. Ego ipse iuro & Deum testor meipsum posse, & chymicum quemvis pretio centenorum aureorum, hanc confectionem

nem omnibus numeris absolutam & completam dare, & nullum est in hoc opere electuarium, arcanum, magisteriũ, aut aliquod aliud chymicum opus, quod pretium excedat quinquaginta nummorum aureorum, nisi copiam ingentem una vice conficere in votis sit.

Vires & usus Theriacæ chymicæ.

Virtutes & facultates theriacæ persequi in vanum esset: tot & tanta ipsemet Galenus, aliique doctores medici de theriaca decantarunt ut repetere futile sit: omnibus tamen dicam morbis accommodatam esse theriacam nostram, & frequens eius usus ab omni morbo tutum conservare corpus & vitam in longius protrahere potest. *Vires theriacæ chymicæ.*

Usus eius est internus & externus, interiùs sumitur à quantitate ℈ ß. ad scrupulum unum, summo manè deglutitum, parum vini, aut aquæ cinnamomi superbibendo, idque vacuo ventriculo: exteriùs applicatur morsibus venenosis & ictibus, pestilenti tumori, anthraci & vulneribus etiam recentibus medetur. *Usus.*

CAP. VIII.

De Panchymagogochymico.

Panchymagogum seu Catharticum generale & universale diversum & multiplex potest excogitari, admixtis quamplurimis simul essentiis & magisteriis ex rebus purgantibus extractis & elicitis: nihilominus tamen in lucem dabimus præsens hoc catholicum summum quidem, & tutissimum & jucundissimum, experiẽtia fidem faciet promissi. ℞. Syrupi rosarum nostra methodo parati ℔ j.

huic adde salis colocynthidos ʒ j. salis turpeti gummosi ʒ ij. salis hellebori utriusque ana ʒ ſs. extracti ſcammonii ʒ iij. extracti ſennæ & Rheub. optimi ana ʒ ij. ſalis ebuli, ſalis ſambuci, ſalis eſulæ, & cucumeris agreſtis ana ʒ j. olei ebuli ʒ ſs. olei ſambuci ʒ iij. ſpiritus ebuli, & ſambuci ana ʒ ij. olei cinnamomi & aniſi & cariophyllorum ana ʒ ij. ſalis margaritarum & corallorum ana ℥ iij. miſce, incorporentur omnia in ſyrupo prædicto roſarum ſolutivo, & redigantur in electuarium liquidum, vitreo vaſe uſui reponendum, optime clauſum & obturatum.

Vires & uſus Panchymagogi chymici.

Ad purgandum corpus nullum datur in re chymica potentius & tutius medicamentum; purgat omnes humores, & foras elicit è longinquis ventriculi partibus, & omnibus morbis adhibetur; præter hecticis & tabidis, qui dulcius & debilius purgandi ſunt, ſi purgatione indigeant ulla: ſolus ſyrupus roſatus ſolutivus ſufficit ad eorum corpora evacuanda.

Doſis hujus medicamenti eſt ℈ j. ad ℈ ſs. in vino optimo, aut aqua cinnamomi; aut cum mica panis albi poteſt efformari pillula unica, aut duæ, aut tres ex illo ſcrupulo, & ſummo manè deglutiri, jejuno ſtomacho cum regimine & cuſtodia.

Concluſio totius Operis.

Scio, amice Lector, quamplurimos improbaturos fore, naſoque adunco ſuſpenſuros, hoc medicamentorum chymicorum antidotarium, tãquam aliquod novum & inauditum opus. Hippocraticæ

& Ga-

& Galenicæ doctrinæ incognitum, quam doctrinam inſcitiæ accuſare velle crimen eſt, & inſcitiæ ipſius vitium in ſeipſum retorquere: Hippocrates enim & Galenus fuerunt ſummi in ſua arte magiſtri, hoc fateor; at cùm non omnis ferat omnia tellus, artesque omnes & ſcientiæ perfici non poſſint uno in ſæculo, ut dictum eſt in capite libri primi, hujus operis, & in Palladio noſtro Spagyrico probavimus multis in locis, nullis injuriæ maculis & ignorantiæ nebulis famam & laudem divini Hippocratis, & acutiſſimi Galeni afficimus, quod eorum inventis, chymiam, hoc in ſæculo quàm in eorum ſæculis notiorem addamus, eosque hujus artis obliviosos aſſeramus, non enim id illis ingenii imbecillitati, at temporis illiberalitati, & avaritiæ eſt condonandum, quod in progreſſu ſuo, & in partibus ſuis præſtantiora & nobiliora quædam nobis ſæpiſſimè communicet, lumine naturæ magis elucescente, in uno tempore quàm in alio, in una regione quàm in altera, ex diverſo ſolo, & cœlo: ſol etſi omnia colluſtret, non tamen æqualiter omnia lumine perfundit, nec omnia tempora ſerena ſunt, ſed alia aliis clariora: florent jā artes omnes & ſcientiæ, & in poſterum vegetiores erunt, Deo ſic poſtulante & cœlo, ex quo tanquam ex perenni, & inexhauſto entelechiæ fonte, lumē illud naturæ, artium omniū & ſcientiarum fomes & fulcrum in nos deſcendit, per radios planetæ Veneris impræſentiarum ſexta ſua vice mundum regentis, & gubernantis, ſpiritu ſuo, & genio, tenebras & umbram naturæ, aliquatenus diſcutientis: unde tot & tanta mentis humanæ acumina: at, proh nefas, & dolor! totum illud ingenii acumen, quod nobis omnibus jam cœlū elargitur, aleis, chartis, ſcortationi, luxui immodico,

ædificationi, vestimentorum pompæ, gulæ, & similibus ingenii humani quisquiliis impenditur, quod si omnes, quibus est è cœlo illud naturæ lumen, vellent luminis illius radios omnes impendere ad naturæ cognitionem, secretiora videremus adhuc typis excusa, quàm excudantur. Quod ad me attinet nihil mihi erit secreti, quin liberali manu, omnibus porrigam, modò gratum sit hermeticæ artis alumnis, etsi non fugiat & evitet Zoilorum ungues quibus placere, displicere est.

Finis libri Noni & ultimi.

INSI-

INSIGNES CURATIONES

VARIORUM MORBORUM, QUOS MEDICAMENTIS chymicis jucundissima methodo curavit

PETRUS JOANNES FABRI,
Doctor Medicus Monspeliensis, Castrinovidarensis Philochymicus.

ARGENTORATI

Sumptibus Heredum LAZARI ZETZNERI.

ANNO M.DC.XXXII.

LECTORIBUS PETRUS JOAN. FABER DEVOTISSIMUS S. P. D.

Rtem Spagyricam cùm plurimi vilipendant, in eorum confusionem & opprobrium, has omnes curationes appoſui, ut his reſipiſcant, & tandem invitis eorum falſis opinionibus palinodiam canant; diſcent etenim, & videbunt experientia ipſa, morbos quos curatu difficiles putant medici, & quos medicamentis vulgaribus pertinaces, & indomitos quotidie experiuntur, curatu faciles in quibusvis ſubjectis, medicamentis chymicis conſpicient, non ſolùm podagram, arthritidem, calculum, tabem, quartanam, ſed & lepram experientur curatam fuiſſem ſpagyrica methodo nulla violentia, ſed tuta jucunditate.

Hisce experimentis certiſſimè exiſtimavi zoilorum noſtrorum animos ab erroribus educere poſſe, eorumque conſcientias emovere, ut laudem condignam, honorémque debitum chymicæ arti, ſuis convitiis furatum, tandem panegyrico decantato ſermone, devotè reddant: & ut infiniti alii eorum exemplo, ad eam nobiliſſimam artem addiſcen-

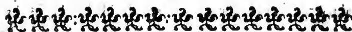
discendam & honorandam, utilitate quàm maxima pelliciantur.

Plus est vitæ restituendæ, imò & conservandæ, facultatis & virtutis in solo antimonio spagyrica arte optimè præparato, quàm in totis pharmacopolarum communium antidotariis, in quibus ornandis, & complendis tota ferè terra exhauritur, ortus nec occidens sufficiunt penuriæ illorum: Poli utrique non sat gemmarum, & fruticum habent ad varias antidotariorum compositiones perficiēdas, aërem quoque ferè omnem, mariumque cavernas, & profundissimos gurgites visitant, ut hinc aliquid vitæ restituendæ & conservandæ utile exportare possint. Heu miseri! cur tantis laboribus & periculis ruri quæritis quod domi est, in centro metallorum & mineralium latet quidquid esse potest in tota rerum natura, vitæ nostræ restituendæ, & conservandæ efficax & utile. Nihil inde mirum si metalla Planetis respondeant, hi etenim si nobis vitam impertiant, illa etiam jure meritò & naturali, morbos propellent omnes, & amissam sanitatem labentemque restituent: nec Mercurium dicatis venenum, & antimonium, reliquaque mineralia. Quod ex his educunt spagyrici antidotum est, & vitæ fomes, quamvis ex medio veneni sit eductum: antidotarium prædictum, & curationes subsequentes fidem facient tanti facti. Si quis tamen adhuc est incredulus, abeat quæso desperatus in exteras regiones, ibique

come-

comedat porcorum reliquias, cùm illi nõ sufficiant domi paternæ opipari cibi, si tandem tamen redeat, paterna non frustrabitur benignitate, aureo decorabimus illum anulo, lautißimisque sophorum mensis illum excipiemus, ibique sale sapientum glaucoma ab oculis depellemus, quo depulso fateri cogetur, spagyricam artem philosophiæ margaritam esse preciosam, spagyricosq́, artistas reliquis omnibus prænitere Philosophis, ac veluti duris silicibus, pellucidi prænitent adamãtes. Quod si mihi ipsi gloriam aucupari hinc existimetis, id procul ab animo est: artis cujus laboribus invigilo gloriam & honorem quæro, ostentationem autem procul à me elimino, & à Lectoribus benignißimis id saltem extorquere vellem, ne me ullius gloriolæ avidum putent, sed spagyricæ artis acerrimum defensorem, cui tuendæ quicquid erit ingenii & industriæ libenter impendam, arcanaq́, sua in laudem honoremq́, ipsius Lectoribus pandere non recusabo, ut tandem ipsamet & ipse collatis hisce beneficiis, de his bene mereri valeamus. Valete Castrinovidarii, decimo Kalendas Maij anni 1627.

CURA-

CURATIO PRIMA MANIÆ, ET GANGRÆNÆ.

Omnia medicamenta chymica, quæ in curandis morbis subsequentibus omnibus impensa fuerunt, habes descripta omnia in Myrothecio: si sint desumpta ex animalibus, reperies Libro primo: si ex vegetabilibus, reperies in Libro secundo: si ex mineralibus, reperies in Libro tertio: in Capitulis propriis & peculiaribus, ubi reperies methodum faciendi dosim & usum; quocirca in curationibus subsequentibus non repetam, non actum agam, & fastidio sim Lectoribus, tot repetitionibus; nisi quædam peculiaria medicamenta, ut Lectorem ab inquisitione eorum sublevem.

IOANNES de Ruffinis, vir apud Fuxenses anno 1614. ob bonorum suorum, fructuumque terræ, illius anni amissionem, & caritatem annonæ, incidit in maniam, in qua curanda convocatus ego, curationem illius spagyricam aggressus sum. Itaque misso sanguine ex cephalica dextra ad quantitatem unc. viiij. summo manè, eodem die vespertinis horis, arteriã temporalem dextram tutudi, & misi sanguinem ad unc. vij: robustissimus enim erat ægrotus, ætatis 40. annorum, quadratæ staturæ, nigri capillitii, & temperamenti melancholici. Sequenti verò die, propinatum

natum est Antimonii præcipitatum, ex aqua communi, ad quantitatem granorum xx. fit autem præcipitatus iste Antimonii, ex gummi illo quod per distillationem educitur ex antimonio & sublimato vulgari, simul conjunctis: hoc gummi rectificatur ter aut quater, donec candidissimum sit & purum: deinde præcipitatur in aquam claram, limpidam communem, & agitantur simul in phiala vitrea, & tamdiu lavatur pulvis albus, qui hinc præcipitatur, donec aqua dulcis sit, pereatque omnis acrimonia: deinde siccatur pulvis, qui dici potest antimonium præcipitatum. Hujus ergo præcipitati antimonii potione multa sursum & deorsum ejecit, & evomuit, singulisque octo diebus, manè, jejuno ventriculo; iterabatur eadem potio præcipitati antimonii. Reliquis verò diebus, sumebat summo manè quantitatem drachmæ unius) arcani sanguinis humani, in Myrothecio nostro descripti, cum granis tribus aut quatuor arcani opii, vel mandragoræ, aut jusquiami, & hisce solis medicamentis perfectè curatus est intra mensem, servato victus regimine, frigido & humido; potabat enim frigidam, in eaque balneabatur sæpissimè Inter curationem autem fuit vulneratus, in tibia dextra, repentino casu; & per incuriam illius vulneris incidit in gangrænam; ad quam curandam iterum vocatus cum chirurgo, tetigi vulnus, & partes vicinas, ustas affluxu causticantis humoris, oleo mercurii, seu gummi, superius citato; & post scarræ sublationem quam oleo vitellorum procuravi, usus sum ad cicatrisandum ulcus, tinctura martis, & aristologiæ rotundæ, & perfectè curatus annuente divino numine; etsi ab omnibus suis desperatus esset, & adhuc vivit incolumis & salvus à primo & secundo morbo omninò liber.

Cura-

Curatio secunda Gangrena & Melancholia.

BErnardus N. devotus admodum vir ætatis suæ 40. annorum ob studioru͂ ferventem operam, divinarumque rerum diurnam nocturnamq; contemplationem, incidit in Melancholiam simplicem absque ulla febre cum vigiliis maximis & longis; ducebat enim menses integros insomnes, & hebdomadas impransas, ad que͂ curandum co͂vocati sunt omnes medici, tum Tolosates, tum alii, qui fama aliqua & arte medendi valebant, tentatisq; in vanum omnibus remediis per sex menses, curationem spagyricam tandem aggressus sum Inprimis purgavi ipsum multoties antimonio præcipitato superiori; deinde per quindecim dies usus est singulis diebus sero, eundo cubitum, arcano Lunæ, & arcano jusquiami ad granorum viginti qua͂titatem in ℥ ß. spiritus violaru͂, & sic perfectè curatus, servato victus regimine frigido & humido, potando aquam frigidam, in qua etiam sæpissime balneabatur. Incidit etiam vulnere recepto in tibia sinistra in gangrena͂, quam etiam curavi simili methodo, & iisdem medicamentis, oleo putà mercurii, & antimonii, & tinctura martis, & Aristologiæ rotundæ, & sic convaluit: at paucis abhinc mensibus incidit in quartanam quam jamjam curatam videbimus.

Curatio tertia Febris quartana.

IDem ergo vir N. eodem anno 1614. incidit in febrem quartanam, cum tumore pedum & infimi ventris, & dolore ventriculi summo & nausea quotidiana; at brevissimè curatus fuit nostro antimonio præcipitato, febrifugo, & arcano vitrioli nostro, in aqua cinnamomi: ad quantitatem auté propina-

pinabatur decem guttarum illud arcanum vitrioli; in aquæ cinnamomi ℥ß. idque summo manè; jejuno stomacho: usus est etiam per aliquot dies arcano tartari, & tinctura seu extracto theriaces, & sic curatus est, & vixit per multos annos ab omni morbo liber.

Curatio quarta Febris quartanæ.

EOdem anno Dominus de Caillauel, nobilis admodum vir, ætatis 25. annorum, præaltæ staturæ, & gracilis corpore, melancholicique temperamenti, quartana fuit detentus per sex menses; omnibusque tentatis remediis Galenicorum in vanum, usus est bis aut ter antimonio nostro, & arcano tartari, & potu vini puri, victusque regimine calido, & humido, & sic absque ullo alio tentato remedio evanuit febris; nullis omnino relicta symptomatis.

Curatio quinta febris Quartanæ.

ANtonius Faber; Canonicus nostræ Civitatis; nunc Capucinorum Religionem profitens, anno eodem detentus fuit quotidianæ febris symptomatibus, cum dolore ventriculi, & nausea perpetua; imò & singultu, qui ipsum summopere vexabat, unica dosi antimonii nostri perfectissimè curatus fuit.

Curatio sexta Schirrosi tumoris, & maniæ.

ANno eodem Marcus de Gaillard, ætatis 25. annorum loci du Mas Sainctes-Puelles; schirroso tumore vexatus in crure dextro, nullam inflammationem, nullumque dolorem, nisi frigus summũ in ea parte persentiens, vocavit me, ut ab eo tumore libe-

liberarem: itaque ejecto enemate communi ex decocto emollientium & carminantium, misi sanguinem ex brachio dextro; ad quantitatem ℥ viii. sequentibus diebus purgatus fuit, tribus dosibus iteratis antimonii nostri: deinde applicatum fuit balsamum sulphuris, ex descriptione Rulandi; cum suo emplastro de sulphure: peruncta hac parte & perfricata oleo tartari cum spiritu vini alchoolisato, & sic intrà paucos dies evanuit omninò tumor, per insensibilem transpirationem: at fuit deinde toto anno melancholicus, tristis admodum, & taciturnus, vigiliisque summis vexatus; & appetitu dejecto: incidit intrà sex aut octo menses, post curationem illius scirrosi tumoris in maniam: vocatus ego iterum à suis parentibus misi sanguinem ex cephalica ad animi deliquium; erat enim invenis admodum fortis, & quadratæ staturæ: sequentibus diebus purgavi ipsum, extracto hellebori albi, & antimonio meo, per sex dies: & deinde per sex alios dies balneans ipsum frigida aqua, actu; erat enim mensis Julii, in quo calores vigebant satis: & sic servato regimine victus humido & frigido, frigidâ potando; spiritu violarum alterato perfectè intrà mensem curatus est & adhuc vivit sanus, & ab omni morbo liber, magno Christianæ religionis incommodo, bellator enim strenuus est, vel potius dicam latro audacissimus, qui in hoc civili Gallico bello in itinere magno circa locum Castrinovidatii & du Mas, quamplurimos bonis & vita spoliavit.

Curatio septima meliceridis tumoris in palpebra superiori oculi dextri.

ANno 1615. Germanus Delpy, devotus & pius admodum Presbyter loci de Vignonet ætatis

35. annorum tumorem satis durum in palpebra superiori oculi dextri habuit, nucis avellanæ magnitudine: originem autem duxit hic tumor, ex unctione mercurii crudi cum butyro malaxati, ut à scabie liberaretur. Ab illa unctione statim ortus fuit ille tumor: itaque vocatus curavi ipsum perfectissimè solo litu olei mercurii & antimonii, seu aceto minerali superius dicto. Ulcus deinde ad cicatricem conduxi diachilone magno, & diapalma, oleo vitellorum duorum dissolutis, & in unguenti cōsistentiam reductis, & parti applicatis: & sic perfectè curatus est illæsa palpebra, ita ut jam nulla appareat cicatrix, vivit enim adhuc incolumis & sanus.

Curatio octava Pleuritidis.

ANno eodem 20. die mensis Aprilis, Maria Faber, filia fratris mei, ætatis 10. annorum incidit in febrem ardentem cum tussi, & exspuitione sanguinolenta, & dolore summo lateris sinistri, cum maxima respirandi difficultate, magnoq; pulsu & veloci. Itaque vocatus primo ipso die, postquam enema ejecit emolliens & refrigerans, misi sanguinem ex basilica sinistra partis dolentis, ad quantitatem unc. vij. & dedi sequenti die summoq; manè grana viginti antimonii mei sudorifici, in vino optimo: & statim applicato balsamo sulphuris, & emplastro ejusdem sulphuris ex descriptione Rulandi, super latus dolens, quievit dolor eodem die, & evanuit febris post sudores nulla alia facta crisi: & sic perfectè curata fuit, & plures alios curavi eadem methodo & via.

Curatio nona febris Quartanæ.

IOanna de D. loci de Belpech, serva & ancilla fratris mei, quartana detenta fuit per sex menses;

ses; anno eodem, ut ipsam curarem, purgavi eam croco metallorum per quatuor dies continuos, propinata dosi singulis matutinis horis granorum duodecim in vino optimo: deinde iterum purgavi bis extracto hellebori nigri, diebus ipsius paroxismi, & propinata tinctura theriacæ ad quantitatem unc. j. summo manè, jejuno ventriculo, perfectissimè curata fuit intrà quindecim dies, nullis relictis symptomatis, & adhuc vivit incolumis præsenti anno 1625.

Curatio decima Pleuritidis.

ANno 1626. circa mensem Septembris uxor Jacobi Plauty pauperrimi cæmentarii, victum suum, & uxoris suæ, filiorumque suorum ex operatione sua quotidiana quærentis, ætatis 40. annorum decubuit, cum febre ardentissima, dolore lateris dextri, exspuitione cruenta, & maxima respirandi difficultate, urinis admodum rubeis, pulsuque magno & veloci: itaque primis ipsis diebus vocatus medicus dogmaticus, doctus quidem, & expertus admodum, præscripsit illi omnia quæ conferunt ad tutam curationem pleuritidis, nec ulla dogmatica oblitus est: omnem denique voluit lapidem, tentavitque remedia cuncta Galenica, ut morbum depelleret. Desperatis tandem rebus omnibus, nono die, nulla adhuc facta crisi, & vigentibus omnibus symptomatis, vocatus ego inveni ægrotantem delirantem & phreneticam, cui illicò, nullo alio adhibito consilio, quia premebat medendi summa necessitas, dedi drachmam semis arcani sanguinis humani; cum drachma semisse cinnabrii rubei nostri sudorifici, ex antimonio & mercurio sublimato præparati, & post gummi quod ex his per distillationem elicitur, educti,

cum ℥ j. aquæ cinnamomi. Aſumptione illius medicamenti ſtatim quievit, & ſomno irrepto ſudor univerſalis totum corpus occupavit:itaque ſudavit toto illo die copioſiſſimè: ſequenti die inveni eam optimè ratiocinantem,& ab omni delirio liberam; at vigebant adhuc ſymptomata alia:itaque decimo die iteravi doſim eorundem medicamentorum, ne critico diei ſuperiori; ſudoris cauſam tribuerem, iterumq; dormivit, & ſudavit toto illo die decimo. Undecimo ſequenti die, quia adhuc ſupererat febris,& alia ſymptomata,at valde mediocria,iteravi eandem doſim; dormivit iterum,& ſudavit, & hora quinta poſt meridiem fuit ab omni febre libera, & ab aliis omnibus ſymptomatis: ſupererat tamen nonnullus in eodem latere dolor, itaque applicavi emplaſtrum ſuperius de ſulphure; quod ex ceræ colophoniæ æqualibus partibus; & ſemiparte myrrhæ,& æquali omnium pondere balſami ſulphuris, ut in ſufficientem emplaſtri conſiſtentiam reducatur conſtat;& dedi iterum unicam doſim præſcripti medicamenti,& iterum dormivit,& ſudavit,ſudore abſterſo fuit ab omni dolore libera,& vivit adhuc potens & robuſta mulier.

Curatio undecima ſuffocationis, Epileptici inſultus, & pallidi coloris, & aliorum.

EOdem anno Maria de Charles 20. annorum virgo fuit apud Toloſates, quamplurimis afflicta morbis graviſſimis admodum: ſingulis enim diebus ſuffocatione premebatur, à ſyncope & animi deliquio illo redempta, delirio tenebatur & cõvulſione totius corporis. Poſtquam hęc ſymptomata, mitigata erant, perdurabant tamen aliquando per

per quindecim dies, invitis medicis Tolosatibus, dolore gravissimo & acutissimo arteriarum temporalium premebatur: ibi ingentes ejulatus & clamores erant, & si aliquando dolores hi remissi viderentur, melancholia simplex ægrotantem nostrã tenebat: itaque videbatur hæc nobilis puella cadaverosa omninò, pallidissimi coloris & viridis, ita ut & ictero laboraret, virgineo morbo, qui erat centrum & origo reliquorum omnium morborum & symptomatum: permansit autem incurata per quatuor, aut quinque annos à decimo quinto anno, usque ad vigesimũ: convocati tamen fuerunt omnes medici Tolosates, ut eam liberarent & salvam facerent: desperatam tandem reliquerunt & tempori curam commiserunt, eam relegantes ad natalem suam domum loci de Folcarde, ubi natali suo aëre, & amicorum parentumve confabulatione putabant tandem eam ad sanitatem redituram fore: nihilominus tamen permansit per multos aliquos menses iisdem morbis afflicta, & cum majori gravitate & asperitate vigebant symptomata. Ita ut cum essent omnia desperata vocatus fui, & percontatus sum quibus medicamentis Tolosates medici eam ipsam puellam tractaverant; itaque vidi enemata præscripta fuisse carminantia, & emollientia, Apozemata, julapia, menses provocantia, balnea, unguenta, Emplastra, embrocationes, multaque alia medicamenta, quæ lubens omitto, ne tædium pariam; ita ut cum animadverterem morbum hũc medicamentis Galenicis non potuisse curari, at potius exasperari, curationem Spagyricam aggressus sum: inprimis percontatus sum, quibus alimentis ipsa ægrotans uti solebat, & inveni, toto vitæ suæ tempore aquæpotam fuisse, carnes omnes respuere, & juscula carniũ: utebatur solùm fructibus omnis

generis, & ovis cum pane coctis, & jusculis oleo, & herbis quibusdam alteratis. Quamobrem mutavi illius victus regimen, vinum pedetentim assuefacere præscripsi; donec purum biberet, & regimen victus totum erat calidum & humidum: deinde præscripsi salem vitrioli, in aqua arthemisiæ dissolutum, ad quantitatem drach j. in unc. j. aquæ arthemisiæ. Tanta fuit hujus medicamenti virtus, ut ferè omnia symptomata tanti morbi recesserint; vomuit enim quamplurima pituitosa, primò & ultimò viridia & flava, maxima quantitate: hoc solo tantùm usu medicamento, & balneo vini cum tartaro, curata perfectè fuit intrà octo dies: cujus tanti beneficii memor ipsa puella, prædives admodum, & nobilibus orta parentibus, se, suaque omnia, magna adhibita cautela ex mea parte, mihi ipsi in matrimonium legitimum tradidit, & contulit: ex cujus honestis amplexibus contra medicorum omniũ opinionem filios pulcherrimos habeo.

Curatio duodecima, Histericæ passionis.

NObilis Domina de Montagut, castissima uxor Domini de la Barre, loci de Faia, anno eodem, circa mensem Septembris parturiit fœliciter, & à partu ob incuriam & inscitiam obstetricis mulieris ex cochiis retentis, incidit in histericam passionem, decubuit tribus integris diebus semimortua, absque pulsu apparente, sine voce & respiratione sensibili, oculis clausis, & medio infimo corpore, frigida: à parentibus & à suo carissimo conjunge vocatus sum, ut discernerem, num penitus mortua esset, ut sepulchro mandaretur: cogitabant enim omnes de funebri pompa potiùs, quàm de sanitate

resti-

restituenda. Inveni ergo ipsam in lecto jacentem, sine pulsu, sine voce, sine respiratione, candelam enim accensam ori, naribusque appositam nullo pacto difflabat, calore tamen satis blandò membra sua ferè omnia fovebantur, rigida tamen, & convulsa omnia erant. Juscula, vinum, & aqua in os injecta indeglutita manebant, clysteres injecti manebant in intestinis absque ullo effectu, cucurbitulæ cum multa flamma, & profunda scarificatione applicatæ fuerant cruribus, & tibiarum suris, frictiones durissimæ factæ, adeò ut excoriata fuerat, mortuam esse, aut morti proximam esse credens de reditu cogitabam. Attamen priùs tentavi remedium sequens: sumpsi salem vitrioli in Palladio meo descripti, & in aqua salviæ dissolvi; quantitas autem erat salis ʒ ij. aquæ salviæ ℥ ij. & primò in os ægrotantis injeci cochlearia duo aquæ imperialis, deglutita tandem absque motu evidenti illa aqua imperialis, subtilis enim erat admodum & rectificata, iterum injeci salem meum vitrioli dissolutum in aqua salviæ, & apposui aquam imperialem simul, ut virtute aquæ imperialis deglutiret medicamentum stimulato calore gutturis, & musculorum laryngis, acrimonia aquæ imperialis, deglutiit tandem omnia cum aliquo motu perceptibili laryngis: duabus horis transactis à potione illa sumpta, copiosissima ejecit multa biliosa per anum: itaque mutatis linteamẽtis, & epithematis appositis cordi ex aqua imperiali, & aqua cinnamomi, cum confectione alchermes, guttisq; nõnullis olei cinnamomi, iterum ejecit quamplurima biliosa portacea per anũ, & ex utero quamplurima nigra, fœtidissima, putrida, & malè olentia: aperiit tandẽ ab ejectione illa oculos, & respiravit satis libere, & voce dolenti cõquesta est: sequẽti verò die post multas tota nocte

ejectiones, perfectè locuta est, & novit omnes. Dedi iterum eandem potionem salis vitrioli, cum aqua imperiali, & salviæ, & vomuit multa pituitosa & biliosa, & apertus est uterus omninò, & fluxere cochia copiosissimè, & convaluit omninò, & adhuc vivit, & est mater multorum filiorum. Quamplurimas ego deinde curavi similes suffocatas mulieres, imò & virgines.

Curatio decima tertia, calculi Rhenum.

ANno 1617. circa mensem Septembrem, Antonius Colum, dictus rengue, crudelissimo dolore renum divexabat m urinæ difficultate, & cruris dextri paraly bulandi impotentia: postquam remedia o gmatica & vulgaria expertus est, à me ipso pr pta, quasi desperabã de salute ipsius; suspicabar enim calculum magnũ in renibus & vesica, tandem ut omnia tentarem, purgavi priùs quater, per quatuor dies continuos absq; ulla intermissione, croco metallorum, quod est antimonium ustum, cum sale nitro, & aqua deinde commune lotum. Deinde dedi mercurium sudorificum, per sex dies, ut pituitosos, serososque humores, quos & mercuriales dicimus discuterem; interim potabat aquam saxifragiæ cum spiritu acido mercurii: est autem hic spiritus extractus ex gummi antimonii, & sublimati mercurii, dum pulvis albus & purgans præcipitatur per aquam communem: aqua acida redditur, & per distillationem separatur aqua communis, & ultimo stillat spiritus acidus mercurii, & antimonii, saxifragus, quo usus sum in hac cura. Curatus enim fuit intrà quindecim dies, & liberatus à dolore, & reliquis omnibus symptomatis, sabulosa materia copiosè ejecta, per urinas,

urinas, imò & sexaginta calculos, ossium dactylorum magnitudine urinali meatu ejecit.

Curatio decimaquarta, Febris Hectica, & Gonorrhea.

PEtrus de Caillavel ætatis 25. annorum, nobilis admodum adolescens, anno eodem, ex Lutetia Civitate gonorrheam virulentam domum exportans, convocatis Medicis Tolosatibus, & medicamentis omnibus expertis, per quinque annos integros incuratam servavit gonorrheam illam; incidítque tandem in febrem lentam, cum alvi fluxu quàm fœtido. Atrophicus factus omninò, & desperatus, vocavit me, cui dedi per quindecim dies, in lacte humano è mamma recenter extracto, quindecim guttas arcani sanguinis humani, cum totidé guttis tincturæ coralli, idque summo manè, jejuno ventriculo: in potu ordinario utebatur ptisana ordinaria cum spiritu violarum, & spiritu acido mercurii, & tinctura auri, oleo vitrioli rectificato extracta, in jusculis suis utebatur. Ex horum medicamētorum usu absque ullo medicamento cathartico, intrà mensem curatus est perfectè, & fuit à febre, ab alni fluxu, & gonorrhea sua vindicatus & liberatus, & intrà tres alios menses subsequentes, in pristinum suum statum, floridum colorem, vigoré; & carnosum habitum redactus, & tunc temporis matrimonio junctus puellæ formosissimæ, habuitque filios pulcherrimos.

Curatio decima quinta, Febris quartana.

ANno eodem, Dominus de Vernes Jurisperitus, tunc patronus & causidicus subtilis, nunc Re-

ejectiones,perfectè locuta eſt,& novit omnes. Dedi iterum eandem potionem ſalis vitrioli, cum aqua imperiali, & ſalviæ, & vomuit multa pitüitoſa & biliosa,& apertus eſt uterus omninò, & fluxere cochia copioſiſſimè, & convaluit omninò, & adhuc vivit,& eſt mater multorum filiorum. Quamplurimas ego deinde curavi ſimiles ſuffocatas mulieres, imò & virgines.

Curatio decima tertia, calculi Rhenum.

ANno 1617. circa menſem Septembrem, Antonius Colum, dictus Darengue, crudeliſſimo dolore renum divexabatur, cum urinæ difficultate, & cruris dextri paralyſi, & ambulandi impotentia: poſtquam remedia omnia dogmatica & vulgaria expertus eſt, à me ipſo præſcripta, quaſi deſperabā de ſalute ipſius; ſuſpicabar enim calculum magnū in renibus & veſica, tandem ut omnia tentarem, purgavi priùs quater, per quatuor dies continuos abſq; ulla intermiſſione, croco metallorum, quod eſt antimonium uſtum, cum ſale nitro, & aqua deinde commune lotum. Deinde dedi mercurium ſudorificum, per ſex dies, ut pituitoſos, ſeroſoſque humores, quos & mercuriales dicimus diſcuterem: interim potabat aquam ſaxifragiæ cum ſpiritu acido mercurii: eſt autem hic ſpiritus extractus ex gummi antimonii, & ſublimati mercurii, dum pulvis albus & purgans præcipitatur per aquam communem: aqua acida redditur, & per diſtillationem ſeparatur aqua communis, & ultimo ſtillat ſpiritus acidus mercurii, & antimonii, ſaxifragus, quo uſus ſum in hac cura. Curatus enim fuit intrà quindecim dies, & liberatus à dolore, & reliquis omnibus ſymptomatis, ſabuloſa materia copiosè ejecta, per urinas,

urinas, imò & sexaginta calculos, ossium dactylorum magnitudine urinali meatu ejecit.

Curatio decimaquarta, Febris Hectica, & Gonorrhea.

PEtrus de Caillavel ætatis 25. annorum, nobilis admodum adolescens, anno eodem, ex Lutetia Civitate gonorrheam virulentam domum exportans, convocatis Medicis Tolosatibus, & medicamentis omnibus expertis, per quinque annos integros incuratam servavit gonorrheam illam; incidìtque tandem in febrem lentam, cum alvi fluxu quàm fœtido. Atrophicus factus omninò, & desperatus, vocavit me, cui dedi per quindecim dies, in lacte humano è mamma recenter extracto, quindecim guttas arcani sanguinis humani, cum totidé guttis tincturæ coralli, idque summo manè, jejuno ventriculo: in potu ordinario utebatur ptisana ordinaria cum spiritu violarum, & spiritu acido mercurii, & tinctura auri, oleo vitrioli rectificato extracta, in jusculis suis utebatur. Ex horum medicamétorum usu absque ullo medicamento cathartico, intrà mensem curatus est perfectè, & fuit à febre, ab alni fluxu, & gonorrhea sua vindicatus & liberatus, & intrà tres alios menses subsequentes, in pristinum suum statum, floridum colorem, vigoré, & carnosum habitum redactus, & tunc temporis matrimonio junctus puellæ formosissimæ, habuitque filios pulcherrimos.

Curatio decima quinta, Febris quartana.

ANno eodem, Dominus de Vernes Jurisperitus, tunc patronus & causidicus subtilis, nunc Re-

ejectiones, perfectè locuta est, & novit omnes. Dedi iterum eandem potionem salis vitrioli, cum aqua imperiali, & salviæ, & vomuit multa pituitosa & biliosa, & apertus est uterus omninò, & fluxere cochia copiosissimè, & convaluit omninò, & adhuc vivit, & est mater multorum filiorum. Quamplurimas ego deinde curavi similes suffocatas mulieres, imò & virgines.

Curatio decima tertia, calculi Rhenum.

ANno 1617. circa mensem Septembrem, Antonius Colum, dictus Darengue, crudelissimo dolore renum divexabatur, cum urinæ difficultate, & cruris dextri paralysi, & ambulandi impotentia: postquam remedia omnia dogmatica & vulgaria expertus est, à me ipso præscripta, quasi desperabā de salute ipsius; suspicabar enim calculum magnū in renibus & vesica, tandem ut omnia tentarem, purgavi priùs quater, per quatuor dies continuos absq; ulla intermissione, croco metallorum, quod est antimonium ustum, cum sale nitro, & aqua deinde commune lotum. Deinde dedi mercurium sudorificum, per sex dies, ut pituitosos, serosque humores, quos & mercuriales dicimus discuterem: interim potabat aquam saxifragiæ cum spiritu acido mercurii: est autem hic spiritus extractus ex gummi antimonii, & sublimati mercurii, dum pulvis albus & purgans præcipitatur per aquam communem: aqua acida redditur, & per distillationem separatur aqua communis, & ultimo stillat spiritus acidus mercurii, & antimonii, saxifragus, quo usus sum in hac cura. Curatus enim fuit intrà quindecim dies, & liberatus à dolore, & reliquis omnibus symptomatis, sabulosa materia copiosè ejecta, per urinas.

urinas, imò & sexaginta calculos, ossium dactylorum magnitudine urinali meatu ejecit.

Curatio decimaquarta, Febris Hectica, & Gonorrhea.

PEtrus de Caillavel ætatis 25. annorum, nobilis admodum adolescens, anno eodem, ex Lutetia Civitate gonorrheam virulentam domum exportans, convocatis Medicis Tolosatibus, & medicamentis omnibus expertis, per quinque annos integros incuratam servavit gonorrheam illam; inciditque tandem in febrem lentam, cum alvi fluxu quàm fœtido. Atrophicus factus omninò, & desperatus, vocavit me, cui dedi per quindecim dies, in lacte humano è mamma recenter extracto, quindecim guttas arcani sanguinis humani, cum totidē guttis tincturæ coralli, idque summo manè, jejuno ventriculo: in potu ordinario utebatur ptisana ordinaria cum spiritu violarum, & spiritu acido mercurii, & tinctura auri, oleo vitrioli rectificato extracta, in jusculis suis utebatur. Ex horum medicamētorum usu absque ullo medicamento carthartico, intrà mensem curatus est perfectè, & fuit à febre, ab alvi fluxu, & gonorrhea sua vindicatus & liberatus, & intrà tres alios menses subsequentes, in pristinum suum statum, floridum colorem, vigorē; & carnosum habitum redactus, & tunc temporis matrimonio junctus puellæ formosissimæ, habuitque filios pulcherrimos.

Curatio decima quinta, Febris quartana.

ANno eodem, Dominus de Vernes Jurisperitus, tunc patronus & causidicus subtilis, nunc Re-

ejectiones, perfectè locuta est, & novit omnes. Dedi iterum eandem potionem salis vitrioli, cum aqua imperiali, & salviæ, & vomuit multa pituitosa & biliosa, & apertus est uterus omninò, & fluxere cochia copiosissimè, & convaluit omninò, & adhuc vivit, & est mater multorum filiorum. Quamplurimas ego deinde curavi similes suffocatas mulieres, imò & virgines.

Curatio decima tertia, calculi Rhenum.

ANno 1617. circa mensem Septembrem, Antonius Colum, dictus Darengue, crudelissimo dolore renum divexabatur, cum urinæ difficultate, & cruris dextri paralysi, & ambulandi impotentia: postquam remedia omnia dogmatica & vulgaria expertus est, à me ipso præscripta, quasi desperabã de salute ipsius; suspicabar enim calculum magnũ in renibus & vesica, tandem ut omnia tentarem, purgavi priùs quater, per quatuor dies continuos absq; ulla intermissione, croco metallorum, quod est antimonium ustum, cum sale nitro, & aqua deinde commune lotum. Deinde dedi mercurium sudorificum, per sex dies, ut pituitosos, serososque humores, quos & mercuriales dicimus discuterem: interim potabat aquam saxifragiæ cum spiritu acido mercurii: est autem hic spiritus extractus ex gummi antimonii, & sublimati mercurii, dum pulvis albus & purgans præcipitatur per aquam communem: aqua acida redditur, & per distillationem separatur aqua communis, & ultimo stillat spiritus acidus mercurii, & antimonii, saxifragus, quo usus sum in hac cura. Curatus enim fuit intrà quindecim dies, & liberatus à dolore, & reliquis omnibus symptomatis, sabulosa materia copiosè ejecta, per urinas,

urinas, imò & sexaginta calculos, ossium dactylorum magnitudine urinali meatu ejecit.

Curatio decimaquarta, Febris Hectica, & Gonorrhea.

Petrus de Caillavel ætatis 25. annorum, nobilis admodum adolescens, anno eodem, ex Lutetia Civitate gonorrheam virulentam domum exportans, convocatis Medicis Tolosatibus, & medicamentis omnibus expertis, per quinque annos integros incuratam servavit gonorrheam illam; inciditque tandem in febrem lentam, cum alvi fluxu quàm fœtido. Atrophicus factus omninò, & desperatus, vocavit me, cui dedi per quindecim dies, in lacte humano è mamma recenter extracto, quindecim guttas arcani sanguinis humani, cum totidē guttis tincturæ coralli, idque summo manè, jejuno ventriculo: in potu ordinario utebatur ptisana ordinaria cum spiritu violarum, & spiritū acido mercurii, & tinctura auri, oleo vitrioli rectificato extracta, in jusculis suis utebatur. Ex horum medicamētorum usu absque ullo medicamento cathartico, intrà mensem curatus est perfectè, & fuit à febre, ab alvi fluxu, & gonorrhea sua vindicatus & liberatus, & intrà tres alios menses subsequentes, in pristinum suum statum, floridum colorem, vigorē; & carnosum habitum redactus, & tunc temporis matrimonio junctus puellæ formosissimæ, habuitque filios pulcherrimos.

Curatio decima quinta, Febris quartana.

Anno eodem, Dominus de Vernes Jurisperitus, tunc patronus & causidicus subtilis, nunc Re-

ejectiones, perfectè locuta est, & novit omnes. Dedi iterum eandem potionem salis vitrioli, cum aqua imperiali, & salviæ, & vomuit multa pituitosa & biliosa, & apertus est uterus omninò, & fluxere cochia copiosissimè, & convaluit omninò, & adhuc vivit, & est mater multorum filiorum. Quamplurimas ego deinde curavi similes suffocatas mulieres, imò & virgines.

Curatio decima tertia, calculi Rhenum.

ANno 1617. circa mensem Septembrem, Antonius Colum, dictus Darengue, crudelissimo dolore renum divexabatur, cum urinæ difficultate, & cruris dextri paralysi, & ambulandi impotentia: postquam remedia omnia dogmatica & vulgaria expertus est, à me ipso præscripta, quasi desperabã de salute ipsius; suspicabar enim calculum magnũ in renibus & vesica, tandem ut omnia tentarem, purgavi priùs quater, per quatuor dies continuos absq; ulla intermissione, croco metallorum, quod est antimonium ustum, cum sale nitro, & aqua deinde commune lotum. Deinde dedi mercurium sudorificum, per sex dies, ut pituitosos, serosos que humores, quos & mercuriales dicimus discuterem; interim potabat aquam saxifragiæ cum spiritu acido mercurii: est autem hic spiritus extractus ex gummi antimonii, & sublimati mercurii, dum pulvis albus & purgans præcipitatur per aquam communem: aqua acida redditur, & per distillationem separatur aqua communis, & ultimo stillat spiritus acidus mercurii, & antimonii, saxifragus, quo usus sum in hac cura. Curatus enim fuit intrà quindecim dies, & liberatus à dolore, & reliquis omnibus symptomatis, sabulosa materia copiosè ejecta, per urinas,

urinas, imò & sexaginta calculos, ossium dactylorum magnitudine urinali meatu ejecit.

Curatio decimaquarta, Febris Hectica, & Gonorrhea.

PEtrus de Caillavel ætatis 25. annorum, nobilis admodum adolescens, anno eodem, ex Lutetia Civitate gonorrheam virulentam domum exportans, convocatis Medicis Tolosatibus, & medicamentis omnibus expertis, per quinque annos integros incuratam servavit gonorrheam illam; incidit que tandem in febrem lentam, cum alvi fluxu quàm fœtido. Atrophicus factus omninò, & desperatus, vocavit me, cui dedi per quindecim dies, in lacte humano è mamma recenter extracto, quindecim guttas arcani sanguinis humani, cum totidé guttis tincturæ coralli, idque summo manè, jejuno ventriculo: in potu ordinario utebatur ptisana ordinaria cum spiritu violarum, & spiritu acido mercurii, & tinctura auri, oleo vitrioli rectificato extracta, in jusculis suis utebatur. Ex horum medicamétorum usu absque ullo medicamento cathartico, intrà mensem curatus est perfectè, & fuit à febre, ab alni fluxu, & gonorrhea sua vindicatus & liberatus, & intrà tres alios menses subsequentes, in pristinum suum statum, floridum colorem, vigoré; & carnosum habitum redactus, & tunc temporis matrimonio junctus puellæ formosissimæ, habuitque filios pulcherrimos.

Curatio decima quinta, Febris quartana.

ANno eodem, Dominus de Vernes Jurisperitus, tunc patronus & causidicus subtilis, nunc Re-

dius Consiliarius, ætatis suæ triginta annorum, ob studiorum suorum ferventem operam, & vigilias in his impensas, cruditates ingentes contraxit & apexias: ab his incidit in quartanam febrem: tentavit multa remedia Galenica & Chymica, sed in vanum, invitis his omnibus perdurabat febris: præscripsi regimen victus calidum & humidum, potabat vinum purum, & summo manè utebatur hipocratico vino, & aqua cinnamomi, & intrà mensem perfectè curatus est, per sudores copiosos, quos singulis diebus per poros corporis natura ipsa valente & robusta, victu tali refocillata, ejiciebat.

Curatio decima sexta, Fistulæ testiculi dextri.

ANno millesimo sexcentesimo decimo octavo, circa mensem Martium, Reverendus in Christo Pater Joannes de Bourgongne, Religionem Capucinorum profitens, & tunc temporis Quadragesimam prædicans, apud sanctum Papulum, incidit in tumorem testiculi dextri prægrandem: tractatus à Medico experto, & famoso, suppuratus est tumor, & Chirurgico instrumento apertus magnam copiam puris laudati ejecit: mansit apertum ulcus per multum tempus, nec ad cicatricem potuit perduci quin saniem semper, & aquosum quid valdè fœtidum percolaret præduro testiculo facto, cum labris præduris, dolore ingenti, inflammatione summa, adeò ut Medicus ejus de amputando testiculo cogitaret, & amputasset si annuisset Pater ægrotans qui prius efflagitabat consilium meum hac in re. Itaque vocatus visitans ipsum, sequentibus remediis curavi. Lavavi imprimis ulcus aqua frigida, & injeci in illud, syphone, essentiam mar-

martis, & apposui testiculo linteamenta madida spiritu violaceo, cum spiritu mercurii acido, & intrà diem unum evanuit inflammatio, & tumor, & dolor omnis, & Deum testor, intrà sex dies perfectè curatus est, & ad cicatricem conductum ulcus, nullis adhibitis aliis remediis quàm suprà citatis: vivit adhuc Pater, qui horum omnium testis est, cum omnibus aliis Religiosis Capucinis, qui Conventum Castrinovidarensem habitabant tunc temporis.

Curatio decima septima, Faciei usta à pulvere tormentario.

ANno eodem, circa mensem Julii, Dominus Dacher, Patronus & Causidicus Castrinovidarensis, à pulvere tormentario quem igne tenui in catino stanneo desiccabat, concepta derepente flamma combustus est omnino, facie & manu quã in catino tenebat: vocatus illico inveni eum prætumida facie & capite, absque ullis pilis & pelle in facie: manus verò dextra carne tota exspoliata erat, dolores erant adeo atroces & summi, ut convulsione teneretur: butyro saturni illico applicato, cum spiritu jusquiami, & mandragoræ, & aqua rosacea, & frequenter mutatis hisce medicamentis, ut acrimoniam salis nitri combusti retunderent, intrà tres aut quatuor horas quievit dolor, & intrà sex aut octo dies, perfectè curatus, solo butyro saturni, & oleo vitellorum ovorum: fit autem istud butyrum, ex minio, cerusa, aut lithargyrio, in aceto optimo, ebullito, acetum illud clarificatum & filtratum conjungitur cum oleo violarum aut oleo vitellorum, & agitatione summa convertuntur hęc duo in butyrũ quod dicimus saturni: arcanũ com-

busto-

bustorum omnium, ut diximus in Chirurgia nostra Spagyrica, Capite de Combustis, Libro tertio.

Curatio decima octava Gonorrheæ virulentæ.

IOannes Dannette, anno eodem gonorrhea virulenta vexatus per quatuor annos, curatus tandem fuit, spiritu camphoræ & therebentinæ, purgato priùs corpore antimonio nostro, & dato illo camphoræ spiritu, ad quantitatem ℈ ß. in ℥ j. succi limonum: repetitis dosibus tribus curatus est absolutè.

Curatio decima nona, Carnosa substantia in meatu urinariæ adnata.

PEtrus de Sancto Saturnino, robustus admodũ, & fortis adolescens, ætatis 25. annorum, eodem anno, ob perpetuas gonorrheas, quas variis in annis passus erat, incidit in ulcus urinalis meatus, in quo agglutinando natura fungosam produxerat carnẽ, ita ut urinæ meatus impediretur. Chirurgorum vulgus appellat hunc morbum virgę carnositatem, quam sequentibus remediis curavimus: candelas tenues paravimus ex cera alba, cui admiscuimus antimonium crudum, tenuissimè tritum, & beneficio harum candelarum apertum meatum urinæ tenebamus, & levi & insensibili corrosione carnem superfluam sustulimus: perungebamus etiam aliquando candelas ejusmodi spiritu mercurii acido, & recenter perunctus iniiciebamus in urinæ meatum, ibique sinebamus longo tempore; deinde ungebamus easdem candelas oleo vitellorum ovorũ, & sic brevissime curavimus intrà hebdomadam, carnositatem illam absque recidiva ulla.

Cura-

Curatio vigesima, Quartanæ duplicis.

MAria de Polaſtre filia Regii Conſiliarii Caſtrinovidarenſis, annos nata 8. afflicta fuit per tres, aut quatuor menſes, quartana duplici, cum nauſea fere perpetua; tumore pedum, ventriſque inferioris, cum ſcirroſa & prædura hepatis & lienis regione: curavimus autem ipſam etſi deſperatã omnino à parente ſuo, Domino de Polaſtre Regio Conſiliario, ſequentibus medicamentis. Præparavimus inprimis humores tenaces, & viſcoſos julapiis attenuantibus & aperientibus, oleo vitrioli alteratis, per octo aut decem dies, perunctâ quotidie regione hepatis, & renum oleo ſuccini albi, ſeu carabes. Deinde dedimus illi grana decem antimonii noſtri, in cochleari vini optimi, quo multa pituitoſa, bilioſa, & melancholica, fœtida, & putrida ſurſum & deorſum ejecit. Deinde iteravimus julapia aperientia & attenuantia, & ſic intrà duos menſes evanuit febris, & omnia alia ſymptomata, præter ſpem & credulitatem ſuorum parentum, qui filiam hanc cum cariſſimam præ cæteris haberent, ſalutem illius à Deo precibus ſuis obtinuerunt.

Curatio vigeſima prima, febris Quartanæ, & Icteri nigri.

FIliola Domini de Vernes, Regii Conſiliarii Caſtrinovidarenſis annos quatuor tantum nata, fuit circa menſem Septembris, anni 1618. febre quartana ſimplici afflicta, permanſitque febris in ſuis typis integris & immutabilibus per ſeptem menſes: deinde apparuit icterus niger per totum corpus, & vomitus fere perpetuus, cum tumore ſatis duro in regione lienis; nigerrimæ verò erant uri-

næ. Vocatus ego tunc temporis; antea enim vocatus non fueram, nec alius medicus, vidi filiolam illam, & de salute illius multum speravi, propter urinam, quam magna copia ejiciebat, itaque præscripsi julapia aperientia oleo vitrioli alterata per quatuor dies, serò & manè sumenda, & vinum modicè dilutum aqua ptisana gramine alterata, & candenti calybe calybeata: hisce diebus transactis dedi grana decem antimonii mei, quo multa absque ulla violentia sursum & deorsum ejecit nigerrima & fœtida, qua sola purgatione evanuit febris, & pedetentim deinde evanuit icterus & tinctum est corpus florido, & vivido colore, & adhuc vivit incolumis & salva filia.

Curatio vigesima secunda, febris Pestilentis.

ANno 1614. viguit febris pestilens per totam nostram regionem, qua omnes fere vexati fuerunt, quamplurimi verò extincti, salvi autem multi evasere sequenti methodo. Primis ipsis diebus antequam exanthemata rubea vel nigra apparerent, ejecto enemate emollienti & refrigeranti sanguinem mittebam magna satis quantitate, repetita phlebotomia, ne vires ægrotantis disperderentur: sequenti statim die, secundo; aut tertio ab incursu febris dabam grana viginti antimonii mei, quibus multa sursum & deorsum ejiciebant; & in multis cessabat febris, & omnia symptomata, & bene valebant; in multis verò non, at persistebat: his autem julapia præscribebam refrigerantia & alexiteria ex decocto pentaphylli, acetosæ, berberis, & similibus cum oleo vitrioli, quo semper usi sunt, & diebus criticis utebantur cum confectione alchermes, bezoartico minerali, quod est antimonium sudorifi-

dorificum, hacce methodo mille curati ſunt, inter quos fuit nobilis de ſancto Stephano, Dominus de la Pomarede, Dominus de Baraigne, & tota ſua domus, Dominus Douradou, Regius Conſiliarius: & alii quamplurimi nobiliſſimi viri, qui Regem noſtrum Ludovicum in obſidio urbis Montis-Albani comitabantur anno 1621. ſimili methodo, ab hac peſtilenti febre liberati fuerunt, & hi omnes qui meo antimonio ſemel in menſe utebantur; præſervati ſunt illæſi & intacti ab hac contagioſa febre.

Curatio vigeſima tertia, Variorum ulcerum per totum corpus.

PEtrus de Turies ingenuus adoleſcens mercator, annos 25 natus, ob pravum vitæ ſuæ victus regimen, dum mercaturæ ſuæ tyrocinium Toloſæ faceret, incidit in ſcabiem profundam & ulceroſam per totum corpus, cum febre lenta, quæ noctu exacerbatur. Medicati ſunt Toloſates Medici ipſum, purgationibus, phlebotomiis & balneis; ſcabies autem exacerbata fuit potius quàm curata, & converſa eſt in ulcera profundiſſima, cum cruſtis lividis & plumbeis variegatis; ita ut lepra videretur: impotens itaque factus, à ſuo Domino mercatore veniam petiit, ut Caſtrinovidarium peteret, ſanitatemque ex me, Deo annuente, expetere poſſet; venit tandem & ſequenti methodo ipſe curatus eſt. Miſi iterum ego ſanguinem, ut & medici Toloſates fecerant, ſanguinemque inveni putridum omnino, & corruptum ſepi coloris, non ſanguinis. Itaque ſequenti die à miſſione ſanguinis, dedi illi grana quindecim croci metallorum, & per tres dies purgavi ipſum, iterata ſimili doſi. Præparavi deinde humores julapiis aperientibus & alexiteriis,

teriis, oleo vitrioli alteratis, & usus est hisce julapiis per decem dies: his transactis purgavi iterum ipsum ter antimonio meo cathartico: deinde per sex dies usus est diætá attenuanti & sudorifica ex extracto gaiaci, cum aqua cardui benedicti parato: sumebat autem hujus extracti ℥ iij. singulis matutinis horis, cum drachma semisse antimonii sudorifici mei, & omni arte adhibitá sudabat quàm maximè in lecto coopertus: interim sua ulcera, tangebam spiritu mercurii acido; & balsamo tartari; & sic perfectè curatus est intrà viginti dies: in quorum fine misi iterum sanguinem ex basilica dextra ad quantitatem ℥ iiij. & inveni laudatissimum sanguinem, & sic ipsum dimisi, & vivit adhuc incolumis.

Curatio vigesima quarta, Lupi.

Anno 1619. Petrus de Fausse, loci de Baraignes, Faber ferrarius, incidit in tumorem scirrosum prædurum in tibia dextra, anno suæ ætatis 35. tumor iste primis mensibus indolens fuit, sexto autem, aut septimo mense dolor aliquis advenit, & prætumuit pes totus: ipsemet impatiens ferro candenti tumorem aperuit; nihil autem ex apertura resiliit, nisi quid saniosum: apposito autem unguento ex oleo rosaceo & vitello ovi, exácerbatus est valde tumor, & dolor, in molemque majorem extumuit pes omnis: ipse verò ægrotans quia pauperrimus erat, nullos medicos; nec chirurgos vocavit; sed ut sanitatem illi, filiisque suis, & uxori necessariam restitueret Deus, votis efflagitabat. Itaque adveniens ego fortuitò, domi suæ inveni ipsum ægrotantem hujusmodi morbo, visitavi ipsum, & inveni ulcus cancrosum, lupum dictum, perfectum omnino & absolutum, labris magnis & præduris, quamplurimis venis nigris & lividis circumdatum, dolore

dolore ingenti & acerbissimo concomitatũ: ægrotantem verò inveni febre lenta afflictũ, facie plumbea & gracili corpore. Itaque hisce sequentibus medicamentis dedi opem illi citam & tutam: purgavi ipsum inprimis antimonii mei dosibus quatuor, per quatuor dies propinatis: deinde arcano sanguinis usus est per quindecim dies, cum extracto veronicę. Deinde iterum purgatus antimonio meo, & interim lupi seu ulceris carnes fungosas & superfluas gladio candenti sustuli ad os usque, fossile magnum, fossileque minus, eaque carne obducta inveni. His actis oleo mercurii totum ulcus; & carnem superstitem ulceris tetigi, post scarrũ decisum oleo vitellorum ovorum usus sum & extracto Aristologiæ rotundæ, ut mundificarem ulcus, quod brevi factum est. & solis illis medicamentis, regimine virtus observato euchymo; calido & humido, ad cicatricem laudatam conductum est ulcus, & curatus est perfecte ab illo ulcere absque recidiva, petiitq; Castra Montis-albani; ibique mortuus est non impetu martis, at impetu febris pestilentis, quæ tunc temporis viguit maximè.

Curatio vigesimaquinta, Herpetis totam manum occupantis.

MIchaël Sartor Castrinovidarensis, anno eodẽ, manum dextram habuit contaminatam herpete miliari, maligno admodum, exacerbatur enim medicamentis ordinariis: tentavit æger multa remedia, sed omnia in vanum: venit ad me, auxiliumque petiit: itaque manum suam tetigi perpauco oleo mercurii, ita ut dolorem nullum sentiret, cautus enim debet esse medicus in administratione & perunctione illius olei; magnus enim est ignis, & si magna quantitate applicetur, magna parit symptomata,

teriis, oleo vitrioli alteratis, & usus est hisce julapiis per decem dies: his transactis purgavi iterum ipsum ter antimonio meo cathartico: deinde per sex dies usus est diætâ attenuanti & sudorifica ex extracto gaiaci, cum aqua cardui benedicti parato: sumebat autem hujus extracti ℥ iij. singulis matutinis horis, cum drachma semisse antimonii sudorifici mei, & omni arte adhibita sudabat quàm maximè in lecto coopertus: interim sua ulcera, tangebam spiritu mercurii acido; & balsamo tartari; & sic perfectè curatus est intrà viginti dies: in quorum fine misi iterum sanguinem ex basilica dextra ad quantitatem ℥ iiij. & inveni laudatissimum sanguinem, & sic ipsum dimisi, & vivit adhuc incolumis.

Curatio vigesima quarta, Lupi.

ANno 1619. Petrus de Fausse, loci de Baraignes, Faber ferrarius, incidit in tumorem scirrosum prædurum in tibia dextra, anno suæ ætatis 35. tumor iste primis mensibus indolens fuit, sexto autem, aut septimo mense dolor aliquis advenit; & prætumuit pes totus: ipsemet impatiens ferro candenti tumorem aperuit; nihil autem ex apertura resiliit, nisi quid saniosum: apposito autem unguento ex oleo rosaceo & vitello ovi, exacerbatus est valde tumor, & dolor, in molemque majorem extumuit pes omnis: ipse verò ægrotans quia pauperrimus erat, nullos medicos; nec chirurgos vocavit; sed ut sanitatem illi, filiisque suis; & uxori necessariam restitueret Deus, votis efflagitabat. Itaque adveniens ego fortuitò, domi suæ inveni ipsum ægrotantem hujusmodi morbo, visitavi ipsum, & inveni ulcus cancrosum, lupum dictum, perfectum omnino & absolutum, labris magnis & præduris, quamplurimis venis nigris & lividis circumdatum,

dolore

dolore ingenti & acerbissimo concomitatũ: ægrotantem verò inveni febre lenta afflictũ, facie plumbea & gracili corpore. Itaque hisce sequentibus medicamentis dedi opem illi citam & tutam: purgavi ipsum inprimis antimonii mei dosibus quatuor, per quatuor dies propinatis: deinde arcano sanguinis usus est per quindecim dies, cum extracto veronicę. Deinde iterum purgatus antimonio meo, & interim lupi seu ulceris carnes fungosas & superfluas gladio candenti sustuli ad os usque, fossile magnum, fossileque minus, eaque carne obducta inveni. His actis oleo mercurii totum ulcus, & carnem superstitem ulceris tetigi, post scarrũ decisum oleo vitellorum ovorum usus sum & extracto Aristologiæ rotundæ, ut mundificarem ulcus; quod brevi factum est, & solis illis medicamentis, regimine virtus observato euchymo, calido & humido, ad cicatricem laudatam conductum est ulcus, & curatus est perfecte ab illo ulcere absque recidiva, petiitq; Castra Montis-albani; ibique mortuus est non impetu martis, at impetu febris pestilentis, quæ tunc temporis viguit maximè.

Curatio vigesimaquinta, Herpetis totam manum occupantis.

MIchaël Sartor Castrinovidarensis, anno eodẽ, manum dextram habuit contaminatam herpete miliari, maligno admodum, exacerbatur enim medicamentis ordinariis: tentavit æger multa remedia, sed omnia in vanum: venit ad me, auxiliumque petiit: itaque manum suam tetigi perpauco oleo mercurii, ita ut dolorem nullum sentiret, cautus enim debet esse medicus in administratione & perunctione illius olei; magnus enim est ignis, & si magna quantitate applicetur. magna parit symptomata,

mata, inflammationem putà maximam, dolorem ingentem, & tumorem magnum. Quocirca non temerè est applicandum quibuscunque partibus corporis, & si applicari contingat necessitate quadam, cautè admodum & minima quantumcunque fieri potest quantitate applicandum est. Perunxi itaque herpetem istum quatuor aut quinque guttis istius olei mercurialis, & siccatum est ulcus omninò & curatus est æger; quem, ut radices morbi omninò eradicarem antimonio meo purgavi, & misi sanguinem ex brachio dextro ad quantitatem ℥ viij. & præscripsi ut frigidam potaret per totum mensem Augusti: facta enim est cura hæc in eodem mense.

Curatio vigesima sexta, Herpetis profundi.

DOminus de Labia, Procurator Castrinovidarensis crus dextrum habuit herpete profundissimo per sex annos vexatum, è quo sanies cruenta per tempus effluebat; ut illum curarem misi sanguinem ex basilica dextra, deinde purgavi ipsum antimonio meo, quod ego ne innotesceret nomine Catholici magni, aut febrifugi nominabam: ægroti enim si scivissent antimonium esse, noluissent sinere, tantæ est apud omnes infamiæ antimonium; sed hac cautela sanitatem ego omnibus restituebam. Purgatus ergo Labia noster antimoniali nostra purgatione, julapia refrigerantia, oleo vitrioli alterata sumpsit per octo dies; & interim tetigi ulcus suum oleo mercurii, sed perpauca admodum quantitate & succo sempervivi majoris siccatum est omninò ulcus, & ad cicatricem laudatam reductum brevissimo tempore: vivit adhuc incolumis ab omni herpete liber.

Cura-

Curatio vigesimaseptima, alterius Herpetis.

IOannes Arnaldus de Capella Regius Consiliarius Castrinovidarensis, afflictus & vexatus fuit per multos annos herpetibus in variis corporis partibus, præsertim in metacarpo manuum: ab hisce ulceribus & scabie maligna ipsum liberavimus misso sanguine, & purgato corpore, extracto Rheubarbari, & scammoneæ, & perunctis ulceribus perpauca quantitate olei mercurii: redibant tamen ulcera, verno tempore, sed quamprimum tacta erant oleo illo mercurii evanescebant: attamen evanuerunt omninò jam, nec amplius vexatus est illis ulceribus, postquam oleo vitrioli in julapiis acetosis usus fuerit.

Curatio vigesima octava, Dysenteriæ.

DOminus Destieu, Mercator urbis Limosi, habuit multos filios, quos omnes dysenteria perdidit, dum autem unus ex illis junior & annos quatuor natus superstes esset, & laboraret eadem dysenteria, vocavit me, ut, si Deus annueret, suum filium liberarem à tanto morbo: anno ergo 1626. petii locum illum, vidique parvulum illum ægrotantē febre magna, pulsu magno & veloci, siti maxima, linguà nigrà, ejectionibus conditis sanguine puro, admixta bile porracea, vigiliis cum maximis & torminibus ventris, nauseaque & vomitu fere perpetuo: ut ergo eum curarem à tanto morbo, misi sanguinem imprimis è basilica dextra, ad quātitatem unciarum trium aut quatuor; erat enim infantulus ut dixi: misso sanguine præscripsi ipsi julapia refrigerantia ex decocto acetosæ, portulacæ, & plantaginis oleo vitrioli alterata; & serò &

manè utebatur hisce julapiis ad quantitatem ℥ v. serò verò, tempore somni sumebat drachmam seminis terræ exanimatæ vitrioli calcinati, ad rubedinem; terra autem illa exanimata dicitur, cum per lotiones varias aquæ dulcis privatur ab omni suo sale: postquam autem usus est terra illa tribus vicibus, evanuit omnino fluxus ille sanguinis: permansit autem fluxus biliosus nonnullis adhuc diebus, sed cessavit tandem, & omnia symptomata, & bene valuit, & vivit adhuc magna patris, matrisque jucunditate.

Curatio vigesimanona, alterius Dysenteriæ.

PEtrus Dannette, servus Domini de la Pomarede, dysenteria laboravit eodem anno, isque curatus est unica dosi antimonii mei, per quam multa ejecit supra & infra, & perfectè curatus est illa sola vice; causam enim dysenteriæ foras eduxit purgatione antimonium meum, sicque morbus & omnia symptomata evanuerunt, vivit adhuc qui testis tanti effectus esse potest.

Curatio trigesima alterius Dysenteriæ.

FRater meus Geraldus Faber, unicum habebat filium eodem anno dysenteria maxima laborantem, præter communia & parapneumonica symptomata, erat febris maxima & mœror maximus, ita ut totus corporis habitus hecticus videretur & marasmosus; quòd per tres menses dysenteria illa laborasset, absque ullo remedio adhibito: morosus enim erat maxime ille puer, quòd pater in illum nimis esset indulgens, etsi esset puer ille annos octo natus: curavimus tandem illum jusculis alteratis

semine

ſemine portulacæ, acetoſa & portulaca, & guttulis nonnullis olei vitrioli, quo etiam ſua ptiſana alterabatur: ſumpſit etiam tribus vicibus terram noſtram exanimatam vitrioli, & ſic curatus eſt & liberatus; cùm tamen multi alii pueri eodem morbo laborantes hoc eodem anno extincti ſint, quòd ſimilibus non uſi ſint remediis, ſed ab aliis medicis diverſimode tractabantur.

Curatio trigeſimaprima, febris Hectica.

DOmina de Caillauel, filia nobiliſſimi viri d^e Baraignes, monaſticam religionem profitens in Conventu loci des Caſſes, annos nata 25. circa annum eundem per totum annum lenta febre vexata fuit, gracileſcente totius corporis habitu, cum exacerbatione illius febris duabus horis poſt paſtũ: incidit autem in hanc febrem ob orationes & meditationes continuas, quas per totam fere diem, noctemque Deo faciebat: itaque ceſſantibus menſtruis purgationibus ſuis, & melancholica facta incidit in hanc febrem, qua per annum detenta eſt, & tandem poſt multa remedia dogmaticorum, potiones catharticas, phlebotomias, balnea, & lactis humani uſus, incurabilis & deſperata fuit à medicis, & relicta. Vocatus ego viſitavi ipſam, & fere febre hectica in tertio gradu laborantem inveni, nares erant acutæ, concava tempora, facies omnino hippocratica, gracili admodum totius corporis habitu, ſola pelle membra tegebantur: deſperabam ego etiam de ſalute illius, remedia tamen ſequentia tentavi; præſcripſi victus regimen euchymum calidum & humidum, ut gelatinis ex caponibus, & perdicibus factis & præparatis uteretur, & in ſingulis doſibus permiſcebatur ℥ j. ſpiritus violarum, cum guttulis decem arcani ſanguinis humani, aut

cervini, quod arcanum sanguinis cervi in gratiam illius paravimus hoc eodem anno, & post mensem integrum quievit aliquatenus febris, & moderata sunt symptomata: sequenti mense usa est, quia fortior erat aqua dist illata ranarum fluviatilium pro pt isana sua, aqua cinnamomi alterata: in fine autem illius mensis robustior adhuc fuit, & carnosiori adhuc habitu, & apparuerunt menses, quos ut magis provocaré usa est copiosiori arcano sanguinis humani in gelativis suis, quas ad quãtitatem ℥ vj. quater in die sumebat, & in principio alterius mensis in plenilunio copiosè fluxerunt mẽses, albi primo, deinde rubei, & post decem, aut quindecim dies, in fine istius mensis febris evanuit omnino, & reliqua omnia sua symptomata, recuperato somno, & comedendi appetitu, qui omnino dejectus erat, & sic benè valuit, & vivit adhuc superstes & incolumis ab omni morbo.

Curatio trigesima secunda, alterius febris Hectica.

ANtonius de Lorde, anno eodem, ingenuus juvenis annos natus 18. incidit in febrem lentam, quæ à pastu exacerbabatur, gracilescente totius corporis habitu: itaque vocatus ego, cum altero medico famoso, consilio inter nos habito, ipsum dijudicavimus hecticum in primo gradu, ingruente secundo: præscripsimus illi victum humidum, & lac humanum: & ego ut loco ptisanæ uteretur aqua prima stillatitia vitrioli, quæ est phlegma illius, & balnea præscripsimus aquæ dulcis tepidæ, & intrà paucos menses perfectè curatus est, & tota sequenti æstate bene valuit: ingruente verò hyeme incidit in tumorem scrophulosum metacarpii pedis sinistri cum carie ossis phalangis primæ, digiti magni, quo

quo ulcere adhuc laborat rediitque febris hectica, quam curare cum suo ulcere difficillimum judicarunt omnes Medici & Chirurgi: ego quoque de salute illius maximè dubito, quòd scophulas internas suspicor; curationem tamen aggrediar & reponam, si succedat: mortuus est tamen.

Curatio trigesima tertia, vulneris ab ictu ensis in cubito dextro recepti.

DOminus de Sainct Estienne, Dominus de la Pomarede, vulneratus fuit eodem anno à Domino de las Touseilles, ictu ensis in ipsamet articulatione ossis radii cum osse brachii; & quamprimùm vulneratus fuit, intumuit valde brachium, & dolor acutissimus subsequutus fuit: vocatus ego ut dolori & vulneri medelam afferré, per chirurgum sanguinem misi ex basilica brachii sinistri, vulnerato oppositi, ut revulsionem facerem humorum, ne confluerent ad brachium vulneratum: misso sanguine ad quantitatem ℥ viiij. robustissimus enim erat, & annos 25. natus, & sanguineo temperamento; post sanguinis missionem vulnus aqua sclopetaria lavavimus, & tinctura aristologiæ rotundæ, & florum hypericonis spiritu therebentinæ extracta perunximus, & à perunctione quievit dolor, erat enim perpunctus nervus quidam unde dolor maximus ortus erat, & hisce solis medicamétis curatum est vulnus intra quindecim dies, absque ullo symptomate.

Curatio trigesima quarta, cholera Morbi.

RAimundus de Monard, aquarum, nemorumq; magister, annos natus septuaginta, venerabi-

lis admodum ſenex, in quo prudentia & omnes animi dotes, quamplurimum tunc temporis vigebant, ætatisque labentis neſciebant declinationem: at annorum multorum mole preſſus animus veluti palma florebat: decubuit eodem anno 1620. circa menſem Julii cum vomitu atrabilario crudeliſſimo, perquàm fœtida enim & nigra eiiciebat, eaque multa, & maxima quantitate; intrà enim duos dies, quibus vexatus eſt æquale pondus ſui ipſius horum humorum evomuit. Convocatis ergo Medicis ut conſilium inter nos haberemus de præſervando tanto ſene, conclamatum fuit inter nos, ut una voce deſperatum de ſalute ejus, tum ob magnitudinem morbi & ſymptomatum violentiam & malignitatem, & ægrotantis labilem admodum ætatem & corporis imbecillitatem; nihilominus ego cum medicus ſuus chymicus & ordinarius eſſem, mihique maximè fideret, non omnino deſperabam de ejus ſalute. Rogavit ergo ipſemet ægrotus, unà cum uxore ſua, ut opem afferrem neve deſponderé, ullo modo, quòd vires adhuc valerent & animus ægrotantis. Itaque hisce verbis audacior factus etſi pulſus ſuus eſſet fere moribundus, julapium prȩſcripſi ex decocto acetoſæ, & pentaphylli & berberis: addidi ſuccum depuratum & coctum cytoniorum, & tincturam coralli rubei, cum guttulis nonnullis liquoris aërei, & olei vitrioli tinctura auri impregnati: ſumpſit hujuſce julapii ℥ vj. tempore ſomni cum ℥ ij. ſyrupi violacei, quo per quatuor horas aut quinque placidè admodum & tranquillè dormivit: à ſomno expergefactus robuſtior fuit admodum, & à vomitu illo liber; at fluxit alvus copioſè per totum diem ſequentem, & per tres dies ſubſequentes, nigraque multa & fœtida ejecit. Continuatis autem julapiis, quibus tranquillè admodum dormie-

dormiebat, tandem quievit alvus, & intrà mensem rediit ad pristinum statum, firmamque valetudinem noster senex, quem medici omnes moriturum indicaverant.

Curatio trigesima quinta, Boulimi, seu famis Caninæ.

IDem Raimundus de Monard, post tres, aut quatuor menses à curatione præcedentis morbi, incidit in famem caninam, quam Græci βουλιμὸν dicunt, & κυνώδην ὄρεξιν: humor enim melancholicus acidi saporis, ut plurimum è liene in ventriculum confluebat, ibique excedentem illum appetitum sua acrimonia ventriculum vellicante excitabat: fames erat ingens, nullis cibis poterat repleri & satiari; etsi enim ad guttur usque repleretur, nihilominus tamen adhuc famem vellicantem persentiebat, & comedendi summa cupiditate tenebatur. Vocatus ego, dedi pillularum aggregativarum drachmam semis, granis duodecim antimonii eis admixtis; quibus pillulis summo manè propinatis, multa ejecit supra & infra, nulla violentia, nec ullo ægrotantis tormine. Præscripsi deinde syrupum de limonibus, guttis nonnullis olei vitrioli tinctura auri impregnatis delibutum, quo usus est per quindecim dies, serò & manè longo tempore à pastu ad quantitatem ℥ ij. singulis dosibus, & hoc ut acrimonia olei vitrioli acrimonia humoris melancholici retunderetur, & dulcesceret: oleũ enim vitrioli si admisceatur oleo tartari, quod humori melancholico respondet, dulcescunt ambo, & acrimoniã perdunt, quod cuilibet experienti obviam erit: itaque usu illius syrupi & purgatione prædicta perfectè liberatus est ab illo morbo, & per duos annos

integros incolumis servatus est, & liber ab omni morbo; at anno 1622. circa mensem Septembris incidit iterum in coleram morbum à quo curatus etiam est, sed hectica senectutis & senio, convolavit in numerum beatorum.

Curatio trigesima sexta, Cari.

FRancifcus de Prats, circa annum 1620. incidit in somnum profundum, à quo excitari non poterat; respirabat tamen nec febris ulla erat, at pulsus admodum tranquillus & æqualis: vocatus ego caroticum judicavi hominem hisce symptomatis affectum; non enim erat apoplecticus, nec lethargicus, nec epilepticus, quod non moveretur, nec spumam in ore haberet, at jacebat sine motu, sine sensu, oculis semper clausis, florido colore, pulsu magno & æquali, & bona respiratione: curavi ipsum caroticum, data ipsi drachma unica salis vitrioli mei, in ℥ j. aquæ salviæ dissoluta, qua potione multa & quam maxima vomuit pituitosa & aquosa; solet enim is effectus ex his solis causis evenire. Deinde post purgationem illam supernam, à qua statim loquutus est, & novit omnes, dedi illi aquam cinnamomi stillatitiam, & consului ut uteretur vino puro; at pauco, ne quantitate vini vapores multiplicarentur, & ad caput ascenderent, iterumque carum facerent, & sic curatus est perfectissimè.

Curatio trigesima septima, Lethargi.

ANtonius Colom, bajulus, fortissimus, & robustus, Castrinovidarensis, circa annum 1614. in febrem continuam & ardentem incidit, ad quam curandam multi fuerunt convocati Medici, quia pauperrimus erat ægrotus: peractis ergo imperfectè cri-

ctè crisibus, circa decimumquartum diem incidit in lethargum somnum inexpugnabilem: uxor sua cum desperaret de salute mariti sui, & morti proximum judicaret; venit tandem ejulando, potiùs quàm lachrymando circa ædes meas, & vocavit me in auxilium restituendæ sanitatis suo marito: statimque petii domum suam, & inveni ægrotantem vultu luteo, & livido, cum auditu infirmo, clamantem enim me non audiebat, cum læsa ratione & memoria, cum oscitatione frequenti, & oculis conniventibus, & lingua alba & salivosa, somnoque profundissimo sepultum, à quo excitari non poterat; & si tandem excitaretur, statim redibat in pristinum statum: febris autem erat magna, & corpus suum nonnullis exanthematibus rubeis variegatum. Ut ipsum à tanto morbo liberarem, vomitum provocavi, sale meo vitrioli, in aqua salviæ dissoluto, quo vomuit multa & copiosa, pituitosa & biliosa; valebant autem vires ipsius ægrotantis adhuc, itaque misi sanguinem, quia adhuc missus non fuerat, & statim à sanguinis missione fugatus est somnus; à repletione enim humorum dependebat, tum febris & lethargus ipse, non à diminuto calore nativo, undè ego purgavi ipsum decimo sexto die, antimonii mei granis quindecim, & à purgatione post paucos dies convaluit omnino, & vivit adhuc sanus & incolumis.

Curatio trigesima octava, Doloris ventriculi.

MArgaretha de Villeroux, uxor Domini Stephani de Monard, Regii Consiliarii Castrinovidarensis, dolore summo ventriculi cruciabatur à quindecim diebus, in quibus comederat caseum

seum recentem & mollem, quem venenatum suspicabantur: erat autem dolor acerbissimus, & crudelis admodum, somnum capessere non poterat, nec ulla edulia sumere, nec vomere poterat remediis nonnullis adhibitis: ultimis autem diebus febris aderat, & partium extremarum frigus, & tremores, & convulsiones, veneni vera symptomata. Itaque vocatus ego, statim dedi illi potionem aquæ salviæ, cum ʒj. salis nostri vitrioli, qua multa ejecit, & vomuit per totum diem, nulla violentia, & tandem ejecit caseum illum recentem, & mollem quẽ comederat quindecim abhinc diebus, & moderatus est statim dolor, & sequenti die refocillato ventriculo aqua cinnamomi, convaluit omnino, & liberata fuit ab omni dolore & symptomate.

Curatio trigesima nona, Suffocationis uteri.

ANna de la Val, ancilla Domini de Martini, statim à cœna circa mensem Septẽbris, anni 1620. cecidit sine pulsu, sine voce, sine respiratione sensibili, ita ut apoplectica videretur: frictionibus multis usi sunt astantes, & dederunt illi spiritum vini, & aquam cinnamomi, nec propterea redibat animus: idcircò vocatus ego, inveni ancillam illam suffocatione uteri vexatam: quare dedi potionem salis mei vitrioli, cum aqua salviæ, qua potione multa evomuit, & ejecit, & tandem locuta est, & novit omnes, & perfectè liberata fuit ab illa suffocatione intrà horam.

Curatio quadragesima, Apoplexiæ, & Paralysis.

DOminus d'Arnoulet mercator, circa annum 1616. apud locum de Folcarde, circa mensem Decem-

Decembris, annos natus ſexaginta, melancholici valdè temperamenti, tum ob varia negotia quæ illi ſummo cum infortunio ſupervenerant ob lites varias amiſſas, & merces, bonaq; omnia peſſum euntia, ſtatim à prandio cecidit coram me, ſine voce, ſine pulſu, ſine reſpiratione ulla ſenſibili, ſine motu, & ſine ſenſu, omnibusque animi, tum corporis facultatibus privatus, ita ut videretur mortuus: ſtatim ego cum adeſſem præſens, dedi illi ſalem vitrioli mei in aqua communi: ſemper enim adfero mecum, & antimonium meum, & ſal illud vitrioli. Itaque à potione illa ſtatim vomuit prandium, & maximam quantitatem pituitæ vitreæ, unà cum cibis in prandio ſumptis, perque totum diem vomuit, & interim in aures ſuas ſtillavi eſſentiam Cariophyllorum, & thymi, unà cum cinnamomi oleo ſtillatitio, ſimul mixtis, & in aures, naresque ſtillatis, & raſo capillitio toto, veſicatoria ex cantharidibus toto capiti, & collo applicavi; & cucurbitulas cum multa flamma, & profunda ſcarificatione ſcapulis affixi, & intrà viginti quatuor horas tandem aperuit oculos, & motus eſt, & reſpiravit, cui ſtatim dedi aquæ imperialis ℥ iij. cum extracto theriacæ ʒ ij. & olei cinnamomi ʒ ß. & olei vitrioli tinctura auri imprægnati ℈ ß dedi hæc omnia in potionem ſimul permixta, quæ ſatis commodè deglutivit; quamvis adhuc toto corpore paralyticus videretur. Sequenti die, quia adhuc loqui non poterat, ſigna tamen faciebat ſe capite dolere, dedi antimonium meum, ad quantitatem granorum viginti quinque, cum vino optimo, quo medicamento multa per totum diem evomuit, & ejecit ſuprà & infrà, & ſequenti die loquutus eſt admodum balbè, nec brachia movere poterat, nec pedes, nec truncum corporis, niſi leviſſimo motu: itaque repetitis medicamentis ſuprà

prà citatis, tum quæ in aures, & nares stillata; & infusa fuerant, tum quæ cardiaca sumpserat, sequenti die iterum dedi salem vitrioli, quo vomuit multa pituitosa vitrea, & gypsea: sequenti autem die purgavi antimonio meo; quo copiosiora quàm credi possunt, ejecta fuerunt suprà & infrà: & sic tandem loquutus est satis perfectè, & motus membrorum omnium valdè debilis: testiculi verò apparuerunt tunc temporis tumidi valdè; quibus lintea madida spiritu vini apposita fuerunt, nec cessit tumor hoc remedio; at tumor grandior fuit, & durior, absque ulla inflammatione: tunc temporis cataplasma emolliens & discutiens ex radicibus altheæ, & liliorum cum foliis malvæ paratum; & in vino puro coctum; & farina fabarum malaxatum applicavimus, & oleo ceræ rectificato priùs perunximus, & continuato remedio per octo dies, ad suppurationem devenerunt tumores illi testiculorum, & aperti, pus multum laudatum ejecerunt, & ad cicatricem conduximus laudatam intra mensem: & interim purgatus fuit bis in illo mense antimonio meo ægrotus noster, & totum corpus perunctum spiritu ceræ, & oleo cariophyllorum, ut membrorum omnium calor multiplicaretur, & sic serosos humores qui nervos imbiberat evanescerent, quos toto sequenti mense stupha sicca, singulis matutinis horis antimonio nostro sudorifico propinato, sudores eliciendo; tandem fugavimus, & ægrotum nostrum ab apoplexia, & paralysi subsequente tutissimè & jucundissimè liberavimus; observato regimine victus tenuissimo, ut in acutis observari præcepit Hippocrates: vivit adhuc ægrotus, qui testis est hujusce historiæ.

Curatio quadragesima prima. Fistula.

Dominus de Gaubert Chirurgus loci de Vignonets

tiet, annos natus 25. febre pestilenti, & maligna vexatus fuit, & ab ea liberatus imperfecta crisi, metastasi facta humorum peccantium in tumoré durum, & schirrosum, in medio pectoris, qui tumor medicamentis & cataplasmatis emollientibus, & supputantibus, ad pepasmum & maturationem tãdem devenit ingenti cum dolore: & apertus, pus satis liquidum & aquosum ejecit: mansit autem ab apertura tumoris, per annũ integrum apertũ ulcus, nec ad cicatricem ullam potuit conduci, magno incõmodo ægrotantis, dolebat enim semper acerbissimè illa parte, febriq; lenta tenebatur: itaque hecticus judicatus, & atrophicus à medicis, vocavit me, ut opem ferrem, visitavi ulcus, & percontatus sum ejus profunditatem, è medio pectore, circa medium ossis sterni, vergebat ulcus usque ad ultimam partem mammæ sinistræ: labra ipsius ulceris dura erant & callosa, & minimo foramine eminebat: intus autem grandiori fistulâ percavatum, aquosum & liquidum quid satis fœtidum, & flavi coloris effluebat, magnusque erat in ea parte dolor: hisce perpensis fistulam, & cavernosum ulcus judicavi. Ad quam curandam sequentibus remediis usus sum: Imprimis ægrotũ bona spe futuræ salutis consolatus sum, & timorem hecticæ febris longè propuli, timebat enim ipse febrem illam hecticam, qua tenebatur; at non erat vera febris hectica, sed symptomatica, & per sympathiam, & proximitatem ulceris, ex putrentis humoris, cor patiebatur ardorem febrilem, qui tandem hecticus, & fixus factus fuisset, ni curatus fuisset à fistula illa ægrotus noster: itaque primis ipsis diebus purgavi ipsum extracto rheubarbari & scammoneæ & medullæ cassiæ, quo medicamento ad quantitatem ℥ ß. sumpto, blandè admodum fluxit alvus. Præscripsi deinde ju-

de julapia refrigerantia ex decocto acetosæ, & portulacæ, succo limonum, & oleo vitrioli alterata, cũ syrupo limonum: usus est per mensem hisce julapiis, serò & manè, observato regimine euchymo humido, & calido: utebatur enim vino tenui; & potabat tantùm juscula optima, quibus singulis dosibus guttulæ viginti permiscebantur arcani sanguinis humani, & in ulcus injiciebatur syphone arcanum illud sanguinis humani, cum extracto aristologiæ rotundæ permixtum: tactum autem & causticatum fuit ulcus oleo mercurii, & postquã scarrum decidit, lavatum fuit ulcus semper, usque ad cicatrisationem, arcano illo sanguinis, & extracto illo aristologiæ, & aliquando essentia ferri, quibus solis curatus est, & vivit adhuc Chirurgus iste, perfectè sanus.

Curatio quadragesima secunda, Epilepsia.

IOannes de Fungé, filius Petri de Fungé, Villanus, & operarius fratris mei, Geraldi Fabri, advenit domum fratris mei circa annum *1620.* annos natus 15. adferens ova, circa mensem Maii, *1619.* ad ignem positus, & se calefaciens, cecidit in terram coram me & fratre meo, sine sensu, & cum motu tremulo, querela voce, & cum spuma circa os. Cui statim dedimus aquam imperialem; cum spiritu viridi vitrioli, & statim surrexit, & fuit ab illo epileptico insultu liberatus, sed tribus aut quatuor horis post rediit insultus, & paroxismus, à quo liberatus simili medicamento, salem vitrioli mei dedi; à quo purgatus est per vomitum, toto illo die: & fuit toto illo die à paroxismo liber, qui singulis tribus horis supervenire solebat: deinde sequenti die purgavimus anti-

antimonio nostro, & per octo dies usus essentia succini albi cum spiritu viridi vitrioli, in aqua cinnamomi propinatis ad minimam quantitatem: & his solis medicamentis perfectissimè curatus fuit, juvenis ille ab epilepsia sua, quæ ab utero matris ortum duxerat: vivit adhuc juvenis ab omni morbo liber: laus sit Deo, & gloria sempiterna.

Curatio quadragesima tertia, Suffusionis & Cataractæ.

FRancisca de Douays, annos nata sex, aut septẽ, juvenis admodum filiola, cataractam & suffusionem passa est in utroque oculo, inter crystallinũ humorem, & corneam tunicam concreto humore quodam albo, & crasso, quo crystallinus humor obtenebrabatur, & undè visus læsio, aut potiùs amissio: vocatus ego, ut puellæ illi opem afferrem, causticum potentiale inter vertebram, secundam & tertiam colli præscripsi applicandum, & purgavi granis decem antimonii mei, & ex croco metallorum infuso in aquis stillatitiis euphragiæ & fœniculi, paravi collyrium quo sæpissimè oculos utrosque manè & vesperi lavabat, & sic pedetentim, absque ulla operatione manuali & chirurgica, sublata est suffusio, & cataracta, sine recidiva.

Curatio quadragesima quinta, Vngulæ.

ANna de Douays, altera filiola ejusdem Domini de Douays, annos nata octo, & soror ejusdem Franciscæ prædictæ, ungulam habuit in oculo sinistro ad latus pupillæ: solo usu croci metallorum curavimus perfectè ipsam, & evanuit omninò ungula, & perfectè curata est, absque ullo alio remedio.

Curatio quadragesima sexta, Carbunculi pestilentis.

PEtrus de Cassaignol, Presbyter loci de Villepinte, circa annum 1617. mensis Augusti laboravit febre maligna, in cujus quarta die apparuit tumor circa oculum dextrum, in cavitate palpebræ inferioris, cum rubore maximo, & capitis, & colli totius tumefactione dolorifica: in medio autem tumoris erat aliquid nigri, magnitudine lentis: sequenti die, idcirco parentes ejus quòd gangrænam existimassent, propter ampullas & ustiones, similes illis quæ fiunt ab aqua ebulliente, quæ circa tumorem apparebant, me vocarunt: cui sequentibus remediis medelam attuli. Imprimis misi sanguinem ex basilica, magna quantitate, erat enim robustissimus vir, & in florenti ætate constitutus, annos natus quadraginta: post missionem sanguinis, affixi scapulis, & lumbis cucurbitulas cum profunda scarificatione, & levissima scarificatione cutem distentam circa tumorem dilatavimus, & medium ejus jam causticatum & ustum humoris acrimonia tetigimus oleo mercurii, ut igne istius, ignem alterius extingueremus, quod Deo annuente factum est: nam postquam scarrum decidit, brevi tempore perfectè curatus est ægrotus noster tum à carbunculo, tum à febre, præscriptis julapiis, alexiteriis, oleo vitrioli alteratis, quibus usus est, per octo dies, & antimonio nostro sudorifico, diebus criticis exhibito.

Curatio quadragesima septima, Schirri.

IUo Faber, filius fratris mei, annos natus octo, melancholici temperamenti, & pituitosi, taciturnus enim est valdè infans & quietus, hyberno tempore circa annum 1620. habuit tumorem durissimum indo-

indolentem in brachio dextro, in musculo deltoide multa adhibita sunt cataplasmata suppurantia,& discutientia, à Chirurgo, sed omnia in vanum. Cùm ego viderem illum tumorem non posse resolvi, nec ad pepasmum conduci, misi sanguinem ex brachio opposito. ad ℥ vj. deinde purgavi ipsum ter, antimonio meo, granis decem exhibitis in vino puro: à purgatione statim tumorem discutiendum aggressus sum: perungebam tumorem illum frigidum & durum, oleo tartari cum spiritu ejus: deinde superponebam calidè balsamum sulphuris,& tandem spiritu crystalli, & sale illius in spiritu ejus dissolu io, intrà mensem evanuit tumor, & perfectè curatus est omnino.

Curatio quadragesima octava, quartana Febris.

MAria d'Honous, uxor Francisci de Lorde, annos nata 40. fuit febre quartana vexata, circa annum 1610. in mense Septembri, eam ipsam purgavimus variis potionibus catharticis dogmatice præscriptis melanagogis, & tamen febris permansit in eodem typo, per sex & septem menses; cui tandem medicamenta spagyrica porreximus: purgavimus eam ter aut quater antimonio nostro,& usum quotidianum aquæ cinnamomi consuluimus: deinde extractum theriacæ in paroxysmo ipsius febris dedimus, & sic tandem curata fuit omnino à febre sua quartana, & vivit adhuc.

Curatio quadragesima nona, alterius Febris quartanæ.

FRanciscus de Pene, ætatis 35. fuit anno 1621. à febre quartana vexatus per octo menses, cui omnia ferè remedia dogmaticè præscripta adhibi-

ta fuerunt, & regimina victus; circa finem autem octavi mensis à me petiì opem, inveniq; eum schirroso ferè hepate, pedibus valdè tumidis digitorum impressionem sustinentibus, ita ut hydropicus videretur: mutato ergò victus regimine; potabat enim àquam, & ptisanam herbis nonnullis, & radicibus alteratam, vinumque merum consului, sed paucum; & manè, jejuno stomacho præscripsi ut sumeret ℥ j. spiritus vini optimi: purgavi ipsum antimonio meo ter aut quater diversis diebus, & usum aquę cinnamomi, aut vinum hippocraticum consului, & præscripsi, & his solis medicamentis curatus est perfectè, & vivit adhuc incolumis ab omni morbo.

Curatiô quinquagesima, Febris pestilentis cum nausea perpetua, & vomitu in muliere pragnante.

RAimunda de Solier, uxor fratris mei Geraldi Fabri, anno millesimo sexcentesimo decimo sexto, ætatis suæ 38. & utero gestans, febre maligna, exanthematibus multis rubeis per totum corpus variegata, detenta fuit. Præter autem varia symptomata, quibus febris illa concomitata erat; nausea erat perpetua; & vomitus humorum biliosorum: omnes Medici de salute ægrotantis desperabant, & præcipuè quòd utero gestaret: nihilominus tamen curata perfectissimè fuit, nec abortum fecit; sed & fœtus, & utero gestans servati sunt sequentibus remediis. Inprimis; vomitui succurrimus julapiis acetosis, succo limonum, & oleo vitrioli alteratis, quibus aliquando guttulas tincturæ auri addebamus, & arcani nostri sanguinis humani guttulas nonnullas, & his solis medicamentis sæpissimè iteratis

ratis in jusculis,& aliis poculentis, tandem servata illa mulier prægnans, nulla facta crysi evidenti & manifesta; nisi per insensibilem transpirationem, & vomitum, quem compescuimus primis ipsis diebus, oleo nostro vitrioli & tinctura auri.

Curatio quinquagesima prima, Surditatis & difficilis auditus.

Piissimus aliquis Pater, Religionis Capucinorum, cujus nomen è memoria excidit, ætatis 48. annorum, fuit anno millesimo sexcentesimo vigesimo primo, in Conventu Castrinovidariensi affectus difficili auditu, nihil ferè audiebat, nisi soni magni essent, & acutissimi: incidit autem in hunc affectum pedetentim, obstructione facta nervorũ qui inserviunt auditui: multos consuluit medicos, multaque remedia expertus est per quinque annos, quibus & Tolosæ, & variis aliis in locis commoratus est, in quibus medicos omnes consultabat. Tandem dum erat in conventu Castrinovidariensi, consuluit me de surditate sua, quam curavi sequentibus medicamentis. Inprimis purgavi illum sexies, per diversos dies, porrectis granis viginti antimonii mei, quibus copiosissimè fluxit alvus, ut Hippocrati satisfaceremus, asserenti surditates alvi fluxu curari posse: deinde caustica potentialia applicuimus tibiarum suris, ut revelleremus humores ab auribus in partes inferiores hisce ulceribus; deinde essentiam thymi, & cariophyllorum simul mixtos, in aures instillavimus, serò & manè, gossipiumque his essentiis pertinctum assiduè ferebat in auribus, victuque semper tenui, & attenuante, vinoq; albo usus est, & oleribus omnibus abstinuit, & sic intra mensem curatus est, & perfectè audivit.

Curatio quinquagesima secunda, alterius Surditatis.

DOminus de Lilac Vitrarius, ob ætatem, sexagenarius enim erat, & ob rigores frigoris Montium Pyrenæorum in quibus degebat, incidit in difficultatem audiendi ex utraque aure; quòd autem intimus erat amicus meus, statim me petiit, & communicavit affectum, & similibus remediis, & observata eadem methodo curavi ipsum perfectissimè, & adhuc vivit incolumis, & sanus; utitur autem ut à recidiva præservetur gossipiis in cavitate aurium delatis, essentia aloës delibutis, ut à frigore præservetur hiberno tempore, & à fluxu humorum; caliditas enim illius essentiæ cerebrum roborat, & humores frigidos discutit. nervúmque auditorium in sua limpiditate & claritate conservat, sicque facultas animalis absque ullo impedimento facillimè in aures defertur.

Curatio quinquagesima tertia, doloris Aurium.

DOminus de Couffin, circa annum 1621. in mense Octobri, gravissimo dolore auris dextræ laborabat: itaque vocatus, visitavi ipsum, autemque suam externam nulla inflammatione detentam inveni, at sanam omnino: intus autem erat dolor gravissimus: misi itaque sanguinem ex brachio dextro, ex cephalica, ad magnam satis quantitatem; robustissimus enim erat, & in consistenti sua ætate: deinde purgandi ipsum pillulis de agarico, admixtis granis decem antimonii mei: in aurem autem instillavi oleum vitellorum ovorum sæpius distillatum cum sulphure; à prima unctione, seu in aurem dolentem stilla-

ſtillatione ipſius olei quievit dolor, & tota ipſa nocte dormivit, qui ſeptem alias noctes inſomnes omnino vigiles tranſegerat: manè autem per aurem ipſam copiam puris laudati ejecit; hinc certi fuimus, dolorem provenire ex tumore quodam phlegmonoſo in penitiſſimis auris partibus generato: continuavimus ſtillationẽ olei noſtri vitellini, & perfectè curatus eſt, & vivit adhuc incolumis.

Curatio quinquageſima quarta, alterius doloris Auris.

DOminus Germanus de Vernes, anno 1623. dum Toloſæ degeret, ut Senatus Toloſanus ipſum Conſiliarium Regiũ Caſtrinovidarenſem admitteret, probatione facta ſuæ capacitatis, ob fervorem ſtudii ſui, ob vigiles & inſomnes noctes quas tranſigebat, in catarrhum incidit ferocem, à quo levicula febris erat, cum graviſſimo tamen & acutiſſimo auris ſiniſtræ dolore: eram tunc temporis Toloſæ, vocavit me, & ſtatim per Chirurgum miſi ſanguinem ex cephalica ſiniſtra, & ſequenti die curavi ipſum pillulis de agarico, admixtis granis decem antimonii mei, & in aurem ſuam inſtillavi guttulas nonnullas olei mei vitellini ſupradicti, & ſic perfectiſſimè ſublevatus eſt ab omni febre, catarrho, & dolore, absque ſuppuratione ulla, quòd non eſſet tumor ullus intra aurem; at erat collum, & tota pars illa ſiniſtra capitis inflata, & tumefacta, vel à purgatione, & venæ ſectione, & unctione olei mei evanuit tumor ille externus.

Curatio quinquageſima quinta, Tuſſis inveteratæ.

GRegorius de Polaſtre, Caſtrinovidarenſis Conſiliarius, circa annum milleſimum ſexcenteſi-

mum vigesimum primum, in mense Decembri detentus fuit tussi vehementissima, qua toto hiberno tempore, & verno vexatus fuerit, cum febre lenta, itaque se phthisicum esse putabat; quamplurima enim remedia fecerat, ut à tussi illa liberaretur: unico auté remedio curatus est; usus est tabellis essentiæ succini albi, oleoque, seu essentia ejusdem ad quantitatem guttarum decem, in cochleari aquæ cinnamomi, & in aures instillabat tempore somni guttulas nonnullas ejusdem essentiæ, & sic curatus est intra mensem.

Curatio quinquagesima sexta, alterius Tussis inveterata.

BErtrandus Compte, Doctor Medicus, Civitatis de Lauaur, intimus amicus meus, postquam per tres annos integros dolore summo capitis & tussicula, divexatus fuerit: tandem incidit in febrem lentam, & tunc temporis circa annum 1623. tussi vehementissima cruciabatur cum expuitione fœtida, & viridi, & crassa. Dedi illi consilium ut sæpissime purgaretur extracto Agarici, & antimonio meo, quibus adderet grana nonnulla moschi, ut virtute illius efficacius virtus medicamétorum deferretur ad caput, quod actum est: melius se habuit à purgatione illa: deinde usus est tabellis essentiæ succini albi, & essentia ejusdem succini albi cum syrupo liquiritiæ, & horum medicamentorum usu, cum optimo victus regimine & arcano sanguinis nostro, Deo annuente curatus est perfectissime intra quatuor menses, & vivit adhuc salvus & incomis ab omni morbo, quamvis omnium medicorú sententia desperatæ esset salutis: rediit tandem affectus, anno 1626. & mortuus est.

Cura-

Curatio quinquagesima septima, difficultatis Anhelitus.

ANtonius Caluayrac, dictus le Canou, villanus & rusticus, sexagenarius circa annum 1617. in mense Decembri incidit in difficultatem anhelitus, ob frigus perpessum, & in nive ipsa deambulationem, defluxione facta è capite in thoracem pituitosi humoris viscosi & glutinosi, laboravit toto illo hyberno tempore, absque ullo intermedio. Verno tempore deinde sequenti vocavit me, dum magis premeret affectus. Itaque eum purgavi pillulis meis cephalicis, extructo agarici & antimonio meo, & moscho compositis: applicui causticum potentiale secundæ colli vertebræ, & tabellas præscripsi florũ sulphuris, cum essentia succini albi: & sic frequenti harum tabellarum usu tandem curatus est.

Curatio quinquagesima octava, Anginæ.

VXor Domini de Lamouteux, mercatoris Castrinovidariensis, fuit eodem anno superiori vexata inflammatione summa faucium laryngis cũ tumore phlegmonoso, ex quo deglutiendi difficultas quàm maxima, & respirandi, & febris maxima orta est: vocatus ego statim ejecto enemate emollienti & refrigeranti, misi sanguinem ex utraque cephalica, robustissima enim erat mulier, & in florenti sua ætate, annos nata 25. & cucurbitulas applicui scapulis cum multa flamma, & profunda scarificatione, & guttur exterius perunxi oleo vitellino rectificato nostro, cum sulphure, imò & internas partes eodem oleo, cum penna tetigimus & quarto die ruptus est tumor, & magnam copiam ejecit puris & sanguinis, & sic curata fuit: oborto deinde sudore septimo die per totum corpus, à quo curata est omninò, & à febre libera fuit.

Curatio quinquagesima nona, ulcerati Gutturis & Laryngis.

EAdem uxor Domini de Lamoureux, incidit post multum tempus à curatione anginæ, in defluxionem acrem & mordacem, quæ amygdalas seu partes illas Laryngis, quæ osculum Laryngis claudunt, inflammabat, & excoriabat, summo cum dolore, tussi maxima, & degluti endi & bibendi impotentia, quòd musculi œsophagi etiam affligerentur illa ipsa distillatione: ad curandam hanc affectioné purgavimus ægrotantem nostram pillulis nostris cephalicis sæpissimè, & caustico in collo applicato humorem fluentem divertimus, & oleo mellis & facchari ulcus curavimus, & ad cicatricem laudatá conduximus brevissimo tempore: vivit adhuc ab omni morbo libera & incolumis.

Curatio Sexagesima, Pleuritidis.

PEtrus Scataguel, villanus & rusticus, in mense Maio, circa annum 1621. incidit in gravissimum dolorem utriusque lateris, cum maxima respirandi difficultate, & sputo sanguineo secundo die; tertio verò die vocatus inveni ægrotantem febre cum maxima, & ferè delirantem: itaque urgente ipsa necessitate sanguinem misi ex utraque basilica ad ℥ vij. ex utraq;, erat enim robustus vir ætatis 31 & quarta die contra communem medendi in pleuritide methodum, antimonium meum propinandum dedi ad granorum quindecim quantitatem, quo multa ejecit supra & infra, maxima cum incommoditate propter dolorem lateris, & ni robustus fuisset, dolori, ni fallor, succubuisset: cavendum quapropter est maximè à vomitu excitando in pleuritide, nec hac in parte sequendus sum: nihilominus tamen cura-

curatus est hac methodo ægrotus, quia ruptus est tumor, & vomuit tussi, multa sanguinea, purulenta, & ejecit: & levatus à dolore, sequenti die, quo antimonium nostrum sudorificum dedimus, quo copiose toto illo die sudavit, & fuit à febre omni liber die septimo; oborto etiam sudore aliquo, quo perfectè curatus est, & vivit adhuc incolumis.

Curatio sexagesima prima, Peripneumonia.

DOminus de Vernes Regius Consiliarius Castrinovidarensis anno 1623. circa mensem Julii, incidit in febrem magnam cum dolore capitis gravissimo, anhelitus difficultate maxima, dolore lateris utriusq; ad scapulas vergente, & rubore genarũ maxima, & dormiendi summo desiderio: hæc gravissima symptomata, unà cum febre, primo ipso die ægrotantem nostrum invasêre: itaque me vocarunt primis ipsis diebus, cui statim sanguinem mittere jussi ex basilica brachii dextri ad quantitatem ℥ viij. & oleo ceræ partes dolentes perunximus; die verò tertio misimus iterum sanguinem ex alio brachio ad quantitatem octo unciarum (erat enim robustus & annos natus 35) & partes dolentes perunximus balsamo sulphuris & oleo ceræ simul mixtis: quarto verò die dedimus illi sulphuris nostri antimonialis rubei drachmã unam, cum guttulis nonnullis olei cinnamomi, cum cortice citri conditis simul mixtis & incorporatis, in formam boli, quo copiosè sudavit toto illo die, & nocte sequẽti; nec propterea remissa est febris, & symptomata, imò eodem tenore & typo permanserunt; quam ob rem sequentia julapia præscripsimus: decoctum pectorale dedimus serò & manè, ad quantitatem ℥ vj. cum ℥ ij. syrupi de tussilagine, & drachma unica salis

salis prunellæ & ℥ ß. syrupi papaveris reas, & drachma unica aquæ cinnamomi stillatitii, ex quibus omnibus parabatur haustus unus pro una dosi, idque usque ad septimum diem & undecimum, in quo curatus est perfectissime, crise facta per sudores copiosos septimo & undecimo die: in quibus diebus ad sudores copiosiùs eliciendos, & juvandam hac in parte naturam, deglutiendam dedimus drachmam unicam antimonii nostri sudorifici rubei, ut anteà die quarto fecimus, sicque curatus est perfectè, & à magno illo morbo liberatus, tutissime & jucundissimè: multosque deinde ego observata eadem prorsus methodo curavi, pleuriticos & peripneumonicos, quos prætermitto; non enim in votis est omnes numerare ægrotos, quos salvos fecit alchymia; at ex genere omnium morborum aliquos, ut percipiant misochymici, facili negotio morbos omnes chymica methodo, curari posse, à me ipso curatos esse.

Curatio sexagesima secunda, depravati Appetitus, seu pica.

HIc affectus frequentissimus & communis prægnantibus & virginibus viripotentibus, quibus menstrua non fluunt; pallidos enim colores statim incurrunt, & picam ob pravos vapores qui ab utero malè affecto in ventriculum ascendunt. Viri autem rarissimè tentantur hocce affectu; pueri verò frequentius, ob cruditates ingentes, quas colligunt ex victus pravo regimine; ego ipse puerũ, imò infantulum habui, qui annos natus tres tantùm hoc affectu laboravit, cineres & terram magno appetitu efflagitabat, & comedebat; edulia autem euchyma respuebat, imò ipsum lac nutricis sugere

gere aliquando recusabat. Itaq; liberavimus ipsum à præsenti morbo sequenti & unico remedio: dedimus illi grana quatuor antimonii præparati, & deglutiit cum jusculo, eoque remedio assumpto duabus aut tribus horis pòst, multa biliosa, viridia omnino evomuit, & ejecit supra & infra, quo debilis factus est valde: julapium verò dedimus ex syrupo granatorum, cum tinctura nostra auri, ex oleo vitrioli parata, & ea utebatur ex cochleari; & sic perfectè curatus est, & vivit adhuc sanus & incolumis ab omni morbo.

Curatio sexagesima tertia, alterius Picæ.

ANna de la Font ancilla Domini de la Pomarede, laborabat pica, & depravato appetitu; triticum enim & terram, & calçem comedebat, erat autem viripotens virgo, annos nata viginti; menses illi non fluebant, colore pallido subviridi totum corpus suffusum habebat, febricula laborabat, tibiarumque dolore, & respirandi difficultate maxima. Vocatus ego sequenti methodo curavi ipsam: inprimis, ejecto enemate emollienti & carminativo, sanguinem misi ex malleolis utriusque pedis, ad quantitatem ex utroque pede ℥ vj. Deinde sequenti die propinata est cum aqua salviæ drachma unica salis vitrioli, qua potione multa evomuit: sequenti autem die dedi grana quindecim antimonii mei, quo iterum multa & copiosa valde ejecit supra & infra; & his solis medicamentis perfectissimè curata fuit ab omnibus prædictis symptomatis, & à depravato illo suo appetitu, quo detinebatur.

Cura-

Curatio sexagesima quarta, deperditi Appetitus.

DOminus Arnaut, qui circa annum 1616. pueros Domini de Baraignes edocebat, incidit in hunc affectum, impransos, incœnatosque transigebat integros dies; absque ullo comedendi appetitu: saturatus semper sibi ipsi videbatur, dum autem ad cibos accedebat nausea summa afficiebatur; marcescente ergo indies corpore incidit in febrem lentam, & vigilias perpetuas. Vocatus ego dedi illi grana quindecim pulveris albi antimonii nostri, quibus multa pituitosa gypsea ejecit per vomitum & secessum: sequenti verò die dedi syrupum corallorum; paratur autem hic syrupus ex dissolutione corallorum in succo limonum depurato, & nonnullis guttulis olei vitrioli animato, ut potentiam habeat solvendi: hæc solutio filtrata & clarificata, cum sufficienti quantitate sacchari optimi coquitur in syrupum: usus est hoc syrupo per tres dies, sumendo, summo manè cochlearia duo, & statim primo die recuperavit appetitum, & cibos summo desiderio appetivit; & sic curatus est & vivit adhuc sanus & incolumis.

Curatio sexagesima quinta, Lienteriæ.

DOminus de Daumada, consobrinus meus anno 1623. ægrotabat in ipsa domo, in mense Octobri, hoc affectu, & ex racemis comestis in maxima quantitate; incidit enim in alvi fluxum violentissimum, ex quo cibos omnes indigestos, & crudos, intactos à calore ventriculi ejiciebat, maxima cum putredine: purgavimus primis ipsis diebus antimonio nostro, & syrupo deinde corallorum, aqua cinnamo-

namomi admixta usus est per octo dies, serò & manè sumendo, & sic curatus est perfectè.

Curatio sexagesima sexta, Hepatici fluxus.

JOannes Dannette, servus fidelissimus Domini de la Pomarede, incidit in hepaticum fluxum circa annum 1614. in mense Julii ex potu aquæ frigidæ, & ex lactucis multo aceto delibutis, tempore æstatis sæpissime comesis, sanguinem crudum & aqueũ & copiosum per secessum ejiciebat, nullo tormine & ventris dolore: vocatus ut huic malo mederer, purgavi ipsum primò extracto Rheubarbari, & præscripsi deinde illi victus regimen calidum & humidum euchymum, & syrupum corallorum, admixta aqua cinnamomi, stillatitio, quo usus est per decem dies, sero & manè sumendo, ad quantitatem cochlearium duorum, & sic curatus est tutò & jucundè.

Curatio sexagesima septima, Schirri lienis.

FIliola Domini de Vermes, annos nata septem anno 1623. correpta fuit febre quartana, & post curationem ipsius incidit in tumorem durũ & scirrhosum lienis, prætumidum enim habebat latus sinistrum in regione lienis, nulla apparente inflammatione, urinas ejicebat nigras & turbidas; curata fuit solo usu aquæ stillatitiæ tamarisci, cum oleo vitrioli; sumebat singulis matutinis horis, jejuno vẽtriculo, uncias quatuor istius aquæ, cum guttulis septem olei vitrioli, & intra mensem perfectè curata fuit: prius autem purgata fuit nostro antimonio, dum febre quartana laborabat, ut visum est ante, rediitq; eadem febris, anno 1623. & per sex menses duravit, & scirrhum reliquit in liene, à quo curata est. Cura-

Curatio sexagesima octava, Icteri.

PEtrus de André, Tolosas, anno 1623. ingenuus adolescens studiis Tolosæ navans operam, subito corruptus fuit ictero viridi, quem & nigrum dicunt medici: vocatus ego statim, quia tunc temporis Tolosæ eram, inveni ipsum febriculis laborantem, & prætumido liene; erat enim apparens tumor & dolor in latere sinistro, nigræ etiam erant urinæ. Statim eo ipso die purgavi ipsum antimonio meo, data communi dosi. Deinde præscripsi julapia aperientia, ex decocto radicum aperitivatum, cui addidi syrupum de limonibus & oleum vitrioli, cum parum aquæ cinnamomi, & illo usu hujus julapii per quindecim dies; curatus est: in fine quorum dierum iterũ purgatus est antimonio nostro, & balneatus est balneo calido aquæ dulcis, & media parte vini, & ab egressione è balneo sumebat ʒ ß. antimonii nostri sudorifici & coopertus in lecto sudabat, idque per quatuor dies factitatum est: ungebatur etiam tunc temporis regio lienis essentia & oleo succini albi, & sic perfectè omnino curationem absolvimus.

Curatio sexagesima nona, Hydropis.

ANno 1621. mense Decembri, apud Tolosates fuit ingenuus adolescens, cujus cognomen la Roque, juris civilis Doctor & in suprema Tolosatum curia Advocatus, filius Procuratoris diligentissimi, annos natos 32. qui ob pravam vivendi consuetudinem, & quamplures diurnas, nocturnasque intempestivas comessationes, quamvis satis temperatè & honestè admodum factas, incidit in tumorẽ universalem totius corporis, quem anasarcam dicunt Medici. Vocatus ego tunc temporis Tolosæ degens,

degens, cum alio medico clinico hujusce familiæ, remedia vulgaria dogmatica præscripsimus, quibus usus est, sed in vanum: symptomata omnia hujus morbi invitis nostris medicamentis, vegetiori robore & vigore crescebant. Tum pater illius adolescentis unà cum matre, me privatim rogarunt ut si quid haberem arcani, & secreti ad curandum filium illum unicum, libenter porrigerem; confidebant enim plurimum remediis chymicis. Itaque rogatus, tractavi illum spagyrica methodo; nihilominus tamen prius ego communicavi omnia mea remedia medico suo clinico: annuit tandem ipse, cum cerneret voluntatem parentum; & ægrotum quasi desperatum, aut saltem summopere periclitantem. Dedi ergo antimonium meum purgativum per tres subsequentes dies, ad granorum 20. quantitatem, singulis dosibus, quibus multa pituitosa ejecit: purgato corpore, julapiis apetientibus usus per quindecim dies; potiones & doses singulæ alterabantur syrupo margaritarum, & olei vitrioli guttulis decem, cum tinctura auri. His transactis diebus purgatus est iterum antimonio nostro; deinde sudavit per octo dies in hypocausto artificioso, in lecto suo composito, porrecta prius semper drachma una antimonii nostri sudorifici, qua cum calore artificioso illo multum sudabat: usus est deinde ad roborandum hepar & ventriculum opiata sequenti. ℞. salis corallorum & margaritarum ana ʒ j. tincturæ auri ʒ ij. essentiæ anisi, & cinnamomi ana ʒ ß. lapidis bezoartici mineralis nostri qui est antimoniũ sudorificũ nostrum ʒ j. mosci & ambari grisei ana ʒ ß. corticis citri conditi, aqua cinnamomi dissoluti, & per se taceum transmissi ℥ iij. misceantur & incorporentur simul, & fiat opiata, de qua sumat ad quantitatem nucis avellanæ singulis matutinis

horis, jejuno ventriculo: usus est hac opiata per mensem, & sic perfectè curatus est, & liberatus à morbo illo crudeli, confirmato & desperato: præscripsimus deinde optimum vivendi regimen & cōsuluimus ut balnea loci Dencausse, singulis annis, vernante tempore adiret, ibique potaret per septē, aut octo dies: & sic vindicatus est omnino à recidivis, & vivit adhuc incolumis & sanus, pius & devotissimus, presbyter jam factus.

Curatio septuagesima, Febris Quartana.

VXor Domini de Sainct Pierre, Procuratoris vigilantissimi in curia Præsidiali Tolosana, anno 1623. mense Decembri, detenta fuit febre quartana, gravissimis concomitata symptomatis, nausea, vomitu, dejecto & deperdito prorsus appetitu, viriumque omnium summa debilitate, annos nata 25. cui dogmatica remedia per quatuor menses à Tolosanis medicis præscripta fuerant, at in vanum: curata tandem fuit usu solo quotidiano superioris præscriptæ opiatæ, & tincturæ corallorum à me præscripto, per mensem integrum, intra quem perfectè curata fuit à febre & symptomatis.

Curatio septuagesima prima, Icteri viridis cum gravissimis symptomatis.

ANna de Maleprade, juvenis admodum puella annos nata 16. cùm menses illi adhuc non fluxissent, pallido & subviridi colore, per totum corpus tincta est, cum gravissimo capitis dolore, nausea,

sea, vomitu, difficultate respirandi quàm maxima, & virium prostratione: multa fuerunt adhibita remedia, ad eam curandam dogmaticè præscripta, sed omnia in vanum. Ego autem vocatus, cùm consobrina mea esset proxima, purgavi ipsam sale vitrioli perquamoptimè præparato, & ad albedinem summam calcinationibus iteratis deducto, per quatuor dies continuos, in quibus multa ejecit supra & infra: & deinde usa est opiata nostra anteà præscripta in curatione, 69. quam conservam vitæ appellamus, & usa est per quindecim dies manè, & sero, sumendo ad quantitatem medietatis nucis avellanæ, & cum aqua cinnamomi stillatitia, superbibendo cochlearia duo, & sic curata est ab omni suo morbo.

Curatio septuagesima secunda, febris Syncopalis.

FRanciscus Faber, filiolus meus annos natus tres, anno 1624. in mense Decembri, incidit in febrem ardentissimam, & à primo symptomate in syncopem & animi deliquium, à quo vindicavimus ipsum aqua theriacali; rediit ter in die illud animi deliquium, cùm virium suarum omnimoda deperditione: ita cùm ferè desperatum viderem, & febre prægrandi laborantem, & symptomatis in initio quàm maximis, venenum prorsus intus suspicatus sum à maligna quadam qualitate: itaque dedi illi cùm aqua theriacali grana tria antimonii mei, quo statim multa evomuit viridia, viridi æris similia, illicoque refocillavi ejus ventriculum, cum spiritu rosarum & violarum, & tinctura auri, qua usus est per sex dies, intra quos perfectè curatus est absque ulla alia facta crisi.

Curatio ſeptuageſima tertia, Colici doloris.

DOminus de Bardichon, Præſes in curia Præſidiali Lauraguesij, & Protopræſes in curia Carcaſſonenſi annos natus 35. anno 1624. in menſe Septembri in colicum dolorem incidit adeò crudelem ut ſibi violentas fere manus inferre vellet, ni prudenti qua vigebat mente, ad intolerabiles illos pati dolores commotus fuiſſet: itaque convocavit illico medicos omnes civitatis Carcaſſonenſis; at nihilominus vana fuerunt omnia remedia, nec ullo pacto dolorem lenire potuerunt: itaque angarium ſubitò ad me miſit, ut una cum illo angarios ſumerem equos, ut vitæ ſuæ præſentaneo periculo ſuccurrerem: quo accepto ſubitò equum conſcendi, & præcipiti curſu Carcaſſonem tetendi, quam tribus horis appulì & ſubitò ægrotantem viſitavi, mortuum fere, concavis temporibus, naſo acuto, lividis oculis, facie tota cadaveroſa, livida & ſubviridi colore tincta: verbis auxiliariis ipſum refocillavi, ſanitatem quàm ſubitò promittendo. Itaque ſubitò, præſentiſſima hora, dedi viginti grana antimonii mei in aqua theriacali, & confeſtim vomuit quam maxima pituitoſa, & bilioſa; multaſque fecit ſedes ejusdem naturæ: interim injecimus clyſteres carminantes ex decocto herbarum calidarum cum vino optimo, admixto deinde ſpiritu vini, & oleo aniſi, carabes, & rutæ, & ſic intra quatuor, aut quinque horas quievit dolor, & ſatis pacatè dormivit, qui quatuor noctes & dies integros vigiles & inſomnes tranſegerat. Sequentibus verò diebus per quatuor dies iterum purgatus antimonio meo, copioſiſſima ejecit ſupra & infra: tum demum refocillatus ejus ventriculus & hepar conſerva

ſerva ſeu electuario vitæ ſupra præſcripto: & ſic perfecte curatus eſt: at intra quindecim dies rediit dolor & morbus cum gravioribus adhuc ſymptomatis: vocatus iterum eadem repetii, & præparavi corpus multis julapiis, & purgavi ipſum antimonio meo, & ita iterum ceſſavit dolor & morbus: nihilominus obtuſum & obſcurum ſemper circa umbilicum perſentiebat dolorem, cum brachiorum & ſcapularum frigido torpore, necnon dolore aliquo, & tuſſicula, qua ſemper divexabatur. Itaque ad debellandum hunc pertinacem morbum conſului illi, ut Dominum Andream Deſprit medicum famoſiſſimum, Biterris degentem advocaret, ut una cum illo, antidotariorum noſtrorum loculos omnes ſcrutaremur, ad hunc crudeliſſimum hoſtem debellandum. Vocatus ergo Dominus Andreas Deſprit, conſilium inivimus pro ſalute ejus integra & abſoluta, neve amplius in recidivam incideret: erat enim tunc temporis perfecte ab omni dolore liber, at recidivam timebamus, quòd cibis quamoptimis quibus utebatur, non reficeretur. Itaque ex conſilio Domini prædicti Andreæ purgavimus ipſum multoties, & balneavimus ipſum balneo calenti, & ultimò antimonio meo purgatus eſt, & aqua cinnamomi & aniſi poſt paſtus uſus eſt: & ſic Deo juvante perfectiſſime curatus eſt, & vivit adhuc, nec amplius tentatur illo crudeli morbo, in quem inciderat ex frequenti potu frigidæ aquæ, vigente canicula, vinique refrigerati intra puteum profundiſſimum.

Curatio ſeptuageſima quarta, Hæmorrhoidum Cancroſarum.

REverendus in Chriſto Pater Cyrillus, Religionem Capucinorum profitens, vexatus fuit per

multos annos hæmorrhoidibus, quæ tandem in ulcera depaſcentia devenerunt, quibus illicò ſupervenerunt crudeliſſimi dolores: deſperatum iſtum Patrem tulerunt, ad conventum Toloſanum, ut mortem ibi tanquam ultimum iſtius morbi ſolatium & remedium exſpectaret. Anno ergo 1623. in menſe Decembri Toloſæ eram, & aliquando Capucinorum Conventum viſitabam, ideò oſtenderunt Patres mihi illum religioſum, tanquam ab omnibus medicis deſperatum, invenique illum in lecto jacentem, dolores incredibiles ſumma cum patientia vincentem, vidi ulcera ſua, & hæmorrhoidas tumefactas adeò extra anum, ut ovi anſerini maximi magnitudinem æquarent, ulceratas omnimodo, livida & nigra carne, mortua & ſpacelata coopertas, imò & ad internas partes ani & recti inteſtini procedebat ulcus: febris præterea lenta ſemper aderat. Quid ergo agerem, anceps & dubius hæſitabam; deſperabam enim de ſalute ipſius, refocillavi tamen ejus animum languentem, ſanitatem divino juvante numine promittendo, & ipſum pro me orare preceſque fundere rogavi: Itaque dedi illi balſamum dulce Saturni, ut beneficio illius carnes mortuæ deciderent, & ulcus nitidum & lorum maneret, quod uno ſolo die factum eſt: tum demum balſamum ſulphuris compoſui, & loco olei communis & vulgaris olivarum, appoſui oleum hypericonis & oleum vitellorum ovorum, & ex his balſamum ſulphuris compoſui, in quo tantillũ camphoræ diſſolvi, & præcepi ut ter in die ipſo balſamo ſuũ ulcus liniret: primo ipſo die quo uſus eſt, ceſſaverunt dolores omnes, & intra quindecim dies lecto ſe ſeduxit, & ambulavit abſq; dolore, qui per duos aut tres annos integros, tanquam paralyticus in lectu jacuerat, & uſu ſolo illius

lius balſami intra menſem perfectè curatus eſt, nec rediit unquam morbus: vivit adhuc ipſe hujuſce rei fidelis teſtis.

Curatio ſeptuageſima quinta, fluxus ſanguinis Renum.

DOminus Stephanus de Monard, Regius Conſiliarius Caſtrinovidarenſis, annos 33. natus, correptus fuit dolore obtuſo renum, & ab ipſo dolore ſanguinem ſtatim unà cum urinis emiſit, magna ſatis quantitate: quievit tandem illud ſymptoma butyro ſaturni renibus applicato, intra ſex, aut ſeptem horas, nec amplius rediit; at urinas albas lacti ſimiles omnino per duos annos, fœtidas, & purulentas reddidit: anno tandem 1621. curatus fuit uſu tinctura corallorum in aqua therebentinæ rectificata: ſumebat ſingulis matutinis horis ℥ ß. aquæ rectificatæ therebentinæ venetæ cum ℥ ß. tincturæ corallorum: habes autem deſcriptam tincturam corallorum in Myrothecio noſtro, cap. 22. lib. 3. butyrum autem ſaturni eſt commune illud refrigerans quod paratur ex diſſolutione plumbi calcinati in aceto diſtillato, ex qua diſſolutione clarificata & filtrata cum oleo violaceo aut roſaceo paratur agitatione & motu harum duarum ſubſtantiarum unguentum ſeu linimentum, quod butyrum dicimus, ob ſimilitudinem butyri veri & iſtius, quod eſt medicamentum ſummoperè refrigerans, adſtringens, & abſtergens: hinc eſt arcanum cryſipelatum & combuſtorum omnium.

Curatio septuagesima sexta, Scabiei universæ, febri lentæ sociata.

DOminus N. scabiosus fere toto suæ vitæ tempore, herpetibus variis & multis per totum corpus sparsis, melancholico admodum temperamento & multo sanguine adusto repletus anno 1623. petiit domum meam, ibique multa mihi patefecit, quæ non est fas mihi proferre, ne descriptione peculiari & rigida nimis, ignotum hominem notissimum faciam. Curavi ipsum sequenti methodo: Injecto & ejecto enemate communi, emollienti & refrigeranti, purgavi ipsum antimonio meo, prima curatione istius centuriȩ descripto, per quindecim dies, diẽ unũ in principio pro quiete interponẽdo: in fine autem interponẽdo duos dies, ut quiesceret à purgatione: deinde usus est per mensem integrũ arcano sanguinis ad quantitatem gutt. xvj. in drachma semisse essentiæ corallorum: habes autem hæc medicamenta descripta in Myrothecio nostro ut supra diximus multis in curationibus: & interim curatus est sensim & insensibiliter à scabie suá, & omnibus suis symptomatis: misi deinde sanguinem ex basilica brachii dextri ad quantitatem ℥ viiij. & balneavi ipsum quater in balneo aquæ dulcis tepidæ, & victum humidum & refrigerans & euchymum præscripsi, & sic perfectè curatus est & vivit adhuc qui fere leprosus erat.

Curatio septuagesima septima, Arthritidis.

DOminus Germanus de Poulastre ditissimus Mercator loci de Vignonet annos 60. natus arthritide laboravit per multos annos, & schiaticis doloribus atrocibus: quibus tandem victus aut mori

mori aut sanari cupiens, permultos convocavit medicos, ut malum tollerent, aut saltem mitigarent: Tentavit ergo permulta remedia, dietas resumptivas, purgationes & balnea; sed hæc omnia frustra. Vocatus tandem ego purgavi ipsum antimonio meo, in prima curatione descripto, viginti grana porrigendo in jusculo, & per sex dies continuavi purgationem, diem unum interponendo: ungendo interim partes dolentes oleo ceræ & essentia ossiũ humanorum, descripta in primo lib. Myrothecii mei, cap. 10. in quo capite habes methodum faciendi illam essentiam, & ejus usum. His solis medicamentis intra illos sex dies curatus est, & quievit omnino dolor ille acerbissimus, qui medicorum multorum opprobrium per multos annos fuit: Ne rediret autem dolor, consului ægrotanti ut singulis mensibus uteretur purgatione illa antimoniali in plenilunio, & semel in hebdomade sumeret arcani sanguinis mei guttulas quindecim in aqua cinnamomi: quod factitatum est, & perfectè sic curatus est, & vivit adhuc ab omni dolore arthritico & schiatico liber & incolumis.

Curatio septuagesima octava, Atrocissimi doloris ventriculi, & inappetentiæ.

Domina Francisca de Villeroux, ingenua puella & virgo honoranda Castrinovidarensis, annos nata 25. ob pallidos virginum colores, quos passa est per multum tempus, & ob paucas menstruas purgationes quibus titubantem, & labilem sanitatem adhuc sustinebat, incidit in deperditum appetitum & dolorem ventriculi atrocissimum, quo cruciabatur diu noctuque, tam post pastum, quàm

ante pastum. Vocatus ego ut malo succurrerem, malum suspicatus sum provenire ex humoribus biliosis, acribus, & mordacibus, tunicis ventriculi adhærentibus: hi autem humores sunt species tartari vitriolati chimicorum: nec me fefellit opinio; nam data drachma una salis vitrioli præparati secundum artem nostram in Myrothecio descriptam, cum jusculo, vomuit quàm maxima biliosa, viridia, amara maximè, & per sex dies passa est alvi fluxum biliosum, seu tartareum vitriolatum, absque tormine & intestinorum dolore, nec ventriculi: & sic perfectè curata est ab illo dolore, atrocissimo, & rediit appetitus & edendi summum desiderium; vivit adhuc nubilis & ingenua puella.

Curatio septuagesima nona, Molæ.

PUella nobilis & ingenua valde, annos nata 35. cujus nomen & familiam tacere me decor medicus consulit, persuadet, & postulat Hippocraticum jusiurandum, anno 1626. apud Tolosates ab omnibus medicis & potissimum à Domino Queyratio in civitate Tolosana Medico, & Professore meritissimo, necnon clarissimo, tympanite affecta judicata fuit, ob signa apparentia, & historiam morbi ab ipsamet arrogante recitatam, quæ omnia hepar affectum, refrigeratum, & obstructum manifestare videbantur: & quòd puellam honestam, & omnimodè castam, certissimè crederent (quod una cum ipsis ego ipse semper credidi, & semper credam) ob opiniónem Galenicorum quamplurimorum molam, absque concubitu virili generari non posse existimantium, maluit semper Dominus Queyratius inclinare ad opinionem tympanitis, scirrhi hepatis & lienis, quàm ad molæ suspicionem ullam. Ego verò cùm existimem molam generari ex sola imagi-

natione

natione concubitus, esseque monstrum vi & potestate muliebris imaginationis productum & generatum; semen enim muliebre tunc temporis defertur in uterum, ibique calore suo innato, & spiritibus mechanicis & archeis disponitur ad imperfectam illius monstri generationem, cùm ex imperfectione sua, hoc est, ex se solo nihil humani perfecti generare possit, quòd à Deo & natura nullo pacto ad generationem perfectam ex se solo destinatum sit, sed unà cum virili semine permixtum, & in loco debito & à natura destinato conclusum. Nec afferant Hippocratem huic opinioni repugnantem lib. de morbis mulierum, & lib. de sterilibus, ubi eadem verba repetit his verbis: Mola verò generatur, cùm multi menses modicum semen & morbosum conceperint: nam ex verbis his colligi non potest, semen virile debere concurrere ad generationem molæ, modò semen muliebre & fœmineum adsit, sufficit, quod intellexisse Hippocratem, audacter & intrepidè assero; nam semen illud quod per vehementem imaginationem concubitus, & cupidinis ardorem, in somniis in uterum defertur, paucum est, & morbosum; nam à morbo producitur, quem Galenici incubum dicunt. Ex illo ergo semine pauco, & morboso, quod in incubo educitur, in puellis ætate valentibus, mola generatur; nec in præsenti morbo fefellit me opinio hæc, molam suspicatus, non tympanitem, ex motu in utramque uteri partem, & ex elato, modò depresso utero ex flatibus ex corruptione ortis: medicamenta discutientia molam dedi, & uterum aperientia: imprimis enemata validissima ex decocto matricalium in vino albo generoso facto iniicienda curavi: deinde salem vitrioli in potionem dedi, ut

di, ut sursum deorsúmque dejiciendo mola concuteretur, antimonio meo superius citato deinde purgavi, ultimò tandem aquam cinnamomi stillatitii ad magnam quantitatem, uncias putà quatuor, cum drachma semisse essentiæ cariophyllorum, & guttulis viginti essentiæ sabinæ sumpsit, & illico post tres horas apertus est uterus,& fluxit sanguis serosus magna in quantitate: & deinde viridia multa & putrida valde, & tandem molæ quamplurimæ ejectæ sunt magnitudine nucis vulgaris, & una magnitudine nucis Indiæ,& ejusdem figuræ, venulis infinitis scatens, rubei & lividi coloris & carnosæ substantiæ: Hæc autem omnia ejecta magno cum labore, & dolore fuerunt, non secus ut assolet fieri in legitimis, laudatis & perfectis partubus,imò crudeliorem & atrociorem dolorem partus molæ,quàm partus fœtus perfecti existimo; cùm hic partus naturalis sit, & secundum naturæ leges; ille verò præter naturam & crisis innaturalis, & potissimum cùm fiat vi & potestate medicamentorum, quæ extra tempus aliquando legitimum, uterum aperiunt, & quod intus est, concusso utero foras pellunt, quod fieri non potest absque violentia, & periculo ægrotantis: at cum morbus hic lethalis sit,tentanda potius sunt extrema remedia, quàm nulla, ex opinione Hippocratis & Celsi,quod factitatum est, cum felici & prospero successu in prædicta puella; nam vivit adhuc sana, & ab omni morbo vindicata, testes sunt infiniti Tolosates qui historiam morbi sciunt, & viderunt curam in mense Aprili, anno 1626.

Curatio octogesima, Disuria.

REverendus in Christo Pater Marguestaud, annos natus 70. pius ac devotus Societatis Jesu Religiosus, postquam Tolosæ in Ecclesia divi Saturnini

fini anno 1626. per totum quadragesimale tempus concionatus fuisset magna facundia, & maximo fructu, erectis ad Deum Tolosatum animis, dum discederet, Burdigalamque peteret, in oppido Verdun dicto incidit in disuriam urinæ difficultatem omnimodâ, cui mederi & auxiliari non potuerunt medici convocati. Periculum tanti viri Tolosam illicò pervenit, & Religiosi patres ejusdem Societatis, remedia quærentes, venerunt tandem ad me tunc temporis Tolosæ degentem, historiâmque morbi narrarunt, & remedia omnia quæ à medicis prudentibus & doctis præscripta fuerant, nihilominus invalida omnia, & absque solatio. Desperato ergo & morti quàm proximo propinandum dedi salem vitrioli in spiritu petroselini, & aqua cinnamomi dissolutum, ad quantitatem ʒ j: cujus haustu multa viridia amara, narcotica, quæ spiritibus suis narcoticis facultatem vesicæ expultricem interimebant evomuit, & illico multam quantitatem urinæ rejecit; cum tamen antea nec algaria, nec purgationibus ullis, nec julapis urinam discutientibus, nec unguentis, nec linimentis, & reliquis aliis similibus potuerit vesicam suam exonerare: deinde usus est per aliquod tempus spiritu tartari, spiritu vitrioli & cremore tartari, simul mixtis ad quantitatem minimam, & in jusculis suis permixtis & potatis, curatus Deo dante est, & sanus vivit adhuc, etsi septuagenarius sit.

Curatio octuagesima prima,
Maniæ.

EOdem anno curati sunt quatuor maniaci, sola antimonii mei supra citati purgatione, hebdomadatim facta, & assidua in jusculis, & potu ordinario essentiæ mercurii acidæ potione, unà cum nepenthe seu laudano Paracelsi: sumebant enim in singulis

gulis suis potionibus quæ ex simplici aqua fontis erant, guttulas decem essentiæ acidæ mercurii, cum tribus guttuli laudani; & hisce solis medicamentis spiritus mercurii vitæ ad cerebrum Palladísque arcem sublimatus, & alchoolisatus supra debitum & legitimum cerebri temperamentum, maniam causans & furorem, coagulatus est, & à subtilitate dimotus, ita ut ad naturalem redactus ordinem ad congruas & decentes vitæ humanæ actiones edendas compulsus sit intrà quadraginta dies, aut quinquaginta. Hanc essentiam acidam mercurii habes descriptam lib. 3. Myrotheeii cap. de mercurio: Et hae eadem methodo curati sunt plusquam sexaginta maniaci, quorum nomina recensere mihi non licet: si quis tamen medicorum hæc medicamenta præ manibus habeat, & maniacos in loco clauso detétos detineat, ne verbis suis copiosis, & motibus importunis fortiùs incalescant quàm postulat eorum cura, quæ in quiete & tranquillitate tum animi, tum corporis consistit, certo certius curabit omnes maniacos.

Curatio octuagesima secunda, Vertiginis.

ANtonius Canut, Bibliopola Tolosas, anno eodē, annos natus 25. vertigine laborabat, nec unquam curari potuit purgationibus vulgaribus & phlebotomia: curavi ipsum, ejus corpore purgatò, antimonio nostro supra citato, & essentiis thymi & succini albi, cum aqua cinnamomi permixtis ad quantitatem guttularum trium in ℥ j. aquæ cinnamomi stillatitiæ, & summo manè jejuno ventriculo pota: deinde ad præservationem singulis pleniluniis præscripsimus dosim antimonii nostri unicam, quæ est, XVI. granorum quæ cum vino generoso exhibentur

bentur servato regimine & custodia. Post hanc purgationem utitur conserva vitæ, seu electuario vitali nostro, quod componitur, ut superius diximus, ex oleo cinnamomi, anisi, fœniculi, vitrioli, tinctura auri, sale margaritarum, & corallorum, mosco & ambaro, simul permixtis, observata vniuscujusque dosi varia & diversa, & omnibus amalgamatis, unà cum cortice citri conditi tripla ad pondus omnium: hoc electuario utitur ad præservationem tanti mali post purgationem antimonialem nostram, & sic perfecte curatus est. Eodémque anno fecimus curationem ejusdem vertiignis aliam apud Tolosates similibus medicamentis.

Curatio octuagesima quarta, doloris Schiatici.

GErmanus de Polastre, Mercator nostræ regionis famosus, detentus fuit per sex menses in lecto paralyticus, à dolore schiatico: curavi ipsum antimonio nostro purgando ipsum per sex dies, ut pars tartari morbum causantis vi attractiva antimonii foras pelleretur: post purgationem hanc usus est mercurio nostro diaphoretico rubeo, fixo, ut per sudores reliqua pars tartari evacuaretur quæ in synoviis residet, hoc est, in periostibus, & humoribus vitalibus, ex quibus immediatè partes nutriuntur: hi enim humores synoviæ dicuntur ab hermeticis medicis, & quia resident in periostio, ad ossa nutrienda, ideò synovias periostia dixi, termino usus Galenico, ad majorem intelligentiam: non quod synovia periostium sit, sed humor residens: in periostio ad os nutriendum. In hoc ergo humore, sal pollens & vigens dolores illos atrocissimos causatur & efficit, & nî extinguatur vis illa, impossibile est medico doloré arthriticum lenire; spiritus auté salis assumptus,

&

& admotus acrimoniam salis basami vitæ temperat; unde in cautione arthritidis, & omnium ejus specierum primas tenet, post purgationes antimoniales & mercuriales sudorificas, quæ per insensibilem transpirationem, salem illum superabundantem balsami naturalis foras eliciunt; nám sal balsami naturalis nostri, nũquam acrimoniam acquirit & causticandi facultatem, modò benigno mercurii humore dissolvatur. Humidum ergo mercurii mineralis ab omni venenata qualitate privatum, & ex acido in dulcem liquorem conversum, arcanum est arthritici omnis doloris: his solis medicamentis curavimus prædictũ Dominum de Polastre sexagenarium, & vivit adhuc incolumis ab omni dolore.

Curatio octuagesima quinta, febris Erratica.

DOminus Guinoel Douradou, Castrinovidarensis, Tolosæ degens & studens, annos natus 18. ob studii fervorem incidit in febrem quam Galenici erraticã dicunt, quòd typos, periodos, & paroxysmos non observet æquales; piger omnino ex summa diligentia factus, & somno diurno nocturnóque sepultus, macilentus admodum potum & cibum fere omnem respuebat, febre lenta semper laborans, à pastu exacerbascente, hecticum desperatæ salutis jamiam judicabat pater suus Castrinovidarensis Regius Consiliarius, cùm post tres purgationes antimoniales, & unam ex sale vitrioli in aqua cinnamomi dissoluto, & post julapia ex syrupo cerasorum acidorum, & spiritu vitrioli, & aqua rosacea, præscripta & assumpta factus est sanus, & ab omni suo morbo liber. Erat autem hæc febris tartarea mercurialis narcotica, in ventriculo sedem habens.

Cura-

Curatio octuagesima sexta, Syncopes.

DOminus Stephanus de Monard, curatione 75. à fluxu sanguinis rerum curatus, anno 1626. die 12. mensis Maij: incidit in syncopem tribus horis post prandium, somno meridiano hac in die potissimum correptus, quod antecedentem noctem insomnem transegerat; à somno experrectus incidit in syncopem & animi deliquium, ex quo non potuit nec vino, nec spiritu vini, nec aqua cinnamomi extricari: hinc parentes Apoplecticum ipsum judicantes, & conclamatum esse de salute ejus, rogarunt me, ut omni studio, cura & labore illi auxilium ferrem. Curatus est vomitu provocato, magna aquæ cinnamomi copia pota, & deinde refocillato ventriculo & cerebro arcano nostro pestis, ad quantitatem ℥ ß. præscripto, & assumpto. Componitur autem istud arcanum, ex extracto theriacali, extracto confectionis Alchermes, extracto limonum, malorum aurantiorum, extracto gentianæ, carlinæ, & Angelicæ; & tinctura auri & corallorum simul permixtis, & in vitro optimè clauso asservatis, additis nonnullis granis moschi & ambari.

Curatio octuagesima septima, Catarrhi.

DOminus de Biscambi, Mercator Castrinovidarensis, anno 1626. in mense Majo, catarrho fuit affectus, & fere desperatus à medicis: curavi ipsum purgando ter antimonio meo, per tres auroras subsequentes, & propinatis deinde sex julapiis, ex decocto pectorali paratis, cum extracto limonũ, & malorum aurantiorum, & extracto peoniæ cum spiritu vitrioli, & fumigio carabes albi eundo cubitum: peractis quibus medicamentis intra sex dies fuit ab omni febre liber & tussi, qua summoperè premebatur.

Curatio octuagesima octava, Morbillorum.

FRanciscus de Fabre filiolus meus, annos natus quatuor, anno eodem circa mensem Maii, tentatus fuit, & afflictus morbillis, cum febre violentissima, alui fluxu, & convulsionibus fere perpetuis: vindicavi ipsum à pestilente illa febre, & lethalibus suis symptomatis antimonio meo sudorifico, quòd alii minerale bezoar dicunt, & Paracelsus unicornu minerale, quo usus est quotidie, ad quantitatem granorum viij. & in jusculis usus est etiam arcano nostro pestis, ad quantitatem quatuor aut triũ guttularum in jusculis. Arcanum autem istud pestis descripsimus, in curatione 86. superiori, & his solis medicamentis perfectè curatus est cùm tamen lethaliter laboraret; nam morbilli illi, quibus scatebat per totum corpus, nigri & lividi erant, & febre violentissima, lethargo conjuncta per viginti & octo dies laboravit; nihilominus tamen salvum fecimus ipsum his solis medicamentis supracitatis, & infinitós alios infantulos similiter curavimus, similibus morbillis laborantes, hoc potissimum anno, in quo in infantulos & alios fere omnes qui non amplius tentati morbillis fuerant grassabatur hic morbus, cum periculo mortis, quorum quamplures liberavimus beneficio horum supracitorum medicamentorum, divino auxiliante numine.

Curatio octuagesima nona, Luis Venereæ.

QUamplurimi sunt qui medicamentis chymicis meis curati sunt perfectissimè ab hac lue, & infectione, qui nullo pacto ab ordinariis & vulgaribus

garibus medicamentis, diæta putà vulgaris decocto gajaci, salsæ parillæ, & radicis Chinæ, & unctione universali unguenti Neapolitani, & fumigo cinabrii potuerunt curari, qui solo frequenti usu antimonii mei cathartici, hebdomadatim sumpti, & continuo usu sulphuris rubei, ex antimonio & sublimato mercurio eliciti, quod & aliàs diximus minerale bezoar rubeum, seu antimonium rubeum sudorificum, quod modò fixetur, vires auri potabilis æquat. Hic solis medicamentis perfectissimam luis venereæ curam absolvimus, quamplurimis in subjectis, diversis ætate & sexu, imò ipsos lactantes infantulos, eadem lue infectos, horum medicamẽtorum usu, ab omni vitæ periculo vindicavimus, quorum nomina recensere jurejurando Hippocratico, prohibemur.

Curatio nonagesima, Lepræ.

NOn possum infames hos ægrotantes nominare, nondum enim publicos leprosos curavi, sed tantum tacitos, & qui nondum vulgo innotuerant, quod in his lepra non esset adhuc confirmata, sed incipiens; atrocibus tamen adeò symptomatis concomitata, ut nî remediis malo obvenissent, de sanitate ipsorum conclamatum fuisset omnino: vidi enim juvenem annos duodecim natum, à parentibus sanis, & laudati sanguinis, & balsami ortum, toto corpore scabie sicca scatentem, nullo pure & sanie ex scabie illa profluente; at siccis squammis, veluti in capite ex tinea oriri solet, totum corpus penitus, sola facie excepta, conspurcabatur. Illum ipsum curavi antimonio meo purgativo, illius dosi de quidecim in quindecim dies iterata; & singulis aliis diebus sumendo cochleare unum tincturæ coralli, cum guttulis tribus tincturæ auri, idque

omne in jusculo optimo. Intra octo menses curatus est perfectissimè; ab omni illa lüe tartarea, quã Galenicè loquendo lepram dicere possumus.

Curatio nonagesima prima, Tumorum œdematosorum circa cerebri emunctoria.

DOminus de Bonal, mercator Castrinovidarensis; ob defluxiones frigidas humoris pituitosi in colli glandulas; varios patiebatur tumores œdematosos singulis annis, quamvis natus esset annos 40. ita ut ab omnibus scrofulosus crederetur: curavi ipsum ab hac infirmitate, sola purgatione bis in anno iterata antimonii mei, & appositione emplastri calcinati magni Paracelsi, quod hanc suscipit compositionem. ℞. Sulphuris balsami ℥ j. ceræ albæ ℥ vj. olei hypericonis ℥ j. mercurii præcipitati rubei & loti. ℥ j. terræ mortuæ colchotaris ℥ ß. misce, reducantur in emplastri consistentiam, cujus usu curantur œdemata cuncta, & scrofulosi tumores: nam virtute balsami sulphuris, & olei hypericonis; ad pepasmum & maturationem perducuntur, & virtute mercurii, & terræ vitrioli; ad cicatricem laudatam, & multoties vidimus experientia.

Curatio nonagesima secunda, Lumbricorum.

FRanciscus Faber, filius meus, annos natus 5. incidit in febriculam, in quo modò frigus, modò calor exteriùs vigebant, & convulsiones nonnullæ diversis horis: curavi ipsum unica dosi antimonii mei, ad grana quatuor porrecti, & in aqua cinnamomi, una cum aqua absynthii permixti, duabus horis à potione vomuit multos lumbricos: deinde usus

usus est per tres dies spiritu malorum aurãtiorum, in aqua absynthii, & perfectè curatus est.

Curatio nonagesima tertia, Luis venereæ in infantulo anno uno nato.

ANno millesimo sexcentesimo vigesimo septimo, apud Castrinovidarenses viguit & grassãta est lues illa, propter militum turmas quæ per totum ferè annum Castrinovidarii deguerunt & hybernarunt, ideoq; ex contagione multi infecti sunt, & præcipuè infantuli lac sugentes impurum, & hac lue contaminatum: curavi ego multos, & præcipuè infantulum unum, anno unico natum, sola frequenti dosi sæpius iterata per duos menses mercurii dulcis: hic mercurius paratur sequenti methodo. ℞. Mercurii optimè loti ℥ij. auri optimi ʒj. limetur subtilissimè aurum, aut in tenues bracteolas diducatur, & amalgametur cum mercurio loto: deinde recipe sublimati vulgaris ℥ ij. misceantur & incorporentur simul in mortario marmoreo, agitando simul, donec perfectè uniantur: ponantur deinde in ovo physico optimè clauso, ad sublimandum: pulvis albus tenuis, ut farina, summum capitis ovi petens reiiciendus, medius verò albicans, & scintillans, rutilansque custodiendus est, & ter sublimandus, & in singulis sublimationibus ab illa farina fatua, seu pulvere tenui superiùs dicto, vindicandus; quia venenosus est: hic mercurius verè dulcis est, luisque venereæ summum antidotum; purgat solùm inferiùs, & nulla molestia: hujus mercurii frequenti usu puerulos curavi multos, qui ulceribus venereis à capite usque ad pedes, toti scatebant.

Curatio nonagesima quarta, Veneni incatamento sumpti.

CIrca annum 1615. in montibus Pyrenæis, fuit nobilis quædam mulier, quæ sagarum incantamento pomum acceperat venenatum, à cujus esu remansit mulier illa per tres annos integros tabida, summo cum dolore ventriculi, & nausea perpetua, absque tamen vomitu ullo: multos convocavit Medicos in consilium, tum Civitatis Tolosæ, tũ Monspelii, ut sanitatem amissam restituerent, sed in vanum omnia; tabidam, & hecticam in ultimo gradu judicabant omnes. Advenit tandem ut saga illa, à qua pomum venenatum acceperat, mortis supplicio adjudicata fuerit, variis confićta criminibus, palamque fassa est se prædictam Dominam, & honestam mulierem pomo venenato, à Dæmone sibi tradito, in incurabilem morbum perduxisse, nî summus Deus opem ferret. Itaque post mortem sagæ illius, & notitiam sui mali vocavit me, historiamque narravit, dixitque mihi se semper in ventriculo sentire motus varios, & diversos animalium quorundam morsusque eorundem. Miseram hanc ægrotãtem benignissimis ego refocillavi verbis, animumque titubantem, & de sanitate despondentem ad quandam spem salutis voto Virgini Mariæ facto reduxi: consuluimus deinde, ut se Sacramentis Ecclesiæ Romanæ muniret, divino puta Eucharistiæ cibo: deinde dedimus medicamenta chymica sequentia, dissoluimus salem nostrum vitrioli in aqua salviæ & potandum dedimus, summo manè; à cujus sumptione post duas horas vomuit nigra multa cum vero sabulo nigro, & tandem vomuit ranam vivam squamosam, maxima cum difficultate, & deliquio animi: sequenti die iterata dosi

ejus-

ejusdem salis vitrioli, vomuit eadem nigra & sabulosa, & tandem summa cum difficultate, & animi deliquio, & virium prostratione summa vomuit serpentem squamosum parvulum, & crocodilum parvulum, magnitudine digiti & longitudine palmi: refocillata fuit potione aquæ cinnamomi, & potione aquæ theriacalis: & postquam vires collegit, à dolore ventriculi, & morsu se sublevatam esse dixit, & in dies deinde melius se habuit, & sanitatē recuperavit pristinam, habitumque tabidum reliquit, recuperato vivido & florido corporis colore.

Curatio nonagesima quinta, Febris quotidiana.

DOmina de la Roquette, uxor Domini de Megrin, incidit in febrem quotidianam, qua detenta fuit & afflicta per tres menses continuos: deinde hepate frigefacto in tumorem œdematosum pedum incidit, anno 1627. circa mensem Decembrem curata fuit à febre illa, & à tumore, unica dosi antimonii mei; nihilominus tamen curari non potuit unquam à medico suo clinico, quamplurimis adhibitis remediis per tres illos menses, at irrita fuerunt omnia, donec antimonium sanitatem restitueret absolutam.

Curatio nonagesima sexta, Fistula.

FIlius Petri de Planti annos natus quatuor passus est per duos annos integros fistulam in femore dextro: tractatus fuit à chirurgo per sex menses, omni arte adhibita, at in vanum omnia tentata sunt, curavi ego tandem ipsum sequenti methodo. Imprimis purgavi ipsum antimonio meo, ut causas antecedentes tollerem; postquam autem ter aut quater purgatus fuit, fistulam aperuimus scal-

pello chirurgico, ut fundum ejus, & basim videremus, eamque apertam oleo mercurii tetigimus & balsamo hypericonis & sulphuris ad cicatricem laudatam conduximus, & sic perfectè curatus est.

Curatio nonagesima septima, Scrofularum.

PEtrus de Fontes, parvulus puer annos natus 8. miser & pauper ex nativitate sua & origine scrofulosus, curatus fuit hisce medicamentis: imprimis per tres dies purgavimus ipsum nostro antimonio datis granis decem singulis illis tribus diebus: deinde apposuimus collo, ubi erant scrofulæ ulceratæ nonnullæ, aliæ tantùm non ulceratæ, emplastrum magneticum Paracelsi, quod recipit auripigmenti & arcenici, ana ℥ j. sulphuris tantumdem & antimonii etiam unciam alteram: tritis omnibus & bene permixtis, in phialaque vitrea positis, & ad ignem liquatis per horam integram, fit inde massa nigra pellucida, quæ magnes est arcenicalis; hujus triti optimè sumitur uncia unica, & permiscetur emplastro de sulphure, & fit emplastrum mirum ad eradicandas absque dolore scrofulas, intra quadraginta dies. Hoc emplastro usus sum ad eradicandas has scrofulas, postquam chystes omnes eradicavimus: balsamo deinde sulphuris usi sulphuris & sæpiùs purgavimus ipsum antimonio nostro, & sic perfectè curavimus ipsum intra tres menses.

Curatio nonagesima octava, Tumoris scirrhosi.

DOminus d'Annete circa annum 1626. in mense Decembri incidit in defluxionem ad cerebri emun-

emunctorium dextrum, ibique factus est tumor durus, indolens & magnus. Vocatus in ipso morbi initio, præcepi ut sanguinem funderet ex basilica brachii dextri ad quantitatem ℥ vij. Deinde purgavi ter antimonio meo, & emplastrum sulphuris apposui tumori, & pedetentim sic evanuit per insensibilem transpirationem.

Curatio nonagesima nona, Erysipelatis.

PLures quàm decem anno 1627. curavimus hoc affectu detentos sequenti methodo. Mittebamus sanguinem ex basilica, ad quantitatem viribus ægrotantium correspondentem: deinde parti affectæ applicabamus butyrum saturni, & julapia præscribebamus ex aqua rosacea & syrupo violaceo recenti, cum guttulis nonnullis olei vitrioli, & sic perfectè curati sunt omnes.

Curatio Centesima, & ultima hujus Centuriæ, febris Malignæ.

DOminus de la Ville, anteambulo Curiæ nostræ civitatis incidit anno 1627. mense Martio in febrem malignam gravissimis concomitatam symptomatis; erant enim maculæ rubeæ per totum corpus, sopor grandis, membrorum omnium dolor profundus, & acutissimus in sinistro latere, cum quadam expuitione biliosa, inquietudines summæ, & lentus alvi fluxus, cum gravissima febre: curavimus ipsum sequenti methodo. Imprimis ejecto enemate emollienti, & refrigeranti misimus sanguinem tertio & quinto die ad quantitatem unciarum octo singulis vicibus: deinde usi sumus julapiis Alexandrinis oleo vitrioli alteratis, cum spiritu

limonum; demum appropinquante die septimo antimonium sudorificum nostrum, quod unicornu minerale & bezoart nominamus dedimus, ad quantitatem granorum quindecim cum syrupo limonum aqua cinnamomi, & die septimo oborto copioso sudore perfectè curatus fuit, & ab omni febre liber die nono.

Conclusio Centuriæ.

DEdissem Centurias nonnullas alias ægrotorum, qui omnes fuerunt curati medicamentis chymicis, ad laudem & gloriam chymicæ artis nî certo certius scirem hanc solàm Centuriam sufficere, ad tremulos animos & eos omnes qui timent sanitatem suam Chymicis committere refocillandos, & omnino confirmandos, ne amplius timeant: imò confidentius hauriant pocula chymica, ut pote salubriora, & palato gratiosiora. Valete igitur amici Lectores, spero me brevi daturum in gratiam vestrûm, Theologiam chymicam, in qua & sanitas, tum corporis, tum animæ ipsius, chymia duce poterit haberi: faveat operi divinum auxilium, & vos plaudite.

FINIS.

IN-

INDEX CAPITUM QUÆ IN HISCE NOVEM LIBRIS MYROTHECII CHYMICI continentur.

Liber primus sequentia tractat Capita, & prior numerus Caput: posterior paginam enunciabit.

Gal-

pello chirurgico, ut fundum ejus, & basim videremus, eamque apertam oleo mercurii tetigimus & balsamo hypericonis & sulphuris ad cicatricem laudatam conduximus, & sic perfectè curatus est.

Curatio nonagesima septima, Scrofularum.

PEtrus de Fontes, parvulus puer annos natus 8. miser & pauper ex nativitate sua & origine scrofulosus, curatus fuit hisce medicamentis: imprimis per tres dies purgavimus ipsum nostro antimonio datis granis decem singulis illis tribus diebus: deinde apposuimus collo, ubi erant scrofulæ ulceratæ nonnullæ, aliæ tantùm non ulceratæ, emplastrum magneticum Paracelsi, quod recipit auripigmenti & arcenici, ana ℥ j. sulphuris tantumdem & antimonii etiam unciam alteram: tritis omnibus & benè permixtis, in phialaque vitrea positis, & ad ignem liquatis per horam integram, fit inde massa nigra pellucida, quæ magnes est arcenicalis; hujus triti optimè sumitur uncia unica, & permiscetur emplastro de sulphure, & fit emplastrum mirum ad eradicandas absque dolore scrofulas, intra quadraginta dies. Hoc emplastro usus sum ad eradicandas has scrofulas, postquam chystes omnes eradicavimus: balsamo deinde sulphuris usi sulphuris & sæpiùs purgavimus ipsum antimonio nostro, & sic perfectè curavimus ipsum intra tres menses.

Curatio nonagesima octava, Tumoris scirrhosi.

DOminus d'Annete circa annum 1626. in mense Decembri incidit in defluxionem ad cerebri emun-

emunctorium dextrum, ibique factus est tumor durus, indolens & magnus. Vocatus in ipso morbi initio, præcepi ut sanguinem funderet ex basilica brachii dextri ad quantitatem ℥ vij. Deinde purgavi ter antimonio meo, & emplastrum sulphuris apposui tumori, & pedetentim sic evanuit per insensibilem transpirationem.

Curatio nonagesima nona, Erysipelatis.

PLures quàm decem anno 1627. curavimus hoc affectu detentos sequenti methodo. Mittebamus sanguinem ex basilica, ad quantitatem viribus ægrotantium correspondentem: deinde parti affectæ applicabamus butyrum saturni, & julapia præscribebamus ex aqua rosacea & syrupo violaceo recenti, cum guttulis nonnullis olei vitrioli, & sic perfectè curati sunt omnes.

Curatio Centesima, & ultima hujus Centuriæ, febris Malignæ.

DOminus de la Ville, anteambulo Curiæ nostræ civitatis incidit anno 1627. mense Martio in febrem malignam gravissimis concomitatam symptomatis; erant enim maculæ rubeæ per totum corpus, sopor grandis, membrorum omnium dolor profundus, & acutissimus in sinistro latere, cum quadam expuitione biliosa, inquietudines summæ, & lentus alvi fluxus, cum gravissima febre: curavimus ipsum sequenti methodo. Imprimis ejecto enemate emollienti, & refrigeranti misimus sanguinem tertio & quinto die ad quantitatem unciarum octo singulis vicibus: deinde usi sumus julapiis Alexandrinis oleo vitrioli alteratis, cum spiritu

pello chirurgico, ut fundum ejus, & basim videremus, eamque apertam oleo mercurii tetigimus & balsamo hypericonis & sulphuris ad cicatricem laudatam conduximus, & sic perfectè curatus est.

Curatio nonagesima septima, Scrofularum.

PEtrus de Fontes, parvulus puer annos natus 8. miser & pauper ex nativitate sua & origine scrofulosus, curatus fuit hisce medicamentis: imprimis per tres dies purgavimus ipsum nostro antimonio datis granis decem singulis illis tribus diebus: deinde apposuimus collo, ubi erant scrofulæ ulceratæ nonnullæ, aliæ tantùm non ulceratæ, emplastrum magneticum Paracelsi, quod recipit auripigmenti & arcenici, ana ℥ j. sulphuris tantumdem & antimonii etiam unciam alteram: tritis omnibus & bene permixtis, in phialaque vitrea positis, & ad ignem liquatis per horam integram, fit inde massa nigra pellucida, quæ magnes est arcenicalis; hujus triti optimè sumitur uncia unica, & permiscetur emplastro de sulphure, & fit emplastrum mirum ad eradicandas absque dolore scrofulas, intra quadraginta dies. Hoc emplastro usus sum ad eradicandas has scrofulas, postquam chystes omnes eradicavimus: balsamo deinde sulphuris usi sulphuris & sæpiùs purgavimus ipsum antimonio nostro, & sic perfectè curavimus ipsum intra tres menses.

Curatio nonagesima octava, Tumoris scirrhosi.

DOminus d'Annete circa annum 1626. in mense Decembri incidit in defluxionem ad cerebri emun-

emunctorium dextrum, ibique factus est tumor durus, indolens & magnus. Vocatus in ipso morbi initio, præcepi ut sanguinem funderet ex basilica brachii dextri ad quantitatem ℥ vij. Deinde purgavi ter antimonio meo, & emplastrum sulphuris apposui tumori, & pedetentim sic evanuit per insensibilem transpirationem.

Curatio nonagesima nona, Erysipelatis.

PLures quàm decem anno 1627. curavimus hoc affectu detentos sequenti methodo. Mittebamus sanguinem ex basilica, ad quantitatem viribus ægrotantium correspondentem: deinde parti affectæ applicabamus butyrum saturni, & julapia præscribebamus ex aqua rosacea & syrupo violaceo recenti, cum guttulis nonnullis olei vitrioli, & sic perfectè curati sunt omnes.

Curatio Centesima, & ultima hujus Centuriæ, febris Malignæ.

DOminus de la Ville, anteambulo Curiæ nostræ civitatis incidit anno 1627. mense Martio in febrem malignam gravissimis concomitatam symptomatis; erant enim maculæ rubeæ per totum corpus, sopor grandis, membrorum omnium dolor profundus, & acutissimus in sinistro latere, cum quadam expuitione biliosa, inquietudines summæ, & lentus alvi fluxus, cum gravissima febre: curavimus ipsum sequenti methodo. Imprimis ejecto enemate emollienti, & refrigeranti misimus sanguinem tertio & quinto die ad quantitatem unciarum octo singulis vicibus: deinde usi sumus julapiis Alexandrinis oleo vitrioli alteratis, cum spiritu

emunctorium dextrum, ibique factus est tumor durus, indolens & magnus. Vocatus in ipso morbi initio, præcepi ut sanguinem funderet ex basilica brachii dextri ad quantitatem ℥ vij. Deinde purgavi ter antimonio meo, & emplastrum sulphuris apposui tumori, & pedetentim sic evanuit per insensibilem transpirationem.

Curatio nonagesima nona, Erysipelatis.

PLures quàm decem anno 1627. curavimus hoc affectu detentos sequenti methodo. Mittebamus sanguinem ex basilica, ad quantitatem viribus ægrotantium correspondentem: deinde parti affectæ applicabamus butyrum saturni, & julapia præscribebamus ex aqua rosacea & syrupo violaceo recenti, cum guttulis nonnullis olei vitrioli, & sic perfectè curati sunt omnes.

Curatio Centesima, & ultima hujus Centuriæ, febris Malignæ.

DOminus de la Ville, anteambulo Curiæ nostræ civitatis incidit anno 1627. mense Martio in febrem malignam gravissimis concomitatam symptomatis; erant enim maculæ rubeæ per totum corpus, sopor grandis, membrorum omnium dolor profundus, & acutissimus in sinistro latere, cum quadam expuitione biliosa, inquietudines summæ, & lentus alvi fluxus, cum gravissima febre: curavimus ipsum sequenti methodo. Imprimis ejecto enemate emollienti, & refrigeranti misimus sanguinem tertio & quinto die ad quantitatem unciarum octo singulis vicibus: deinde usi sumus julapiis Alexandrinis oleo vitrioli alteratis, cum spiritu

limonum; demum appropinquante die septimo antimonium sudorificum nostrum, quod unicornu minerale & bezoart nominamus dedimus, ad quantitatem granorum quindecim cum syrupo limonum aqua cinnamomi, & die septimo oborto copioso sudore perfectè curatus fuit, & ab omni febre liber die nono.

Conclusio Centuriæ.

DEdissem Centurias nonnullas alias ægrotorum, qui omnes fuerunt curati medicamentis chymicis, ad laudem & gloriam chymicæ artis nî certo certius scirem hanc solàm Centuriam sufficere, ad tremulos animos & eos omnes qui timent sanitatem suam Chymicis committere refocillandos, & omnino confirmandos, ne amplius timeant: imò confidentius hauriant pocula chymica, ut pote salubriora, & palato gratiosiora. Valete igitur amici Lectores, spero me brevi daturum in gratiam vestrûm, Theologiam chymicam, in qua & sanitas, tum corporis, tum animæ ipsius, chymia duce poterit haberi: faveat operi divinum auxilium, & vos plaudite.

F I N I S.

IN-

INDEX CAPITUM QUÆ IN HISCE NOVEM LIBRIS MYROTHECII CHYMICI continentur.

Liber primus sequentia tractat Capita, & prior numerus Caput: posterior paginam enunciabit.

Gal-

LIBER SECUNDUS.

Cen-

LIBER TERTIUS.

Vene-

LIBER QUARTUS.

De

LIBER QUINTUS.

LIBER SEXTUS.

Papa-

LIBER SEPTIMUS.

LIBER OCTAVUS.

LIB.

LIBER NONUS ET ULTIMUS.

INDEX RERUM NOTABILIUM, ET CURATIONUM insignium.

A

Ar-

alte-

Epile-

E.

F.

G.

H.

I.

L.

M.

N.

Nucis

O

P.

Salis

F I N I S.